

**T.C. KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI BİLİM DALI**

**TANZİMAT DÖNEMİ'NDEN BİR MİZAH GAZETESİ: LATİFE
(İNCELEME, İNDEKS, METİN)**

(YÜKSEK LİSANS TEZİ)

Merve KÖKEN

KOCAELİ 2019

**T.C. KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI BİLİM DALI**

**TANZİMAT DÖNEMİ'NDEN BİR MİZAH GAZETESİ: LATİFE
(İNCELEME, İNDEKS, METİN)**

(YÜKSEK LİSANS TEZİ)

Merve KÖKEN

Prof. Dr. Hakan Behçet SAZYEK

KOCAELİ 2019

T.C. KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

TANZİMAT DÖNEMİ'NDEN BİR MİZAH GAZETESİ: LATİFE
(İNCELEME, İNDEKS, METİN)

(YÜKSEK LİSANS TEZİ)

Tezi Hazırlayan: Merve KÖKEN

Tezin Kabul Edildiği Enstitü Yönetim Kurulu Karar ve No: 10.07.2019/119

Jüri Başkanı: PROF. DR. HAKAN B. SARMAÇ

Jüri Üyesi: Dr. Öğr. Üyesi Pelin Aslan Ayar

Jüri Üyesi: Doç. Dr. Nevri Sağırlan

Jüri Üyesi:

Jüri Üyesi:

KOCAELİ 2019

ÖNSÖZ

Mizah yayınları geçmişten günümüze değin toplumda konuşulmaktan çekinilen şeyleri dile getirmekte öncü görevi üstlenen mekanizmalar olmuşlardır. Bu türün ilk örnekleri modernleşmenin ilk örneklerinin verildiği Tanzimat Dönemi'nde verilmiştir. Matbuat âleminin imkanlarının sınırlılığı, toplumsal baskılar, bu alanda acemi olunmasına rağmen bu dönemde cesur bir dille doğru bildiğinden şaşmayan mizah yayınları ortaya çıkmıştır. Geçmişten günümüze hala süren bu geleneğe büyük ustalar yetişmiştir.

Latife, Zaharya Beykozluyan tarafından basın yayın hayatımıza kazandırılan 1874 ve 1875 yılları arasında 39 sayı boyunca haftada iki defa (genellikle pazartesi ve Perşembe) neşredilen bir mizahi gazetedir. Latife yayın hayatına I. Meşrutiyet öncesi dönemde girmiştir. Gazete yayın hayatına girmeden evvel ilk mizah dergimiz Diyojen, Teodor Kasap'ın etkisiyle çıkarılmıştır. Bu basın yayın sektörümüz için devrim niteliğinde bir süreçtir. II. Abdülhamid'in tahta çıkmasından iki sene kadar önce yayın hayatına giriş yapan Latife emsalleri Çingiraklı Tatar(1873), Hayal (1873-1877), Tiyatro (1874-1876), Kara Sinan (1875), Meddah (1876) ve Çaylak (1876)¹ gibi özgür bir yayın politikası gerçekleştirmiştir. Bu gazete geleneğinin ilk ürünlerinden olması ve emsalleri kadar popüler olmaması yönüyle dikkatimi çekmiş ve yüksek lisans tezi olarak metinleri topluma kazandırma gayesi güdülmüştür. Amaç bu tez sonrasında çevrilen metinlerin kaynak niteliğinde olmasıdır.

Çalışmanın giriş bölümünde Tanzimat toplumu, modernleşme, mizah ve mizah basını hakkında kısaca bilgi verilmiştir. İncelememizde gazete ilk olarak teknik yönüyle ve şekilsel olarak incelenmiş, indeks özellikleri verildikten sonra tüm sayılardaki metinlerin transkripsiyonuna yer verilmiştir. Metinlerin büyük bir çoğunluğu okunmuş, okunamayan kelimeler dipnot şeklinde ifade edilmiştir. Metinlerin yapısını bozacak bir okuma hatasına rastlanılacağı düşünülmektedir.

Tezin hazırlık sürecinde Latife gazetesinin 39 sayısına Hakkı Tarık Us Kütüphanesi aracılığıyla erişilmiştir.

¹ Levent Cantek ve Levent Gönenç, Muhalefet Defteri, Türkiye'de Mizah Dergileri ve Karikatür, 1. Baskı, İstanbul, Yapı Kredi Yayınları, 2017, s.9.

2006 yılından beri her koşulda desteğini benden esirgemeyen, benden ümidini asla kesmeyen, engin ve derin bilgisini eksik etmeyen, sadece hocalığı ile değil insanlığı ile de daima örnek aldığım Prof. Dr. Hakan Behçet Sazyek'e ve tez yazma gayreti veren Esra Sazyek'e sonsuz şükranlarımı sunarım.

Her bireyin ailesi onun eşsiz yaşam serüveni için bir şanstır. Bana bu şansı veren dünyadaki varlığıma anlam katan annem Sevda Köken, babam Muzaffer Köken, kardeşlerim Seda ve Zeynep Köken'e, dayım Ahmet Aktaş'a minnettarım.

Bu çalışmayı yapmamda en büyük katkıyı sağlayan elim ayağım olan Bilge Bal'a, çalışmayı sürdürmem için gerekli desteği daima sağlayan Betül Solmaz'a, kaynaklara erişmem konusunda en büyük desteği sağlayan Serdar Kulak'a, bütün ümidimi kestiğim anda çok değerli bir hamle yapan Banu Türkcan Camcı'ya, ders aşamasında evlerini açan Burcu Akgün ve Merve Mercan'a, edebiyat dünyasında ilk ürün elde etmemi sağlayan Hülya Ayçiçek'e ve hayatımın her döneminde yanımda olan en canım dostlarım (alfabetik sıra ile) Çağlar Çakıcı, Dilek Çevik Yaprak, Dilşad Yerli, Eda Temel Neçare, Meltem Mirza Selim ve Tuğçe Aydın'a, okulumdaki meslektaşlarıma ve güzel kalpli öğrencilerime binlerce teşekkür olsun.

İlham olan tüm yazar ve çizerlere saygılarımla.

Merve Köken
Haziran 2019

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER.....	I
ÖZET.....	IV
ABSTRACT.....	V
SİMGE VE KISALTMALAR.....	VI
ŞEKİL, TABLO, GRAFİK, RESİM VB.....	VII
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

1. <i>LATİFE</i> İNCELEME	
1.1 <i>LATİFE</i> 'NİN ŞEKİL ÖZELLİKLERİ.....	5
1.1.1. <i>Latife</i> 'nin Logoları.....	5
1.1.2. <i>Latife</i> 'nin Ser-levhası.....	6
1.1.3 <i>Latife</i> 'nin Sayfa Sayısı ve Sayfa Yapısı.....	7
1.2. <i>LATİFE</i> 'NİN BASIM SÜRECİ.....	7
1.2.1. <i>Latife</i> 'nin Yayın Hayatı.....	7
1.2.2. <i>Latife</i> 'nin Yayın Politikası.....	8
1.2.3. <i>Latife</i> 'nin Yayın Cetveli.....	8
1.2.4. <i>Latife</i> 'nin Yazar ve Karikatürist Kadrosu, İmtiyaz Sahibi.....	10
1.2.5. <i>Latife</i> Gazetesinde Kullanılan İlanlar.....	12
SONUÇ.....	20
KAYNAKÇA.....	22
İNDEKS.....	23

İKİNCİ BÖLÜM

2. <i>LATİFE</i> METİN TRANSKRİPSİYONU.....	37
---	----

2.1. NUMARA: 1.....	37
2.2. NUMARA: 2.....	47
2.3. NUMARA: 3.....	58
2.4. NUMARA: 4.....	69
2.5. NUMARA: 5.....	80
2.6. NUMARA: 6.....	90
2.7. NUMARA: 7.....	100
2.8. NUMARA: 8.....	110
2.9. NUMARA: 9.....	119
2.10. NUMARA: 10.....	128
2.11. NUMARA: 11.....	137
2.12. NUMARA: 12.....	146
2.13. NUMARA: 13.....	155
2.14. NUMARA: 14.....	164
2.15. NUMARA: 15.....	173
2.16. NUMARA: 16.....	183
2.17. NUMARA: 17.....	191
2.18. NUMARA: 18.....	200
2.19. NUMARA: 19.....	210
2.20. NUMARA: 20.....	219
2.21. NUMARA: 21.....	227
2.22. NUMARA: 22.....	236
2.23. NUMARA: 23.....	247
2.24. NUMARA: 24.....	256
2.25. NUMARA: 25.....	266

2.26. NUMARA: 26.....	274
2.27. NUMARA: 27.....	284
2.28. NUMARA: 28.....	295
2.29. NUMARA: 29.....	305
2.30. NUMARA: 30.....	316
2.31. NUMARA: 31.....	324
2.32. NUMARA: 32.....	335
2.33. NUMARA: 33.....	344
2.34. NUMARA: 34	353
2.35. NUMARA: 35.....	362
2.36. NUMARA: 36.....	373
2.37. NUMARA: 37.....	383
2.38. NUMARA: 38.....	392
2.39. NUMARA: 39.....	401
ÖZGEÇMİŞ.....	410

ÖZET

3 Kasım 1839 yılında ilan edilen Tanzimat Fermanı Osmanlı toplumunun değişiminde büyük etkiye sahip olan tarihi bir olaydır. XVIII. yüzyıldan itibaren kendini yavaş yavaş gösteren yenileşme ve gelişme, Tanzimat Fermanı'nın ilan edilmesiyle resmi bir belge kazanmıştır. Bu fermandan sonra Batılı pek çok kurum Osmanlı toplumuna giriş yapmıştır.

Tanzimat Fermanı ile gelen yeniliklerden biri de mizah gazeteciliğidir. 1870 yılında Teodor Kasap'ın çıkartmış olduğu *Diyojen*'den sonra pek çok mizah yayını ortaya çıkmıştır. Bu yayınların temel amacı insanları güldürmek, eğlendirmek ve muhalefet etmektir. İmtiyaz sahibi Zaharya Beykozluyan tarafından çıkarılan *Latife* de bu dönemin önemli bir yayın organıdır. Ser-levhasında kendini “eğlence gazetesi” olarak nitelendirse de öz olarak bir mizah gazetesidir. 12 Ağustos Pazartesi ve 6 Mart 1875 yılları arasında varlığını 39 sayı boyunca sürdürmüştür. Gerek sosyal yaşam hakkında bilgi vermesi, gerek diğer gazetelere yönelik ironik eleştirileri ve gerekse birtakım edebi denemeler ile dönemi için oldukça önemli yere sahip bir basılı yayın organıdır. Dergi 36. sayısında kullanılan birtakım “muzır ifadeler” dolayısıyla bir ay kadar bir kapanma süreci yaşamış ve 39. sayısında da bu formatına son vermiştir. Aynı isimle farklı günlerde yeniden yayın ve en baştan hayatına atılmak istese de özgün içeriğini kaybetmiştir.

Ele alınan bu çalışmada *Latife*'nin 39 sayısı incelenmiştir. Çalışmanın giriş bölümünde Tanzimat Dönemi'nin toplum yapısı, mizah ve basın yayın kültürü üzerinde durulmuştur. Birinci bölümde gazetenin şekilsel ve içerik özellikleri ile ilgili teknik bilgi verilmiş, ikinci bölümde ise tüm metinlerin Osmanlı alfabesinden transkripsiyonu yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: *Gazete, Tanzimat, Mizah, Transkripsiyon, Zaharya Beykozluyan, Popüler Kültür*

ABSTRACT

The Imperial Edict of Gulhane 1839 announced on November 3, 1839, is a historical movement that has a great impact on the change of Ottoman society. From the 18th century onwards, the innovation and development became official documents with the announcement of The Imperial Edict of Gulhane. After this edict, many European institutions entered into Ottoman society.

One of the innovations arrived with The Imperial Edict of Gulhane is humour journalism. After the publication of Teodor Kasap's *Diyojen* in 1870, many humour publications emerged. The main purpose of these publications is to make people laugh, entertain and challenge. *Latife*, which was issued by the grant holder Zaharya Beykozluyan, is an important publication of this period. Even though it is described as an entertainment gazette in the ser-sign, it is a humor gazette. Between August 12 and March 6, 1875, it continued its existence for 39 issues. The magazine experienced a closure process for a month due to some mischievous expressions used in its 36th issue and ended this format in its 39th issue. Even if they wanted to republish on different days with the same name and embark on his life from the beginning, it lost his original content.

In this study, the 39th issue of *Latife* is examined. In the introduction part of the study, it is discoursed on the social structure of the Tanzimat Period and the humour and the culture of the press. In the first chapter, technical information is given about the form and content characteristics of the gazette, and in the second section the transcription of all texts are made from the Ottoman alphabet.

Keywords: *Gazette, Tanzimat Period, Humor, Transcription, Zaharya Beykozluyan, Popular Culture*

SİMGE VE KISALTMALAR

a.g.e: Adı geçen eser

çev.: çeviren

s. : sayfa

vb: ve benzeri

.....
: bölüm ayırıcı

ŞEKİLLER, TABLO, GRAFİK, RESİM, V.B. LİSTESİ

TABLO 1: Latife gazetesinin yayın cetveli..... 9-10

GİRİŞ

Toplumlar medeniyetin başlangıcından itibaren kendi kültürlerinde var olanın üzerine bir şeyler katma gayesi ile kendilerini geliştirmişlerdir. Bu süreç kimi toplumda hızlı ve daha kolay, kimi toplumda ise daha yavaş ve zor gerçekleşmiştir. Türk toplumu ise kültürel değişimini; coğrafya, din, kültürel etkileşimler ve medeniyet etrafında sağlamıştır.

Orta Asya'dan, Anadolu'ya Anadolu'dan ise dünyaya açılan bu sürecin en vurucu noktalarından birinin Osmanlı Devleti'nin geçirdiği Yenileşme Dönemi olduğunu söylenilebilir. Çünkü bu dönemden itibaren yeni bir medeniyet dairesinin içine hızlıca giriş yapılmıştır. Zaten Osmanlı Devleti 18. yüzyıldan itibaren Avrupa karşısındaki kendi gerçekliğinin geç de olsa farkına varmış ve bu konuda birtakım hamleler yapmıştır. Ancak bu girişimler bir padişah veya aydının ferdi gayretlerinden öteye geçememiştir. Islahat düşüncesi ulema ve aydınların zihnine köklü olarak yerleşmemiştir.¹ Özellikle Lale Devri'nden itibaren yapılan ıslahatlar topluma katkı sağlamak adına yapılmıştır. Ancak yapılan ıslahatların toplumda büyük yankılar yaratacak nitelikte olduğunu söylemek mümkün değildir. Özellikle çok uluslu bir devlet olan Osmanlı Devleti de 1789 Fransız İhtilali'nin olumsuz etkileri, Balkanlardaki ayrıştırıcı oluşumların etkisi düşünüldüğünde demokratikleşme yolunda adım atmak şart olmuştur. Demokratikleşme sürecinde atılan ilk adım devletin son dönemlerinde kendilerini iyiden iyiye hissettiren âyanlar ile yapılan Sened-i İttifak olmuştur. Devletin ve âyanların birbirlerine tam desteğinin öngörüldüğü II. Mahmut tarafından imzalanan bu anlaşmadan sonra gerçek anlamda bir demokratikleşme adımının zamanı gelmiştir. Bu adımı da Avrupa'nın çeşitli yerlerinde eğitim almış Paris ve Londra'da elçiliklerde bulunmuş Mustafa Reşit Paşa atmıştır.² 3 Kasım 1839 yılında ilan edilen Tanzimat Fermanı (Gülhane Hatt-ı Hümayun) ölü bir vesika olarak kalmamış, imparatorluk içine geniş ölçüde hareketlere yol açmış, geleneksel ve sosyal yapıda derin sarsıntılar doğurmuştur.³ Toplumda büyük değişimlere yol açan bu fermanın sonra siyasi ve sosyal yapıda birtakım farklılıkların olması normaldir.

¹ Bilal Eryılmaz, *Tanzimat ve Yönetimde Modernleşme*, 3. Baskı, İstanbul, İşaret Yayınları, 2010, s.23.

² Eryılmaz, a.g.e, 2010, s.97.

³ Halil İnalçık ve Mehmet Seyitdanoğlu, *Tanzimat Değişim Sürecinde Osmanlı İmparatorluğu*, Ankara, Phoenix Yayınevi, 2006, s.110.

Devletin de desteklediği bu değişimler özellikle toplumun aydın tabakasını fazlasıyla etkilemiştir. Öyle ki fermanın içeriğinde yer alan halkın can, mal namus güvenliğinin korunması, askerlik işlerinin düzene konması, vergi düzenlemeleri, mahkemeler ile alakalı idari düzenlemeler içeren bu ferman sanki bir kültür değişimi propagandası olarak imzalanmıştır. II. Mahmut'un kurdurduğu Tercüme Odası ile başlayan bu aydınlanma süreci Tanzimat Fermanı ile perçinlenmiş yepyeni bir yaşamın öncüsü olmuştur. Bu dönemde Beyoğlu önemli bir yaşam ve cazibe merkezi haline gelmiş, alafranga yaşam tarzı bütünüyle benimsenmiştir.⁴ Bu değişim sanat ve edebiyata da yansımış özellikle Mustafa Reşit Paşa'nın desteğini alan entelektüeller gerek verdikleri eserlerle gerekse toplumdaki kanaat önderi misyonlarıyla üzerlerine düşen görevi yerine getirmişlerdir. Bu destek öyle bir hal almış ki Şinasi Mustafa Reşit Paşa'yı medeniyet resulü olarak nitelendirmiştir.⁵

Tanzimat Dönemi'nde topluma giriş yapan en önemli unsurlardan biri de gazete dergi gibi basın yayın organlarıdır. İbrahim Müteferrika tarafından Osmanlı Devleti'ne kazandırılan matbaa yüz yılı aşkın bir süre boyunca görevini ifa edememiştir. Müteferrika Matbaası ilk ürünlerini vermeye başladığı 1730lu yıllardan itibaren 23 ciltlik 17 eseri 12.000 nüsha basmaktan ileri gidememiştir.⁶ Gerek hurufat farklılığı gerekse dizgilerdeki sıkıntılar bir türlü aşılamamıştır.⁷ Ancak Yenileşme Dönemi'yle beraber bu sıkıntılar aşılmaya başlanmış Mısır Valisi Kavalalı Mehmet Ali Paşa'nın Bulak Matbaası'nı kurması ile basın yayın sektörünün ilk somut tohumları ekilmeye başlanmıştır.⁸ II. Mahmut'un desteği ile kurulan *Takvim-i Vekâyi* gazetesinden sonra matbuat âlemi canlanmaya başlamıştır. Yani bizde ilk gazete İbrahim Müteferrika'nın matbaasından tam 105 sene sonra ortaya çıkmıştır.⁹

Matbuat âlemindeki canlanmalardan payını alan bir olgu da mizah gazeteleridir. Mizahın kökeninde yer alan eğlence ve hoşgörü yüzyıllardan beri zaten bu topraklarda

⁴ İlber Ortaylı, *Batılılaşma Yolunda, 4. Baskı, İstanbul, İnkılâp Kitabevi, 2015.*

⁵ Ahmet Hamdi Tanpınar, *On Dokuzuncu Asır Türk Edebiyat Tarihi, 20. Baskı, İstanbul, Dergâh Yayınları, 2012, s.159.*

⁶ Orhan Koloğlu, *Osmanlı'dan 21. Yüzyıla Basın Tarihi, İstanbul, Pozitif Yayıncılık, 2015, s.16.*

⁷ Ortaylı, a.g.e, 2015, s. 47.

⁸ Koloğlu, a.g.e, 2015.

⁹ Hıfzı Topuz, *II. Mahmut'tan Holdinglere Basın Tarihi, 2. Baskı, İstanbul, Remzi Kitabevi, 2003, s.15.*

büyüyüp filizlenmiştir.¹⁰ İnsanın doğasında zaten yer alan refleksif gülme edimi¹¹ ve zekâ mizah ile yoğrularak geçmişten günümüze serüvenini devam ettirmiştir. Anadolu topraklarında ilk kez Hititlerdeki Purulli törenleriyle somut hale gelen mizah ve eğlence kültürü sonrasında Diyonisos'un Bağ Bozumu Şenlikleri'nde kendini göstermiştir. 1071 sonrası çok çeşitli kültür birikimine Türk kültürünü de katan Anadolu, Nasreddin Hoca Fıkraları ile hayal perdesi ile orta oyunu ile mizahi çeşitliliğini sürdürmüştür.¹² Tanzimat sonrası mizahının iki önemli unsuru tiyatro ve mizah dergileri iki koldan eğlence sektörüne katkılarını sağlamışlardır. Özellikle bu süreçte tiyatro anlamında Hoca Naum ve ilk ulusal tiyatromuzun sayılabilir nitelikteki Osmanlı Tiyatrosu'nun sahibi Güllü Agop'un katkıları büyüktür.¹³ Bu tiyatrolarda pek çok oyun sergilenmiş ve pek çok komedi oyuncusu yetişmiştir. Mizah basınına ise en büyük katkıyı 1870 yılında çıkarttığı "Gölge etme başka ihsan istemem." sloganıyla yayın hayatına girmiş olan *Diyojen*'dir. *Diyojen* siyasi hiciv geleneğini başlatmış ve arkasından pek çok benzerinin yayın hayatına girmesinde öncü olmuştur.¹⁴ Her oluşumun bir öncüye ihtiyaç duyduğu gibi günümüzde de devam eden mizah yazını geleneğini başlatan *Diyojen*'in ardı ardınca pek çok mizah yayını ortaya çıkmıştır. Bu alanda en çok söz sahibi kişiler İstanbul Rum ve Ermenileridir. Vartan Hekimyan, Nişan Berberyan, Teodor Kasap, Mehmet (Çaylak) Tefik, Ali Fuad bu dönem için büyük çalışmalar yapmıştır.¹⁵ *Hayal*, *Çingiraklı Tatar*, *Meddah* ve *Latife* yayınları İstibdat öncesinin rahat ortamında yeşermiş ve nispeten özgür bir ortamda ifade gücü bulmuşlardır. 1874 yılında yayın hayatına başlayan *Latife* de bu süreçte meyvelerini vermiş, kültür birikimimizde iz bırakan yayınlardan biri olmuştur. Zaharya Beykozluyan tarafından 39 sayı boyunca çıkarılmıştır. Gazetede gerek toplumsal olaylar hakkında yazılar yazılmış gerekse dönemin siyasi hiciv ve tiyatro hayatına dair önemli fikirler sunulmuştur. Gazetenin imtiyaz sahibi Zakarya Beykozluyan hakkında yapılan çalışmalarda pek bir sonuç elde edilememiş Beykozluyan'ın Eğin (Kemaliye,

¹⁰ Ferit Öngören, *Cumhuriyet'in 75 Yılında Türk Mizahi ve Hicvi*, İstanbul, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 1998.

¹¹ Henri Bergson, *Gülme: Komığın Anlamı Üstüne Deneme*, çev. Yaşar Avunç, İstanbul, Ayrıntı Yayınları, 2006.

¹² Öngören, a.g.e, 1998.

¹³ Metin And, *Tanzimat ve İstibdat Döneminde Türk Tiyatrosu 1839-1908*, 1. Baskı, Ankara, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 1972, s.113.

¹⁴ İnci Enginün, *Yeni Türk Edebiyatı Tanzimat'tan Cumhuriyete (1839-1923)*, 1. Baskı, İstanbul, Dergâh Yayınları, 2006, s. 69.

¹⁵ Koloğlu, a.g.e, 2015.

Erzincanlı olduğu tespit edilmiştir.¹⁶ Ancak Beykozluyan'nın yayın hayatına kazandırdığı *Latife* dönemi basın yayın hayatımız ve dönemi açısından oldukça önemli bir yere sahip olduğu için çalışmaya değeri görülmüştür ve ortaya bu çalışma çıkmıştır.

¹⁶ Kevork Pamukçuyan, "Reşat Ekrem Koçu'dan Hatıralar", *Kişisel Arşivlerde İstanbul Belleği Taha Toros Arşivi*, s.49-51.

BİRİNCİ BÖLÜM

1. LATİFE İNCELEME

Bu bölümde çeşitli yönlerden *Latife* gazetesi incelemesi yapılmıştır.

1.1. LATİFE’NİN ŞEKİL ÖZELLİKLERİ

Latife gazetesi dört sayfadan oluşmaktadır. Birinci sayfasında logo, serlevha bulunmaktadır. Birinci sayfada genellikle gündemden haberlere yer verilir. İkinci ve üçüncü sayfasında ise genellikle resim, karikatür vs. yer almaz. Son sayfanın üstünde ise muhakkak bir karikatüre yer verilir.

1.1.1. *Latife*’nin Logoları

Latife’nin 39. Sayılık yayın hayatında iki farklı nesih hatla yazılmış logo kullanmıştır. Gazetenin 24. ve 25. sayıları hariç 37 sayı boyunca kullandığı logo aşağıda gösterilmiştir:

Derginin 24. ve 25. sayılarında ise aşağıdaki logo tercih edilmiştir:

1.1.2. Latife'nin Ser-Levhası

Gazetenin ser-levhasında ortada logo bulunmaktadır. Sağ tarafta ise şu ibare yer almaktadır:

“Matbaa ve Mahall-i İdaresi

Asmaaltı'nda Camlı Han'da 11 numaralı daire-i mahsûsadır.

Abone bedeli: Dersaadet için bir seneliği üç beyaz Mecidiyedir.

Taşralar için posta ücreti başkadır. Bir nüshası 40 paradır.” Bu ifadelerden sonra gazetenin çıkarıldığı gün ifade edilmektedir.

Sol tarafta ise şu ifadeler yer almaktadır:

“İlânât

Beher satırından bir defa için üç kuruş alınır. Birkaç defalık olur ise ayrıca pazarlık olunur. Posta ücreti verilmemiş olan mektuplar reddedilir.”

Bu ifadelerin altında ise numara sayısı ve “Birinci Sene” ifadesi mevcuttur.

Logo altında ise derginin yayın politikaları olan “Pazartesi ve Perşembe günleri neşrolunur eğlence gazetesidir.” ifadesi yer almaktadır. Bu ifadenin sağ ve sol

tarafına ise ilk tarih atılmıştır. Atılan bu tarihlerde sol bölüm 12. sayıya kadar Miladî takvim ile 13. Sayıdan sonrası ise Rûmî takvim ile yazılmıştır. Sağ bölümde ise tüm sayılarda Hicrî takvim kullanılmıştır.

Gazetenin ser-levhasında fiyat bilgisi de yer almaktadır. İstanbul için bir senelik ücret *üç beyaz mecidiye* olarak belirlenmiştir. Ancak taşralar için posta ücreti farklıdır. Bir nüshasını *kırk para* ile temin etmek mümkündür.

Ser-levhada ayrıca gazetenin adres bilgisine de erişmek mümkündür. Dile getirilen bu adres 1. sayıdan 37. sayıya dek “Asmaaltı’nda Camlı Han’da 11 numaralı daire-i mahsusadır” olarak belirtilir iken 37. sayıdan itibaren “Sultan Bayezid Caddesi Tavşantaşı’nda 18 Numaralı Daire-i Mahsusadadır” ifadesinden de anlaşılacağı gibi idarehane değişikliği yapılmıştır.

1.1.3. *Latife*’nin Sayfa Sayısı ve Sayfa Yapısı

Latife, toplam olarak dört sayfadan oluşmaktadır. Gazete üçer sütuna bölünmüş sayfalardan meydana gelmektedir. İlk Sayfada logo altından sayfa başlamaktadır. İkinci ve üçüncü sayfalar genellikle resimsiz düz yazılardan meydana gelmektedir. Gazetenin dördüncü sayfasında ise üst bölümde bir karikatür altta yine üçer sütunluk yazı bulunmaktadır. Gazetenin 2., 3., ve 4. sayfalarının üst bölümünde parantez içine ortalananmış olarak *Latife* yazmaktadır.

Gazetenin 15. sayısından alınan aşağıdaki bölümlerde bu durum daha net belirtilmiştir:

1.2.LATİFE’NİN BASIM SÜRECİ

Bu bölümün alt başlıklarında imtiyaz sahibi Zaharya Beykozluyan tarafından çıkarılan *Latife* mizah gazetesinin basın hayatında geçirdiği süreç incelenecektir.

1.2.1. *Latife*’nin Yayın Hayatı

“Eğlence Gazetesi” namı ile mizah gazetesi içeriği ile neşrolunmaya başlanan *Latife* ilk sayısını 12 Ağustos 1874 Pazartesi günü yayımlamıştır. 39 sayı boyunca yayın hayatına devam eden gazete 6 Mart 1875 tarihinde ise çarşamba ve cumartesi başka bir formda neşrolunmak üzere yayın hayatını tamamlamıştır. *Latife* gazetesi 36. sayısından sonra bir ay süreyle bir ceza almış ve alınan bu cezayı da 37. sayısında şu şekilde ifade etmiştir:

“*Latife* gazetesi 36 numaralı nüshasında bazı makalât-ı muzıra derc etmiş ve bu ise bi’ttabii dâ’î-i mecazât bulunmuş olduğundan tarih-i ilanından itibaren bir mâh müddetle tatil edilmiştir.”

Muhtemeldir ki alınan bu ceza derginin muharrirlerini ve imtiyaz sahibini zora sokmuş sonrasında ise dergi kapatılmıştır.

1.2.2.*Latife*’nin Yayın Politikası

12 Ağustos 1874 tarihinde yayın hayatına giren *Latife* “Pazartesi ve Perşembe günleri neşrolunur eğlence gazetesidir.” sloganı ile 25. sayısına kadar pazartesi ve perşembe günleri çıkmıştır. 25.sayısı ile 33. Sayısı arasında ise “Haftada iki defa neşrolunur, eğlence gazetesidir.” Sloganı ile haftanın herhangi iki günü çıkmayı uygun görmüştür. 33. ve 39. sayıları arasında ise tekrar ilk versiyonundaki yayın politikasını sürdürmüş ve “Pazartesi ve Perşembe günleri neşrolunur eğlence gazetesidir.” sloganına uygun olarak son sayılarını pazartesi ve perşembe günleri sürdürmüştür.

1.2.3 Latife'nin Yayın Cetveli

Latife'nin yayın cetveli TABLO 1'de görüldüğü gibidir.

Sayı	Tarih
1. Sayı	12 Ağustos 1874, 12 Ağustos 1291 Pazartesi
2. Sayı	15 Ağustos 1290, 15 Ağustos 1874 Perşembe
3. Sayı	19 Ağustos 1874, 19 Ağustos 1290 Pazartesi
4. Sayı	22 Ağustos 1874, 22 Ağustos 1290 Perşembe
5. Sayı	26 Ağustos 1874, 26 Ağustos 1290 Pazartesi
6. Sayı	29 Ağustos 1290, 29 Ağustos 1874 Perşembe
7. Sayı	2 Eylül 1874, 2 Eylül 1290 Pazartesi
8. Sayı	5 Eylül 1290, 5 Eylül 1874 Perşembe
9. Sayı	9 Eylül 1874, 9 Eylül 1290 Pazartesi
10. Sayı	12 Eylül 1290, 12 Eylül 1874 Perşembe
11. Sayı	16 Eylül 1290, 16 Eylül 1874 Pazartesi
12. Sayı	19 Eylül 1290, 25 Şaban 1291 Perşembe
13. Sayı	14 Şaban 1291, 23 Eylül 1290 Pazartesi
14. Sayı	26 Eylül 1290, 27 Şaban 1291 Perşembe
15. Sayı	30 Eylül 1290, 2 Ramazan 1291 Pazartesi
16. Sayı	5 Ramazan 1291, 3 Teşrinievvel 1290 Perşembe
17. Sayı	9 Ramazan 1291, 7 Teşrinievvel 1290 Pazartesi
18. Sayı	12 Ramazan 1291, 10 Teşrinievvel 1290 Perşembe

19. Sayı	12 Ramazan 1291, 14 Teşrinievvel 1290 Pazartesi
20. Sayı	19 Ramazan 1291, 17 Teşrinievvel 1290 Perşembe
21. Sayı	23 Ramazan 1291, 21 Teşrinievvel 1290 Pazartesi
22. Sayı	26 Ramazan 1291, 24 Teşrinievvel 1290 Perşembe
23. Sayı	10 Şevval 1291, 7 Teşrinisâni 1290 Perşembe
24. Sayı	14 Şevval 1291, Teşrinisâni 1290 Pazartesi
25. Sayı	23 Şevval 1291, Teşrinsani (Gün belirtilmemiş)
26. Sayı	2 Zilkade 1291, 4 Kanunevvel 1290 Salı
27. Sayı	10 Zilkade 1291 8 Kanunevvel 1290 Cumartesi
28. Sayı	14 Zilkade 1291, 12 Kanunuevvel 1290 Çarşamba
29. Sayı	26 Zilkade 1291, 23 Kanunuevvel 1290 Pazartesi
30. Sayı	3 Zilhicce 1291, 30 Kanunuevvel 1290 Pazartesi
31. Sayı	4 Zilhicce 1291, 8 Kanunusâni Cumartesi (Tarihlerde bir hata yapılmıştır.)
32. Sayı	11 Zihicce 1291, 7 Kanunsani1290 Salı
33. Sayı	17 Zihicce 1291, 13 Kanunsâni 1290 Pazartesi
34. Sayı	20 Zihicce 1291, 16 Kanunuevvel 1290 Perşembe
35. Sayı	25 Zihicce 1291, 20 Kanunuevvel 1290 Pazartesi
36. Sayı	28 Zihicce 1291, 24 Kanunuevvel 1290 Perşembe
37. Sayı	29 Muharrem 1291, 24 Şubat 1290 Pazartesi
38. Sayı	3 Safer 1291, 27 Şubat 1290 Pazartesi
39. Sayı	10 Safer 1291, 6 Mart 1290 Perşembe

TABLO 1: *Latife* gazetesi yayın cetveli

1.2.4. *Latife*'nin Yazar ve Karikatürist Kadrosu, İmtiyaz Sahibi

Latife'de metinlerin veya telif eserlerin altına yazar ismi konmamıştır. Ancak gazetenin son sayfasından anlaşıldığı üzere imtiyaz sahibi Zaharya Beykozluyan'dır. Gazetenin ilk beş nüshasında şu ifade yer almaktadır:

“Matbaa ve Gazete Sâhib-i İmtiyâzı Zekeriya Beykozluoğlu”

Gazetenin 5. sayısından sonra ise *Zekeriya Beykozluoğlu* ifadesi yerini *Zaharya Beykozluyan*'a şu şekilde bırakır:

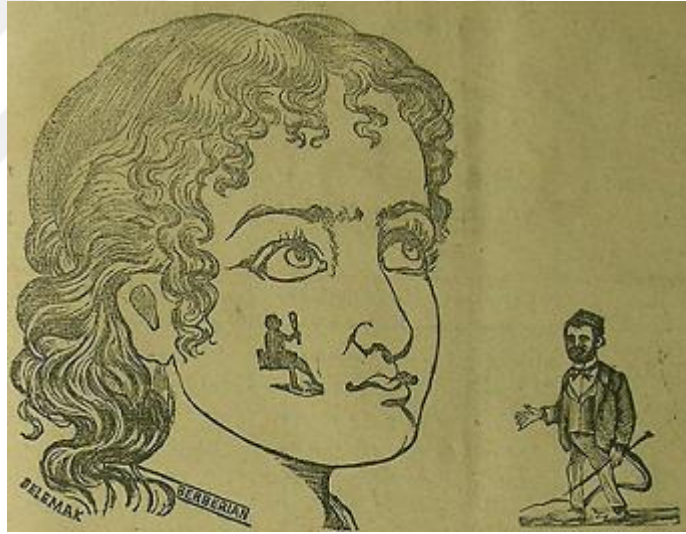
“Matbaa ve Gazete Sâhib-i İmtiyâzı Zaharya Beykozluyan”

Gazetenin 31. sayısından sonra ise Zaharya Beykozluyan sadece imtiyaz sahibi sıfatını kullanmaktadır ve gazeteye “Süleyman Efendi'nin matbaasında tab' olunmuştur. “ifadesi eklenip “Sâhib-i İmtiyâzı Zaharya Beykozluyan” ifadesi konulmuştur.

Gazetede pek çok karikatür kullanılmıştır. Karikatürlerin çoğunun çizeri bazı sayılarda kendini belli eden Tıngır rumuzlu sanatçıdır. Gazetenin 5., 6., 7., 10., 11., 12. ve 29. sayılarında kendi ismini kullanmaktan çekinmemiştir. Aşağıda verilen gazetenin 10. sayısına ait örnekte olduğu gibi bazen karikatürün bir köşesine ismini ilişirmiştir:

Gazetenin karikatüristleri arasında sadece bir sayıda ismini kullanan bir diğer kişi ise Berberyan'dır. Gazetenin 34. sayısında yer alan aşağıdaki karikatür Berberyan'a aittir.

1.2.5. *Latife*'de Kullanılan İlanlar

Basın yayın sektöründe reklam oldukça önemli bir yere sahiptir. Reklamlar sayesinde gazete ve dergiler maddi olarak rahatlama sağlamışlardır. Üstelik gazete veya dergilere verilen ilanlar sayesinde bu yayınları takip eden kişiler reklamı yapılan kavram hakkında bilgi sahibi olmuşlardır. Ayrıca dönemin ilânları sayesinde dönem hakkında bilgi sahibi olduğumuzu söyleyebilmek mümkündür. *Latife*'de ilanlar yani

tanıtımlar “İlânât” başlığı altında genel olarak sıralanmıştır. Bazen ise aynen başlıksız metinler gibi başlıksız ilanlar yer almaktadır. Her ilanın kendine has bir başlığı yoktur. Gazetenin bazı sayılarında *meccanen ilan* kategorisi altında ironik söylemlere yer verilmiştir. Aşağıda bu tarz ilanlara yer verilmemiştir. Aşağıda ifade edilen kategorizasyon her sayıda yer alan ürün, mekân, eser veya kişi adına göre yapılmıştır. Bütün ilanlar gazetenin son sayfasında yer almaktadır. Sayılara göre verilen ilanlar şu şekildedir:

Sayı:1

Fotoğrafçı

Kıssa İsmiyle Çıkarılan Edebiyat Risalesi

Sayı:2

Fotoğrafçı

Şimşir Hakkakı

Kıssa İsmiyle Çıkarılan Edebiyat Risalesi

Sayı:3

İlana yer verilmemiştir.

Sayı:4

Süleymaniye’de Bir Mülk

Fotoğrafçı

Şimşir Hakkakı

Kıssa İsmiyle Çıkarılan Edebiyat Risalesi

Sayı:5

Kayıp Cüzdan

Galata’da Zürafa Sokak’ta Makine Satılan Makineler

Sayı:6

Beşiktaş Kiraathanesi

Sayı:7

Fotoğrafçı

Beşiktaş Kiraathanesi

Sayı:8

Şifacı

Fotoğrafçı

Beşiktaş Kiraathanesi

Şimşir Hakkakı

Kıssa İsmiyle Çıkarılan Edebiyat Risalesi

Sayı:9

Doktor Erestidi Bey ve Diş Tabibi Antuan Bey

Hafız Abdülatif Efendi'nin Zübde'ül Hendese Eseri

Fotoğrafçı

Beşiktaş Kiraathanesi

Sayı:10

Beşiktaş Kiraathanesi

Hafız Abdülatif Efendi'nin Zübde'ül Hendese Eseri

Doktor Erestidi Bey ve Diş Tabibi Antuan Bey

Sayı: 11

İlana yer verilmemiştir.

Sayı:12

Beşiktaş Kiraathanesi

Hafız Abdülatif Efendi'nin Zübde'ül Hendese Eseri

Doktor Erestidi Bey ve Diş Tabibi Antuan Bey

Sayı: 13

Beşiktaş Kiraathanesi

Hafız Abdülatif Efendi'nin Zübde'ül Hendese Eseri

Doktor Erestidi Bey ve Diş Tabibi Antuan Bey
Fotoğrafçı

Sayı: 14

Köprübaşı'nda Çeşitli Kitaplar Satan Bir Kitapçı
Simsar Madovesiyan Biraderler
Beşiktaş Kıraathanesi
Hafız Abdüllatif Efendi'nin Zübde'ül Hendese Eseri
Doktor Erestidi Bey ve Diş Tabibi Antuan Bey
Fotoğrafçı

Sayı: 15

Köprübaşı'nda Çeşitli Kitaplar Satan Bir Kitapçı
Simsar Madovesiyan Biraderler
Beşiktaş Kıraathanesi
Doktor Erestidi Bey ve Diş Tabibi Antuan Bey

Sayı: 16

Köprübaşı'nda Çeşitli Kitaplar Satan Bir Kitapçı
Simsar Madovesiyan Biraderler
Doktor Erestidi Bey ve Diş Tabibi Antuan Bey
Beşiktaş Kıraathanesi

Sayı: 17

Tasvir-i Sebât ve Gül-zâr-ı Hayal İsimli Eserler
Köprübaşı'nda Çeşitli Kitaplar Satan Bir Kitapçı
Doktor Erestidi Bey ve Diş Tabibi Antuan Bey
Simsar Madovesiyan Biraderler

Sayı: 18

Nasihât yahut Kumar Belası İsimli Risale
Asmaaltı'ndaki Camlı Han'da Kiralık Oda
Tasvir-i Sebât ve Gül-zâr-ı Hayal İsimli Eserler

Köprübaşı'nda Çeşitli Kitaplar Satan Bir Kitapçı
Doktor Erestidi Bey ve Diş Tabibi Antuan Bey
Simsar Madovesiyan Biraderler

Sayı: 19

Giritli Halil Hilmi Efendi'nin Mersiyeleri
Pakdâmen İsimli Tiyatro
Mûsikîşinâs Nuri Bey'in Şarkı Mecmuası
Nasihât yahut Kumar Belası İsimli Risale

Sayı: 20

Matbaa Tanıtımı
Giritli Halil Hilmi Efendi'nin Mersiyeleri
Pakdâmen İsimli Tiyatro
Mûsikîşinâs Nuri Bey'in Şarkı Mecmuası
Nasihât yahut Kumar Belası İsimli Risale
Asmaaltı'ndaki Camlı Han'da Kiralık Oda
Tasvir-i Sebât ve Gül-zâr-ı Hayal İsimli Eserler

Sayı: 21

Matbaa Tanıtımı
Giritli Halil Hilmi Efendi'nin Mersiyeleri
Pakdâmen İsimli Tiyatro
Mûsikîşinâs Nuri Bey'in Şarkı Mecmuası
Nasihât yahut Kumar Belası İsimli Risale
Asmaaltı'ndaki Camlı Han'da Kiralık Oda
Tasvir-i Sebât ve Gül-zâr-ı Hayal İsimli Eserler
Simsar Madovesiyan Biraderler

Sayı: 22

Matbaa Tanıtımı
Giritli Halil Hilmi Efendi'nin Mersiyeleri
Pakdâmen İsimli Tiyatro

Mûsikîşinâs Nuri Bey'in Şarkı Mecmuası
Nasihât yahut Kumar Belası İsimli Risale
Asmaaltı'ndaki Camlı Han'da Kiralık Oda
Tasvir-i Sebât ve Gül-zâr-ı Hayal İsimli Eserler
Simsar Madovesiyan Biraderler

Sayı:23

Matbaa Tanıtımı
Giritli Halil Hilmi Efendi'nin Mersiyeleri
Pakdâmen İsimli Tiyatro
Mûsikîşinâs Nuri Bey'in Şarkı Mecmuası
Nasihât yahut Kumar Belası İsimli Risale
Asmaaltı'ndaki Camlı Han'da Kiralık Oda

Sayı:24

Giritli Halil Hilmi Efendi'nin Mersiyeleri
Nasihât yahut Kumar Belası İsimli Risale
Mûsikîşinâs Nuri Bey'in Şarkı Mecmuası

Sayı:25

Langa Yenikapısı'ndaki Suva Efendi'nin Gazinosu
Giritli Halil Hilmi Efendi'nin Mersiyeleri

Sayı: 26

Victor Hugo'nun Hernani Eseri
Dava Vekillerinden Üsküdarlı Ali Efendi
Matild İsimli Romanın İkinci Cüz'ü

Sayı:27

Victor Hugo'nun Hernani Eseri

Sayı:28

Rum Şairlerden Curi Efendi'nin Âsâr-ı Manzume Eseri

Sayı:29

Fırıldak İsimli Risale

Sayı: 30

İlana Yer Verilmemiştir.

Sayı: 31

Tokatlı Lütfullah Efendi ve Halet Beyefendi Hazretleri'nin Risaleleri

Siret'ül Kamer Fifelek'ül Edvâr İsimli Risale

Fırıldak İsimli Risale

Sayı:32

Tokatlı Lütfullah Efendi ve Halet Beyefendi Hazretleri'nin Risaleleri

Fırıldak İsimli Risale

Sayı: 33

Tokatlı Lütfullah Efendi ve Halet Beyefendi Hazretleri'nin Risaleleri

Siret'ül Kamer Fifelek'ül Edvâr İsimli Risale

Sayı:34

Fırıldak İsimli Risale

Sayı:35

Âfitab Gazetesi

Sayı: 36

Bazı Müzisyen Tanıtımları

Âfitâb Gazetesi

Siret'ül Kamer Fi Felek'ül Devvâr İsimli Eser

Fırıldak İsimli Risale

Sayı: 37

Fi-Felek'ül Edvâr İsimli Eser

Harita-yı Acem

Âfitâb Gazetesi

Bazı Müzisyen Tanıtımları

Tokatlı Lütfullah Efendi ve Halet Beyefendi Hazretleri'nin Risaleleri

Sayı: 38

Fi-Felek'ül Edvâr İsimli Eser

Fırıldak İsimli Risale

Harita-yı Acem

Âfitâb Gazetesi

Bazı Müzisyen Tanıtımları

Tokatlı Lütfullah Efendi ve Halet Beyefendi Hazretleri'nin Risaleleri

Sayı: 39

Fi-Felek'ül Edvâr İsimli Eser

Fırıldak İsimli Risale

Harita-yı Acem

Âfitâb Gazetesi

Harita-yı Acem

Âfitâb Gazetesi

SONUÇ

Tanzimat Fermanı'nın ilanından sonra yaşanan Batılılaşma süreci Türk toplumu açısından çetrefilli de olsa başarı ile atlatılmıştır. Çünkü bu Batılılaşma süreci sonucunda büyük bir bilinçlenme sağlanmıştır. Bu bilinçlenmenin tohumları sonrasında filizlenmeye başlayan demokrasi düşüncesi 29 Ekim 1923'te Türk toplumunda rejim değişikliğini sağlamıştır. Bu süreç sonunda mutlakıyet yönetimi yerine laik, demokratik bir cumhuriyet kurulmuştur. Tanzimat Dönemi siyasi hicivi de tam da bu yolda görevini başarıyla yerine getirmiştir. Ne olursa olsun toplumdaki okur yazar azlığına rağmen mizah gazeteleri muhalif tavırlarıyla her daim seslerini duyurma konusunda öncü olmuşlardır. Dönem ne olursa olsun mizah gazeteleri veya dergileri gerek yazılı gerekse görsel iletişim öğeleriyle konuşamayanların sesi olmuşlar, ironi dolu üslupları ile zekâ dolu ürünler ortaya koymuşlardır.

Latife de Tanzimat Dönemi mizah yayını unsurlarından bir tanesidir. Emsalleri olan *Diyoben*, *Tiyatro*, *Çingiraklı Tatar* üzerinde uzun uzadıya durulmuş ancak bugüne kadar Zaharya Beykozluyan'ın *Latife* gazetesi üzerinde detaylı bir çalışma yapılmamıştır. Bu çalışmanın amacı şimdiye kadar gün yüzüne çıkmamış *Latife* metinlerini okuyucuyla buluşturmadır. Gazete şekilsel ve içerik olarak incelenmiş, indeksi yapılmış ve muhtelif başlığa sahip olan olmayan tüm metinlerin transkripsiyonu yapılmıştır. Çünkü bu metinlerde Osmanlı toplum yapısı ile ilgili büyük ipuçlarının yer aldığını söylemek mümkündür. Bu metinler ile birlikte hem toplum yapısı aydınlatılmaya çalışılmış hem de bazı edebi ürünlerin ilk meyveleri okuyucuya sunulmuştur. *Latife* metinlerinde yer alan dönemin basın yayın polemikleri, tiyatro algısı, yaşam tarzı, mizah anlayışı ile ilgili bilgi edinilebilir. Ayrıca metinlerin bazıları edebi nitelik taşır niteliktedir. Gazete biçimsel olarak da incelenmiş ve dönemin matbuatı ile ilgili fikir sahibi olunmuştur.

39 sayı boyunca yayın yapan ve kendini eğlence gazetesi olarak nitelendiren *Latife* dönemin diğer örnekleri ile benzer özellikler taşıyan bir mizah gazetesidir. Siyasi hiciv ve muhalefet görevini başarı ile yerine getirmiştir. Belki de yayın

hayatında yer aldığı dönem nedeniyle ifade gücü sağlam olarak okuyucunun karşısına çıkmıştır. Ama oluştuğu ortam ve bu ortamı yansıtması açısından kıymetli bir yayın organı olarak okuyucu ile bu tezde buluşturulmak istenmiştir.

KAYNAKÇA

And, Metin (1972). Tanzimat ve İstibdat Döneminde Türk Tiyatrosu. Ankara: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Bergson, Henri (2006). Gülme: Komığın Anlamı Üstüne Deneme. (Çev: Yaşar Avunç). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Cantek, Levent, Levent Gönenç (2017). Muhalefet Defteri Türkiye’de Mizah Dergileri ve Karikatür. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Devellioğlu, Ferit (2006). Osmanlıca Türkçe Ansiklopedik Lügat. Ankara: Aydın Kitapevi Yayınları.

Enginün, İnci (2006). Yeni Türk Edebiyatı Tanzimat’tan Cumhuriyet’e (1839-1923). Dergâh Yayınları: İstanbul.

Eryılmaz, Bilal (2010). Tanzimat ve Yönetimde Modernleşme. İstanbul: İşaret Yayınları.

İnalçık, Halil, Mehmet Seyitdanlıoğlu (2006). Tanzimat Değişim Sürecinde Osmanlı İmparatorluğu. Ankara: Phoenix Yayınevi.

Koloğlu, Orhan (2015). Osmanlı’dan 21. Yüzyıla Basın Tarihi. İstanbul: Pozitif Yayınevi.

Ortaylı, İlber (2015). Batılılaşma Yolunda. İstanbul: İnkılâp Yayınevi.

Öngören, Ferit (1998). Cumhuriyetin 75. Yılında Türk Mizahı ve Hicvi. İstanbul: İş Bankası Kültür Yayınları.

Pamukçuyan, Kevork. Reşat Ekrem Koçu’dan Hatıralar. Kişisel Arşivlerde İstanbul Belleği Taha Toros Arşivi. S.49-50-51

İNDEKS

Sayı:1

Mukaddime (s.1)

Tavzi-i Memuriyet (s.1)

Havadis-i Dâhiliye (s.1)

İlan (s.2)

Tramvay Şirketinin Vatana Yaptığı Hizmetler (s.2)

Muhavere (s.2)

Suret-i Arzuhal (s.3)

İki Efendiler Birbirleriyle Görüştikleri Sırada (s.3)

Kalpakçılarbaşı'nda İki Kadın Beyninde Muhavere (s.3)

Telgraf (s.3)

Gazeteci Esnafı Loncası'ndan Aldığımız Telgraflar (s.4)

Sarrafiye (s.4)

İlânât (s.4)

Sayı:2

İki Sağırların Muhaveresi Yani Tiyatro İle Hayal'in Mübâhesesi (s.1)

Vukuat-ı Dâhiliye (s.2)

İspanya (s.2)

Ajans Tramvayı (s.2)

Yeni Cami Havalisinde (s.2)

İki Tırıl Beyninde (s.2- s.3)

Köprü Üzerinde Kadının Biri Vapur Memuruna Hitaben (s.3)

Şirket Vapurlarının Birinde (s.3)

Tramvay Şirketinin Hünerleri (s.3)

Vay Vay Vay Canım! (s.3)

Tüccariye (s.4)

İlan (s.4)

İlânât (s.4)

Sayı: 3

Şirket-i Hayriye (s.1)

Vukuat-ı Dâhiliye (s.1)

Fransa (s.2)

Merhum Hülâsa Gazetesinin Elimize Geçen Vasiyetnamesinden Surettir (s.2)

Bey ile Hanım (s.2-s.3)

Kamarada Müşteri İle Kamarot (s.3-s.4)

Üsküdar Vapurunda Makinist ile Müşteri Beyninde (s.4)

Şirket Vapurunda Müşteri ile Biletçi Beyninde (s.4)

Geçen Nüşhamızdaki "Vay Vay Vay Canım" dan Mâbaad (s.4)

Sayı: 4

Muharrirlik (s.1)

Muhavere (s.2)

Şirket Vapurunda Kaptan ile Alacaklı (s.2)

Evezân-ı Latife (s.2)

Saat Sekizde Toplanabilmiş ve Ellerine Bir Gazete Alıp Okumakta Bulunmuş
Olan Bir Heyetin Muhaveresi (s.3)

İki Şık Beyninde (s.3)

Muhavere (s.3)

Tashih (s.3)

Ve Minel Havadis (s.4)

İlânât (s.4)

Sayı: 5

Ahvâl-i Âlem (s.1)

İşte Beyanname (s.1)

Varaka (s.2)

Latife (s.2)

Tuhaf Değil Mi? (s.2)

Es' ile (s.2)

Mühim Bir Havadis (s.2- s.3)

Tüccariye / Emtia-yı Latife (s.3)

Emti'a-yı Keşfiye (s.3)

Telgraf (s.3)

İlan (s.4)

İlânât (s.4)

Sayı: 6

Maruz Martıyan-ı Hava Beraberleridir Ki (s.1)

Muhavere (s.2)

Havadis-i Şettî (s.3)

Fal Bakar Niyet Bakar Fal Bakar Öteden Beri (s.3)

Hekim ile Bir Zat Beyninde (s.3- s.4)

Latife'ye Mahsus Telgraflar (s.4)

Sayı: 7

Keşif (s.1)

Şiir (s.2)

Bir Köylünün Validesine Gönderip Bir Suretini De Liecli'ütabi Matbaamıza
Göndermeğe Tenezzül Eylediği Mektubun Suretidir (s.3)

İlân-ı Mühim (s.3)

Telgraf (s.3)

Sûret-i Varaka (s.4)

Latife (s.4)

İlânât (s.4)

Sayı: 8

Devir ve İdare (s.1)

Bir Varakadır Ki Rey'ül Ayn Görüldü (s.3)

Latife'ye Mahsus Telgraflar (s.3)

Bir Duadır Ki Herkes Amin Demeli (s.4)

İlânât (s.4)

Sayı: 9

Dilencilik ve Dilencilik Hocası (s.1)

Ta'ziyet (s.1)

Bir Varaka (s.2)

Latife (s.2)

Hayal İçin İki Söz (s.2)

İzmir'den Mektup (s.3)

Yazdığımız Cevap (s.3)

Telgraf (s.4)

İlân-ı Mühim (s.4)

İlânât (s.4)

Sayı: 10

Harâbâtîlik (s.1)

Protesto Sureti (s.2)

Üsküdar'ın Fırıldakçısı (s.2)

Muhavere (s.2)

Bir Fıkra (s.3)

Bir Misal (s.3)

İntihâ (s.3)

Havadis-i Müteferrika (s.4)

Garibe (s.4)

Telgraflar (s.4)

İlânât (s.4)

Sayı: 11

Politika (s.1)

Methiye (s.2)

Varaka (s.2)

Latife (s.3)

Garibe (s.3)

Latife'ye Mahsus Telgraf (s.4)

Sayı: 12

Latife (s.1)
Hikaye (s.2)
İşte Nazım da Bu! (s.3)
İhtârât-ı Mühimme (s.3)
İlan (s.4)
İlânât (s.4)

Sayı:13

Mühim Politika Havadisi (s.1)
Avusturya Macaristan Viyana (s.1)
Bir Varaka (s.1)
Latife (s.2)
Köprü Üstünde (s.3)
Pek Acayip (s.3)
Latife'ye Mahsus Telgraflar (s.4)
İlânât (s.4)

Sayı:14

Zuhûrât (s.1)
Suret-i Hâl (s.1)
Eğlenceyi Sevenlere Müjdeler! (s.2)
Varaka (s.2)
Latife (s.2)
Bir Muharrir Telaşı (s.2)
Muhâvere (s.3)
Latife'ye Mahsus Telgraflar (s.4)
İlânât (s.4)

Sayı: 15

Ramazaniye (s.1)
Beyoğlu Matmazellerinden Gelen Mektup Efendim (s.1)
Yine Muhavere (s.2)
Latife (s.2)

Keza Muhavere (s.3)

Gedikpaşa'da Vaki Osmanlı Tiyatrosu Tarafından Neşrolunan Protestonun Neşridir (s.3)

Latife (s.4)

Latife'ye Mahsus Telgraflar (s.4)

İlânât (s.4)

Sayı:16

Mütalaa (s.1)

Varaka (s.1)

Latife (s.1)

Sual-Cevap (s.2)

Opera Tiyatrosu (s.2)

Beyoğlu Matmazelleri Tarafından Alıp Bundan Evvelki Nüshamızda Derc Eylemiş Olduğumuz Mektubun Cevabıdır (s.3)

Latife'ye Mahsus Telgraflar (s.4)

İlânât (s.4)

Sayı:17

Havadis-i Dahiliye (s.1)

Mütalaa (s.1)

Osmanlı Tiyatrosu (s.1- s.2)

Tiyatro Müdavimlerine ve Bâhusus Paradi Takımına Bilinmesi Ehem ve Elzem Olan Nizamnamedir (s.3)

İlânât (s.4)

Sayı:18

Ahvâl-i Milel - Yahudi- (s.1)

Vukuat (s.1)

Mütenevvi (s.2)

Bilmece (s.3)

Telgraf (s.4)

İlânât (s.4)

Sayı: 19

Ahvâl-i Milel (s.1)

Taacüb (s.2)

Mütenevvi (s.3)

Telgraflar (s.4)

İlânât (s.4)

Sayı: 20

Ahvâl-i Milel (s.1)

Fıkra (s.1)

Yaponlu (s.1)

Muhavere (s.3)

İlânât (s.4)

Sayı: 21

Yaponya (s.1)

Varaka (s.2)

Bir Mektup Suretidir (s.2)

Fıkra (s.2)

Telgraf (s.4)

İlânât (s.4)

Sayı: 22

Ahvâl-i Milel Çinli (s.1)

Varaka (s.2)

Muhavere (s.2)

Telgraf (s.4)

İlânât (s.4)

Sayı: 23

Çinliler Mâbaad (s.1)

Fıkra (s.1)

İhtar (s.1- s.2)

Fıkra (s.2)

Kasımpaşa Deresi'nden Balat Deresi'ne Hasbihâl (s.2)

Balat Deresi'nden Kasımpaşa Deresi'ne Cevap (s.2)

Muhavere (s.3)

Şaşarım Şaşarım (s.3 s.4)

Telgraf (s.4)

İlânât (s.4)

Sayı: 24

Ahvâl-i Milel Çingene (s.1)

Fıkra (s.1)

Kokozluk Nam-ı Diğerle Züğürtlük Diye Bir Varakadır (s.2)

Şuâra-yı Asırdan Naziresi Talep Olunan Gazeldir (s.3)

Telgraf (s.4)

Sayı: 25

Ahvâl-i Milel Çingene Mâbaad (s.1)

Bundan Evvelki Gazetemizde Derc Olunan Gazele Bir Zat Tarafından
Gönderilen Naziredir (s.2)

Muhavere (s.2)

Telgraf (s.4)

Sayı: 26

Suret-i Lapice (s.2)

Fıkra (s.3)

Latife (s.3)

Telgraf (s.4)

Sayı: 27

Âlemde Eğlence Lazım (s.1)

Meccanen İlan (s.2)

Varaka (s.2)

Latife (s.2)

Çopur'la Bodur'un Muhaveresi (s.3)

Şehir Postanesiyle Matbaamıza Gelen Dilsiz Oyunu (s.4)

Kasımpaşa'da Çeşme Meydanı'ndan Telgraf (s.4)

Latife (s.4)

Gazetemiz Tâb' Olunmakta İken Çarşı Kapısından Aldığımız Telgraftır (s.4)

Latife (s.4)

Sayı:28

Âlemde Eğlence De Lazım Mâbaad (s.1)

Istidrâd (s.1)

Ahenk (s.2)

Muhavere (s.2)

İlan (s.2)

Latife (s.3)

Allah Hakkı Zâhir Eder (s.3)

Varaka (s.3)

Latife (s.3)

Tiyatrovi Mizah Dersemt Sulukule (s.3)

Latife (s.4)

Kasımpaşa'dan Telgraf (s.4)

Latife (s.4)

Parmakkapı'dan Telgraf (s.49)

İhtâr (s.4)

Sayı:29

Esef Namına Dermeydan Bayezid Elli Latife Ezcânib Minel Dut Ağacı (s.2)

Latife (s.2)

Cevabı Arzu Olunan Bir Varakadır (s.2)

Latife (s.2)

Tuhaf Bir Varaka Ama Latife Değil Ciddi (s.2)

Latife(s.2)

Bir Mektepte (s.3)
On Dört İmzalı Bir Varaka (s.3)
Latife (s.3)
Bir Şıkla Bir Edibin Muhaveresi (s.3)
Telgraf (s.3)
Tefrika: İki Yüzsüz Köylünün Birbirlerine Arz-ı Muhabbet Edişleri Yahut
Hasan ile Ayşe Kız (s.3-s.4)

Sayı:30

Âlemde Eğlence de Lazım (s.1)
Istırad (s.1)
Âlem-i Hayal ne Vâsi' Âlemdir (s.1)
Mektup (s.2)
Cevap (s.2)
Şuunât (s.2)
Latife (s.3)
Ey Letâif-i Âsâr (s.3)
Telgraflar (s.3)
Latife (s.3)
Suret-i Hal (s.3)

Tefrika: İki Yüzsüz Köylünün Birbirlerine Arz-ı Muhabbet Edişleri Yahut
Hasan ile Ayşe Kız (s.4)

Sayı:31

Mahalle Vukuatı (s.2)
Yedinci Merkezleri Olan Okçularbaşı'nda Serâfım Efendi Cenaplarının
Kıraathanesi'nde İkamet Eden Eşkâ Tarafından Ekseriyet Era ile Biltizam Li-ecil'ül
Tabii İdarehanemize Gönderilen Manzumedir (s.2)
İki Hizmetkar Beyninde Muhavere (s.2)
Alemde Eğlence De Lazım Mâbaadı (s.3)
Latife'ye Mahsus Telgraf Şirketi Tarafından Fi 49 Mart Sene 1896 (s.3)
Latife (s.3)

Telgraf (s.4)

Mesmûât (s.4)

Latife (s.4)

İhtar-ı Mahsus (s.4)

İlân (s.4)

Sayı: 32

Tebrik İyd-ı Adhâ (s.1)

Bu Sene-i Seniyyenin Mübarek Kışına Yazına Mahsus Olmak Üzere Murgân Bahri'nden Yeşilbaş Ördek, Testereburun ile Karabatak ve Martı Nam Tatarların Getirmiş Olduğu Hülaset'ül İkrâm Defteridir

Istidrâd (s.1)

Âlemde Eğlence de Lazım Mâbaadı (s.2)

Meccânen İlan (s.2)

Latife (s.4)

İki Şık Bir Çingene Beyninde Muhavere (s.4)

Sayı: 33

Para (s.1)

Âlemde Eğlence de Lazım (s.2)

Müteveffî Hülaset'ül Efkâr Tarafından İdarehanemize İrsâl ve Esrar-ı Tabii Pek Ziyade İltimas ve Rica Olunan Bir Varaka-yı Mühimmedir (s.2)

Latife (s.3)

Bayram Telgrafları (s.3)

Mühim Bir Havadis (s.3)

Fıkra Ama Kubbesiz Değil (s.3)

Gazetemiz Destgâhta İken Birbiri Ardınca Yürüyüş Eden Mühim Şehir Telgrafları (s.4)

Beyan-ı Mazeret ve İhtâr-ı Mahsus (s.4)

İlân (s.4)

Sayı: 34

Kıssa Yahut Hisse'ül Mazi (s.1)

Istidrâd (s.1)
Karakoncolos (s.2)
Nâbi'nin Mâbaadı (s.3)
Mesmuât (s.3)
İki Şık Beyninde Aşık Oyunu (s.4)
Ciddi (s.4)
İlân (s.4)

Sayı: 35

Şehir Postasıyla Aldığımız Varakadır (s.1)
Latife (s.1)
Şıklar Tarafından Tanzim ve İrsâl Olunup Geçen Nüshalarımızın Birisine Derc Edilen Manzumeye Yine Eşkâ Tarafından Gönderilen Naziredir (s.2)
Fıkra (s.3)
Latife'ye Mahsus Telgraf Şirketi (s.4)
İlân (s.4)

Sayı: 36

Dram: Tüccarların Kağıt Vermeyişleri¹⁷ (s.1)
Sanat (s.1)
Latife'yi Lütfen Kıraat Buyuranlar Ciddi Gazeteler Acaba Ne Yazıyorlar Diye Merakta Kalmamak Üzere En Doğru Havadislerinin Hülasa Cedvelidir.¹⁸ (s.2)
Telgraf (s.4)
İlân (s.4)

Sayı:37

Matbuat İdare-i Muhitiyesinden Aldığımız Varakadır (s.1)
Karakoncolos (s.1)
Rekabet (s.1)
Bizim Müddet-i İnzivamızdaki Havâdis-i Mühimme (s.2)
Latife (s.2)

¹⁷ Sadece başlık olarak verilmiştir. Oyun metni yoktur.

¹⁸ Gazetenin bir ay kadar süreyle kapatılmasına sebep olan metin.

Muhabere-i Aleyh (s.3)
Ciddi Olsun Mizah Olsun (s.3)
İlân (s.3)

Sayı: 38

İhtar (s.1)
Mukaddime (s.1))
Teşrîd Yahut Ahvâl-i Zanparagân (s.1)
Henüz İstanbul'u Görmüş Bir Zat Tarafından Varaka (s.1- s.2)
Latife (s.2)
Muhavere (s.2)
Esnâ-yı Tatilimizde Yanya'dan Aldığımız Bir Tahrirâtır (s.2)
Latife (s.3)
Latife (s.3)
Bir Varaka (s.3)
Latife (s.3)
Telgraf (s.4)
İlân (s.4)

Sayı: 39

Galatnâme (s.1- s.2)
İhtar (s.2)
Gayet Mühim Bir Havadis (s.2)
Latife (s.2)
Varaka (s.3)
Cevap (s.3)
Afitâb Saçması Tuna Kafiyesi (s.3)
İlan (s.3)

İKİNCİ BÖLÜM

2. LATİFE'NİN METİN TRANSKRİPSİYONU

2.1. NUMARA: 1

Matbaa ve Mahall-i İdaresi

Asmaaltı'nda Camlı Han'da 11 numaralı daire-i mahsûsadır.

Abone bedeli: Dersaadet için bir seneliği üç beyaz Mecidiyedir.

Taşralar için posta ücreti başkadır. Bir nüshası 40 paradır.

İlânât

Beher satırından bir defa için üç kuruş alınır. Birkaç defalık olur ise ayrıca pazarlık olunur. Posta ücreti verilmemiş olan mektuplar reddedilir.

Numara:1

(Birinci sene)

12 Ağustos 1874 12 Ağustos 1291 Pazartesi

Pazartesi ve perşembe günleri neşrolunur, eğlence gazetesidir.

MUKADDİME

Memleketimizde tab' ve neşrolunan gazetelerin hemen kâffesi yazacak bir havadis bulamadıkları gibi kendüğe göre az çok yalancılık etmekte oldukları der-kâr ise de neler uydurup neşrettikleri erâcife asla yalandır demeyip yanlış mana vermektedirler. Mesela muharrirlerden biri kokozluğundan nâşî köşe bakkalından veresiye bir (...) ¹⁹doğan zeytül-i veresiye gerek ettiği alışverişin veresiye olmasından ve gerek bakkalın eksik vermesinden okka başında iki üç kuruş herhalde aldanacaktır. (Ona şüphe mi var?) Muharrir efendi hiddetinden ertesi günü soluğunu matbaada alarak gazetesinde şöyle bir havadis neşreder:

¹⁹ Okunamadı.

"Bildirildiğine nazaran nereden Girit ceziresinde ve keza Edremit vesair mahallerde bu sene mahsullere hasar düştüğünden rugan zeytinin kilosu on iki kuruşa çıkmıştır." Hatta ceridenin biri geçende yazmış idi ki " Bu sene müctemia-ı Amerika'da fevkaledede dolu yağıp çaylar coştduğundan teknil pamuk tarlaları bozulmuştur. Bu yüzden Londra'da vesair yerlerde bir hayli kumaş fabrikalarının tatil edecekleri me'mûl olunur. "Bizce bu havadisi veren gazetecinin her halde paltosu eskimiş olmalıdır ki "Acep içindeki pamukları satabilir miyim?" efkârıyla işbu havadisi neşretmiştir. Zira Amerika'da bu yakın günlerde ne dolu yağdığı ve ne de çayların coştığı vardır. Belki havanın hararetinden nâşî çayların suları cüzziye de çekilmiştir hele ecnebi gazetelerinin neşrettikleri terbezi eteğine uymaz.

Biz geçenlerde Avrupa'nın muteber addolunmuş gazetelerinin birinde âtîdeki mealde bir havadis okuduk. Şöyle ki: Brüksel'de cesim kibrit fabrikasının izhâr-ı iflâs ettiğinden bahisle şu yolda ilave-i makal eylemiştir:

"İşte bu iflasiyet dahi şark meselesinin semeresinden ileri gelmiş bir keyfiyettir. (Aferin koca diplomat!) Zira Şark Meselesinin tasviyesi hususuna Devlet-i Âliyye için medeniyet (...) ²⁰ lüzumu değildir. Olduğu halde -güya kendilerinde yanıp tutuşmuştur gibi- böyle bir cesim kibrit fabrikasının iflas etmemesine Türkiye var kuvvetiyle çalışmalı idi." demiş idi. A mösyö! Şark Meselesi dediğin nerde, kibrit fabrikası nerde, sen nerde? Bizce muharrir cenapları böyle vakitsiz şark meselesi rüyasına dalacağına kibritçi Yahudilerle (...) ²¹ hiçbir diyeceğimiz olmazdı! Daha tuhafı şurası ki bu kabilden olarak vaktiyle Dersaadet'te dahi şark meselesi budalası bir gazete var idi. Hele ne ise talihimizin yaver gidişinden mi nedir? Bu gazetenin kendi milletince olan mübahaselerden bir vakit bulduğu yoktu bizde biraz rahat edebilmekteyiz. Velhasıl herkanı gazeteyi elimize alır isek derununda cüzzi ve külli yalan bulunur. Fakat hiçbirinin biz latife söyledik demeleri işitilmemiş olduğundan bu defa acizleri işbu hizmeti der-uhde eyleyerek daire-i edeb dâhilinde letâif ve uyhukeden bahsetmek ve şimdilik haftada iki defa çıkarılmak üzere Latife'nin neşrine mübaşeret eyledik. Bu bâbda vukuu zaruri olan sehv ve hatamızı -meram bir latifedir- tabiriyle tamir edebileceğimizden her halde devam-ı intişârı eltâf-ı Hüda'dan bekleriz. Biz elimizden

²⁰ Okunamadı.

²¹ Okunamadı.

geldiği mertebe umumun nazar-ı tahsîn ü rağbetini kazanmağa çalışacağız. Yani ne *Hayal* gibi kalburdan elekten ne *Tiyatro* gibi zurnadan dümbelekten bahsedeceğiz. Ancak pek çok latifeler söyleyeceğiz. Sakın gücenmeyiniz ha! Meram bir latifedir!

TAVZİ- İ MEMURİYET

Eminönü Pazarcıbaşıllığı meval han yani pek kocaman agnibe ilannâme-i katran sahib-i *Şark* Olahyan Bordyanö Çelebi'ye gazeteci esnafı loncası azası ceride-i millet *Basiret* uhdesine, ihtiyar meclisi kâhyalığına ilanname eczahane agnibe *Ruznâme* temin buyurulmuştur.

HAVADİS-İ DÂHİLİYE

İşittiğimize göre bundan sonra gemiler katran ile kalafat olunmayıp delik mahallerine birer *Şark* veya *Basiret* nüshaları yapıştırılacakmış. *Hayal* gazetesi çarşamba günü nüshasında bundan böyle gazeteciliği terk ederek ayı oynatacağını ilan etmiş. Sulukule kapintolarına hayli telaş vermiştir. Çünkü *Hayal* tarafından musaddak şehadetnamesi olmayanlar ayı oynatamayacakmış diyorlar.

.....

Kımıldanmağa asla mecali olmayan tramvay bargirlerinin sınırlarına biraz kuvvet vermek ve semizlendirmek için idarenin kemâl-i merhametinden olmak üzere bundan böyle haftada bir avuç arpa verileceği ve bundan dolayı bargirler tarafından idareye bir teşekkürname takdim kılınacağı tramvay bayraktarlarından işitilmiştir.

Adalar'a ve Kadıkaryesi'ne işleyen vapurların taht-ı nazeretinde olarak hassa-yı nazafet namıyla bir komisyon teşkil olunacağı mukarrerdir.

Postaya verilen mektupların vaktiyle mahalline îsâl olunmamasından dolayı vaki olan iştikâ üzerine bundan sonra posta müvezzilerinden bir haftadan ziyade yanında mektup alıkoyanlar olur ise şedîden muaheze olunacakları mesmûumuz olmuştur.

Bütün paketleri içinde lâ-akal birkaç dirhem tütün eksik geldiği gibi sigara paketlerinde dahi azdan az birkaç tane sigara noksan zuhur etmekte olduğuna dair inhisar idaresine vaki olan iştikâ üzerine artık kimsenin bir diyeceği kalmaması ve noksanlarının ikmal olunması için bundan böyle tütün paketlerine birkaç dirhem toz ve toprak doldurulacağı gibi sigaraların içine dahi asla tütün koymayıp sade kâğıttan yapılacağı maelmemnuniye işittik.

İlân

Haraç mezat ey canım isteklisi kalmasın alan pişman olmasın şaduman *Basiret*'in bitmez tükenmez ihtârâtı *Şark*'ın anlaşılmaz muğlakiyatı *Ceride*'nin eczahane ilanatı. Mecmua'nın bayat ebyâtı. *Hayal*'in saçma hayalâtı. *Tiyatro*'nun dırdırıyatı velhasıl bi'l cümle gazetelerin yalan dolan varakaları. *Latife*'nin sarakaları bâd-ı hevâdan rub' eksiğine satılık.

TRAMVAY ŞİRKETİNİN VATANA YAPTIĞI HİZMETLER

Atalardan kalma meşhur bir sözdür ki "ruy-ı arz'da kâinattan hâlî bir çöp dahi yoktur." Buna bir iki misal olarak tramvay şirketini gösterebiliyoruz. Evvela tramvay hatlarının daracık sokaklardan mürûr etmesi saniyen lâ-akal ede bir iki defa şirketin hayrına olarak yoldan geçen adamların bir ikisini dar'ülfenadan dar'ülbekaya götürmesi, salisen arabalarda müşterilerin balık istifi gibi sıkıştıkları veyahut olmuş armut gibi tavandan asıldıkları, rabien yokuşta inmeli, inişte yedeğe almalı fehvasınca atların çekmediği yerde müşterilerin yardım etmesi hatta kubbe arabalarının bütün caddeleri zapt ile adeta çıkmaz sokak haline ve men edip ibadullaha verdikleri tacizlikleri bunlardan maada şirketin nizamsızlığından olayı tramvay sehmleri fiyatlarının ne mertebe inkıraz bulduğunu görenler elbet kendi kendüye soracaklar ki bu şirketin âlemde kangı şeye faidesi vardır? Evet... Çok büyük faydaları olduğunu biraz izah edelim. Gerçi şerm ve hicaba girişecek bir madde ise de menafii inkâr olunamadığı cihetle beyanına mecbur olduk. Şöyle ki evvelden beri Dersaadet sokaklarında ser ve serbest dolaşan kelplerin murdarlıkları ve pisliklerinden tevellüd eden türlü haşerat âlemde malumdur. Bunların kuduzları yüzünden senede nice canlar feda oluyor. Pisliklerinden hâsıl olan taaffün nice hastalıkları intâc ediyor. Velhasıl

derkâr olan hasarat ve muzıratları sebebiyle bunların defî için gazetelerde yazılan bentler gösterilen tedbirler asla bir şeye mukayyed olamamıştı. Bu defa tramvay şirketi bu hizmeti deruhde eyleyerek bunları teknil kaldırmanın mümkün olamayacağını bildiğinden ancak hiç olmazsa kendisinde vatana bir fayda hâsıl olmak niyet-i hayriyesiyle rast geldiği kelpleri çiğneyip çolak veya topal ederek öyle bir hale vaz' ediyor ki kımıldanmağa takatleri kalmaz ve o halde kimseye bir mazaratları dokunamaz. Zira kelpler sakatlanıp koltuk değneği ile gezeceklerinden bundan böyle tramvay şirketi sayesinde “Köpeksiz köy buldun da değneksiz geziyorsun” denmeyip değneksiz köpek gördün de taaccüb ediyorsun denilecektir. Şu tafsilata göre menâfii kesirei-i mûcib olduğu inkâr olunamaz.

Çarşıda dükkâncının biri sigara içerken nasılsa zabıta memuru tarafından görüldüğünü hissedip derhal elindeki sigarasını atar ise de ağızından çıkan dumanını gördüğünde:

- Baksana çorbacı! Üç çeyrek Mecidiye vereceksin.
- Ne parası vereyim efendim?
- Ne olacak? Çarşıda sigara içmek yasak olduğunu bilmiyor musun?
- Yanlıı görmüşsünüz efendim! Bendeniz tütün içmem ki.
- Tütün içmiyordun da ağızından çıkan duman neydi?
- Efendim, o gördüğünüz duman akşamdan ziyade çaktım da içerim yanıyor ondandır.

MUHAVERE

- Efendim tütününüzü kerem eder misiniz?
- Sen de artık kabak tadı verdin a! Tütün almamağa yemin mi ettin?
- Ah, birader! Birini bilirsin birini bilmezsin tütün ne ile alınır?
- Bunu sormalı mı ya para ile alınır!
- İşte o para dediğin devletliyi nerde bulayım?
- Bari Reji İdaresi'ne istida ver de seni ayda bir okka tütünle tekaüd etsinler. Sen de kurtul ben de kurtulayım.
- Hakikat iyi dedin şimdilik keseni ver de yarın bir arzuhal yazıp vereyim.

Bunun üzerine merkum atideki muharrer arzuhali reji idaresine takdim eder.

SURET-İ ARZUHÂL

Maruz-ı bende-i pür-kusur dühân- horlarıdır ki bu kulları yirmi seneden beri tütün müptelası ve adeta budalası olup makdemleri üç kulaç boyunda çubuk içer ve günde yirmi beş dirhem kadar Yenice tütünü istimal edersem de idare-i aliyyeleri teşekkül edip de tütünleri taht-ı inhisâra alınalıdan beri bizde çubuğu bir tarafa atıp bizzarure sigara içmeğe mecbur olarak bundan bir sene evvele gelinceye kadar beher gün beş dirhemlik diyerek seksenlikten almış olduğum tütün paketlerinin her birinde iki dirhem eksik ve iki dirhemi dahi salt toz olup günde bir dirhem idare edemediğimden nâşî nâçâr şundan bundan otlakçılık ederek bir zaman geçinmiş ve muahharen otlakçılık etmeğe dahi yüzüm kalmayıp bir vakit dahi sokaklarda sigara yanıkları toplayıp içmiş isem de onunla da def-i zaruret edemeyip nihayet kahvelerde çubuk ayıklayıp ve ötede beride çubuk taktukalarını silkip hâsıl olan zifirlerini istimâl etmekte bulunmuş isem de artık içim sönmemiş kömür ocaklarına dönmüş olduğuna ve yirmi seneden beri tütün tiryakilerinden olup idare-i aliyyelerine mameleki feda etmiş ve içi dışı bütün bütün zifir kesilmiş emektaran-ı tiryakiyândan bulunduğumu merhameten badezin ayda bir okka tütün tahsis ve itasıyla tekâüd buyurulmaklığım babında ve her halde emr-i ferman... (İşittiğimize göre iş bu arzuhal sahibi tiryaki çarşısı tiryakileri loncasından dahi şâyân-ı atıfet bulunduğuna dair bir kıtayı Reji İdaresi'ne takdim etmiş ise de yine müfid olmayıp içindeki zifirleri ayıklatıp bir zaman daha idare etmesi veyahut Keşan tömbekisine alışması lazım geleceğine karar verilerek kendisine tefhîm kılınmıştır.)

İKİ EFENDİLER BİRBİRLERİYLE GÖRÜŞTÜKLERİ SIRADA

-Efendim denize giriyor musuz?

-Aman beyim geçende yüzmek öğreneyim derken az daha boğulacaktım. Hele ki yetişip kurtardılar. Bir dahi tövbeler tövbesi denize girmeyeyim.

-Onun kolayı var a kuzum! Koltuğunuzun altına kabak bağladığınız halde asla batmazsınız.

-Saçma, efendim! Denizin suyu insanı öyle çekiyor ki eğer yetişmeseler idi değil yalnız kabak hatta çörek patlıcan vesair sebze çöpleriyle az daha Kız Kulesi açığında yüzecektik.

KALPAKÇILARBAŞI'NDA İKİ KADIN BEYNİNDE MUHAVERE

-Baksana hanım kızım, nereye böyle?

-Vay Maşallah kadın nine kavaflardan çedik aldım da eve gidiyorum.

-Sağlıcakla kaç aldın bakayım kızım?

-On altı kuruşa aldım ama bilmem aldandım mı?

-Ay baksana bunun üstü sıyrılmış.

-Hele bak başıma gelene şurada çapkının biri bana bir çedik iverdi de ben de tepesine urayım derken hızla elimden taşarak üstüne fırladı zahir. Ondan sıyrılmış olmalı. Vah vah!

-Teessüf etme kızım. Kim bilir başına ne kaza gelecekti? Bununla savuşturdun.

-Ah kadın nine! Bu verdiğin teselli çediğime zira kaza onun başına geldi. On altı kuruş verip de kulunuzu dahi teselli etseniz olmaz mı?

.....

-Aman birader, bir sevinç içindeyim ki anlatamam.

-Hayır olsun acep şimendifer piyangosu size mi isabet etti?

-Hayır efendim, bizim terzi ağır hasta imiş bugünlük yarınlıktır diyorlar.

-Ah birader, insallah darısı benimkine.

.....

-Efendim kunduranızı kime yaptırıyorsunuz? Maşallah çok biçimli

-Beyoğlu'nda bir Fransız var. Herald namında bendeniz ona yaptırırım.

-Bari fiyatı ehvence mi?

-Pek ehven çifti elli frank.

-Kim deli Frenk?

-Hayır efendim, elli frank diyorum.

-Elli frank kaç kuruş ediyor?

-Efendim, elli frankımız iki yüz yetmiş beş kuruş kadar etmeli.

-İki yüz yetmiş beş kuruş mu?

-Hahahah! Öyle ise Herald her halde sizi yalın ayak gezdirmeye mecbur edecek.

TELGRAF

Anadolu Hisarı 9 Ağustos

Cuma günü Göksu'da hayli kalabalık tecemmu' etmiş ise de Mısır satanlara bir fayda hâsıl olamamıştır.

Beylerbeyi 9 Ağustos

Havuzbaşındaki iskemleler eskisi gibi çarköşe hat üzerine dizilidir müşteri kılletinden kahvehanecinin aklına hıffet gelmesi me'mûl olunur.

Galata 8 Ağustos

Piyasa çok sıcaktır. İşbu sıcaklık havanın hararetine hamlolunur ise de sucular hâhişle aranmaktadır. Keza bu gün caddedeki arabalar dört kişi çektiğinden sonra vâride bağırıp tebrie-i zimmet eylediler. Keza bu günkü atılan yangın toplarının seslerini Bursa ahalişi işitememiştir. Ahalinin bu mertebe sağırlığı Mösyö Trolöyc'ün atmış olduğu top sesine hamlolunur. Piyasanın rıhtımı yapılmğa başladı.

Galata Tüneli

Bir sene mukaddem verilen karar mucibince mezkûr tünel yine üç aydan sonra işlemeğe bed edecekmiş.

Eminönü

Köprübaşı arabaların izdihamından dolayı hala muhasaradadır bakkallar piyasasında Hülaset'ül Efkâr'ın beher okkasına on para zam olunmuştur.

Camlı Han

Hayal gazetesiyle *Tiyatro* beyninde bir vakitten beri devam etmekte olan münazaanın fasl u hasmı Kazancılar Esnafı Loncası'na havale olunmuştur.

GAZETECİ ESNAFI LONCASINDAN ALDIĞIMIZ TELGRAFLAR

Şevârik-ı piyasada matbuatın revâcî pek kesat bir halde olduğundan tasarruf kaidesine riayeten bundan böyle müvezzilere para vermemek için ba'demâ çıkarılacak gazeteleri muharrirleri bağıra bağıra satmak veya sâhib-i imtiyâzları çağıra çağıra sokak be sokak dolaştırmak için muharrirler kamarasında Mösyö Zifoz bir nutuk îrâd etmiş ve kırk iki buçuk arşın reye karşı otuz altı kulaç rey kazanmış ise de müşteriler tarafından gazetelere mahsus haftada bir pazar kurulması iltimas olunmasına mebni bunun için dahi pazarcı başı Bordyanö'ye müracaat olunacakmış.

.....

Bu senenin istatistikinde neşrolunan *Tiyatro* risalelerinin miktarı gökteki yıldızlara rekabet edecek bir dereceye varmış olduğundan bunların taht-ı inhisâra alınması için Senyör Zoparlmöşötö de bir nutuk îrâd etmiş ise de sol taraf azaları tarafından reddolunarak *Tiyatro* matbaasından diploması olmadıkça kimsenin tiyatro oynatmamasına karar verilmiştir.

SARRAFİYE

Osmanlı lirası yüz kuruştan tut da yüz yirmi yediye kadar gider. Kokozlar indinde bahası yoktur. İngiliz lirası bir müddetten beridir İstanbul'a geldiği yok. Fransız Lui altını Fransa bütçesiyle muhakemededir. Karamsa çarşı sarrafları camekânlarında bir tane görmüşler. Karbon boyası da yok a hatta Rusya'da bile nadir bulunur. Sim meci diye piyasası bir karar üzere değildir. Mesela Beyoğlu Lüksemburg Kahvesinde yirmi iki kuruş keza pazar Almaya'da yirmi bir kuruş bonmarşede yirmi iki, Galata'da komisyon hanı altında Felbek lokantasında yirmi kuruş Şirketi Hayriye ve Aziziye İdaresi vapurlarında yirmi dört ehat-ı nas beyninde yirmi beş kuruşa alınıp

veriliyor. Yıldız ve rakıcılarda bulunur. Pul, kutusu altmış paraya... Âyinelî, ihtîşamları haylice kalabalık tecemmu ediyor. Fındık, tazesî beş bayatı altı kuruş. Mahmudiye, tersanede tamirdedir.

Matbaa ve Gazete Sâhib-i İmtiyâzı Zekeriya Beykozluoğlu

İlânât

Matbaamız müceddiden inşa olunduğundan hüsn-i tertib ü intizâm-ı edavât ü nefâset hurûf ü sür'at tıbâat cihetleriyle sâir matbaalara ilan eder. Yazdırılacak kitapları fevkalade ve muntazam surette ehven fiyat ile tab' edeceğimizden her halde müşterilerimizi memnun ederiz.

.....

Mahmutpaşa başında biz Çayırhanı Sokağı'nda altı numaralı fotografhanede fevkalade muntazam surette üç adet resim on beş kuruşa çıkarılmakta olduğu ilan olunur.

.....

Kıssa namıyla çıkarılmakta olan risâle-i edebiyenin 1 ve 2 ve 3 ve 4'üncü cüzleri Çemberlitaş'ta tömbekici Celil Ağa marifetiyle her kitap satılan mahallerde fûruht olunmaktadır. Beşincisi derdest-i tabdır.

-Aman efendim! Ne bu hal? Aceb bir kazaya mı uğradınız?

-Hayır birader! Üsküdar vapurundan çıktım. Hele bin şükür bir yerim sakatlanmadı!

2.2. NUMARA: 2

Matbaa ve Mahall-i İdaresi

Asmaaltı'nda Camlı Han'da 11 numaralı daire-i mahsûsadır.

Abone bedeli: Dersaadet için bir seneliği üç beyaz Mecidiyedir.

Taşralar için posta ücreti başkadır. Bir nüshası 40 paradır.

İlânât

Beher satırından bir defa için üç kuruş alınır. Birkaç defalık olur ise ayrıca pazarlık olunur. Posta ücreti verilmemiş olan mektuplar reddedilir.

Numara:2

(Birinci Sene)

15 Ağustos 1290 15 Ağustos 1874 Perşembe

Pazartesi ve perşembe günleri neşrolunur, eğlence gazetesidir.

İKİ SAĞIRLARIN MUHAVERESİ

(Yani *Tiyatro İle Hayal'in Mübâhesesi*)

-Maşallah efendim! Acele nereye böyle?

-Ve aleyküm selam! Sizin keyfiniz nasıl?

-Canım sen Osmanlı Tiyatrosu'na menba'-ı rezalet demedin mi?

-Hayır efendim! Gidemem fakat işte yine söylerim. Avrupa oyunları bizim ahlâk-ı milliyemizi ifsâd eder.

-Hâşâ benim dediklerim kimseye dokunmaz, ben Güllü Agop'u iltizâm ettim.

- Vay sen kime söylüyorsun o lakırdıyı öyle kasabın bakkalın demeğe ne hakkın var?
- Gördün mü? Sen bu sözü teslim ederken sonra orta yerden elbet mübâhese kalkar.
- Hayır, orta oyunuyla Güllü Agop mukayese olunamaz. Hem ben Güllü Agop'un lisân-ı efkârı değilim. Onu hiçbir vakit kabul etmem. Dilrubade-i hakkaniyetim efendim!
- Yine anlatamadık mı? Yazdığımız Pinti Hamid komedisi Avrupa ahlakı şivesinde değildir, diyorum.
- Kopar bahçıvan kopar! Kendi yazdıklarımı Avrupa'nın halkı bile beğenmiyormuş.
- Öyle ise hatam yok mu? Hayal'in saçmaları dedik mi?
- Benim dediğim (...) ²² değildir, sen Bahçekapısı'nı mübâhisimize karıştırıyorsun? İşte bundan da anlaşılıyor ki sen Güllü Agop'un taraftarı imişsin.
- Benim ona (...) ²³ etmeğe lüzumum yok. Onun birkaç tane yazıcısı var.
- Sen onu affedersen yarın sığağından değil elhamdilullah sancım da yok.
- Ah mübâhiste devam edemeyeceğim demekle kaçtım mı sanıyorsun?
- Yine benim dediğim gibi *Tiyatro* gün bugün terakki etmektedir.
- Demek ki menba'-ı rezalet dediğime hakkım var imiş.
- Evet, Üsküdar'da gördüm. Ama öyle bir şey söylemedi.
- Vakıâ buyurduğunuz gibi pek zayıfladım nasılsa havasıyla imtizâc olunamadı.
- Efendim ne gezer? Her çıkışta altmış gazete satılsa canımıza minnet.
- Evet, hakkınız var. Ey hemen yaz da bitiyor.
- Çok şey size geliyor ha! Bize hiçbir yazı varaka geldiği yok.
- Barakadan namında birkaç kuruş alacağım vardı. Hatta geçen gün Köprübaşı'ndan beri tarafa kaldırılmış da görmedim de telaş ettim.
- Bendeniz Şehzadebaşı'ndaki berbere tıraş oluyorum, eli biraz hafifçe.
- Hayır efendim! Hakk-ı âlinizde hiç öyle şeyler söyler miyim? Ve hem size hafif demek de ne mana var?
- Maşallah siz vücutlusunuz bendeniz geçen gün tartıldım tam altmış dört okka geldim.
- Ne yapayım gazete satılmıyor artık ayı oynatacağım. Tef çalar mısınız?
- Mukeddem böyle bir şey söylendi. Ama aslı çıkmadı.
- Evet, bendeniz bu hafta gazeteyi çıkaramayacağım. Hülasa gibi bir top kâğıt düşünüyüm.

²² Okunamadı.

²³ Okunamadı.

- Size onun gibi (...) ²⁴ düşününüz ha! Bizde oldukça idare handanlarından sayılıyor.
- Ne çare aş taşınca kepçeye paha olmaz derler.
- Evet, Göksu'da pek eğleniyor hele mehtap olur ise.
- Bendeniz Felbek Lokantası'nda karnımı doyuruyorum. Aç değilim efendim siz buyrun afiyet olsun.
- Şu *Latife* de bize engel oldu ya bizim piyasa yine aşağı düştü.
- Bu gün yarın tesviyesi hususuna çalışılacaktır. Hiç şüpheniz olmasın.
- Yok, ona karışamazsınız o benim mesleğimdir.
- Evet, yolda gelirken istimi tükendiğinden bereket versin Fener'e yakındık da hele bir kayak yetişti çabuk bir çime attık vapuru yedeğine alıp çekti ne dersin?
- O ne ya efendim bunda telaş edecek bir şey yok ne bu velvele?
- Açık şey geçenki zelzeleden hala haberiniz yok a bu *Basiret* de yazdı *Şark* da.
- Bunu beğendim hakikat at da sana yakışır silah da...
- Bak ben unuttumdu hala siz unutmamışsınız bizim sigaralık o gidiştir gidiyor.
- Acayip! Liranın yüzü sureti yokuna bozdurduk mu idi su gibi gidiyor, hâlât gidiyor.
- Peki, görürsem söylerim.
- Ayak üstünde dura dura yoruldu yirmiliğin var ise oturup bir kahve içelim.
- Safa geldiniz efendim. Şimdilik Allah'a ısmarladık böyle birbirimize meram anlattıktan sonra elbet yine görüşürüz.

VUKUAT-I DAHİLİYE

Tramvayın düdük seslerini ekseri sağırklar işitemediği cihetle bundan böyle düdük yerine davul zurna çalınacağı işitilmiştir.

Tramvay bayraktarlarının ekserisi yangın tulumbacılarından olduğundan badezin harîk vukuunda tramvay bargirlerinin mevkii-i klavuzluk ederek ve orada çağıracakları mesmûumuz olmuştur.

²⁴ Okunamadı.

Hayal'in (tarih-i tab') ebhası ile Tiyatro'nun "coğrafya" taksimatının bi'l izafat bāt pazarında münakaşaları icra kılınmış ise de ilan elân bir talibi zuhur etmediğinden her kimin üzerinde kalır ise meccânen verileceği gibi matbaamız tarafından dahi başına bir nazar boncuğu ile bir başına da sarımsak asılacaktır.

Bu sabah Üsküdar vapurlarından on beş numara köprüye gelir iken yine Kız Kulesi açıklarında istimi tükendiğinden yedek çekmek için bir piyade kayığı gönderilmiştir.

Bu sabah Köprübaşı'na yine sırmavari kupa arabalarının seyisleri aılıktan türkü çağırmakta ve hayvanları dahi yorgunluktan uyumakta oldukları işitilmiştir.

Güya söylendiğine nazaran tramvay ve omnibüs şirketi hesabına olarak Londra piyasasından kelliyetli talyon yakası mübaya olunmuştur.

İSPANYA

Dün Karlos İspanya'ya Kral nasb olunamayacağına ikna olarak bu defa Bataralar ile bi'l-istişare nihayet şuna karar vermiş ki teknil İspanyolları kılıçtan geçirip Madrid viranelerinde tahta kuûd edecekmiş.

AJANS TRAMVAYI

Aksaray Caddesi'nden

Bu gün saat üçte tramvay buradan hareket etti.

Koska Merkezi'nden

Tramvay buraya saat dört raddelerinde sağlımen vasıl oldu. Bayezid katarı bekliyor.

Kezâ

Bayezid katarı tamire çekilmiş olduğundan tramvayın burada iki saat ârâm etmesi lazım gelir.

Divan Yolu'ndan

Tramvay saat yedide buraya geldi ise de bargirleri yıkıldı artık gitmiyorlar. Müşteriler yedek çekiyor. Fakat hayvanları götürmek için bahçe kapısından gelecek sırk hamalları beklemektedir.

Sultanahmet'ten

Tramvayın düdük sesi iştiliyor. Bir saate kadar buraya geldiği söylenmektedir.

Kezâ

Tramvay geldi ise de çekmek için müşteri bekliyor.

Köprübaşı'ndan

Tramvaydan hala bir haber yok.

Kezâ

Tramvay Sultanahmet merkezinden hareket etmiş buraya akşama geleceği beklenmektedir.

Kezâ

Tramvay arabaları Soğukçeşme Kapısı merkezinde birbirine müsademe ettiklerinden müşterileri alıp götürmek için buradan mahsus bir katar çıkarılacaktır.

Kezâ

Bu taraftan çıkan katar yolda iki kişi çiğnemiş ise de arabalara bir zarar olmamıştır. Velhasıl tramvay şirketinin âmed ve (...) ²⁵ böyle hallerini gördükçe teessüf etmemek elimizden gelmiyor artık şirket ahalimizi memnun edecek ve değil böyle mazarâtını ancak menafiini vatana gösterecek bir hal intizam tahtına vaz' olunmalıdır. Bu söylediğimiz latife değil ha!

MUHAVERE

- Baksana hemşehri üzümü kaçta veriyorsun?
-Üç kuruşa çorbacı hele bak güher bâr gibi.
-Çıldırдың mı babalık! Bugün kırk beş paraya tartıldı.
-O tartılan senin aklın olmalı. Kırk beş paraya üzüm yesem kendim yerim.
-Tartılan benim aklım değil idi üzüm küfesi idi üzüm!
-Ey senin aklının da üzüm küfesinden aşağı kalır ne yeri var?
-Efendi bu sene yalıya naklettiğiniz mi?
-Efendim Bahçekapısı'ndaki mağazaları îcâra veremedik sarraftan iki yüz lira kadar matlûbâtımız var idi. Herif müflis oldu ondan da kati ümit ettik bizim konaktaki bahçenin duvarı göçtü bir masraf kapısı da ondan açıldı. En sonunda üstünüze sağlık bizim valide de bir keyifsizlik ârız oldu hekimlerle uğraşıp duruyorum.
-Hayır efendim! Dediğimi anlamadınız. Bu sene yalıya nakil ettiniz mi?
-İşte a beyim! Bendeniz de halimi naklettim a!

YENİCAMİ HAVALİSİNDE

- O! Yine kebab mı yiyorsun?
-Aman birader sorma! Tövbeler olsun eğer bir daha yersem.
-Ne oldun? İki tarafa ne kıvranıyorsun?
-Aman bir sancı yakaladı kaba et kokmuş da midem bozuldu gönlüm bulanıyor.

²⁵ Okunamadı.

-Ey kokmuş kebabı niye yiyorsun?

-Kebab mı? Hayır efendim! Kebab kokmuş değil o zaten et yemeye perhizmiş ben ne yapayım?

İKİ TIRIL BEYNİNDE

-Uğurlar olsun beyim. Vay efendim maşallah! Görüştüğümüze çok şükür

-Canım sizi bir zamandır kayıp ettik.

-Öyle oldu efendim! Bendenizin bu günlerdir hiçbir yere çıktığı yok.

-Ay efendim! Bu sıcak havada o kışlık paltoyu niye giymişsiniz terlemiyor musunuz?

Bari yazlık bir fason palto yaptırırsanız...

-Hayır efendim! Bendeniz fasülye paltosu giyemem. Sıtma tutuyor da onun için biraz kalınca giydim.

-Ey içinde setri yok ya!

-Ağırlık veriyor da onun için giyemedim.

-Çok şey sanki o palto hafif mi?

-Ey ne yapayım üşüyorum. Sıtma efendim, sıtma!

-A beyim o paltonuzda bütün leke olmuş.

-Hayır efendim! Onlar leke değil zaten kendi rengidir, ona kar yağdı yağdı tabir edilir.

-Adam! Yelek de giymemiştiniz sokağa böyle apaçık nasıl çıktınız?

-Canım yelek giyince saat de taşmalı zaten ben ağır şeyden hazzetmem ki.

-Pek güzel hani ya Frenk gömleğiniz? Şimdi de basma mintan giyilir mi?

-Şimdi yeni moda bu oldu da ondan...

-Peki, hani ya şemsiyeniz?

-Hekim güneşte gez diye tembih etti de onun için kullanmıyorum.

-Bari bir baston taşısanız olmaz mı?

-Baston kullanmasını zaten sevmem bendenize ağırlık verir.

-Haydi,öyle olsun. Ayağınızdaki potin de artık yırtılmış.

-Mahsus yırttım efendim! Ayağымda nasır var da.

-Bari kutunuzu verin de bir sigara olsun yapayım.

-Zaten tütün içmem nasılsa alışamadım.

-Ey bendeniz versem içer misiniz?

-Ne ise artık hatır için bir sigara yaparım.

KÖPRÜ ÜZERİNDE KADININ BİRİ VAPUR MEMURUNA HİTABEN

-Ay baksana kuzum! Bu vapur Beşiktaş'a uğrar mı?

-Hayır kadın, bu Anadolu'ya gider.

-Anadolu hangi taraftır?

-Üsküdar'dan tut da boyuna yukarı...

-Aman kuzum Üsküdar'a öyle de uğrayacak öyle de zahmet olmazsa yengeme uğrasın da evvelki gün çocuğun sübeğini unutmuştu söylese de göndersinler hanesi İhsaniye'de orta bakkalın yanbaşındaki sokağa saptığın gibi hani aleni bir çıkmaz sokak geliyor yanbaşıda da manav var köşeyi dolaşınca karşiki bir sokak daha gelir. İşte sokakta birinci kapı değil ikinci kapı yengemin evi sucunun üst tarafında manava muttasıl sarı boyalı cumbalı işte anladın mı? Kuzum unutma çocuğun sübeğini göndersinler. Hem hepsine ayrı ayrı selam söylesin emi kuzum!

-Hanım çıldırdın mı sen? Çocuğa yeni bir sübek almanın çaresine bak.

-A ne olur ayol! Sevaptır.

ŞİRKET VAPURLARININ BİRİNDE

-Ey maşaallah efendim nereye böyle?

-Sorma halimi birader! Dünden beri düşündüm, taşındım az daha çıldıracaktım. İstanbul'da geçinmek güç oldu. Kalemde seksen kuruş maaşım var. O da tütünüme el vermiyor aradım, taradım bir iş bulamadım. Düşündüğümde belki altı üstünden iyi çıkar diyerek vapura girdim. Bakalım nasıl olacak?

-İyi ama bu vapur nihayet Büyükdere'ye kadar gider.

Ah ne yapayım! Ben de Büyükdere'de garip garip gezerim.

.....

-Efendim cumaları nasıl vakit geçiriyorsunuz?

-İki üç defadır Göksu'ya gidiyorum, efendim.

-Ey nasıl bari eğlence oluyor mu?

-Aman efendim! Yine bizim nazeninin iltifatlarına mazhar olduk ama ah o yanındaki Arap! Engel olur.

-Nasıl iltifat bakayım?

-Canım ne olacak? Bendenize iki defa çiçek attılar.

-Eğer beni dost biliyorsan sen bu sevdadan gel vazgeç.

-Neden?

-Zira bugün çiçek atılır ise bir gün sana bir süpürge sapı atarlar ki kemiklerin hurda-hâş olur.

TRAMVAY ŞİRKETİNİN HÜNERLERİ

Emr-i taayyüşünden aciz olup ve ahz u itâca bir büyük zarar ve ziyana uğrayıp veyahut bir kaza alaka ederek efkâr deryasına dalıp serseri gezenleri ve canından bezmiş olanları halas etmek, sağrıların kulaklarını alfillerin gözlerini açmak, bazı bî-mecâl ve kımıldanmaya takati kalmayan ihtiyarları bir nefeste kurtarmak, sarhoşları ayıltmak boş gezen cerrahlara para kazandırmak, birbirleriyle hırlaşan kelpelerin kavgasını men etmek, bargirlerde dahi talihli talihsiz bulunabiliyor idüğünü herkese bildirmek, muhabbetle çocuklarına düdük çalmanın usulünü öğretmek, Koska Yokuşu'ndan yukarı çıkarken ahali yedek çektirmek. Kumkapı, Samatya kayıkçılarının emr-i taayyüş ve idarelerine bakmak ekseri dükkânları tente masrafından halas etmek. İşbu hüner ve marifetlerinden güne ilerilemek olduğundan İnşallah yakın vakitte şirket ızhâr iflâs eder ise (Ah o günü görecek miyiz?) daha nice büyük marifetler görmeye nail oluruz.

VAY VAY VAY CANIM!

Yeni Cami'de tıraş olanlara

Tramvayda kayışa asılanlara

Süs için gözlük takanlara

Nakarat

Vay vay vay canım

Güleceğim diye tiyatroya bir kuruş bayılanlara

Yemişte çakıp da küfe içinde ayılanlara

Gece yolcularının yolu tükenecek diye beher hafta ikiliği yananlara

Vay vay vay canım!

Hararetini teskin için Yeni Cami'de şekerci boyasından şerbet içenlere
Para kazanmak için gazete çıkaranlara
Maaşını yüzde elli noksanına ortacıya kırdırıp da Beyoğlu'nda zevk edenlere
Vay vay vay canım!

Mahaline çabuk varmak için tramvaya binenlere
Borç edip de eğlenmek için mesirelere gidenlere
Kasımpaşa'dan Eyüp'e gideceğim diyerek vapur bekleyenlere
Vay vay vay canım

(Bitmedi)

TÜCCARIYE

Pamuk: Yenicami berberlerinde.

Kahve: Âlâ cinsi fincanı kırk para, evsat yirmi para, bakla ile karışık fincanı on para.

İsparmeçe mumu: Fenersiz girmek yasak evvelden beri fiyatlarına zam oldu.

Gaz: Sandığı iki kuruşa tenekeci Yahudiler iştirâ etmektedir.

Mazi: Geçmişe derler

Şaîr: Tavuk pazarındakiler güzel çalışıyorlar.

İLAN

Kadınlara çok bakmaktan adeta gözleri görülmemiş vücudunun kadrini bildiğinden asla iş görmez sarılık olurum diye korktuğundan asla altın taşımaz pek nazik olduğundan günde bir dirhem ekmek peynirden başka bir şey yemez kahve tütün şöyle dursun belki ikram olunca rakı da içmez nakit parası hiç yoktur ama felekte alacağı çoktur. Bunlardan kat-ı nazâr keman çalar kanun çalar eli pek marifetlidir daha

neler çalar velhasıl eli bastonlu tek gözlüklü pantolonunun paçası çakışır, yarım potinli, alafranga bakışlı bir şık olunmak için kendine uygun bir matmazel aramaktadır.

Matbaa ve Gazete Sâhib-i İmtiyâzı Zekeriya Beykozluoğlu

İlânât

Matbaamız müceddiden inşa olduğundan hüsn-i tertib ü intizâm-ı edavât ü nefâset hurûf ü sür'at tıbâat cihetleriyle sâir matbaalara ilan eder. Yazdırılacak kitapları fevkalade ve muntazam surette ehven fiyat ile tab' edeceğimizden her halde müşterilerimizi memnun ederiz.

Mahmutpaşa başında Bezciler Hanı Sokağı'nda altı numaralı fotografhanede fevkalade muntazam surette üç adet resim on beş kuruşa çıkarılmakta olduğü ilan olunur.

Şimşir hakkâklığını Avrupa'da tahsil etmiş olan bir zat Camlı Han'da üst katta 15 numaralı odada ehven fiyat ile hak etmektedir.

Kıssa namıyla çıkarılmakta olan risale-i edebiyenin 1 ve 2 ve 3 ve 4'üncü cüzleri Çemberlitaş'ta Tömbekçi Celil Ağa marifetiyle her kitap satılan mahallerde fûrûht olunmaktadır beşincisi derdest tab'dır.

Paşa:

-Ne kadar borcum var ise helal ettim!

-Aman efendi! Bakkal ile kasap kulunuza kıymayın.

2.3. NUMARA: 3

Matbaa ve Mahall-i İdaresi

Asmaaltı'nda Camlı Han'da 11 numaralı daire-i mahsûsadır.

Abone bedeli: Dersaadet için bir seneliği üç beyaz Mecidiyedir.

Taşralar için posta ücreti başkadır. Bir nüshası 40 paradır.

İlânât

Beher satırından bir defa için üç kuruş alınır. Birkaç defalık olur ise ayrıca pazarlık olunur. Posta ücreti verilmemiş olan mektuplar reddedilir

Numara: 3

(Birinci Sene)

19 Ağustos 1874 Pazartesi 19 Ağustos 1290

Pazartesi ve perşembe günleri neşrolunur, eğlence gazetesidir.

ŞİRKET-İ HAYRİYE

Eğer doğruyu söylemek gazetecilerin en birinci vazifesinden ise Şirket-i Hayriye vatanımızda bulunan şirketlerin hepsinden muntazamı addolunur ise de şirketin mi yoksa ahalinin kara bahtından mı desek? Bu şirket hala matlûb ve mültezim olan derecede terakki ve ıslah edilememiştir. Direktörün biri gider biri gelir ortada yine bir semere yok. Kimi yapar kimi yazar. Kâğıtlar üzerlerinde rakamlar hissedarlarına otuz bin lira miktarı temettü gösteriliyor. O da para yerine on bir bin liralık vapur kömürü beş bin lira bekaya ve kusuru dahi ortada bulunan bazı hırdavattan ibarettir. (Hissedarân hemen vapur kömürünü kabul edip konağında sobasına yaksın da sığâ-yı hatır ile mevsim-i şitâyı geçirsin.) Bundan başka birtakım fuzûlî masraflar olunarak

tahtalar üzerine “Kaptan ile musâhabet etmek veyahut kamarada uyumak memnudur.” gibi teraneler yazdırmanın ne manası var? Acaba vapurlarda bulunan memurlar bu hizmeti der'uhte edemezler mi? Yok eğer ahali tahta parçasına itaat eder de memurları dinlemez ise ona diyeceğimiz yok. Hem o halde o memurun ne lüzumu var? Bir de derin vapurlarda müşteriye marka vermeye dikkat olunması şirket için yeni bir ticaret menbaı addolunmuştur. Acaba şirket hala kâr etmekten doymadı mı? Beyancılara ve memurlara şarkta bir vesile bırakmamak için ahalden ziyade para almak tarikini mi iltizâm etmeli? Hele o mevki nizamsızlığı hadetten efruddur. Esnaf fakire baş tarafında durup oturacak yer bulamadıkları halde şirkete kırk para veren hele bir müşâbih minder parçasına olsun nâil olabilmektedir. İskeleler ise zaten kahvecinin babasının malikânesi imiş gibi nazar olunmakta olduğundan geride tahta kanepeler kalır ise de onun da üzerine bir oturan pişman bir oturmayan pişman. Feyk'ül-vuku düvel-i sâirede dahi mevki parası almak adeta cârî ise de öyle mevki parası vermeyen fukarayı kuru tahta üstünde oturmuyup da hiç olmaz ise bir halı parçası üstünde yer gösterirler. Eğer vapurların baş tarafını bir adi halı bez ile tezyîn ve tefrîş etmek şirkete bâr olur ise onun dahi kolayı bulunur. Mesela adet-i kadimiyyeden beri direktör olan zatın maaşından maada hâsıl olan ticaretten yüzde on hissesi var işte bunun nısfı bari ahalinin istirahatine sarf olursa herkeste kıvrana kıvrana tahta üstünde oturmaktan kurtulur ya! Velhasıl şirket her saniye kendi münâfını düşüneceğine biraz da ahalinin istirahat ve menfaatini der-hatır etse olmaz mı?

VUKUAT-I DAHİLİYE

Âdet-i kadîm olduğu üzere harîk zuhurunda atılan toplar için vuku bulan masraf bu senenin bütçesinde bir hayli artmış olduğundan bundan böyle bir yerde harîk zuhur eder ise topu sigortacılar atacakmış.

Muhabirimiz tarafından keşîde olunan bir telgrafın millete nazaran bundan bir iki sene mukaddem Karaköy'e vaz' olunması kararlaştırılmış olan demir köprü birkaç gün evvel facia-yı vukuat etmiş.

Bundan akdem Karaburun'da vâki olan Terkos Suyu'nu Beyoğlu'na göndermeye karar verilmiş idiye de üç dört gün evvel Sarıyer'de Büyükdere'ye iki saat miktarı

yapan şiddetli yağmur sebebiyle Terkos'daki suyun lüzumu görünmeyip evvelki verilen karar nehir olunmuştur.

İstanbul sokaklarında tenvîr olunacak gazlar bundan üç ay makdem seyahate çıkmış olduklarından yakında mahal-i memuriyetlerine avdet edecekleri işitilmiş ise de biz buna asla inanmıyoruz.

Hülâsa gazetesinin Kayışdağı suyundan ucuz buz gibi beher nüshası beş paraya olmak üzere yakında yine yeniden çıkacağını işittik ve *Medeniyet* namıyla neşrolunacak gazetenin fiyatını bilemediğimizden (...) ²⁶ öğrendiğimizde ilan ederiz.

Tersâne-i Âmire tarafından kömürün önünden salı pazarına kadar denize vaz' olunan şamandıraların muhassinâtı şehremaneti tarafından müşâhede olunarak bu defa emanet müşarünaleyh dahi kupa arabaları nizam üzere dizilmeleri için bahçe kapısına, Galata Caddesi'ne şamandıralar vaz' etmek tasavvurunda imiş.

FRANSA

Paris ahali müddettir hükümetine bir ünvan aramaklıkla meşguldür. Kimi hükümet meşrutiyeti iltizâm eder, kimi kraliyet ister bir kısmı dahi Bonapart neslinden bir imparatorluk vaz' ve tesis etmek efkârındadır. Velhasıl doğrusu şu ki nihayet bunlar elbet yakında bir hükümet modası çıkaracaklardır. Şimdi Fransa'da akılların pây olduğu vakit olduğundan hükümet meşrutiyet mi olacak? Yoksa krallık mı ibkâ kılınacak? Katiyyen bilinemez.

MERHUM HÜLÂSA GAZETESİNİN ELİMİZE GEÇEN VASIYETNÂMESİNDEN SURETTİR

Âlemde hiçbir şeyin baki olamayacağı gibi benî âdem dahi cihana kazık kakamaz olduğundan vefatımdan evvel gazeteci esnafının vazifelerine dair işbu vasiyetnâmemi aklım basmakta iken kendim kaleme alıp matbaada olan mürettepler

²⁶ Okunamadı.

hazır olduğu halde kendi reyim ile tastik eyledim. Hemen hak-ı cümleye muayyen ola âmin!

1

Evvela matbaamda nakit makamında bulunan kırık su testisini benim eski emektar çaker kendime hibe ettim ve âfîde söyleyeceğim vasiyetlerimin icrasına Terakki gazetesini vasî nasb ve temin eyledim.

2

Muharrirler verecek havadislerini esası olup olmadığına bakmayıp yalan ile getirip kuşatıp ondan sonra neşreylemelidirler.

3

Tarafgirlik etmem diyerek hakkaniyeti pâ-y-mâl etmemeli hatta bir işi ziyade tahsin dahi etmezse keza bu olur zira bakın ben bu sakalı değirmende ağartmadım.

4

Havadis uyduramadığınız halde birbiriniz ile mübaheseye devam edin fakat hayal ile tiyatro gibi de işi uzatmayın.

5

Akşam (...) ²⁷ arasında yazmış olduğumuz bentleri sabahleyin bir mütalaa etmeden neşretmeyin.

6

²⁷ Okunamadı.

Bazı esaslı havadisleri işitmemezliğe gelmeli zira onlar fevkalade gazeteyi çok sattırır ise de sonra adamın başına bela getirir.

7

Kazalı havadisleri esnafımızın birinci sermayesi olan "işittiğimize nazaran" veya "mesmûuna göre" ile başlamalı bu kaideye muhalefet edeni merhum Diyojen gibi hazine muşambasına sararlar.

8

Matbaaya bir misafir geldiğinde tömbekini elden bırakmayıp güya meşguliyetim var gibi göstermeli.

9

Gazetenin birinci sütununa yazılacak bend-i mahsûsaların zurna gibi sedası gayet boğuk ve Karakulak suyu gibi pek soğuk olmalıdır.

10

Gazeteye konulan bentler sahife doldurmak için kalınca harfler ile yazılmak ve havadis olmadığı vakit cebinden uydurmak ve o da mümkün olamaz ise gazetelerden nakille bayat bayat havadisler alıp yazmak şart-ı a'zamdır.

11

Sürülmeyen eski gazeteleri okka veya kantar ile tutturabildiğine bakkallara satmalı onlar da almaz ise kış günü pencerelere yapıştırmalı yazın dahi çocuklara uçurtma yapmalıdır.

12

Yazın havanın sıcaklığından kışın soğukluğundan dem vurmamalıdır. Daim havaların güzelliğinden bahsetmelidir. Çünkü hava sıcaktır desek insanı terletirler soğuktur desek pupa yelken götürürler.

13

Sicim bulunmadığı vakit sahife bağlamak için gazetecilerin sakalları asla tıraş etmemek elzendir bunun içindir ki ekseri gazeteciler tıraş olmazlar.

14

Gazeteciler daima politika mübâhisleri ile uğraştıkları cihetle ekserisinin kanı hararetli olduğundan biraz hava almak için cepleri delik ve potinleri yırtık ve sökük olmalıdır.

15

Gazeteye yazılan bendlerin bir satırı diğer satırını ve belki bir harf diğer harfını cerh ve nakz eder de mübâheseye kalkışan olur ise gazeteciler beyinde moda olduğu üzere "Biz seninle mübâhese ve mukabeleye tenezzül etmeyiz." demek birinci derecede gözetilecek bir noktadır.

İş bu vasiyetnâmedeki şerâiti herhangi gazeteci tamamıyla icra eder ise bir hod var olsun icra etmeyenin başına çingiraklı kelle geçirilsin.

Esnaf

Bende-i boş laf makinesi

Hülâsa Gazetesi

BEY İLE HANIM

Bey kendi kendine bakındı. “Bela ya! Bugün de camia şimdi ‘İlle bey nerede ise gelir görmeye gidelim ‘diyecek bende de bir paralar yok. Sözde bugün Büyükdere'ye gidip de eğlenecektik ha! Acaba ne yapsam? Ortada ele avuca girer bir şey yok ki götürüp de satasın. Şimdi ne yapmalı? Ne yapacağım? Gelir ise hastayım derim vesselam! Götüremez a. Hasta değilim ama salt para hastasıyım. Hani ya şu para olsa gezmeye giderim değil mi? Vızır vızır adam niçin hastayım diyesin? Evde yoktur dedirtirim. Olmaz mı? Hay hay!

(Cariyeye hitaben)

-Kız Lâlüfer!

-Buyrun efendim.

-Bu gün sevmediğim sakîl herifin birisi gelecektir her vakit beni taciz ediyor gelirse bey yoktur evde de emi!

-Peki efendim, söylerim.

Bey (kendi kendine) “O da oldu bitti oldu bitti lakin insanın da evde otura otura canı sıkılır keşke bir kuruşum olsaydı da Şehzadebaşı'ndaki kıraathaneye gideydim. Yirmiliği kahveye yirmiliğini de tömbekiye verir nargileyi yakar guruldatırım. Şimdi bir baş Keşan tömbekisi mistir mis...”

(Hanım bu sırada odaya girerek)

-Evde köşe penceresinin önünde oturup düşüneceğine kalkıp çarşıya git şu esvaplıkları al düğün yaklaşır karı dikişini yetiştiremez şunda bir hafta kaldı.

(Kendi kendine) “Ah bir kuruşum olsaydı!”

-Canım bey sana söylüyorum, işitmiyor musun? Ben bu hafta düğüne gideceğim otuz beş arşın mantın al da gel sonra yetişmez ha.

-Ne yine düğün mü var? Vay!

-Şimdi artık çatlayacağım ha bin keredir söylüyorum işitmiyor musun? İşte bizim Habibe Hanım kızını gelin ediyor.

-Gelin ediyorsa ne yapayım?

-Ne yapacaksın? Bir kat mantın isterim bu gün alıp getirmelisin ki Beyoğlu'ndaki dikişçi Liza'ya diktireceğim şundan bir hafta kaldı sonra yetişmez ha!

-Ey yetişmezse sen de mor mantınlarını giyiver daha geçende yaptırdım.

-Ay hiç onlar olur mu? Ben daha geçen gün onları giydim. Artık bir daha giyilir mi?
-Ya sandıkta mı küflenir?
-Ah bilmez gibi söylersin bir düğünde giyilen bir daha giyilmez adama gülerler. Yeni alıp yaptıramamış diye elaleme karşı kepaze mi olalım?
-Niye kepaze olacaksın? Sen de düğüne gitme efendim!
-A olmaz! Hiç gitmemek nasıl olur? O benim teyzemin düğünü yedi kat yabancılar bile gelecek de ben gitmezsem sonra nasıl olur? Zahir alıp yaptıramamış desinler değil mi hadi kalk git de mantinleri al gel hem gelirken bir gümüş kupa da al onu da kıza hediye vereceğim sakın unutma!
(Kendi kendine) “Ah bir kuruş ah!”
-Canım sana söylüyorum sağır mı oldun?
-Evet, kulaklarım işitmiyor.
-Galiba işine gelmiyor değil mi? Ben bilmem esvaplık isterim mutlak bugün gelmeli.
-Benim param yok şimdi en aşağı ona on on beş lira lazım bende de bir kuruş bile yok.
Ah bir kuruş ah!
-Nasıl? On on beş lira mı? Biz akşam Ayşe kadın ile hesap ettik, tamam otuz beş buçuk lira gidiyor. On beş lira sade süsüyle dikişine gidiyor. Ya Liza'ya diktireceğim ya Madam Corci'ye. On beş lira da otuz beş arşın mantin de gider. Ey efendim hotoz, eldiven, şemsiye, potin bunlara kusur kalan beş lira yetişmez bile.
-Ah geleydi nûr-ı aynım! Ah ah! Keşke bir kuruşum olsaydı.
-Ha gümüş kupayı hiç hesap etmedik güzel yaldızlı ve süslü olacak o da üç dört liraya ancak alınabilir. Haydi, git çarşıya çabuk bunları al da gel!
-Canım bende bu paralar yok, nereye gideceğim? Bir kuruşun varsa ver de gideyim kıraathanede bir kahve içeyim.
-Ben bilmem nereden bulursan bul mutlak esvap isterim otuz beş arşın mantin.
-Canım neden otuz beş arşın gidiyor?
-İşte hesap et yirmi üç arşın fistan üç de ferace otuz beş.
-Vay feracede mi var? Daha üç gün olmadı şu atlas feraceyi yaptırılalı.
-A o giyilir mi? Modası değişti.
-Ne o? Günde bir moda değişir işimiz ayinedir ey ipekli mantin feraceyi giy.
-Ben onu halayığa verdim.
-İyi halt etmişsin geri al da giyiver.
-A hiç halayıktan geri alınır mı? Sen çıldırdın mı?

-Hani geçende bir ferace daha yaptırdık, ne oldu?
-Onu da iki kere giydim artık eskidi de onu geçen gün tabakçı Yahudi'ye sattım.
-Ne? Ne yaptın ne yaptın? Bir hafta olmadı daha yaptırılmalı. O bana tamamen beş buçuk liraya mal oldu.
-Ben onu elli kuruşa sattım.
-Hani ya parası nerede?
-Ayağımdaki terlikleri aldım.
-Hiç kırk parası olsun artmadı mı?
-Canım efendim!
-Of! Evde de oturmak ne müşkil şeymiş! Ah bir kuruş ah!
-Ve "Ah" mı bey! Eğer bugün gidip esvaplıkları almazsan kendimi kaldırır şu pencereden aşağı atarım.
-Yirmiliğini bir şekerli kahveye yirmi paralık da tömbeki ...
-Ve "Ah" hey kendimi kuyudan atarım.
-Şimdi bir baş Keşan tömbekisi ve hey mistir.
-İşte işte şimdi şu elimdeki toplu iğne ile kendimi yaralayıp telef edeceğim.
-Nargile gurul gurul çeker misin? ...
-Ben kendimi yerden yere çalıp telef edeceğim! Öldüreğim!
-Sen hadi tütün varsa bir sigara yap da içelim de keyfimize bakalım.
-Tütün nerede aldın mı ki?
-Vay tütün de mi yok? Ah bir kuruş ah! Ne bahtiyardır o insanlar ki cebinde bir kuruş bulunur.

KAMARADA MÜŞTERİ İLE KAMAROT

-Hey bana baksana kalk diyorum işitmiyor musun?
-Ey bıraksan da bir parça uyuyacağım.
-Koca levhayı görmüyor musun? Kamarada uyumak memnû'dur.
-Ben ne bileyim, levhayı nereden göreceğim? A budala! Gözüm kapalı uyuyorum levhayı nereden göreyim?

ÜSKÜDAR VAPURUNDA MAKİNİST İLE MÜŞTERİ BEYNİNDE

Müşteri:

-Canım, hele bak bak! Şu sandal bizi geçti.

Makinist:

-Sandal değil şu piyade bile bizi geçecek. İşte işte ha ha ha... Bakayım haydi o da geçti.

Müşteri:

-Çok şey vapuru tek piyade geçsin acaba bu makinelerin kaç yüz at kuvveti var?

-Kaç yüz at mı? Sor bakalım ki kaç yüz eşek kuvveti var?

ŞİRKET VAPURUNDA MÜŞTERİ İLE BİLETÇİ BEYNİNDE

-Biletçi! Büyükdere'ye çıkacağım bana bir bilet versene.

-O kaç para?

-İşte altmış para ben Beykoz'dan bindim Büyükdere'ye çıkacağım, diyorum.

-Hani ya markan?

-Acele ile marka almadım.

-Olmaz üç kuruş otuz para vereceksin.

-Niçin?

-Belki köprüden bindin, ben ne bileyim hani ya markan?

-Canım işte şu efendiler Beykoz'dan bindiğimi gördüler.

-Ey olmaz, dedik ya! Üç kuruş otuz para vereceksin. Burada şahit dinlemeyiz.

-Niçin dinlemeyiz? Burası mahkemelerden büyük mü?

-Evet, hakkınız var mahkemeler de şahit dinler ama evvela davayı da dinlerler. Burada zaten dava dinlenmez ki.

GEÇEN NÜSHAMIZDAKİ "VAY VAY VAY CANIM" DAN MÂBAAD

Talî' olup da tramvaya barkir kısmet olanlara

Ceride-i Havadis'e lakırdı anlatacağım diye çalışanlara

Alafrangadır diye kira hayvanlarını link link tırıslandırıp da içi dışına gelenlere

Vay vay vay canım!

Yeni havadis anlamak için *Mecmua-yı Maarif'i* baştan aşağı okuyanlara

Hülâsâ'ya abone olup da bir daha çıkacağını bekleyenlere

Dilenci vapuruna binip de Büyükdere'ye gidenlere
Vay vay vay canım!

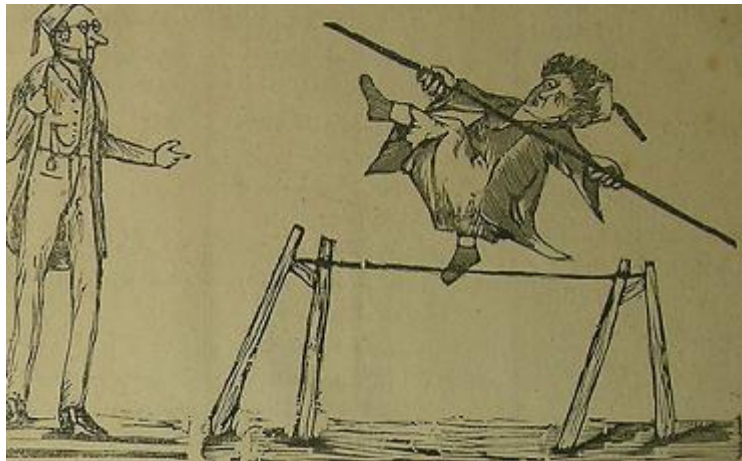
İşi gücü olmayıp da götürmek için *Basiret*'te Mareşal Moltege'nin muharrirâtı
tercümesi ile bol bol şehir mektubu mütalaa edenlere
Rahat yaşamak için tramvaya bayraktar olup da canını cebinde kafasını koltuğunun
altında taşıyanlara
Vay vay vay canım!

Davası olup da avukatlara müracaat edenlere
Şimendifer kurası bana çıkacaktır diye gündüzleri hayal kuranlara geceleri rüyada
sayıklayanlara
Servet sahibi olmak için konsolit oynayıp da tırıl gezenlere
Vay vay vay canım!

Bir iş bulacağım diye taşralardan İstanbul'a gelenlere
Def-i gam için salet-i isportadan mastika içenlere
Vay vay vay canım!

Yeniliğine aldanıp da *Latife* gazetesini kuruşa alanlara

Matbaa ve Gazete Sâhib-i İmtiyâzı Zekeriya Beykozluoğlu

-Baksana yahu! Cambazlığa mı başladın?

Hayır efendim! Şirket vapurlarına girip çıkmayı talim ediyorum.

2.4. LATİFE, NUMARA: 4

Matbaa ve Mahall-i İdaresi

Asmaaltı'nda Camlı Han'da 11 numaralı daire-i mahsûsadır.

Abone bedeli: Dersaadet için bir seneliği üç beyaz Mecidiyedir.

Taşralar için posta ücreti başkadır. Bir nüshası 40 paradır.

İlânât

Beher satırından bir defa için üç kuruş alınır. Birkaç defalık olur ise ayrıca pazarlık olunur. Posta ücreti verilmemiş olan mektuplar reddedilir.

Numara: 4

(Birinci sene)

22 Ağustos 1874 22 Ağustos 1290 Perşembe

Pazartesi ve perşembe günleri neşrolunur, eğlence gazetesidir.

MUHARRİRLİK

Şu kelimenin ünvan-ı ithâz ile birkaç söz söylemeyi canımız istedi. Ama muharrirler darılmasınlar. Çünkü birinci numarada dahi demiş idik ya. Merâm-ı latife! Muharrirlik bizim bildiğimiz manaya gelir ise yazılacak demek değil mi? Evet! Öyle ise şimdi bakalım bu muharrirlik umumi midir, hususi midir? Bir adam mesela bir bakkal olup sattığı şişeleri zabıta için tuttuğu deftere yazdıklarına nazaran muharrir olduğu gibi kasaplıktan murat Karagözcü kasap değil çünkü o ayı oynatmakla meşgul dahi malik olduğu boynuz ve kuyruğun miktar ve adını unutmak için keza tutmaya mecbur olduğu defteri yazmak saffetiyle muharrir değildir. Böyle olduğu

surette demek olur ki muharrirlik yani yazılacak her yazı ve yazı bilenler için talak olunabiliyor. Umumi bir saffettir.

Ama denecek ki muharrir mutlaka gazete veya kitap vesilesiyle tahririne çalışan ve hatta bazen zevât-ı zîşâne mahsus bir saffet-i celiddir. Biz ünvanımızda mısraen deriz ki lânüsselim! Zira o saffet ki hususidir ki evvelce dediğimiz üzere bakkal ve kasapların da o saffeti ihrâz edebilmeleriyle nasıl umumi de olabilir? Nihayet şu muharrirlik umumidir vesselam! Ey umumi olmakla ne olacak? Ne olacak her on paraya bir kalem alan ve her iyi kötü söz yazabilen muharrir der. Muharrirlik eder gazete yazar risaleler telif eder. Âlemde kalemiyle ve lüle salları nihayet teferrüd ve temerrüd eder. Hâsılı böyle daire-i matbuat katr-ı imtidât kalem-i mütenahîde olmak üzere tevessü' eder imiş kesb-i cesâmet eder. Misal olarak ez-cümle diyelim ki geçenlerde Yıldız Konağı nüshasında her gün mütalaa-yı cemâl dafir bile mürettebat veya cuyan âlemi hoş-mezzâketmekte olan *Ceride-i Havadis*'te mufassal bir bend göze ilişti ki (hane mahûr layıkında cereyan etmeli) ve diğeri bir bendde (şeriat bir ilm-i celildir) ve ha keza sözler müseccea cümleler derc edilmiş! Ve yine bu cümleden bir gazetecik Ahırkapı'da vâki bir hanenin ak (...) ²⁸ nezaret kelimesi olduğunu yazmış. Şimdi bunları yazan zevât-ı maarif semat muharrir saffet-i celilini hâiz değiller midir? Elbette! Bu takdirce böyle muharrir efendilerimizin ej hemtalarıyla vücuthiz alûdlarıyla bi'l suhûle dairen matbuat tevessü etmiş olur. Muharrirliğin hususi olmasına mahal kalmaz. Hem ne hacet efendim öyle zahmete girmek ittiab-ı fikr etmek muhavere-i cereyanın münasebetini düşünmek Akdeniz'le Marmara'yı fark etmek! Onun iyisi yazı yazmayabilir bilmez hemen muharrir oluvermemeli! Bakkal kasaba benzeyerek bizim dediğimiz gibi muharrirlik umumidir diyip yakayı kurtarmalı. Çünkü bize kalırsa alası da budur. Baksanıza! "*Hayal*" gazetesini muharririnin ne demek olduğunu layıkıyla bilinmesin? O saffeti düşünür mü? Vazifesi Karagözcülük eder ayı oynatır. Yazı yazmaya çalışır, aralıkta para da kazanır, rahatına bakar geçer gider. Ama diyeceksiniz ki *Mecmua-yı Maarif*'ten dayak yiyecek! Evet dayakcağınızı da yer ne var? Canı sağ olsun. Ona zuhurat derler hülâsa-yı kelâm baş ağrısı vermeyelim muharrirlik umumidir Karagözcü de muharrir olur bakkal ve kasap da ve hatta

²⁸ Okunamadı.

mekteplerde ebced-hân çocuklar da! Zira insan yazı yazmayı bilirse ona adam denmez. Kişi yazı yazmayı bilmeli adı muharrir oluvermeli vesselâm!

Cüzzice *Latife*'yi bertaraf ederek biraz da vatanımıza meccaen hizmet ediyoruz diyerek para kazanıp geçinenlerden bahsedelim:

Bunlardan biri ve belki birincisi Osmanlı Tiyatrosu direktörü Güllü Hacı Agop'tur. Bu zat tiyatroyu adeta ortaoyunu şekline tahvil etmiş hala “Vatana hizmet ediyorum.” diye bar bar bağırılmaktadır. Acaba bunun vatana olan hizmeti ne imiş? "Tiyatro binası üstünde oynamak ahaliden para almak" Ey! Buna fedakârlık ediyorum ediyorum denir mi? Bunu kendi gibi her tiyatro oyuncusu yapabilir ise de biddefeat diğer oyuncular cem olup tiyatro küşâdiye her ne kadar çalıştılar ise de Güllü Agop bunların maddi ve manevi surette terakkiyelerine bir set memenuât çekiyordu. Nihayet açıkta kalan oyuncularını dahi birbirinden kendi kopmasına ithal edildiğinden bazı müsâfi artıp iradı ise ona nispetle fevkalade tedenni bulmuştur. Fakat taaccüb edecek hal şu ki hala bizim Güllüzade mutantan surette bu daireye malik olup azameti dahi oldukça yerindedir bunlara biz hikmet diyemeyiz ancak herkes gibi o dahi bir yol bulmuş gidiyor, deriz. Zira Güllü Agop idaresi mâ'mafih aklı üç yüz liraya muhtaç bulunduğu halde varidatı görünmüyor da ancak elli altmış lirayı tecavüz etmiyor. Kusur açık kalan hisseyi cebinde mi anlıyor? Buna inanmak için bir adamın ismi Agop Baronyan olmalı. Hâsıl kelam doğrusu şuna biz Güllü Agop Efendi kudretten büyür gibi her ne iş yapsa ucuna bir fedakârlık ediyorum lafzını takmalı. Acaba para kazanmanın ismine tiyatro lisanınca fedakârlık mı derler?

Mecmua-yı Maârif gazetesinin müdürü Aleksan Sarrafyan Efendi'nin *Hayal* gazetesi aleyhine ikâle eylediği davası mahkeme-i cezaiyyeye havale olarak bu gün aleni surette muhakemelerine yakılacağından ve bunun sebebi ise Hayal gazetesi'nin mecmua-yı maarifin kırk iki numaralı mahal emâresi şubelerini yüz numaraya arttırmasından neşat etmiş olduğundan bundan anlaşılıyor ki Aleksan Efendi terakkisini arzu edip bilakis tenezzül etmediğini istiyor.

Yolda adamın biri bir sakat refikasına tesadüf ederek:

-Aman efendim! Zatinız dahi tiyatronun sıhhiye mecalinde dâhil mi idiniz?

-Evet birader, fakat soğuşun şiddetine dayanamadım da savuştum.

Geçenlerde Amerika gazetelerinde âtîdeki gâraib nev'inden bir vukuat okunmuştur.

Şöyle ki tabibin biri verem illetine dûçâr olmuş bir hastasının damarlarına tıpça yeni keşfedilmiş bir kaide (...) ²⁹ insan kanı doldurması icap edip hastanın komşusuna bir damarından elli dirhem kadar kan çıkarmasını rica eder ise de komşu cevapta “Hastayı sağaltalım diyerek kendim hasta olalım.” demesiyle tabibin çaresi tükenerek bir keçi bulur ve keçinin damarını açıp elli dirhem kanından o hastanın damarlarına doldurur. Günü hekim hastasının üzerine hücum ederek tos vurmaya başlar. Hekim neye uğradığını şaşırıp güç hal ile geçişmiş hastanın ondan kurtuluyor (...) ³⁰ şamatayı duyup derhal yetişirler ve keçi gibi bağırmakta olan hastaya bağdıktan sonra hastahaneye götürürler. Biz bu havadisi kemâl-i ihtirâz ile neşredilip kasap Teodor Efendi'nin nazar-ı dikkatlerine havale ederiz. Elbette ayıcılığı kadar çelebilik feninde dahi maharetini gösterir.

Aksaray Caddesi'nden 17 Ağustos

Satıcılar çoğaldığından fiyat biraz düşkün ise de kahveler boş gezenler ile laklakat kesret üzeredir.

Bayezid Meydanı'ndan

Bugün hayli insanlar tartılıyor yine kantarlar çoğaldı ahz u itâ kiremitlidir burada bakla fiyatları kesret üzere olduğundan baklanın okkasına haml-i zam oldu.

Çarşı İçinden

²⁹ Okunamadı.

³⁰ Okunamadı.

Kalabalık pek ziyade alışveriş durgun bir haldedir esnaf yine fasülye piyazına koyuldu.

Boğaziçi'nden

Sular aşağı akıyor Akdeniz şirketinin Karadeniz'i sepetler mevzuan İstanbul'a göndereceği söylenmektedir.

Eyüp

Geçen haftaya nispetle bu hafta hayli kokmuş kebab soruldu ise de asla kıyma satılmadı. Yine dilenciler surre vari dizildi.

Üsküdar

Orta oyunuyla tiyatro mukabeleye çıkıştılar Millet Bahçesi'nde işaret imhâni hitam bulup herkes muhabbete başladı.

MUHAVERE

-Efendim! *Hayal* okuyor musunuz?

-Ayıcı olmakta fikrim yok ki *Hayal* okuyayım.

-O ne demek?

-Ne demek olacak? Okuyanların rivayetine nazaran dünkü nüshasında baştan ahirete kadar ayıcılık feninden bahsetmiş etmiş.

-Acaba bu *Hayal* muharriri zaten ayıcı mıydı?

-Neci olduğunu kendinin dahi bildiği yok ki. Bir gün katar kasabım der, ertesi günü ayıcı olur, bir başka gün Isgare maşa iş kürkü satmaya kalkışır görünürde cerbezeli bir adama benziyor bunun elinden her bir iş gelecek.

-Öyle ise aferin üstadına!

ŞİRKET VAPURUNDA KAPTAN İLE ALACAKLI

Alacaklı:

-Bana bakınız a kaptan! Şu borcunuzu kerem eder misiniz? Hayli de oldu!

Kaptan:

-Kör müsün? Levhayı görmüyor musun? "Kaptan ile musahabet etmek memnudur.

EVZÂN-I LATİFE

Şark: Ala vezn-i harf ayine-i gark

Terakki: Tiryaki Dimetraki

Basiret: Trampet kokmuş at

Tiyatro: Tırıvırı Petro

Mecmua-yı Maarif Mecmu-i Letâif

Ceride-yi Havadis: Laklaka-yı Mübahis Meyci Bahis

Hayal: Meval" "Bimeyal"

Mizân'ül Hevâ

Beyoğlu: Pupa yelken

Beyazıt Meydanı: Tozkoparan

Haydarpaşa: Züğürtler Yaylası

Galata Borsası: Fırtına

Adalar: Keşişleme

Çayırhanı: Soğuk poyraz

Kapakçılarbaşı: Batı

Maş İskelesi: Yıldız

Kâğıthane: Karayel

SAAT SEKİZDE TOPLANABİLMİŞ VE ELLERİNE BİR GAZETE ALIP OKUMAKTA BULUNMUŞ OLAN BİR HEYETİN MUHAVERESİ

Biri:

-Efendim! Önünüzdeki hangi gazete?

Diğeri:

-*Basiret* efendim! Biraz mütalaa ediyorum.

Öbürü:

-Bendeniz de *Şark*'ı okuyorum.

Bir diğeri:

-Öyle ise bendeniz de *Hayal* ile hayalhaneyim.

Bir başkası:

-Bizim hisseye de *Mecmua-yı Maarif* düştü.

Birinden:

-*Ceride* okuyan yok mu a canım? Eskidir o da benim olsun bakalım.

Ortadan:

-*Basiret*'te bir şey yok hep dırıldı.

-*Şark* da maval okumuş.

-Canım *Havadis*'te yok mu?

-*Basiret*'te pek çok var buyrunuz mütalaa ediniz, efendim.

-Teşekkür ederim.

-Siz de *Hayal*'i verir misiniz?

-Buyrun efendim! (Alıp biraz mütalaa ederek) Efendim bu da bir vakitten beri ayıcılığı merak etmiş acaba zatı Sulukuleli midir?

-Akşam olmalı efendim! Biz onu Rumelili biliyoruz.

Ortadan:

-Hele *Mecmua-yı Maarif*'in tarizati da tuhaf!

-Adam o da ötekine berikine dokunur.

-*Ceride* pek matuhlaşmış.

-Aman efendim! Pek de mütalaaaya daldık. Acaba iş var mı?

Biri:

-Pek çok.

Diğeri:

-Lakin vakit yok.

-Vakit de geçti efendim. Acaba saat kaç ki?

(Biri saatine bakarak)

-Ona çeyrek var.

-O! Vakit geçmiş. Malum müsaadenizle ben gideyim.

-Devletli efendim!

-Efendim beraber gidelim.

-Buyrun.

-Bendeniz de müsade buyurun efendim. On vapuruna yetişeyim.

-Peki efendim. Saadetle.

-Efendim bizde de rast yarın akşam erkence saat sekiz kadar toplanıyoruz.

-Ha, bendenizin biraz işim var yarın gelemeyeceğim.

-Havalar da sıcak efendim. Boğaziçi'nden gelecek günler değil mi?

-Ve lehu efendim. (Saatine bakarak) Lakırdıya daldık da vakit geçti Allah'a ısmarladık efendim.

-Yahu! Bakınız. A bizim araba hazır mı?

-Hazır efendim.

-Öyle ise ben de gideyim.

-Bakınız a ben efendi bendeniz de yarın bir mahale gideceğim şayet gelemesem... Bir haftadır gidemedim avdette kâin pedere de uğramak isterim belki dokuza kadar yetişebilirim.

-Pekâlâ efendim. Sâfâ geldiniz.

Bu muhavere üzerine gazete meraklısı heyet dağılmıştır.

İKİ ŞİK BEYNİNDE

-Vay, maşallah beyim! Nerede kaldınız canım? Hayli zamandır sizi göremez olduk.

-Evet, efendim öyle oldu. Nasılsa görüşemedik. Bendeniz şu bizim tiyatro ile uğraşıyorum.

-Ha gerçek... Hala tiyatroyu bitiremediniz mi?

-Yazdım. Tekmil oldu ama... *Tiyatro*'ya verdiğim oyun perva oluyor.

-Canım ne bitmez perva bu! Hatrınızda mıdır? Geçen sene de bir perva oluyor diyordunuzdu.

-Talimi hitâm buldu inşallah bu ramazana yetişir zannederim.

-Bu gidişle bu ramazan değil ama zannediyorum gelecek seneye bile yetişemeyecek.

-Canım oynatması bir şey değil ama şimdi el çırpacaklar. Mutlak müellifi isteriz diyecekler. (...) ³¹ bakayım nasıl çıkarsın? Ben oynuyorum bunun hisse pervası çoktan bitti.

-Onun kolayı var. O beyim! Evvela Karagöz'ün perdesinde oyununuzu kendiniz bir perva ettikten sonra tiyatrodan oynatırsınız işte o vakit hiç sıkılmazsınız.

MUHAVERE

-Vay Maşallah efendim! Canım bu ne hal? Daha kış gelmeden böyle kış elbisesini giymişsiniz.

-Sorma birader başıma gelenleri.

-Hayrola yine ne oldu ki?

-Canım aslı biraz soğuk almıştım derken bunun üzerine dün kasap geldi illa paralar diye ayağını bastı. Ne hal ise birkaç gün daha sabret diyerek herifi kandırdık. Bunun üzerine herifte bari şu defteri bir gözden geçir de bir daha söz olmasın diyerek defteri elimize tutuşturdu bizim defterle mukayese ettik ne bakarsın tamam altı yüz kuruş kasabinkinkinden fazla görünmesin mi! Ne yapacağız kasaba dostum bunda bir yanlışlık var dediysem de bundan beş para eksik almam demesin mi?

-Ay sonra?

-Sonrası ne olacak? Herifin buz gibi sözleri bendenize öyle bir üşenmek getirdi ki aslı nezlem vardı bütün bütün göğsüme indi. Çaresiz dirilmek için bu elbiseyi giyinmeye mecbur olduk.

-Hay Allah cezanı versin o kulağınızdaki pamuk nedir?

-Akşama sabaha bakkalın geleceği melhûzatta herifin sözlerini işitmek için ihtiyata riayetle kulaklarıma da pamuk tıkadım.

TASHİH

Pazartesi günü çıkan nüshamızda ikinci sayfanın ikinci sütununda tesadüf eden "Vasiyetname" nin dokuzuncu bendinde Karakulak kelimesinden sonra suyu gibi sehven dizilmiş olduğu gibi dördüncü sahifenin birinci sütununda birinci satır (Ben

³¹ Okunamadı.

ne bileyim levhayı nereden göreceğim) ibaresine yanlışlıkla konmuştur. Gerçi bir eserin ibdidai zuhurunda görülen sehv ve hatası bir kademe mazur tutulur ise de eğer bu hata dahi gazetemizde henüz önü almadığımız her bir gazete için vukuu zaruri olan tertip sehv yani gibi olsaydı ıslahı siyâk u sibâkı delaletiyle sehab mutalaanın idrakına bırakılıyordu. Halbuki bu sehviyat-ı ibarenin manasını tağyir ettiği için müretteplerimizin tertibince görülen sâir-i latifelerine makis olamadığından suret-i mahsusada tashihine mecburiyet göründü.

İstanbul gibi bir payitahtın sokaklarının hala gaz ile tenvîr kılınması doğrusu şâyân-ı taaccüb hallerdendir. Filhakîka gaz boruları edildi ve pek çok liralara sarf olarak lazım gelen mahallere fenerler konuldu ise de vaz' olunan borular zaten boru olduklarından bir işe yaramadılar gaz fenerleri gelince şimdiye kadar hiç değilse camları silip süpürüldükten bu hizmeti mahalle çocukları meccânen deruhte edip hemen hemen kâffesinin camlarını taşlar ile silip süpürmüşlerdir.

VE MİN'EL HAVADİS

Bu havadis gariptir. Fakat biz garabette itibar etmeyip mücerret kıyamete alamet olarak bir moda süs diyeceğiz. Haniya Maraş'tan iki sakallı karı gelmişti. Tuhaf değil mi? Karılar kendilerini teşhir edecekler diye evrak mübareke-i havadis beyan-ı malumât etmişlerdi. Belki de sahihtir. Fakat biz duyduk ki Kumkapı'da kendilerine hürmet bir mahal gösterilmiş her ne ise bize lazım olsun bu karıları duyup da örnek almamalı. Ve karıların salıvermemelerini tembihtir.

Matbaa ve Gazete Sâhib-i İmtiyâzı Zekeriya Beykozluoğlu

İlânât

Süleymaniye'de Dökmeciler içinde iki bin arşın arsa üzerine mebni harem ve selamlık yirmi odalı ve iki zirai bahçe ile içinde hamamı ve bir bâb kebir-i muhazır ve matut bir de (...) ³² ile altı har'ül elharı bulunan ve Marmara ve Karadeniz'e nezaret

³² Okunamadı.

kamilesi olan konak müstemilât sairesiyle beraber satılacak olduğundan ve İstanbul'daki halde kiraya da verileceğinden görmek ve gezmek isteyenlerin şüphesiz de başı karakolun katşısında türbeyeye muttasıl Kahveci Emin Ağa'dan sahibini sual eylemeleri.

Matbaamızda müceddiden teşkil olduğundan hüsn-i tertib ve intizam ve esvat ve nefaset harf ve sürat tebaaat cihetleriyle sair matbaalarda ilân-ı rüchân eder bastırılacak kitaplar fevkalade ve muntazam surette ehven kayıt ile tab olunacağından her halde müşterilerimizi memnun ederiz.

Mahmut Paşa başında Bezciler Hanı Sokağı'nda altı numaralı fotoğrafhanede fevkalade muntazam surette üç adet fotograf kartı on beş kuruşa çıkarılmakta olduğu ilan olunur.

Şimşir hakkalığını Avrupa'da tahsil etmiş olan bir zat Camlı Han'da üst katta 14 numaralı odada ehven kâğıt ile hak etmektedir.

Kıssa namıyla çıkarılmakta risale-i edebiyenin 1 ve 2 ve 3 ve 4'üncü cüzleri Çemberlitaş'ta Tömbekici Halil Ağa maarifetiyle her kitap sanılan mahallerde fürûht olunmaktadır. Beşinci derdest tabdır.

Ben bu yarışa dâhil olmazdım ama rüzgâra ne diyeyim?

2. 5.NUMARA: 5

Matbaa ve Mahall-i İdaresi

Asmaaltı'nda Camlı Han'da 11 numaralı daire-i mahsûsadır.

Abone bedeli: Dersaadet için bir seneliği üç beyaz Mecidiyedir.

Taşralar için posta ücreti başkadır. Bir nüshası 40 paradır.

İlânât

Beher satırından bir defa için üç kuruş alınır. Birkaç defalık olur ise ayrıca pazarlık olunur. Posta ücreti verilmemiş olan mektuplar reddedilir.

Numara:5

(Birinci Sene)

26 Ağustos 1874 26 Ağustos 1290 Pazartesi

Pazartesi ve perşembe günleri neşrolunur, eğlence gazetesidir.

AHVÂL-İ ÂLEM

Birazcık ahvâl-i âlemden bahsetmek istedik acaba makbule geçer mi? Hoş geçmezse de bizim vazifemiz değil a! Biz edeceğiz vesselam. İşte Avrupa! Okumak bilmezken okuyun siz dinleyin. Efendim ahvâl-i âlem neden ibarettir, biliyor musunuz? Mutlaka züğürtlerin bir söz delilerin birçok sabrı akıllıların telaşları saçmaları hay ve huyu ve güft u gûlarından ibarettir.

Bakınız âlemin haline! Fakir züğürtler birtakım mal haya ve hayalleriyle telaşa ve endişeye düşerler bazısı tramvay barkirlerinden ziyade koşarak konsolide hanende bâd-ı hevâ ömr sarfıyla heva oynayarak elde olanı da havaya vermekle berbat olup giderler. Bazıları o kadar da çalışmaz da tembel tembel oturarak züğürtlüğe hayz verip ne çare efendim âlemin hali böyledir işimiz ters gidiyor derler. Biçare deliler ise halleri icabıyla saçma söylemekten fâriğ olamayarak bir düziye dayak yerler ama görürler amiyane uslanmazlar. Ama bundan müstesnadır çünkü o zaten söylediğini bilmez.

Sivri akıllılara gelince: Bunların akılları esasen ve hikmeten bir (...) ³³ yaramaz zira akıllarının sivri değil yuvarlak olduğunu bile hatta kendileri bilmez ettikleri kuru şamataya kulaklar dayanmaz bilir misiniz ne yaparlar? Tutarlar mesela politikadan bahsederler de İspanya'da bir iskemleye bir sivri bir Vanlı herif oturacak veyahut bazen yalpaze sallayarak imparatorluk taraftarlarına serinlik vermekle bir hizmette bulunacak derler. Sonra düzlerde hayır hayır! Öyle olmayacak dünyanın bir cihetinde aylar azarak Karagöz'ün yaptığı gibi büyük büyük hizmetler yapılacak derler. Hâsılı yazdıklarında çamurların kuruyacağını ve fişek çok çok yağmur yağacağını ve sert rüzgârlar eseceğini keşfederler ey ne demeli? Sivri akıllılık böyle olur. Onlar birçok söz söylerler hepsine kulak asmamalı! Fakat bazı doğru söyleyenleri de bulunabilir ha! Şu kadar var ki öyle ince şeylerden bahse lüzum yoktur demeli ki ahvâl-i âlem icabındadır kâh olur ki bir levha bir bedel nakdiye mukabil rehin edilir ve kâh olur ki bir echel muttariz yar köy tariz ve hezeyan olur. Yoksa ne lazım öyle birtakım ince ve sivri lakırdılarıyla ve ileride şedîd rüzgârlar eseceğinin keşf ve mutalaasıyla akılları yuvarlak olanlara sivri akıllılık göstermek. Hâsılı ahvâl-i âlem işte dediğimiz gibi böyledir fakat bizde (züğürtlükten başka) delilik ve sivri akıllılık olduğundan bizim âlemlerimizin hali asla öyle değildir bizimki çok latifeler yazıp, bazen ciddi dahi olur ve olacak ha, eğer veren olursa kuruşçağızları alıp mevzu-ı bentlerimizle pay etmekten ibarettir vesselam!

Tiyatro gazetesinin 40 numaralı nüshasında münderic 13 numaralı Şirket-i Hayriye vapurlarının arzuhali üzerine Derinköprü vapurlarının 5 numara ile mürakkam bacalı mavinesi dahi şark ve gayrete gelerek âtîdeki beyannâme-yi bi't-tahrir yemiş iskelesinden bilimüm kayıkçı gelişlerine tevzi' ettiği mevsûk-ı iklim bir zattan işitilmiştir. İşte beyanname:

Ey benim kemâl-i terâvet vücâhlı zaman şebâbımı bilerek kaderimi gözeten eski rüzgâr dide yemiş iskelesi kayıkçıları! Vay benim şimdiki hâli şehvetimi nazar-ı istihâf ile görmekte olan yeni ve az sevdlanmasın iskelesi kayık çekicileri! Size beyan etmeye belki evveliden beri ben eski yeni cümleden kemaliyle (...) ³⁴ oldum her hafta takdî ve tecavüze kalkıştınız. Hep birbirinize övdünüz. Hürmet mi gördünüz oldunuz?

³³ Okunamadı.

³⁴ Okunamadı.

Kiminiz kuyruğumu kancalarınız ile çektiriyorsunuz ayaklarımı küreklerinizle kırıp geçiriyorsunuz. Bu kadar hakarete bu kadar rezalete kim tahammül eder? Zaten ben denizden değil dünyadan ve hatta kaptan ve çımacılarından bezdim usandım. Yüreğimde ateşler yanıyor yürüyecek halim kalmadı ömr-ü tabiiyi geçirdim hâl böyle iken sizler de bana dokunur musunuz? Ben sizden kaçıvermeye bana çatarlar sataşırılar da bir yer mi karalar diye! Siz ise arkamı bırakıp önümüzden sarıl geliveririz, diyorsunuz. Kocaman denizi başıma dar ediyorsunuz. Ey şimdi yuvamdır kaç kaç yoruldum yakında bir gün olacak ki hiç yürüyemez olup kalacağım. Artık şaşkına döndüm. Ne bileyim felek bu ya düştüm kaldım. Düşmüşe dokunulur mu? Ne çerâğ olup kurtuldum. Ne bütün bütün mahvolup gittim. Talihim böyle imiş. Ne çare! Bari siz şu fakir ve ihtiyar halime bakın da bana sataşmayın! Öyle kuyruğuma ayaklarıma dokunmayın! İşte görüyorsunuz a sefîne-i Nuh ile hem-hâlim! On üç numara şirket vapuru ile de hemhâlim!

Bu beyannamemi layıkıyla mevki müzakereye koyarak mütalaat-ı amîkiyyede bulunmanız katıyyen muttaliyimdir. Sonra hazırlamış olduğum arzuhali atıyye-i aleyh'ül hazret-i martıyane takdim eder ve halimden yanar yıkılırım. Başlarınızda olan püskülsüz feslerinizi kapatarak cümlelerinizi düçâr-ı ceza ederim bilmiş olasınız vesselam.

VARAKA

Ben kariin kirâm hazerâtı *Ceride-i Havadis, Basiret, Terakki, Mecmua-ı lâ-Türki* kurte mamul bilmem ne bilmem ne birçok gazeteleri aralıkta mütalaa edip de kasıt peyda eylediğimiz vakitlerde *Hayal ve Tiyatro* eğlence gazetelerini -kuruşu (...) ³⁵ alır okur ve iyi kötü eğlenirdik mümkün mertebe kostümümüzde def olurdu! Bizde *Latife* nâm-ı latifiyle meydana vücut-ı nazikiniz teşrif buyurdu. Hoş geldiniz safa geldiniz. Lakin şimdi bizde bir ganl- fikriye peyda oldu. O da şudur ki eğleneceğim diyerek üç kuruş verip de üçünüzü birden almak tasarrufa riayetsizlik demek olacağından acaba eğlenmeye lüzum kalmamak üzere diğer evrâk-ı havadisi mi

³⁵ Okunamadı.

almayalım? Yoksa sizin vücut lazım'ül vücutlarınız için kura atarak ve istihareye yatarak mı sarf-ı nakdine mi rağbet edelim? Cevab-ı şâfi isteriz .

İmza

Bir Mirasyedi

LATİFE

Biz meydana gelişimizden kariin izâm zevi ilahtram sayesinde müteşekkirimiz. Siz de var olun! Evrâk-ı havadisi alıp anlamanız için bir şey diyemeyiz. Çünkü müdahaleden korkarız belki dayak yeriz ona da vaktimiz yok! Fakat avucumuz yani *Hayal* ve *Tiyatro* arkadaşlarımız ile biz duacımızın hiçbirini diğerinden tefrîk buyurmuyor ve öyle kura ve istihareye hacet bırakmayıp kemal havâhiş ve rağbetle üçümüzü birden mübayaa buyurmanızı sehavet-i mükemmelinizden me'mul ederiz. Çünkü efendim insanlar ve bâhusus efendimiz gibi beyler eğlencesiz olamazlar. Elbette eğlence istersiniz! Ama havadis olmakta lazım imiş biz dedik a! Orasına karışmıyor beyimiz.

TUHAF DEĞİL Mİ?

Mecmua-yı Maarif'in geçen nüshalarından birinde *Basiret* burnu dibindeki hali arsayı görmüyor mekâna ihsâr etmiyor yollu bir şey yazılmış. Bu bizim tuhafımıza gitti. Eğer mecmua bunu latife olarak yazmış ise latife yazmak onların şanına uyuşmaz o bizim hakkımızdır. Yok ciddi yazdı ise güya *Mecmua Basiret*'ten uzak bir mahalde imiş gibi doğrusu tuhaf yazıdır. Biçare *Basiret*'ten ne istiyor? Kendi halinde gazeteciğini yazıyor ama ihtar etmiyor imiş ne vazifesi etmez a arsaların bekçisi nasb olunmadı ya! Hem efendim ihtarların ne faydası var? Şu mahûd Mehmet Efendi Sokağı'nda hazire namını almış olan şu perendilik için *Tiyatro*, *Terakki* gazeteleri az mı sevildi her hale veciz yere kemal sekinat münasebet-i azimet ile bakidir. Vel yevm'ül bekapayidar olacaktır. Bunun gibi varsın mecmuanın dediği arsanın da etrafına tahta perde çekilmesin!

- Vay maşallah! Maşallah! Beyimiz doğrusu bu pantolon efendimize çok iyi yakışmış!
- Evet efendim! Modaya merakım vardır da paçalarını böyle bol kestirdim.
- Çok güzel isabet buyurmuşsunuz. Hem efendim bu taklitlerinizin mübarek yüzleri örtülüyor üzerine toz sinek konmuyor çorap ile sokağa çıksanız yine ayağınızda kundura olup olmadığı görünmeyecek.
- Vallahi kulunuz bu pantolondan pek zevk alıyorum. Efendimizin zatıma ettiğiniz tarize kulak vermem.
- Aman efendim lütuf buyurun tariz değil murâd-ı hakîkati beyân! Ay önünüzdeki sopa nedir? İşte o münasebetsiz!
- Nasıl sopa? Bu sopa mı ya! Bendenizin bastonum!
- Acayip! Affediniz bendeniz acele ile bağçı veya bekçinin sopasını aldınız zannettim. O ne kadar kalın şey!

ES'İLE

Şu edeceğimiz suallere ki kelimededen cevap verecek zevât-ı kâinat semâte min gayr hadd ve liyafet Hayal'in kâffe-i tuhafîklarını tiyatrocü Güllü Agop Bey'in temelluklarını ve hatta âlem-i matbuata gücenmiş olan zavallı hülasanın bundan evvel çıkarıp da hala mevcut olan kâffe-i nüshalarını âcizane ve nacizane peşinen şimdiden bahş ve vehbe ederiz. İşte suallerde bunlardır:

- 1.Şehit Karısı oyunuyla mahkemelerinden ne netice kazanıldı?
- 2.Hayal mecmuanın ser-levhasını koymakla ne fayda hâsıl etti?
- 3.Şehir postası mevzileri kaç saatte kaç mil alıyor?
- 4.Bu Ramazan sokaklar gaz ile müşerref olacak mı?
- 5.Kadıköy vapurları yuvara keyfini bozmaktan kurtulacak mı?
- 6.Üsküdar vapurlarından Haliç'e uğramaksızın geçirip çıkmak nasip ve müyesser olacak mı?
- 7.On üç numaralı şirket vapuru tekâüdlükle bekâm buyurulacak mı?
- 8.Gazeteler birbiriyle uğraşmaktan vazgeçip doğru havadis vermeye ve kendi işleriyle meşgul olmaya girişecek mi?
- 9.İstanbul harîk belasından kurtulacak mı?
- 10.Tese'ül etmekte olan kayınlar sualden vazgeçecek mi?

11.*Hülâsa, Hülâset'ül Efkâr* toplanıp çıkabilecek mi?

MÜHİM BİR HAVADİS

Nezaket ve hürmetli yaz efendi hemen hemen gitmek üzere bulunup yerine tufan bela gibi hazreti kış gelmekte olduğu sahihen haber olunduğundan erbâb-ı iz'ân ve idrakın şimdiden tedarikinde bulunup odun kömür elemleri ve sonra evlerden odun tamamları lazım olacağı takvimlerin sahif-i muntazamesinde mesturdur.

.....

-Efendim oyun merak alakanız mıdır?

-Evet, bazı can sıkıldığı vakit bilardo ve satranç oynarım.

-Hayır, meram o değildir oyun seyrini hazzeder misiniz, demek isterim.

-Pek hoşlanmam mesela birisi tavla oynar seyredecek olsam ne haz hâsıl olur?

-O tavla gibi oyun seyri insana sıklet verir bendenizin ve tüm insanların hayvanların oynamasıdır.

-Ha o bahsinez! Faraza birkaç güzel güzel dans etseler seyrinden fevkalade mahzûz ve mütelezziz olsam. Fakat öyle huruş dönüşmesinden koçerek tokuşmasından adeten mükedder olurum.

-Efendimiz öyle dans ve rakstan herkes için mütelezziz vardır. Vuruş koç vuruşları ise buyurduğunuz gibi keyif vermez lakin mesela iki arslan çarpışmış olsa insanda onları seyredebilse o ne kadar muhabbetli bir manzara olur? Ve bu manzarayı görerek katiyyen bir tesirde hâsıl olur. Bu gibi iki ayı gibi güreşmiş olsa veyahut bir ayıyı bir herif oynatmış bulunsa bunun seyrinde de bir zevk olur a!

-Asla! Çünkü arslanların dövüşlerini seyre mecal olmadığı gibi ayılarınkide öyle! Fakat bir herif bir ayıyı oynatırsa ayıyı seyretmem oynayan herifi seyredirim ve pek tuhafıma gider. Aman efendim herif ayı oynatacağım diyerek hallere kıyafetlere girer kendi ayıdan ala oynar herkes güler zanneder ki ayının oynamasına güvenir. Hâsılı pek tuhaftır efendim.

-Evet, efendim evet! Bendenizin de muradım ayı oyunu idi.

.....

Borçlu evinde talim ederken alacaklı gelip:

-A kuzum daha ne vakte kadar bu yirmi kuruş için ayağınıza gelip gideceğiz?
-Aferin be! Para istemek için eve gelmek ayıp değil mi? Bâhusus yemek vaktinde!
-Ayıp ama bunca defadır çarşıda istedik de almadık! Ne vakit istedim ise şimdi bir param yoktue iki günden beri karnım açtır demezmiydin? Bak şimdi oturmuş safayı hatır ile tavuk kızartması yiyorsun.
-İşte gördün mü? Senin paranı vermek için o kadar gayret ediyorum! Ben tavuk yiyeceğimden değil günde yirmi paralık arpa yediği cihetle masrafı eksiltip senin paranı verebilmek için güzelim tavuğu kestim. Hem her vakit tavuk yenmez ya! Pek pek senede iki defa yenir.
-Bari bir tavuğun daha var ise onu da bana ver de ben yiyeyim.
-Hayır efendim. Para yerine tavuk vermek nerde görülmüş o haksızlık olur ben onu kabul etmem. Bir tavuk yirmi kuruş eder mi?
-E bari sofraya vaktinde gelene buyrun derler siz onu da ...
-Ya diyeyim de yine karnım doymasın da bir iki masraf kapısı daha açılınsın ha! Öyle mi? Hayır efendim hayır! Ben borcumu vermek arzusunda isem öyle fazla masrafa girmem.

.....

-Oğlan çocuk niçin girdin bu bahçeye?
-Efendim ben kendim girdim. Bahçenin yanından geçer iken bir sert rüzgar beni buraya attı.
-Yani niçin ağaca uzanıyorsun?
-Rüzgâr buradan da kaldırıp bir başka yere atmasın diye o ağaca sarılacaktım.
(Çocuğun cebini yoklayıp)
-Ya bu cebindeki elmalar nedir?
-Efendim onları cebime siz koymadınız mı?
-Nasıl ben! Ben elimi cebine soktuğumda elim boş idi.
-Gördün mü efendim zatınız gibi bir (...)³⁶ efendinin eli boş olmak caiz olmadığını elmalar iyi bilmiş cebime girmiş.

TÜCCARIYE

³⁶ Okunamadı.

EMTİA-YI LATİFE

Basiret: Muteber bir kumaş

Ruznâme: Samatya Tımarhanesinden bakîye-i mefruşatından

Şark: Âlî bir kıt'a

Mecmua: İki başlı

Terakki: İlerleme özenir

Hülasa: Piyasada bulunmadığı için bakkallar teessüf ediyor.

Hayal: Savlı kolaya nakl-i mekan edecek

Tiyatro: Bağlarbaşı'nda bir okunur patladı.

Telgraf: Rüzgardan der-kenarı devrildi.

Medeniyet: Ya eli kulağında ya kulağı elinde

Latife: Daha işe girmişti

EMTİ'A-YI LATİFE

Yalan: İncisi pek çoktur.

Hile: Herkes alıp saklıyor.

Medhene: Herkes birbirinden kapışır.

Kavga: Daimi yazar vukuat

Para: Yalnız sarrafların çekmecesinde

Süs: Sokaklardan akıyor.

Moda: Kadınlar çok alıyor.

Fare: Başı yarılmışları gazetecilerin kasalarında bulunuyor.

Yara: Tramvay bargirlerinde görülmekte

Cebi delik pantolon: Zamane mirasyedileri indinde muteber.

TELGAFA

Beyoğlu Doğru Yol

Tozlar beynindeki muharebe elân hitâm bulmadı. İş bu muharebeye sebebiyet veren omnibüs arabaları zannolunur.

Tarlabası

Pek şanlı. Açılan dükkânların adedi altıya bâliğ oldu akşam saat bir buçuktan sonra sokakta gezenlerde bir korku müşahide olunuyor.

Galata

Ahaliden epeyce adamlar tebdik âb-ı hava için memâlik-i sâireye azîmet eylediler.

Bağlarbaşı Camisi

Bir nev' göz hastalığı zuhur ettiğinden bazı göz tabipleri buraya celb olundular ise de merkûmların cı gözleri kör oldu.

İLAN

Para kazanmak eziyetinden, alacaklıya meram anlatmak sıkıntısından, veresiye toplamak meşakkatinden yazın hararetinden, kışın şiddetinden alaka beliyyesinden, gurbet derdinden tefekkür deryasından gönül yarasından, karanlık sahne köşelerinden, kuru kaldırım çiğnemekten, ekmekçiyi dolandırmaktan, bakkalı inandırmaktan, kasabı aldatmaktan, hayalden, yalandan, yalan dünyadan kurtarır bir maaülcedir murat edenler tramvay tekerleğine müracaat eylemeleri...

.....

-Aman Hekimbaşı hastamız pek fena haldedir. Buyurun çabuk gidelim.

-Hastanın iradı var mı? Maaşı kaç kuruştur?

-Aman Musevi doktor! Şimdi onun sırası değil hasta ölüm döşeğindedir. Çabuk gidelim. Elbet senin ayak terini veririz.

-Ayol benim merakımdır hastanın varidâtını anlamayınca vazifeye gidemem.

-O niçin ya?

-Ey kuzum hastaya ölüp ölmeyeceğini evvela anlamalıyım mesela en aşağı yirmi defa gidecek olsam bakalım bana yirmi lira verebilecek gibi maaşı kaç kuruştur? İradı nedir?

-Efendim yirmi defa gelip bakacağınızı neden biliyorsunuz belki bir ümit olur şifa bulur.

-Ayol benim bakacağım hasta zatı en aşağı yirmi defa vizite vermedikçe iyi olamaz ki! O belli bir şey.

.....

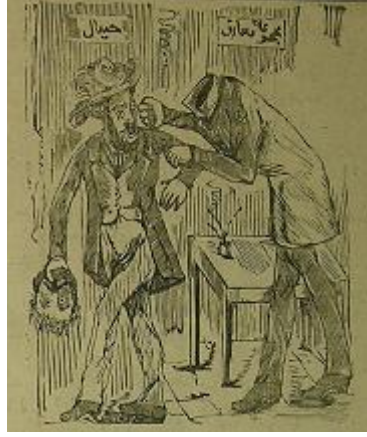
Bize insan kasabı tramvay geçen gün yine bir adamcağız boğarmış Rızkullah!
Karada gezek tramvay arabaları! Denizde gitsek şirket vapurları insanı kurban ediyorlar artık bilemeyiz balonile gökyüzünde mi uçmalı?

Mecmua ve Gazete Sahib-i İmtiyâzı Zaharya Beykozluyan

İlânât

Bundan yirmi beş gün makdem kazayı kariyesinin vapur iskelesinde veyahut kariye-i mezkûrenin beş numaralı vapuru derûnunde veya kebiri ve bahçe kapısı yollarında üzeri kırmızı meşin kapılı bir kıta kayın cüzdanı sahip olmuş ve derununda on üçüncü daire-i tahrîr-i emlâk memurlarının haziran maaşına dair senet ile birtakım daha parakende evraktan oradan başka ziy-i kıymet eşya ve nakdiyeye dair hiçbir şey olmayıp bunların sahibinden gayrı kimsenin işine bırakmayacağı derkar bulunmuş olduğundan her kimin eline geçmiş ise ya zabıtaya da zabıta müdüriyetine veyahut bahçe kapısında mektep sah ekmeği satılıyor barakaya bırakıldığı halde bir lira ikram olacağı sahibi tarafından ilan olunur.

Galata'da Yüksekaldırım'da kâin Zürafa Sokağı'nda 9 numaralı basımhanede âti'ül zikir makineler satılmaktadır 3 adet taş dest-gahları İngiliz ala bir nev' üzere hurûfat destgahı bir numaradan sıra ile bir milyona kadar rakam yazmak için ayak makinesi.

-Başımı yine almışsın! Başımı!

-Aldım ise yemedim ya!

2.6.NUMARA: 6

Matbaa ve Mahall-i İdaresi

Asmaaltı'nda Camlı Han'da 11 numaralı daire-i mahsûsadır.

Abone bedeli: Dersaadet için bir seneliği üç beyaz Mecidiyedir.

Taşralar için posta ücreti başkadır. Bir nüshası 40 paradır

İlanât

Beher satırından bir defa için üç kuruş alınır. Birkaç defalık olur ise ayrıca pazarlık olunur. Posta ücreti verilmemiş olan mektuplar reddedilir.

Numara:6

(Birinci sene)

29 Ağustos 1290 29 Ağustos 1874 Perşembe

Pazartesi ve perşembe günleri neşrolunur, eğlence gazetesidir.

Daima latife kulluk ederek politikadan niçin bahsetmeyelim diye düşündük, taşındık hep bir yere geldik. Nihayet karar verdik ki evet biz de aralıkta mühim

göreceğimiz politika havadisini yazarak gazetemizi o şereften mahrum etmeyelim. Binaenaleyh işte bu nüshada biz de bir mukadder politikadan bahse giriştik.

Evvela politika neye derler? Bilmek lazım a efendim politika sâir-i evrâk havâdisin dedikleri gibi yalnız muamelât ve ahvâl devliyenin dâhili ve harici suret cereyânı demek olmayıp bunda her memleketin insanlarıyla bakkal ve kasap ve her esnafı beyinlerinde olan muamelât dahi dâhildir. Misal olarak diyelim ki bir herifin bir bakkala borcu bulunmuş olsa bakkala para istemeye meydan bırakmamak için herif sabah ve akşam "Dostumuz keyfiniz iyi midir? Vakıa size biraz borcumuzda var ama..." falan gibi muameleler gösterir bu nedir? Elbette politika ve temelluk! İşte bu gibi politika efradı beyinde dahi mera ve müsteamil bir lugat-ı umumidir vesselam. Şimdi politikanın manasını verdik a! Öyle ise bundan böyle derc edeceğimiz havadis politikaya umumi olacaktır. Ancak politikadan bahse giriştiğimiz ilk defası olduğu cihetle şimdiye kadar hiç bir varaka-yı havâdisin dercine müsareat etmediği gayet mühim bir havadisın bir vücuhâtı derc-i sahîfe-i Latîfe edilmesine girişildi. Şöyle ki diplomatlar gerek uzaktan ve gerek yakından şimdiye kadar öz karındaş gibi birbirleriyle güzel güzel sevişip koklaşmakta ve bazen oynaşmakta iken bir karanlık gecede ve bir fırtına ve bora zuhuru emareleri olduğundan bahse koyuldukları sırada ansızın aralarından kocaman ve gayet siyah -iyi saatte olsun- bir kedi sıçramasından cümlesi sıçrayarak fena halde ürküverdiler ki o ürkeklik hala devam etmekte ve gittikçe tezâyüd bulmaktadır. Bakın efendim şu ürkeklik ne kadar fena! Ne kadar çok yerlere tesir etti. Biçare (Kopenhak) ürkmeyen mi? Ürktüğünden vücuduna bir râşe geldi. Nâçâr kendisini korumaya ve vücudunu muhafaza için kuvvet verici şeyler tedarikine kalkıştı. Derken (Le Sund) Boğazı da hunnak olarak kapanmaya yüz tuttu. Bunlara baka baka bahri baltık sevâ haline de soğukluk gelmekle o da buna bir çare arayarak vücudunu kâmilen torpiller ile ihâtaya girişti.

Hâsılı o vechile ürkmek fenalığı Baltık martılarını bile ürküttü hatta beyinlerinde b'il-istişâre Simurg-ı Ankâ hazretlerine protesto kakılı bir arzuhal takdimiyle mezkûr torpillerin kaldırılmasına ömürlerini talep etmişler. İşte sûret-i arzuhâlleri:

MARUZ-I MARTIYAN HEVA-YI BERABERLERİDİR Kİ

Müddet medfeden beri bahr-i Baltık su halinde Baltık avlayıp iyâl ve avladığımız ile taayyüş ve idare etmekte olup zat-ı Anka semâtlarının duayı devam ömür ve afiyetlerine mülâzemet ve arz vecibe-i mütâviinde asla kusurumuz olmamakta iken bu kere sâdır olan bir ömür mûcibince eğer Baltık-ı sevâhilden torpiller vaz' olunur ise bizim halimiz nasıl olur? Madem ilm-i bâlâ pervazlarıdır ki bu acizeleri denizin altına dalarak balık tutup nafaka ederiz. Mazallah kanadımız ya burnumuz veyahut kuyruğumuz denizin altına vaz' olunan o cehennem makinesine dokunacak olur ise ateş alacağı cihetle cinsimizi yakıp kavuracağı bî-iştibâhtır. Zira bundan üç sene mukaddem bir defa sevâhilden birine vaz' olunmuş olan bir torpille bir ihtiyar martının burnu dokunup kazaen patladığından bizden hayli canlar telef oldu. Ve pek çok zaiyat vukuu buldu. Hatta o dehşetli ölümden firar eden ve şimdileri Baltık Sevahilinde bulunan martıların karar ve ifadelerine nazaran torpiller konur ise artık bize oralarda geçinmek mahal kabilinden olacaktır. Binaenaleyh lütfen ve halıza merhameten hiç değil ise torpiller vaz' olunan yerlerin üzerlerine büyücek birer şamandra vaz' olunması ve öyle yerlerde dalmamak için bize bir alamet gösterilmesi hususunun icap edenlere emir ve tembihe bulunması babında ve her halde...

İmza

Martıların Elegendizleri

Mesmûmata nazaran bu arzuhal nazar-ı tetkike alınarak martılara bir cevap verilecek ve mezkûr torpillerin yerine sûhte fitilli birer kandil konacaktır. Bu babda bundan sonra alınacak malumât-ı mevsûkanın yazılacağını vaad ve tebşîr ederiz.

Biraz da ikbal ve istikbalden bahsedelim mi? Haydi edelim. Efendim ikbal bir cevher-i âlîdir ki herkeste bulunmaz. İstikbal bir haldir ki evvelce pek de tahmini olarak bilinemez.

Öyle ya! Herkesin ikbali mi olur? Mesela biçare hamalcıkta ikbal ne gezer? Herifte cevher değil mangır bile nadir bulunur. Evet! İstikbali tahminen nasıl bilinir? Âlem bir karar üzere olunduğu halde farzen bir hamalın istikbali yani daima hamallıkla memur olacağı nereden keşfolunur ama diyeceksiniz ki bazı akıl ve rüşd gazeteler

istikbali güzel güzel şerh ediyorlar. Emindir, ariftir zariftir falan ünvanlarıyla bentler yazıyorlar. Yazarlar a! Yazarlar ama işte maziye nazaran istikbal olan şimdiki zamanı yazmakta kusur ederler. Evvelce yazmışlar mıydı ki müstakbelimizde garip garip davalar davacılar çıkacak! Gazeteler çarpışacak başlar alınacak! Daha bilmem neler olacak? Ne gezer! Ey işte şimdi bunlar oluyor! Demek olur ki istikbal bilinmez. Öyle olduğu takdirde biz parası olmayanlara ayakları çıplak kalana başları çalınanlara ayı oynatanlara tebşir eder de deriz ki korkmayanlar emin olsunlar. İleride bir zaman gelir ki paraları olur ayakları kundura bulur. Başları iade olunur, kendilerine oynak ayılar bulunur. Çünkü efendim istikbal başka şeydir bilinmez müteselli olmalı. İkbal bahsinde tafsilen bu defa girişmeyiz. O herkeste bulunmaz olaa olsa şimdilik matbaada...

.....

Haniya efendim! Her mübarekli kalem tutan zevat sâhib-i şân demezler mi ki kitabet bir âlî sanattır? Biz de deriz ki evet öyledir! Çünkü bizim de elimiz bir kırık kalem tutar. Öyle ise o âlî sanatın alel husus gazetecilerinde ne kadar ilerlediğini bir misal ile göstereceğiz. Aman yazan bey efendi veyahut ağa her kim ise zinhar gücenmesin! Sonra keyfiyeti köşebaşı arzuhalcilerine havale ederiz. Bakın efendim! Ne tumturaklı ne manalı ne şiveli elfâz!

574 numaralı ve 24 Recep tarihli neşredilmiş ve kaleme alınmış ve haylice emek verilmiş ve hatta mürekkep kâğıt sarf olunmuş olan *Hüdavendigâr* gazetesinin ikinci sahifesinin üçüncü sütununda munderic bir bend-i mahsûsun nihayetinde (kıtaât selisesinde ve üç büyük deryası kenarında derya gibi mübarizler gövdelerinden hendekler doldurularak kalâ kesîre futuhatıyla hudut-u tabiisini bulmuş olan bir kişver azmi...) diyerek bir cümle-i kelâmiyye yazılmış. Efendim, oldu mu dediğiniz? Pekala oldu. Neden olsun? Ama diyeceksiniz ki deryası kenarında derya gibi mübarizler tabirinden bir şey anlaşılmamış ey dedik a. Herkes anlar mı? Sanat-ı kitâbet ilerledi. Orasını ileriye görüren bilir. Biz bunu misal olarak gösterdik okudum.

MUHAVERE

Bir tiyatro aktörüyle bir zuhuri oyuncusu beyinde muhavere

Zuhuri:

-Bu günkü oyun nasıl idi?

Aktör:

-Zararsız! Lakin aralıkta oyunbozanlık da oldu ve bunun sebebi ise bulunan oyuncuların bazıları ayak takımını yani herkesin rağbetini celp edecek ve güzel güzel sözler söyleyecek kadar iktitadi olmayan hareketlerdi.

-Doğru söze kim ne der hakkınız var lakin bizim oyundan maksadımız para yutmak ve bokumuzu tutmaktır. Başkası nemize lazım!

-Fevk'ül vukuu umuma karşı renklere ve boyalara girip de herkesi güldüreceğim diyerek türlü türlü zahmetlere girmekten merâm para kazanmak için olduğu şüphesizdir. Fakat oyunlarınızla beraber oyuncularınızı ıslah etseniz de hem para ve hem de herkesin memnuniyetini kazanmış olsanız fena mı olur?

-Evet, pek güzel olur lakin ikisi birden mümkün değildir. Çünkü oyuncularımız ıslah olsa oyunlar bozulur. Oyunlarınız ıslah olsa oyuncularımız bozulur. Onun için böyle bozuk düzen gitmek ve hemen para kapmak daha hoş olur.

-Demek ki efkârımız birbirine tevâfuk etmeyecek.

-Şüphesiz! Sizde ileri gitmek ve bizde geri kalmak değil mi?

-İşte bu fena! İnsan olan daima terakkiyi özler ve ilerisini gözler.

-Evet, özler gözler sözler bu ya! Bakkaldan ceviz alınırsa meşeliğe gelmez top oynamalı havadan güldür güldür ama ağlatmamalı! Esir almaca oyununda çok koşmalığa kaleye yetişmeli ve tafra oyununda dayağa dayanamayan oyuna girmemeli oyuna girse bir çarık vermeli eskimekle parası da var kahve var fıstık üzüm ko ...koo!

-Dur be dur! Ne yapıyorsun? Çıldırıyor musun?

-Ne çıldırayım ben zuhurî oyuncusu zevzek bir (...) ³⁷ olduğumu anlatmak istiyorum, fena mı?

.....

Evvelki ihtişam idâre-i azîziyenin Haydarpaşa'ya gitmekte olan iki numaralı vapuru bir yelkenli mavnaya çatarak vapur-ı mezkûrun çürükçe olduğundan kış tarafı epeyce sakatlanmıştır.

³⁷ Okunamadı.

Şark Numara 227

Tarih 26 Recep

LATİFE

Efem olamaz mı dediniz? Neden olamazmış? İşte Şark yazıyor vapur çürükçe imiş. Koca mauneye çatar çatmaz yüz tarafından mauneye tab olur mukavemet olamayarak başını çevirmiş kış tarafından hücum göstermiş. Nihayet sakatlanmış.

Burada *Latife*'yi bir uğurda kimseyi darıltmamak üzere ciddi olarak deriz ki bir mauneye çarparak sakatlanacak derecede çürük vapurlara vediten 15 olan hulki olup öteye beriye taşıtmaya insaf nasıl kâil olur? Ama diyecek ki öyle vapurlara binmesin. İnsanlar için zaruri olan amedşud ihtiyacının defî zamanında her adam bir vapur mu yaptırsın? Doğrusu bu misilli çürük olan vapurlardan yolcuların daima hal-i hatırda bulunmakta olduğuna bakılmaması bihakkı cayy esfeddir.

HAVADİS-İ ŞETTİ

Şu mevsimde bî-feyzeteali kavun, karpuz, üzüm ve bahusus incirin fiz ve kesreti olmak mûlabesesiyle kara sinek, kırmızı sinek, sivri sinek, yuvarlak sinek hanelere ordu çekmeğe kemal keremiyle girişmiş olduklarından haneler pencerelerinin kapalı tutulmasıyla emri müdafaaya çalışılması ve aksi hareket ve gafletle sonradan şekliyat ve edaya mahal bırakılması bilumum manavlar tarafından mahallât bekçilerine emrolunmuştur.

Geçen gün ikinci ile akşam arasında Eyüp vapurlarından biri kazaen Balat evkarında bir çırçır balıkına çarparak gark ve telef eylemiş olduğu cihetle ne kadar çırçır, hamsi balıkları var ise bi'letfak mezkûr vapurun yolunu keserek yolsuz bıracakları tahkil edilmiştir.

Sultan Bayezid'den doğru gitmekte olan taş yüklü bir merkep sürüsü sürücülerinden yedikleri sopalardan gazaba gelerek ihzâ intikama bala bitdar hepsi birden bağıra çağıra kaçmaya giriştikleri sırada içlerinden biri bir adama çarpmış olmakla sürücülerine bir iyi dayak yedirdikleri mahal vukuat havadisindedir.

.....

Tiyatro'nun keşf ve irâe ettiği mahûd süprüntü cezizesini sahip ve mutasarrıfsız gördüklerine mebnî süprüntücüler beyninde bir kumpanya ve şirket teşkiliyle mezkûr cezîrenin zabt ve istilâ olduğunu ve mamafih tezyîd-i sürûd arziyyesine dahi çalışarak envâ' muhalefete mahsulat yetiştirmeye çalışacakları mesmuadır.

.....

Bazı bilmecelerdir izahata bizden ne olduklarını bilmek eshâb fitanattan.

1. Yeni Cami havalisinde birçok pis ve murdar heriflerin kirlî izgara ve maşalar üzerinde pişirdikleri şişler ne etidir? Ama soruversene yenir mi yenmez mi? Onu bilmeyiz.
2. Keza yine mezkûr havalide ve bazı mahallerde boyalı sulara şerbet ismi verilerek efrâd nâsî kandırmak için çalışmaya sebep nedir? Ama sor bilirsine boyalar zararlı mı değil mi? Onu hekimlere sormalı.
3. Tenzifat lakırdısı umumi mi? Hususi mi? Ama denirse ki zaten vücudu nerelerde? Biz deriz ki bazı yerde bulunur bazı yerde bulunmaz.
4. İşte şimdilik hatıra gelen bu üç bilmecenin halini dakayığınasan ve nüktedandan iltimas eder ve haline himmet ve rağbet buyurulduğu takdirde mukabele olarak pek çok teşekkürler eyleriz.

.....

Ankara Vilayeti gazetesinin tersi dönmüş olsuğu 77 numaralı nüshasının iç sahifeleri mütalaasıyla meydana çıkar. Vah vah vah!

.....

-Mösyö! Bonjour!

-Bonjour Monami!
-Köske vüzevefa vütertet?
-Jöle perdö.
Se bin ilfülü şerşe
-Jöle şerş töjör.

.....
-Vay efendim! Yoksa bir yerde mi unuttunuz? Öyle sokakta başınızda fes yok.
-Hayır, unutmadım bıraktım. Çünkü baş açık gezmek ve durmak merakımdır da...
-Ya!

FAL BAKAR, NİYET BAKAR, FAL BAKAR ÖTEDEN BERİ

-Baksana! Benim falıma bir bakıver.
Falcı:
-A sen bir gazete sahip imtiyazına benziyorsun.
-Aferin kadın! İyi bildin Eğer kusurunu da böyle bilirsen onluğu aldın vesselam.
-Bu bey kavak gibi vücudun kütük gibi başın...
-(Hiddetle) Ben sana enimi boyumu sormadım. Falıma bak falıma.
-Efendi ya beş günde ya beş haftadan beri senin gazeten kapanmış. İşin ters gitmiş.
Karnın aç ka ka...
-Doğrudur. İyi bildin. Bundan sonra nasıl olacak onu söyle.
-Şöyle bir günde mi desem beş haftada mı desem beş ayda mı desem beş yılda mı
desem
-Aman aman pek uzatıyorsun.
-Korkma! Sabırlı ol hayırlı iş geç olur. Şöyle bir yirmi beş senede mi desem bir gün
olacak gazeten çıkacaktır.
-(Hiddetle) Haydi def ol şundan sana onluk değil ya zırnık bile yok seni gidi...

HEKİM İLE BİR ZAT BEYNİNDE

-Aman kuzum bizim inkıbâz hastası nasıl oldu? Verdiğimiz haberler bir amel verdi ya!

-Bir mi? Günde altmış amel verdi. O sürme haberinden daha sizde var mı? Ne şifalı imiş. İnkıbâzı bıçak gibi birebir kesiyor ki

-Ey hasta şimdi nasıldır iyi ya. Sorar mısın? Pekâlâ, inkibazdan bütün bütün kurtuldu ama... Desek a yuvarlandı. Vah vah! Eğer bir gün daha dişini sıkmış olsaydı haplar yüz yirmi amel verirdi.

-Bir gün daha inkıbaz çekmeye ne hacet efendim! Bir gün evvel şifayı buldu.

-Hay gitti haplar hay!

.....

Kadıköyü'ne işlemekte vapurlardan biri geçen pazar akşamı karîye-i mezkûreye giderken Kadıköyü açıklarında lenger endaz olan Yunan bandırmalı bir küçük gemiye çatmış. Acaba kabahat vapurda mı, gemide mi? Elbette gemidedir! Hem de geminin kabahati büyüktür. Zira hıyanetinden iki üç eden gelmiş de vapurun mürûr edecek yolu üzerine lenger-i endaz olmuş. Şimdi vapurda kabahat kalır mı? Bahusus kaptan avazı çıkdıkça dümenciye sancağa gel diye bağırır geminin kaptanı ise lâyenkatı vapuru bir mıknatısla kendisine çeker imiş. Ey şimdi bu oldu mu? Gemi kaptanı o mıknatısı niçin kullandı? Vapura mıknatıs gösterilmeseydi bu çatış olmazdı. Her ne ise böyle fenalığın men tekerrürü zamanında sıkı bir lodos eserek yunan gemisinin lengeri kopmakla yol üstünde ve ayak altında bulunmaması arzu olunur.

LATİFE'YE MAHSUS TELGRAFLAR

Cehennemden 30 Ağustos

Buradan her dereke berzah-ı kemâl intizâr ile bir gazetenin yakinen teşrifini beklemektedir.

Gedik Paşa Tiyatro Hanesinden

Kezâ 30

Nadir nazırımız hürmetli Agop Bey Efendi'nin Ramazan'ın takarrübü münasenetıyla hanemizi teşrifleri mutlak mukarrer olduğundan eski harabeliğimize şimdiden takviyet vermekte ve aktör ve aktristleri görmek için her tarafımız göz göz olmaktadır.

Camlı Han'dan Bela Tarih

Hanımızın orta katında tek saplı çifte gözlük ile bir zat çürük hurûfat üzerine remil etmektedir.

Çarşıda Kalpakçılar Başı'ndan

Burada sarı sakallı tahakkukçu bir herif herkese olan memnuatı dinlemeyerek sigara içmekte ve izhâr-ı şiddet etmektedir.

Köprübaşı'ndan Bu Telgraf Her Gün Gelir

İzdiham derece-yi gayede ve köhne bargirler ile arabalardan ve tramvay ve satıcılardan kolay kolay mürûr ve öbür rütbe-i istihalemdir.

Çemberlitaş'tan

Köprülü merhum camiinin kapısı üstünde çantasına denberi? Bela lüzum durmakta olan iskelenin ipleri ihtiyar olduklarından kuvvetleri kalmayıp iskeleyi yakında gelip geçilerek başlarına bırakacakları muhakkaktır.

Matbaa ve Gazete Sâhib-i İmtiyâzı Zaharya Beykozluyan

Balıkpazarı'nda Beşiktaş İskelesi'nde bu kere fevkani bir kiraathane ve teşkil tanzim edilmiş ve doğrusu temizlik ve nezaret cihetiyle derece-i makbulede bulunmuş olduğunu ihtar ve ilan ederiz.

- Arkadaş, yetişemiyorum, dur beraber gidelim
- Benim acele işim var seninle gidemem.

2.7. NUMARA: 7

Matbaa ve Mahall-i İdaresi

Asmaaltı'nda Camlı Han'da 11 numaralı daire-i mahsûsadır.

Abone bedeli: Dersaadet için bir seneliği üç beyaz Mecidiyedir.

Taşralar için posta ücreti başkadır. Bir nüshası 40 paradır.

İlânât

Beher satırından bir defa için üç kuruş alınır. Birkaç defalık olur ise ayrıca pazarlık olunur. Posta ücreti verilmemiş olan mektuplar reddedilir.

Numara: 7

(Birinci sene)

2Eylül 1874 2 Eylül 1290 Pazartesi

Pazartesi ve perşembe günleri neşrolunur, eğlence gazetesidir.

KEŞİF

Kâf-ı Arabî'nin fethi vahşinin sükûnuyla keşf-i lügatta malum olduğu üzere alel umum bir şeyi zuhur vücudundan evvel bazı imarat olmak veya olmamak ile yakinen bilip anlamağa, bulmağa, meydana çıkarmağa itlak olunur ki ıslah mustılahda manayı şerifi budur. Acaba anlaşıldı mı? Çünkü bu keşif pek dakik ve amîk olduğundan evvel-be-evvel manayı lağvîsi iyice bilinmek lazımdır. Şimdi biz bu keşif üzerine birkaç söz söyleyeceğiz: Murad buyurdıkları halde sâire-i evrak havadis ve bahusus tiyatrocı bizden aynen nakledebilir. Şimdiden izin verdik. Efendim bu keşif herkes için bir olmayıp insanların büyüklüğüne, küçüklüğüne; züğürtlüğüne, zenginliğine; kafalarının iriliğine, ufaklığına; akıllarının sivrilğine yuvarlığına ve hakeza ve hakeza hususata nazaran başka başka olur.

Mesela bir büyük adam on yaşında küçük bir adamdan ziyade eşyanın keşfine muktedir olur. İsteddiği şeyi çabuk bulur kolay anlar. Efendim büyüklük başkadır. Fakir küçük o istidada, o iktidara nereden malik olsun? İsteddiği şeyi bulmak keşfetmek değil gözü önünde olanı bile anlayamaz. Çünkü çocuktur. Kuvve-i müdrikesi de o nispettedir. Bu gibi bir zengin zât-ı ali dahi elbette daha ziyade bulur çıkarır keşif hususunda mütammet-i fikriyyesi olur. Çünkü neden olmasın? Kanal-ı zihniyesi yok. Biçare züğürt! Çok düşünür, taşınır bir şeyi bulup çıkarmak şöyle dursun herkesin bildiği bir tuğla ve kerpiç parçasının ne idüğünü sorsalar züğürdün gözlerini karartmış olduğundan tuğla mı ya der. Hâsılı keşif dediğimiz öyle pek kolay şey değildir. Her adam için bir olamaz. Dünyanın bir köşesinde herifin biri birisine bir maske kurdu maske elinden hava bozulacağını veyahut gök gürleyeceğini keşfeder. Bir diğer herif meydana çıkar da göğsünü gere gere ne demek ben keşfettim havalar pek ala gidecek ve hatta yeniden parlak bir de yıldız doğacak der sonra ikisi de olmaz. Ortalığı bir duman bürür göz gözü görmez. Bazı da olur ki keşfedilmiş olan bir maddede (sıkıca keşfi keramete atıdır dedikleri gibi) isabet olunur. Keşif edilen şey gelir çıkar. Bakın biz keşfetmiş idik ki *Terakki* gazetesi *Basiret* gazetesinin çok çok gönlünü yıktığı ve kalbini kırdığı cihetle yakinen bir faka basarak mahvolup gidecek! İşte geldi çıktı ve akabinde emâre var idi. Çünkü “Yıkma kalbin kimsenin” demişlerdir. Hülâsa bâlâda dahi söylediğimiz vechile bu keşif meselesi pek dakik olduğundan herkesin karı

değildir. Biz (...) ³⁸ verip ve hazreti yaradana sığınıp aralıkta keşfiyât ile uğraşacağız. Hava üzerine deniz üzerine insanlar üzerine gelecek hususat-ı mühimme üzerine keşiflere çalışacağız. Ve keşfettiğimiz şeyleri yazarak zuhur edip etmeyeceğine dikkat edeceğiz.

İşte şimdi bir şey keşfettik ki yakinen kış gelecek. Herkes üşüyecek. Hırka kürk giyecek. Bazı akılsızlar avare gidecek. Bu keşfe kimisinin diyeceği var ise salla.

.....

Âlem-i matbuattaki her milletin terakki ve kemaline sebep mahzdir. Yeniden *Medeniyet* namıyla bir gazetenin daha şaşaa-pâş vücut olduğu görüldü. Sahib ve heyet-i tahrîriyesi tebrik ile beraber hüsn-ü muvaffakiyetleri temenni olunur. Mündericâtına ve hacmine nazaran şimdi mevcut olan sâir evrak-ı havadisın fevkinde olduğu ve hele birinci numaralı nüshasında münderic İstanbul'da Gazetecilik ünvanlı bendin pek güzel yazıldığı görüldü şu kadar var ki dikkat etmeli yanlış bir şeyi yazıp da *Hayal* ve *Tiyatro* gazetelerinin ve bâhusus *Latife*'nin pençe-i muâhezelerine düşmemeli! Zira sermaye arıyoruz.

Biz bundan evvelki nüshamızda sanat-ı kitâbetin ilerlediğini beyan ettiğimiz sırada bu beyân-ı misâl olarak *Hüdavendigâr* gazetesini ele almış ve deryası taayyürü gibi birtakım dermiyan bahsederek ispat-ı müddeâ eylemiştik. Fakat şimdi arz-ı iğtizâr eder de deriz ki biz o nüshamızda bahsen kusur eylemişiz. Ve o sanatın ne kadar ayrılmış olduğunu keşfedememiştik. Efendim *Hüdavendigâr*'da İstanbul nerede? Bakın İstanbul'da çıkan evrâk-ı havadisimiz o yolda ne kadar ibrâz-ı maharet ve malumat ediyor. Birtakım Bave köyü ve jaj-ı havaide bulunuyorlar ki tımarhanedekilere rahmet okutuyorlar. İşte okuyun. Koca eski *Ceride-i Havadis* neler yazmış. 2568 numaralı nüshasında Lisan-ı Osmânî'den mâbaad diyerek bir martavala girişip biçare o martavalını yazmaya uzanıp sarf edildiği emek sırasının çalışıver de ez-an cümle der ki Osmanlı lisanı her tarafı cami' bir lisan olup bu gün değil ulûm ve fûnûn ve sanayii nefiseden ma'dûd olan notayla tahsil olunup ses ahenk olunuyor. Öyle ya *Ceride* güzel buyurmuş. Çünkü zaten nevta denilen şey Osmânî sayesinde tahsil olunup ses-i ahenk

³⁸ Okunamadı.

olunuyor. Elbette ses ve ahenk denilen sanayi nefisenin mâytükaf aleyhi bir lisandır. Vah biçare *Ceride*! Bildiğimiz dereceyi geçmişsin. Ses-i sanayii nefiseden addolunur ha! Ses nerede? Sanayii nerede? Lisan nerede? Nota nerede? Doğruymuş biz bilmiyorduk ki nota lisân-ı Osmânî ile tahsil olunur. Bilen varsa bize de anlatsın. Mahsusen rica ederiz. Yine nüshada demiş ki "Ne hacet Türkçe kolay olsa mûsıkî gibi bir sanat-ı nefise nazikiyye gelmez idi. Evet efendim! Şüphe yok. Mana zahir ve keza söylenmesi murat buyurulmuş da yine yazılmış ki (hayfa bu ana kadar bir vakit Fârisî ve bir müddet Arâbî lügatıyla tezyin-i elgâza düşülerek asıl bir Türkçe lügatın birçoğu metruk kalmış ve telaffuzdan sükûttan sonra sema dahi hoş görünmeyerek şair tegazzül ve müneşşi kitabette Arâbî ve Fârisî elfâzını kesretli isti'male başlamıştr. Ancak muahhiren ahlâf-ı eslâfın ve saf ve vasıf ve vesî seyri ve hamasen Türkî ve şefikname gibi asârını anlamaktan kalmış.) A canım şair-i tegazzül ve münşi-i kitabette mi dediğimiz saçma mı söylüyorsunuz? Şair-i tegazzül he! Çok tuhaf! Hem vasfın seyri ve hamasen Türkî olduğunu biz bilmiyoruz. Bu ne kadar malumat peh peh! Ve yine cümlelerinden birinde (ancak hurufatında olan noktalar biraz hataca güçlük götüreceği zan ve kıyasındayız çünkü nukât ve harekât bir şeyin hakk-ı kıraatında biraz hâil olur. Öyle ya! Elbette hâil olur. Hem efendim nokta ve hareke olmasa hatt güzelce görünüyor ve kolay kolay okunur bunu bilmeyecek ne var?

Vah koca *Ceride* vah! Şaka değil ama sana acıyoruz. Kef esâkî pusengi dedikleri gibi başladık saçmalığa *Ceride* namına deriz ki şu bend için verilen imkâna yazık! Bir dua sureti yazmış olduk elbette daha ala olurdu çünkü sevaba da girerdik. Böyle huşu yat ile *Ceride* doldurmaya himmetin bâd-ı hevâdır. Herkes güldü müjdeler olsun ama sakın darılma!

.....

-Efendim tağyîr-i hevâ ile tebdîl-i hevâ tabirlerinde fark bulur musunuz?

-Elbette! Çünkü tağyir başka tebdil başka

-Ne demek? İşte vakî musarraya bir şey yazdığı sırada bir ay tağyîr-i havâ demiş.

-O demiş ve der. Onun demesiyle tebdil tağyir olmaz a! Hem havayı insan nasıl bozar?

Olsa olsa bulunduğu Arz icabıyla havasını değiştirebilir.

-Ya! Fakat değiştirmek bozmak değil mi? Ha tebdil olmuş ha tağyir ikisi de bir öyle ise ben karışmam.

ŞİİR

Şiir bilindiği üzere öyle mevzûn mukaffa muhayyel bir kelimadan ibaret olmayıp belki vezinsiz manasız kafiyeli kafiyesiz her ağza gelen sözlere ıtlak olunur. Ama denecek ki bu nasıl tarif bu nasıl kelâm batıl? Biz deriz ki hayır. Pek âlâ tarif! Ne lazım şiir söyleyeceğim diye birtakım evzân öğrenmek için aruz okumak okumuş olanlardab malumat almaya çalışmak mana aramak... Onun iyisi söyleyivermeli şairim diyerek müteşairliğe koyulmalı vesselam.

Baksanıza Manastır vilayetinin faziletli efendilerinden biri âtfide derc eylediğimiz tarih-i enfesi söylemeye rahmet ve tenezzül buyurarak diye en âleme misal olmak üzere bir yadigâr-ı mest-i hüsn bırakmış. Ama zinhar acele okumayın! Lezzet eylemezsiniz. İşte tarih-i enfes de budur:

Şehinşah cihanın himmet kudsiyyesidir
Terakki eyledi asırında ulûm ve namık

Ömür ve ikbalini efzayış sıhhatte Hüda
Hikmeti hükmünü takdirine etsin Tevfik

Mihr-i lütf ve şirketteb iktâf etti fûrûğ
Rumeli nam ile bir kevkeb şerefi tahkik

Böyle bir nev eserin kesb sürûr ile hemen
Resm-i tebrik ile tarihini ettim terfik

Âb-ı cevherle yazıldı iki tarihi sârım
Oldu tab' nüsha-yı nadire ve zîbâ tensık

Şimdi tarihi gördünüz ya! Artık bunun üzerine bina ederek şiir söyleyin. Mademki bunu faziletli bir efendi söylemiş çalışalım. Ta ki biz de kolaycacık bir sahib-i fazilet olalım.

.....

Görüyorsunuz bu hiç hatırdı yok idi. Çok tuhaf şey haniya evvel zaman içinde bilinmez bir hastalığa dũcâr olanlara buranın hekimleri bakarlar bakarlar da teşhis-i maraz edemezler ise nihayet hastayı tebdil-i hava, iade-i sıhhati için Avrupa'ya veyahut diğeri bir memlekete gönderirlerdi. Şimdi bunun gibi Terkos Suyu'na İstanbul'da bakmadık hekim kalmayarak kimi iyi kimi fena dedi gitti de ne iyi ne fena ikisi ortası dedi. Mabeynlerinde ittihad mütalaa ve efkâr hâsıl olamayarak nâcâr mezkûr sudan birkaç şişeye doldurup Avrupa'ya gönderilmesine karar verilmiş doğrusu şu karar pek yolunda! Bîçare varsın Avrupa'da sağlanmışsın. Biraz tebdil-i hava etsin. Ama denirse ki hayır şişelerle göndermemeli belki Terkos Gölü'nün ne kadar suyu varsa kesb-i sıhhat etmek üzere kâffesini fiçılara doldurup Avrupa'ya Amerika'ya daha uzak yerlere göndermeli. Burada gölü kurutmalı. Sonra suyu fiçılarla tekrar getirerek göle dökmeli. Hem su iyileşir derdine deva bulur hem de göl temizlenir. Biz de deriz ki tedbir-i musîb ise de biçare gölü suyundan mehcûr bırakmak reva olmadığından yine şişelerle azar azar gönderilmesi evlâdır.

BİR KÖYLÜNÜN VALİDESİNE GÖNDERİP BİR SURETİNİ DE LİECLİ'ÜLTABİ MATBAAMIZA GÖNDERMEĞE TENEZZÜL EYLEDİĞİ MEKTUBUN SURETİDİR

Benim sevgili anacığım,

Mahsus derûn-i dilden selam ve dualar edip elceğizlerini öperim bir mektubunu aldım paran yok ise gelme para isterim isterim demişsin. Bilesin ki burada İstanbul'da demir yollar üzerinde işler, ateşli arabalar icad edildi. Ama araba deyip de geçiverme! Hem insanları taşıyor hem de insanları çok zengin ediyor. Arabaların bir kâğıdı var kura kâğıdımı diyorlar piyango mu diyorlar bilmem. Bir altılık verdim bir tane de ben aldım. Yakında o kâğıt yüzünden altı yüz bin frank elime geçecek uzatma zengin olacağız o frankların hepsini köyde tarlamız için kullanırız o kadar frank az şey değil kim bilir ne kadar kuruş eder? Bir türlü hesabını bulamıyorum. Ah şu franklar bir kere elime geçse yapmayacağım şey yok. İşte anladım ya. Bu mektubum vasıl oldukça

evvela evimizi yıktır yeniden bir konak yaptır. Paran yok ise tarlayı sat. Sonra daha büyüğünü alırsın.

Bir de etine dolgun bir kadıncık hazırla geldiğimde düğün yapacağım. Dediğim kâğıt yüzünden franklar elime geçer geçmez süprüntü küfesini bırakıp geleceğim. Ah o franklar elime geçse ne kadar zengin olacağım.

İmza

Altı parmak oğlu

Sivri Hasan

-Hayrola birader, ne düşünüyorsun?

-...

-Canım söyle sen a! Ne var?

-Ah birader! Sorma sorma kederim var.

-Peki, ama dertsiz kedersiz adam olur mu? O kadar düşünmek iyi değil. Bakalım ne olmuş?

-A canım ne olacak? Her taraftan sitem şöyle dursun iyilik ettiğim adamlar da seni kaçırıyor diyorlar.

-Ey sonra...

-Sonra ne olacak kendimi kaldırıp bir gün denize atacağım hem herkes kurtulur hem ben.

-Vazgeç, vazgeç! Bu kâr-ı akıl değil.

-Ey ne yapayım a canım! Davalar alacaklılar beni bitiriverirler halim duman.

-Ben sana bir şey söyleyeyim mi? Beni beni dinlersen ben bu işin recülü değilim kıvıramam eski kıvırdığım işlerden çevirdiğim dolaplardan artık el çektim. Tövbeler olsun de kurtul. Olur mu?

-Evet evet! İyi söyledin. Kıvıramayacağım. Fakat bu sözle kurtulur muyum?

-Belki... Lakin vazgeçtim tövbeler olsun demeli.

-Ne çare...

İLAN-I MÜHİM

Memleketimizde çıkan gazetelerin kâffesi muhtac-ı dua idüğünden sevabı son mürüvvet- manendin bu bâbda dirîğ-i himmet buyurmadıkları işitildiği halde kendilerine layık olmayarak âmin han olmak ile mukabele olacağı ilan olunur.

Geçen nüshamızda münderic telgraflar sırasında Çemberlitaş'tan mevrûd bir telgrafi dahi derc etmiştik ancak telgrafın tarihini vürûdundan çend gün makdem mahûd ihtiyar iplerin âlem-i ervâha kadem basmış olduklarını sahib-i telgraf tahkik edememiş olup bunun ise hilâf vâki ettiğini mezkûr ipler âlemlerinden bâ-telgraf iddia ve ihbar etmiş olduklarından tashîh-i maddeye müsaraat kılındı. Vebali telgraf çekene.

TELGRAF

Ahiretten

Bir küçük yapıda bir gazetecik salimen buraya vasıl oldu kendisine hürmetle bir yer gösterildi.

Sirkeci İskelesi Caddesinden

Rûznâme'nin iki büyüklüğünde bir çocuk tevellüd eyledi. İsmi medeniyet şemiyye olundu.

Denizden

Bu sene her seneden ziyade dalgıçlar inmekte ise de çıkabilenler pek azdır.

Karadan

Bazı yerlerde şimendiferler inşasına bed'an olundu ise de ne vakit hitam bulacağı nâ-malûmdur.

Havadan

Erkenleri duman çoktur.

Sudan

Terkos Gölü'nde su çok ise de hali anlaşılamıyor.

Geçen gecelerden birinde saat yedi sekiz raddelerinde iki arkadaş köprüye doğru gitmekte iken biri elinde olan şemsiyenin sapına vurmakla bu vuruştan çıkan sedadan diğer bir yolcu ürkererek hemen tabana kuvvet firara kıyâm etmiş olduğunu mezkûr arkadaşlar görmekte onlar da ne olduğunu anlamayarak herifi takibe müsaraat etmişler. Nihayet Köprübaşı karakolhanesi önünde her üçü yek diğere mesleki olarak soluk soluğa birbirlerinden istiknâh madde eylediklerinde evvelki firarı mezkûr sedayı bir tabancanın üst tetiğine aldığı sedasına benzetmiş olmakla kaçtığını beyan eylemiş ve diğerleri dahi kendisinin o vechile kararından bir şey var zehabıyla takip eylediklerini beyan etmiş olmalarıyla her biri lâ-haval küyân semtlerine revan oldukları ihbarat mevsûka-yı latifedendir.

Biz bu nüshamızın ilk sahifesinden Medeniyet gazetesinin zuhurunu tebrik yollu bir şey yazmış ve biraz da takdir eylemiş idik. Gazetemiz der-dest tab' iken hatırı sayılır ukaladan ve ağniyadan bir zat tarafından mezkûr gazete aleyhinde bir varaka geldi her ne kadar hiç olmazsa bu nüshaya derc etmemeyi kurmuş isek de varakayı getiren ısrar eylediğinden aciz ve nâçâr kalarak aynen bir veciz bir derc eyledik.

SURET-İ VARAKA

Çoğalmasını istediğimiz o ak havadise yeniden Medeniyet ismiyle bir gazete daha ilave olduğunu gördük. Memnun olarak hem havadisi çok, hem de ucuz olduğu düşünülerek almağa da başladık. Fakat çıkar çıkmaz bazı münasebetsizlikleri görüldü. Ser levhanın altında cuma cumartesi günleri beraber gösterilmesi ahvâl-i ketb ser-

levhasıyla dört satır bir şey yazılması daha sehviyât-ı tertibiyye bulunması namünasip gibi tahattur olunmuş ise de belki bir manayı diger üzerine mübtenibdir, diyerek bir kere de size müracaat eyledik. Siz ne dersiniz?

LATİFE

Manayı diger falan yok! Düzcesi zevzeklik dikkatsizlik. Cuma cumartesi günleri birlikte yazılmak ise frankane bir adet. Medeniyet bu ya! Hem reha ederiz ki öyle henüz üç nüsha çıkmış bir gazeteye senin endâz-ı ta'rif olmaya bizi mecbur etmen. Daha erkendir.

Matbaa ve Gazete imtiyazı Zekeriya Beykozluyan

İlânât

Mahmutpaşa başında Bezciler Hanı Sokağı'nda 2 numara fotografhanede fevkalade muntazam surette üç adet fotograf kartı on beş kuruşa çıkarılmakta olduğu ilan olunur.

Balık Pazarı'nda Beşiktaş İskelesi'nde bu kere fevkanî bir kıraathane teşkil ve tanzim edilmiş ve doğrusu temizlik ve nezaret cihetle derece-i makbulede bulunmuş olduğunu ihtar ve ilan ederiz.

-Görmüyor musun be! Kocaman yolu görmüyor musun?
-Fistanın toz olur diye çağırdım işitmedin de.

2.8. NUMARA: 8

Matbaa ve Mahall-i İdaresi

Asmaaltı'nda Camlı Han'da 11 numaralı daire-i mahsûsadır.

Abone bedeli: Dersaadet için bir seneliği üç beyaz Mecidiyedir.

Taşralar için posta ücreti başkadır. Bir nüshası 40 paradır.

İlânât

Beher satırından bir defa için üç kuruş alınır. Birkaç defalık olur ise ayrıca pazarlık olunur. Posta ücreti verilmemiş olan mektuplar reddedilir.

Numara:8

(Birinci sene)

5 Eylül 1290 5 Eylül 1874 Perşembe

Pazartesi ve perşembe günleri neşrolunur, eğlence gazetesidir.

DEVİR ve İDARE

Devir ve idare ne demektir bilir misiniz? Elbette bilirsiniz de biz bu seferki Latifemizde bundan bahsedeceğimizden evvela ne demek olduklarını söyleyeceğiz. Hem kâğıtta söylemek lazım gelir. Devir ve idare malum sığar ve kibar olduğu üzere dönmek ve döndürmek manasına olup daha başka manaları dahi var ise de bize onlar lazım değil. Lazım olan dönmek döndürmek keyfiyetleridir. Şimdi en önce devir kelimesini ele alır da deriz ki bir şeyin dönmesi ya bir vasıta ve sebep ile olur veyahut tabii ve hulkî bulunur. Mesela küre-i Arz döner de Güneş dönmez veyahut Güneş döner de küre dönmez. Her ne ise işte bunlardan birinin dönmekliği tabiat ve hilkatte mevcut bir dönüştür ki biz buna kat'an ve katiyyen karışmayız. Bi'lvasıta dönmek nasıl

olduğunu tarif etmeye girişilir ise bu bâbda ifadeten mana ve tefhîm merâm için getirilecek misallere nihayet bulunmaz.

Ez-ân cümle misal 1:

Bir adamın bazen başı döner. Bu dönmeye sebep ve vasıta nedir? Elbette saguesine bir şey dokunmuştur ki sagarada gazap ve hiddete gelerek mecazen olmak üzere biçare adamcağızın başını döndürmüştür.

Misal 2

Bazen de gözleri döner. Buna sebep ve vasıta ise ya fena halde sarraf dükkanlarına hırslanmıştır veyahut nihayet mertebede (... gibi)³⁹ züğürtleşmiştir.

Misal 3

Bazen dahi bütün bütün adamın kendisi döner. Bu vechile-i tekmile kendisinin dönmesi dahi türlü türlü olur. İki üçünü söyleyelim. Bakın! Cümleden biri sabahleyin evinden çıkıp da işine giderken ilerde bir alacaklının geldiğini görüp yolundan döner. Biri bir iş için bir mahale söz vermiş olduğu halde kıvıramayacağını sonradan anlayıp tekmile döner. Biri de iktizâ-yı fitrat ve cibilliyet-i zâtıyye ile ya mükemmelen veyahut bir rab ve kavs-ı daire kat ederek mesleğinden döner.

İşte efendim! İnsanın kendisinin tekmilen dönmesi türlü türlü olur. Cümlesini bahis ve beyan ile baş ağrısı vermeyelim. Bir misal daha îrâd edelim de işimize bakalım.

Misal 4

³⁹ Metinde aynen bu şekilde verilmiştir.

Sahillerde velev ağır ağır fenerler döner. Bunların dönmesine vasıta ve sebep fenerlerin üzerine bend-gârî mahur ve meyilleri olup gazez ise öteyi beriyi teşrif eden kimi vapurlara yol göstererek yolsuzlukta bulunmalarını tenbih ve ihtardan ibarettir.

Şimdi bu misaller ile vasıta ve sebep ile olan devrini dönmek ne olduğu anlaşıldı zannederiz. Bu vasıta ve sebepler olmasa demek olur ki adamın ne başı döner ne gözleri döner ne kendisi döner ne de fenerler döner. Hatta ortada daima dönmekte olan fırladıklar işleriyle dönemez.

Gelelim idare yani döndürmek ne olduğundan bahse. Bu döndürmek keyfiyette muhtelif idarelere işlere zemin ve zamana nazaran başka başka olur. Bir idareci yani döndürücü gelir çıkar ki insanın başını döndürür. Büyük büyük dolap döndürür. Fırıldak döndürür. Hâsılı döndürür döndürür. Ey döndürücü kimdir? Şüphe yok ki ya o zalim alacaklılar veyahut bu satanlar da fukara dolap bargirler ile oyuncakçılar. Öyle ise insanları dolapları alacaklılar ile biçare bargirler döndürüyor. Hay hay! Alacaklı gelip de para istememiş olsa adamın başı niçin dönsün? Dolap bargirleri olsa bostan dolapları nasıl dönsün?

Dünyada devir olur ise idare de lazım olmağın yani dönen bir şeyi döndürmek de iktizâ-yı halden bulunmağın her devir için bir idare elbette muktazittir. Faraza bir hanenin işi dönecek olsa -fakat tersine ve alt üstüne değil- elbette o hane için idare de lazımdır. Bunun gibi bir gazetenin ortada dönmesi için muharrirlerinin gözleri dönmeli. Sahibinin tersi dönmemeli. Fırıldakları güzel ve layıkıyla dönmeli. Meli meli de ondan sonra idareye bakmalı. İşleri böyle döndürmeli. Nihayet alamaz işte buna binaen der ki devir ile idare lazım-ı melzûm kabilindendir. Biz burasını iyice bildiğimizden yani bu dakikaya ilm şerifimiz tamamıyla lâhak olduğundan kendimizin dönüp dolaşmamızı idaremize ve idaremizi dönüp dolaşacağımıza göre uydurduk. Hemen Cenâb- Hakk cümleyi hüsn-i idâreden şaşırırmaya!

BİR VARAKADIR Kİ REY'ÜL AYN GÖRÜLDÜ

Mevkii-i intişâre pânihâde-i kadem birûz ve çehre-nümâ *Latife* efrûz olan gazete-yi muhtereminizden hisseyâb-ı zevk ve sefa olmakta iken bundan evvelki tab'ı

ve neşri derdest olup derûnunda bir şiir-i mevzûn ile ale'levzân çeşm-i dîde-i mübâhât-ı acizaneme resîde olduğundan ve acizleri ise ve kat'an min'el ve kat gürûh-ı enbûh şairân bedai'ül (...) ⁴⁰ ma'dud ile kelimedede olduğumdan şiir-i müşarünileyhe tanzîr olmak üzere hamekeş cüret olduğum işbu beş beyti takdim ve eser ile mübaderet olunup tab'-ı aleyhlerine muvafık bulunduğu halde tab'ına himmet ve bu vesileyle bu hâk-i pâ-y-i şairani vayemend ve hissedâr-ı şeref ve itibardan sâkit buyurulmaları niyazı babında ve her halde...

Habz-ı (...) ⁴¹ bir gazete adı *Latife*

Oldu tab ve neşr ile bahş tamik

Ne Latife ol latife ki mündericatı serâpâ
Eyler erbâb-ı mutalaa künani fena garik

Oldu münşisi bir kâtip bî nazîr ü misal
Her kelamı ziver-i efzâiş sahife-i teşrik

Edelim tanzîr min gayr liyakaten mezkûr şiir-i teri
Hem de kaffeye ve vezine acizane tatbik

Çıktı bir tarih zibâ hâme-i (...) ⁴² den
Ne hoş basıldı latife ile işтира ey refik

1291

LATİFE

Varaka sahibi beyefendiye hissene teşekkürler eyleriz. Doğrusu ya fen-i şiirde ve hele sanat-ı kitâbette mahud faziletli efendiyi geçmiş! Peh peh peh! İnsan beni nev'inin bu misilli kemalini gördükçe doğrusu ya keyfinden oynayacağı gelir. Bakalım nazire

⁴⁰ Okunamadı.

⁴¹ Okunamadı.

⁴² Metinde aynen bu şekilde verilmiştir.

makamında olarak söylenmeğe rahmet buyurulmuş olan bâlâdeki şiir-i nazire daha söyleyecek sahib-i kemal zuhur eder mi?

TİYATRO İLE HASBİHÂL

Tiyatro ile hasbihal ama! Güllü Agop Ağa'nın tiyatrosuyla değil. Çünkü ağayı mersüm ile hasbihale tenezzülümüz yok. Hasbihalimize *Tiyatro* nam gazete ile der ekledik a! Latife değil gerçek ha!

(...)⁴³

Ey *Tiyatro* gazetesi! Sen hazretlerine hitap bâsvabımızdır ki ne haldesin? Acaba bazar-ı itibar ve revaçta mahir ve mahal misin? İnce ince fikirler ile derin derin haller ile meşgul müsün? Her bar mutalaa-yı sahâîfinle şirinkâm mezâk oluyor isek de halinden haberimiz yok. Sana da hariçten bendler varakalar veriliyor mu? Yoksa Suriye ve Şark gazetelerinin hem-hâl oldukları gibi sen de bizimle hem-hâl misin? Mündericatın kendi mahsûl-ü fikirlerimizden midir, nedir? Bekleriz ki hasbîhâl edelim. Birbirimizi halimizden habîr ve agâh eyleyelim. Tarafı şerimizden suale rağbet üzerine buyurulur ise hamd olsun tarih-i hasb-ı hale kadar canımız tende vücudumuz zindedir. Ancak dünya acayip olmuş. Kimse latifeyi, gerçeği anlamıyor, dinlemiyor. Saçma saçma hayaller ile uğraşiyor. Bilmeyiz ki akıbet hal neye müneccir olacak?

Ey *Tiyatro* gazetesi! Gel sen şu tiyatrodan, biz de latifeden vazgeçelim. Feleğe küselim de levendane ve cesurane bir bedeviyet gazetesi yazmaya cesaretlenelim. Afrika Asya bedeviyetlerinden ve haşiyyelerinden birçok ayı bulalım. Nihayet işimizi yoluna koyup kâr-ı âlem böyledir diye şunu bunu göze ne dersin? Ey *Tiyatro* gazetesi ne dersin? Birisini kendimize hem-hâl olmaya şâyân görerek hasbîhale giriştik. Yok eğer sen kabul etmez de mecmua ile risale ile kitaplar ile tevaggül ve hasbîhali ihtiyar eylersek serian bir cevap ver. Biz kendimize elbette bir hasbîhâl edecek mahal buluruz senin ettiğin yanına kalır. Sonra sana da mutlaka latife olsun gerçek olsun bir cezayı mukabil tertip eyleriz. Anla düşün taşın. Bir cevap kâfi ver ki

⁴³ Okunamadı.

badezîn bizimle hasbîhale girişecek misin, girişmeyecek misin? Çünkü biz Suriye ile *Şark*'ın hasbîhaline haset ettik, imrendik. De bakalım, *Tiyatro*!

.....

-Vay efendim! O elinizdeki nedir?

-Efendim gazete mütalaa eyliyorum.

-Ne gazetesi? O ne kadar büyük şey!

-Evet, efendim evet! Gazete şu *Medeniyet* isimle çıkan yeni gazete.

-Ya! Medeniyet bu kadar büyük şey mi?

-Ne söylüyorsunuz efendim? Medeniyet küçük şey midir ya?

-Vakıa öyle! Evvelden medeniyetin âlî olduğu bilinir bir şey idi. Lakin şimdi vücuduyla da ispat eyledi. Ey bari ne söylüyor?

-Ne söyleyecek? Tuhaf tuhaf bentler, cümleler, karanlıklar? Nihayet birçok şeyler... Efendim hepsi okunup biter şey değil ki.

-Peki, güzel ama medeniyetten bahsetmiyor mu?

-Ne demek etmiyor mu hiç? Kocaman yazı ile tefrika açmış. Medeniyetin ne olduğunu da tarif ve beyan ediyor.

-Pek âlâ!

-Yok, pek de ala değil. Her vechile hatayı pek çok hele 4 numaralı nüshasında hüsn mülahamî nedir? Bir bent var. Gerçi yazan zat iyi yazmış ise de matbaada müretteplerin gürültüsünden mezkûr bend parça parça olmuş. Yazılar ürkmüş. Herbiri sahifelerin bir tarafına kaçmış. Ey şimdi bu oldu mu ya!

-Vakıa fena! Bu fenalık ve hata için sonra ne yapmışlar?

-Ne yapacaklar yazıları toplamışlar bir daha olur olmaz şeyden ürkün bir tarafa kaçmayacaklarınıs dair teminat almışlar. Bunun üzerine yazılar da kasacıklarda rahata varmışlar.

-Bu teminat üzerine bari sabitkadem oldular.

-Yok yok ismi cismi kastetmişler.

-Öyle ise aferin.

BİR VARAKADIR Kİ RE'S'ÜL AYN GÖRÜLDÜ

Kira bargircilerinden herifin biri bir elinde ince bir sicim ve diğeri elinde bir sopa biçare hayvanın önüne geçmiş bir iş için telaş eylediği görülmele herifin yanına varılarak ne yaptığına bakıldıkta ne görülse iyi? Bakalım ne söylese beğenirsiniz? Herif elinde olan sicimin bir ucuna bir tek arpa bağlamış. Zor eder ki hayvana yuttursun. Fakat bargirceğiz dünyasından geçmiş canından usanmış ağzını bıçaklar açmaz dereceye gelmiş olduğundan arpayı yutmak için ağzını açmaz. Herif ise muttasıl zorlar ve sopayla da vurur. Ey şimdi bu hal görülür de durulur mu? Herife sicimden tek arpadan sebep soruldukta “Evet bu bargirceğizim pek kanaatlı sakın sabırlı bir hayvan olduğundan çok şey istemeyip yirmi dört saatte bir tek arpaya kanaat eder onu da hezâr-ı nâz yutar fakat seni iktizâsıyla kuvve-i hazamasına da hall gelmiş olduğundan o tek arpayı da midesinde eritemeyeceğinden beyhude sanayi olmasın diye sicime bağlar yuttururum. Sabahleyin yine sicimle çeker çıkarırım diğeri taam vaktinde tekrar veririm. İşte bütün arpa bir ay demeyeyim ama hemen bir hafta kadar idare eder cevabı alındı. Ay ay! O ne? Siz gülüyorsunuz. Yalan mı? İşte Beyazıt sürücüleri Yenicamii sürücüleri! Ve ha keza ve hakeza bu vaka şahidir, efendim sahi.

Haydarpaşa demiryolunun giden sabahtan beri hareket eden üç numaralı katarın vakt-i hareketlerini mübin bir ilan gördük. Bu ilan bizim tuhafımıza gitti. Bakın ne diyor? Katarın uğrayacakları mahalleri yazarak hizalarında saat dakika gösterildiği sırada 43 dakika 57 dakika 19 dakika 28 dakika 32 dakika yazılmış. Nasıl tuhaf değil mi? Biz bundan bir şey anlamadık mesela 19 dakika olacağına yirmi dakika olsa ne lazım gelirdi? Acaba bundan meram bir dakika evvel münezzil-i maksuda varmak lazıme-i halden yani katarın şan-ı sürati iktizasından olduğu mebnidir. Böyle ise de geçen günü Pendik'te soluk yahut nefes almak için katarın üç saat beklemesine ne diyelim? Varsın on dokuz da yirmi oluversin. Bir dakikadan ne olurmuş? Ya hâhişler ilerledi. Görelim ki daha ayine-yi devran ne suret gösterir?

-Efendim *Levânt Taymıs* gazetesi mütalaa buyuruluyor mu?

-Evet evvelleri bazı okurdum.

-Demek ki şimdi mütalaa buyurmuyorsunuz.

-Hayır efendim öyle değil besbelli siz işitmemişsiniz. *Levant Taymıs* faka bastı ortadan vücudu kalktı lağvoldu Türkçesi çıkmıyor ve çıkmayacak.

-Acayip çok şey! Bendeniz her zaman matbaası önünden geçirim kapısının üzerinde muallak olan kocaman *Levant Taymıs* yazılı levha duruyor. Zannediyorum ki hala o nam ile gazete var.

-Hayır onun yerine *Perügarmadorban* çıkıyor. Anladınız mı?

-Ey bu handa eski levhanın durmasında ne mana var?

-Canım bunda mana falan aranılır mı? Zaten *Levant Taymıs* çekiminde ne mana vardı?

-Öylr ise levhayı sahibi kaldırmak lazım gelir. Çünkü durması ayıptır.

-Hiç de ayıp değildir. Sahibi dediğiniz adam kimse her sabah ve akşam o levhaya bakarak Taymısceğizini tahattur eder ve sebep-i lağvını düşünerek *Perugaresini* doğru çıkarmaya çalışır. Demek ki eski levha kendisine münebbihtir mevkazdır. Nashidir. Efendim anlaşıldı mı?

-Eski levha ne olursa olsun doğrusu bana kalırsa doğrusu ayıptır vesselam.

LATİFE'YE MAHSUS TELGRAFLAR

Salkım Söğütten

Burada bir köpek yavrusu kemâl-i süratle gelen tramvayın önünde durmaya ayak dinlemekle nâçâr tramvay durmaya mecbur oldu.

Terkos Gölü'nden

Benim hakkımda İstanbul gazetelerinde birçok mübahis-i tezyîfiyye görüldüğünden suyun İstanbul'a gitmesine buraca karar verildi.

Aynaçılar İçinden

Burada bir ihtiyar Yahudi aynalar arasında oturup aynalara baktıkça kendi kendine gülüyor. Yakında kaçıracağı me'mûldür.

Mehmet Efendi Sokağı'ndan

Pislik derece-i kemâlde ve gelip geçenler ikrâh ettiğindedir.

Ayasofya'da

Camii-i şerifin haraca etrafına yeni yapılan parmaklığı önünde ve tramvay güzergâhında yığılmış olan molozun ramazana kadar kalkması melhûzdur.

BİR DUADIR Kİ HERKES ÂMİN DEMELİ

Geride başı açılma garlar yakıla vapurlara bakıla. Vakitsiz köprü açılmaya! Gazetelere bakılmaya! Odun kömür ucuz ola kış gelmeden herkes ola? Zahîreden her ev dola! İşte dua! Her kim sevabı ister ise birçok âmin desin. Bizim tarafımızdan peşinen âmin. Fakat duanın güzelliğine de rica ederiz ki dikkat buyurulsun.

Matbaa ve Gazete Sahib-i İmtiyâzı Zaharya Beykozluyan

İlânât

Eğrikapı dâhilinde Avcı Bey Camii-i Şerif'i karşısında 21 numaralı hanede hunnak illetine müptela olanlara meccanen nefes edilende olduğu ve müracaat edenlerin şifayâb oldukları ilan olunur.

Mahmutpaşa başında Bezciler Hanı Sokağında 25 numara fotografhanede fevkalade muntazam surette üç adet fotoğraf kartı on beş kuruşa çıkartılmakta olduğu ilan olunur.

Balık Pazarı'nda Beşiktaş İskelesi'nde bu kere fevkanî bir kiraathane teşkil ve tanzim edilmiş ve doğrusu temizlik ve nezaret cihetiyle derece-i makbulede bulunmuş olduğunu ihtar ve ilan ederiz.

Şimşir hakkaklığını Avrupa'da tahsil etmiş olan bir zat camlı handa üst katta 14 numaralı odada ehven fiyat ile hak etmektedir.

Kıssa namıyla çıkarılmakta olan risale-i edebiyenin 1 ve 2 ve 3 ve 4nc cüzleri emberlitaşta tnbekici Celil Ağa maarifiyle her kitap satılan mahalde frhat olunmaktadır. Beşincisi derdest tab'dır.

-Niçin buna cep dikmedin be herif?

-Cebi ne yapacaksın ya! Veresiye dikilen pantolona cep olmaz.

2.9. LATİFE, NUMARA: 9

Matbaa ve Mahall-i İdaresi

Asmaaltı'nda Camlı Han'da 11 numaralı daire-i mahsûsadır.

Abone bedeli: Dersaadet için bir seneliği  beyaz Mecidiyedir.

Taşralar için posta creti başkadır. Bir nüshası 40 paradır.

İlanat

Beher satırından bir defa için üç kuruş alınır. Birkaç defalık olur ise ayrıca pazarlık olunur. Posta creti verilmemiş olan mektuplar reddedilir.

Numara: 9

(Birinci Sene)

9 Eylül 1874 9 Eylül 1290 Pazartesi

Pazartesi ve perşembe günleri neşrolunur, eğlence gazetesidir.

DİLENCİLİK ve DİLENCİLİK HOCASI

Dilencilik yani halktan para istemek şunu bunu dilemek yanıp yakılmak nihayet dilenmek bir büyük sanat olup her olur olmaz adamın kârı değildir. Bu dilenciler boy boy olup büyüğü olur; küçüğü olur; sakallı, sakalsızı; ellisi, elsizi olur. Karısı olur, çocuğu olur hâsılı bir güruhtur ki kovulsalar gitmezler dökülseler kaçmazlar bir kere yapıştılar mı artık dert üstüne murat üstüne! İstedikleri şey -çoğu paradır- her ne ise verilip tahlis-i giribân etmeli. Ama sakın zannolunmasına bu göreve sahihen muhtaç ve fakirdirler. Asla hemen ekserisi gayet zengin ve mütemevvil heriflerdir. Lakin ne yapsınlar ki başka bir iş bulamayıp dilencilik arsızlık sanatını ihtiyar etmişlerdir. Sanat ayıp değil a! Bakınız bir şey duyduk ve hatta gazetelerde dahi okuduk. Misal olarak söyleyelim:

"Birinin sağ eli sakat ve diğeri tam'ül aza iki nefer dilenciden mezkûr eli sakat olanı öteki odasına davet edip eli sakat olan dilencinin sol elini o da sahibi bir eliyle tutup diğeri eliyle dahi merkûmun üzerinde olan kemerinin ağzını açarak derininde bulunan yüz doksan lirayı almış olduğundan her ikisinin Dersaadet Mahkeme-i Cezaisinde muhakemelerine bakılmaktadır.

Buyrun bakalım! İşte misal! Bu dilenciler ihtiyaç üzerine mi dileniyorlarmış. Bugünkü günde değme bir esnaf değil tüccarın bile kemerinde üzerinde yüz doksan lira bulunmaz veya az bulunur. Her ne ise bizim muradımız bundan bahsetmek değildir. Asıl bahsimizden murat bu dilencilerin hocası da olduğunu bildirmektir. Ama bizde hocaya falan hacet olmadığını beyan ettiğimiz misal ile de müsebbindir. Dilencilerimizin kâffesi sanatlarında işlerinde şeytanı aldatacak mertebede mükemmel ve maharetli olmuşlardır. Paris'te neşrolunmakta olan resmi bir gazetede mütalaa eylediğimiz vechile Londra'da bu kere dahi köşe başında ve duvarlarda birer ilan sureti

yapıştırılmış ki hülasen milli bir vech-i âtîdir. Perüfor Lazar Roni ilan eder ki bilcümle dilencilik usûl ameliyatını altı derste öğretmek ve bu yolda iktizâ eden şeyleri bildirmek ve vermek için bir mektep tesis etmiştir. Kendisine emanet edilen çocuklara müracaat eden heriflere atiül zikir husûsâtı öğretmeyi ve vermeyi derûhte eder.

Şöyle ki:

1. Türlü türlü müsenhire kıyafetlere girmeyi
2. Sıhhat-i bedeniye hanel gelmeksizin her ne türlü istenirse o cihetle sakıt görünmeyi
3. Ashab-ı hayret ve merhamet buldukları mahalleri talim eder.

Bunlardan başka her türlü koltuk değnekleri ve çehre vesair birbirini şişmiş veyaralı göstermek için yapma yakı ve muşambalar ve körlere mahsus malum kılavuz köpekler ve gizli bir makine ile yapılmış sahte ikiz çocukları kiraya verir. Bunlar İstanbul'daki halde eyaletlere de gönderilir. Ve hoca efendi hazretleri işini mahremane ve acele görür.

Adres Londra'da Numara: 21 Prens İstid Sencilis.

Nasıl, hocalığa ne buyurursunuz beğendiniz mi? Hey gidi hoca hey! Efendin hocalık başka şey! Herif müdekkık her şeyin terakkisini fevkalade itina olunur da hiç dilencilik gibi bir sanat-ı nazike ve nefise nazar-ı itibardan düşürülür mü? Bunun için hocalar zuhur eder mektepler açar kitaplar yapar bir gün gelir ki fen-i tese'ül namıyla büyük büyük mecelleler de telif buyururlar. Efendim hocalık başka şey! Yahu! Şaka değil ama bizde dilencilik ilerledi diyor idik. Hâlbuki ne dilencilik için mektebimiz var ne de hocası. Bu bâbda teessüf mü edelim, teşekkür mü edelim? Burasını iş anlayanlara bırakırız. Fakat mamafih şu herifin dilencilik fennini daha ileriye götüreceği memul olunur. Ha gayret ha!

TA'ZİYET

Murat üzere hiç bir şeyde bekâ ve karar olamayacağına binaen evrâk-ı muazzeziye havadisten mecmua-ı maarif nâm-ı celîleye bundan evvel bâkemal letafet ve tuhût Zintefzay Matbaa-yı âlem olan gazete-i muhterem peyderpey görmekte

olduğu müsademât-ı felekiyyeye ve dâhili arbedelere tâb-âver mukavemet olamayarak azim nekbet-saray tatil olduğu vasıl sımâh-ı esefimiz oldu. Ey ne çare! Buna âlem derler. Ona murat gazete-i âlem tatilde buldukça mevlayı kirâm sahib ve velisine ecr-i cezîl sabr-ı cemîl ömr-ü tavîl bereket halîl itâ ve ihsan buyursun âmin sem âmin.

Doğrusu birçok acıdık. İsm-i cemilinin muharir olduğu levhaya pencereye bir türlü bakamıyoruz. Efendim yürek mi dayanır? Vah biçare vah! Genç idi. Nevres idi. Hoş idi ama boş idi. Dünyasına layıkıyla doyamadı feleğin kahrına dayanamadı. Akıbet yuvarlandı gitti vesselam.

Bu kere Paris'te yapılmış olan bir usta tasdik cetvelini bir vech-i âtf derc ve beyan ederiz.

BİR HAFTA ZARFINDA

Adet

230: Umumen yollardan toplanılan sarhoş

55: Serseri ve sahipsiz gezip de toplanan köpek

44: Arabalar yüzünden kurulan kaza

25: Sokaklardan toplanan hasta

20: Sirkat-i mühimme

60: Köpek dalaşmış adamlar

15: Hetk-i namûs

5: Yol üstünde bulunan cenaze

Hesap olunduğuna göre Paris'te mevcut olan her biri kendisini sarhoşluğa verecek olsa haftada o miktar sarhoş bulunmasına nazaran ahaliden her birine yüz seksen beş senede bir kere sarhoşluk nöbeti gelecek ve keza herkesi köpek ısırarak lazım gelse beher adama iki bin beş yüz on bir senede ısırılmak nöbeti gelecektir. Biz bu usta tasdik ve hesabı Paris gazetelerinde görerek tercüme eyledik. İstanbul'un nüfus mevcuda ve malumesine ve bir de işrete kesret-i inhimânına nazaran acaba bizde bir adama sarhoşluk için kaç senede kaç ide kaç günde bir nöbet gelir? Ve hiçbirinin sahibi olmayan mecmu köpeklerimiz ne kadardır? Sirkat-i mühimme ve gayr-ı mühimme ne miktardadır? Velhasıl gösterilen şeyler bizde ne nispettedir? İşsiz ve malumatlı zevatın hesabına bırakılır.

.....

Tuhaflık bu ya! Haniya evvel zaman içinde hem sağır hem ihtiyar bir Yahudicağız var idi. Mahalle aralarında tire, yüksük, ipek gibi birtakım hırdavat şeyler satar idi. Lakin biçarenin sesi çıkmadığı cihetle herkese sattığı şeyleri bildirmek için elinde bir çingirak taşıyarak ve mahalle mahalle çingırağı çalarak kendisini bildirir idi. O herife tebâen sâye-i terkîde birçok Acemler, Ermeniler, Rumlar peyda oldu. Bakın tuhaf değilse bir para vermeyin. Bir kirli Acem iki paralık nane şekeri satacağım diyerek zat-ı vâlâsını teşhir zemininde kocaman bir çingirak çalıp sokakları geziyor. Haydi, buna ne ise ne diyelim. Fakat şu Fener İskelesi'ne fıstık badem ve fındık gibi şeyler satmak için sirke gibi bir şey içmiş olan hurdesal herife ne diyelim? Herif kurbağa sesine müşabih bir seda ile elinde içi su ile memlû bir şey tutarak vapurlar yanaşır yanaşmaz ötmeğe öttürmeye başlıyor. Çok tuhaf! Çok garip! Vapurlardan çıkankar fındık veya sair alacaklar ise ihtar makamında ötmeye ne hacet var? Herkes kör değil a! Parası olan iştihası bulunan canı isteyen herifi gören istediğini alır gider. Doğrusu ya mülkümüzde gün bugün zuhur eden tuhafıklar insanı gülmek ve eğlenmek için de hayrete bırakır. Yalanımız var ise Fener İskelesi'ne müracaat olunmasını ihtar ederiz. Günahı merak etmeyenlerin başına.

BİR VARAKA

Ey Latif Efendi Hazretleri,

Ben Latife (Dur hele şurasını söyleyeyim. Bak elkâb-ı şeriflerinizde *Latife* demeyip Latif dediğime gücenmeyiniz! Mûnis değilsin a!) Ne söyleyecektim? Ha ben latifeyi çok sevdiğimden latifenin her nüshasını alıp okuyorum hem de hatmediyorum. Hele yedinci numaralı nüshada keşif üzerine olan ifadenizi pek beğendim. Sahih güzel izah buyurdunuz. Fevk'ülvaki herkesin keşfi, dirayeti, sözü, işi kendine göredir. Elbette kocaman adamların keşiflerine sahih nazar ile bakılır. Aynı keramet demelidir. Keşiflerini kabul etmelidir. Ama küçük adamların ne keşiflerine bakmalı ne de sözlerine kulak vermeli. Hele işlerine asla itibar etmemelidir. Hâsılı dediğimiz gibi büyüklerin, küçüklerin zenginlerin fakirlerin hiçbir keşifleri birbirine kıyas olunamaz mesela büyük ve ihtiyar bir adam veya zenginin biri keşfinde hata eder, küçükler ve

fakirler onda bir sıhhat ararlar. Bir saçma bulurlar onda da ledüniyat veya bir işaret var derler. Teveccüh ederler. Te'vîl ederler. Uğraşır yatırlar. Her ne ise onlar lazım değil ya! Şimdi ben de bir şey keşfettim bakayım sen ne diyeceksin? Haniya *Medeniyet* yok mu? Canım şu yüzü astarından ucuz, anladın ya. İşte onun ismine, cismine ve hele yazılan laflarının daha şimdiden görülen bilmem nesine bakılırsa bakın vakitte ya ismi değişecek ya cismi küçülecek yahut pahası büyüyecek veyahut söyleyecek söz bulamayacaktır. Siz ne buyurursunuz? Küçülmekle beraber bu keşfime ne dersiniz? Ha ha anladım. Siz diyeceksiniz ki ben o keşfin manasını izah ettiğim nüshada -henüz üç nüshası çıkmış bir gazeteye senin endâz-ı tarif olmaya bizi mecbur etmek! Daha erkendir, dedim. "Evet, hakkınız var öyle idi lakin yine o nüshada ve o medeniyet hakkında yanlış bir şey yazıp da *Hayal* ve *Tiyatro* gazetelerinin ve bhusus *Latife*'nin pençe-i muahezelerine düşmemeli. Zira sermaye arıyoruz." demiş idiniz. Merâm bir latife olduğunu da bilirsiniz a!

Hülas'ül kelâm latife ister isek bu da latife! Keşfe merakın varsa buna ne dersin? Sermaye arıyor isen işte sermaye! Vesselam.

İmza

Bizlekö

LATİFE

Sahip varaka Bizlekö Efendi'ye çok çok teşekkürler eyleriz. Sayeleri meşkûr olsun. Elkâb bahsinde bir şey demeyiz. Keşfe gelince beğendik. Biz de bâbda bazı keşiflerde bulunuyoruz, ileride yazacağız. Şimdilik işimiz vardır mazur tutulalım.

Geçen nüshalarımızdan birinde Derinköprü vapurlarından beş numaralı vapurun Yemiş İskelesi kayıkçı gelişlerine hitaben olan beyannamesini derc eylemiş idik ki kâriin izâm zûy-ı ilâhtiram hazeratının henüz hatırlarında olduğunu zan ve kıyas ederiz. Bu defa tashîh ve tahkîk madde eylediğimize nazaran mezkûr beş numaralı vapur zikrolunan gelişlerden tahlîs-i giribân ederek sahil selamete varmış. Yani oldukça mualecât hikemâne ile biraz kuvvet-i bedeniyye ve sıhhat bularak yoluyla işine devam etmeye başlamış ve kayıkçı kerevetinin tarz-ı daimlerinden kurtulmuş.

Ancak birine hayrülhilaf lazım olmaya düşünmüş taşınmış başka bir münasip bulamayarak ism-i şeriflerini unutturmamak üzere yedi numaralı vapuru hayr'ül hilaf nusb eylemiş. Ancak yedi adedi beş adetinden ileri olmakla bu ileriliği ispat için yedi numara vapur her suretle mezkûr beş numarayı geçti, ama nasıl geçti? Süratçe, temizlikçe mi? Asla asla! Belki bilakis... Yürümemezlik, pislik, tuhaflık ve daha birçok şeylerle geçti. Saat on birde akşamüzeri Yemiş İskelesi'nden vapura binildi mi? Akşam ezanı ancak Ayvansaray İskelesi'ne varılır doğrusu güzel halef.

HAYAL İÇİN İKİ SÖZ

◀ Ey *Hayal* Bey veya Efendi! İsmiğiniz veya ünvanınız mucibince hayalât ile uğraşmanız tabiidir. Ancak nâ-be-câ birçok şeyler ile uğraşıyorsunuz ki biz tuhaf görüyoruz. Vakiâ hayâlâta pek çok şey sığar. Lakin sığar diyerek de birçok manasız şeyleri dile dolayarak zahmet çekerek tenezzül ederek yazmayı söylemeyi kabul etmek de garip görünür. Siz hemen hemen Güllü Agop'un tiyatrosundan bahsediyorsunuz. Halbuki bu kadar bahis ile yazış ile söyleniş ile Agop Ağa'ya ehemmiyet veriyorsunuz. Agop kim? *Tiyatro* kim? Agop Ağa'yı biliyoruz ki sermayesi dört temenna. Sekiz tabassus! Oynattığı oyunlar ise şunun bunun süprüntüleri. Neden *Hayal* veya diğer gazeteler tenezzül ediyor ki Gedikpaşa Tiyatrosu'ndan bahsediyor? Bundan Agop Bey kendisine süs ve ehemmiyet veriyor. İyi fena eski orta oyunlarımızı ele alalım da şu Agop Ağa'nın azmini süsünü görmeyelim vesselam.

İZMİR'DEN MEKTUP

Riayetli Efendi,

Bugünlerde İstanbul'dan bu tarafa bir Yahudi geldi. Merkûm için gayetle malumatlı ve yakın vakitte İstanbul'da hayli şöhet kazanmış bir adam diyorlar. Biz bunu işitir işitmez merkûm Yahudi'yi görmeye gittik ve memleketimize kudûmünü tebrik ile epeyce de konuştuk ise de kendisinden hiçbir şey anlayamadık. Bu husus için merak eylediğimizden merkûm Yahudi'nin marifeti ne olduğunu bildirmeniz zamanında bu mektubu mahsusen irsâl eyledim.

İmza

Tezaynanan oğlu

YAZDIğIMIZ CEVAP

Hürmetli dostum,

Bu mektubu bendenize yazdığınıza isabet etmişsiniz. Eğer İzmir civarında (K) harfiyle ismi yaşlanır bir kasaba yahud kariye varsa o mahal yere geçecek diye o etrafta bir keşif ve tevanür vuku bulur. Merkûm Yahudi'nin marifetidir. Mezkûr kasaba yahut karyenin ahalisine evvelce tembih ettik. Sakın bu keşif için heyecân-ı kalbe dûçâr olmasınlar. Hatta yerlerinden bile kıvıldanmasınlar. Zira bu tarafta dahi merkûm Yahudi Kadıköy içinde bir keşifte bulundu. Herkesi aşırı huffe dûçâr etmişti. O Yahudi yaman Yahudi'dir. Keşâftır dikkat!

TELGRAF

Kabristandan

Hülasetü'l Efkâr'ın mezar taşında biraz hareket ve canlanmak alameti müşahede olunuyor.

Tatavla'dan

Deli Corci'ye yakında ya gazete muhabirliği veyahut müvezzilik memuriyeti verileceği söylenmektedir.

Kahvelerden

şu günlerde nargile zaiyatı az vuku buluyor tâbii bir sonuç içindedirler.

Liman İskelesi Vapur Merkezinden

Bu sene dahi geçen sene gibi kış ziyadece olur ise Kasımpaşa'nın ufak vapurları Karadeniz'e işleyeceklermiş.

Karaköy Köprüsü'nden

Tamir hitâm buldu. Yeniden bir daha tamirata başlanacağı me'mûldür.

İLAN-I MÜHİM

Kaç aydan beri ne idüğü ve hangi sokakta kayıp olduğu nâmalum bir kese derininde beşyüz adet Osmanlı ve dört yüz Fransız ve üç yüz İngiliz ki cem'en bin iki yüz lira kaybolmuş idüğünden her kim bulur ise hiç ses çıkarmaksızın cebine atması halasane ilan olunur.

Matbaa ve Gazete Sâhib-i İmtiyâzı Zaharya Beykozluyan

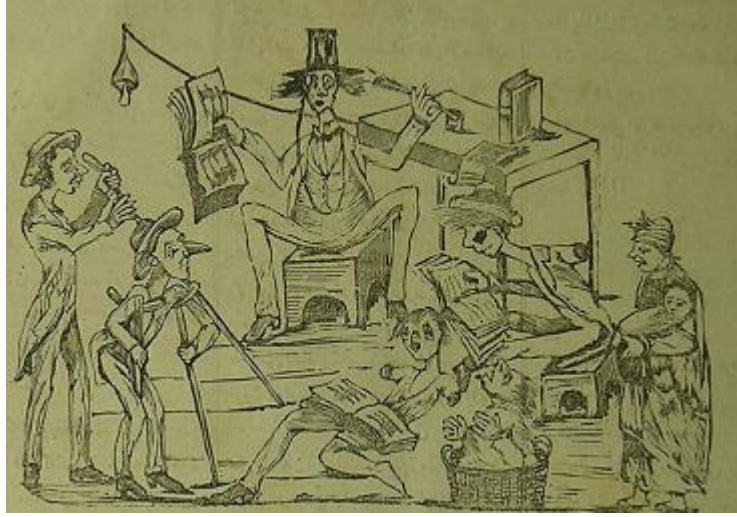
İlânât

Bahçekapısı'nda Şekerci Hacı Bekir'in üst yanında Eczacı Hürmüz Ağa'nın dükkanında diş tabibi Antuvan nam kimisine sanat-ı mezkûrede maharet kâmilesi olduğundan kendisine müracaat edenleri her vechile hoşnut edeceği ve yine dükkân-ı mezbûrda Doktor Erestidi Bey'in perşembe günleri meccanen bakacağı.

Mekâtib-i rüştiye şâkirdânı vesair heveskârân funûn için bir ilm icmâli hâsıl olmak üzere bu defa ulûm-ü riyâziye muallimlerinden Hafız Abdülatif Efendi'nin kitap mufassalât-ı hendeseden ahz u cem ile terkip ve Zebd'ül Hendese namıyla takip edildiği hendese kitabı bir çârîk mucidiyye fiyat ile Çemberlitaş'ta Abdülhalil Ağa ve bahçe kapısında Hasan Ağa dükkânıyla Köprübaşı'nda barakada fûrûht olunmaktadır.

Mahmutpaşa başında Bezciler Hanı Sokağı'nda 2 numara fotografhanede fevkalade muntazam surette üç adet fotoğraf kartı on beş kuruşa çıkarılmakta olduğu ilan olunur.

Balık Pazarı'nda Beşiktaş İskelesi'nde bu kere fevkanî bir kıraathane teşkil ve tanzim edilmiş ve doğrusu temizlik ve nezaret cihetiyle derece-i makbûlede bulunmuş olduğunu ihtâr ve ilan ederiz.

-Hocalık bu ya ders veriyorum da!

2.10. NUMARA: 10

Matbaa ve Mahall-i İdaresi

Asmaaltı'nda Camlı Han'da 11 numaralı daire-i mahsûsadır.

Abone bedeli: Dersaadet için bir seneliği üç beyaz Mecidiyedir.

Taşralar için posta ücreti başkadır. Bir nüshası 40 paradır.

İlânât

Beher satırından bir defa için üç kuruş alınır. Birkaç defalık olur ise ayrıca pazarlık olunur. Posta ücreti verilmemiş olan mektuplar reddedilir.

Numara: 10

(Birinci Sene)

12 Eylül 1290 12 Eylül 1874 Perşembe

Pazartesi ve perşembe günleri neşrolunur, eğlence gazetesidir.

HÂRÂBATİLİK

Biliyor musunuz? Bu harâbâtîlik ne büyük meftuniyet ne büyük hüner ve marifettir. Harâbâtî olmak için ne kadar himmet ve gayret lazımdır? Öyle “Falan harâbâtîye bak.” deyip de geçmemeli! Bîçâre harâbâtînin gerek mecburi ve gerek ihtiyari harâbâtî oluncaya kadar verdiği emek geçirdiği ömür düşünölmeli! Ama siz diyeceksiniz ki harâbâtîlik denilen şey düzce süflîyet-i hâldir. Biz deriz ki aman zinhar öyle mana vermeyin! Hata edersiniz. Süflîyet nerede harâbâtî nerede?

İnsan gürûhundan bir er zuhur eder ki kendinin de bilemediği bir âleme girer. Bir hâl-i digerde bulunur tutar o âlemde o hale âlem-i harâbâtî-i hâl harâbâtî-i nâm-ı nâmîsi verir. İşte anlaşıldı ya! Harâbâtî bir âlem olup bu âlem ise o erin vücûd-ı şerîfiyle kâim ve sabit imiş. İşte anlaşıldı ya, harâbâtî bir âlim olup bu âlim ise o erin vücud-ı şerîfiyle kâim ü sebat imiş.

Gelelim bu âlem-i harâbâtînin tasvîr-i vücûd ve haline girişilirse demek lazım gelir ki bu âlemde mezahir-i aşınâya zillete imarete tehâret ve nezafete nik ve bet? Vukuata, rahataha bilmem nelere asla vakta-i rağbet ve itibar edilir. Öyle her şeye bakılmaz. Bi'lcümle haller gelişigüzel olur. Umran olmuş harabe olmuş olmamış rahat bulunmuş bulunmamış herkes nazar-ı itibara alınmaz. O âlemi ikâme ve idameye muvaffak olan er erliği iktizazıyla her şeyini hoş görür. Bir cihetten dilgîr olmaz. Rast geldiği harabe ve viraneyi nişâne-i cennet bulur yan gelir sefasına bakar ne ta'n ve

serzenişe kulak verir ne de bulunduğu âlemden başka olan avâlimlerinin sözlerini dinler. Encâm nerede bir mezbele ve hakister görür ise keyiflenir sefalanır. Ve nerede bir cây-ı ferah ve rahat bulur ise müteazzi olur firar eder. Bunun sır ve hikmetini ise Allah-ı âlem sem kendisi diyerek beyan ederiz. Bu ta'rîf-i ecmâlıden elbette malum olmuştur ki harâbâtîlik süfliyet demek değildir. Başka bir âlem başka bir hikmettir. Ancak harâbâtî olan erler bir mizaçta, bir halde bir malumatta olmayarak gayretleri himmetler muvaffakiyetleri nispetinde derecât ve tabiât-ı muhtelifede bulunup nihayet her birinin âlem-i harabâtta katettikleri mertebe hep başka başka olur. Kimisi derece-i gâyeye vararak kendi üzerinden hatta kendisi de teneffür eder kimisi işin o kadar ilerisine varmayarak kendisini bir hâl-i i'tidâlde bulundurur, laubali yani teklif ve teklifsiz olur. Bir dereceye kadar harâbâtî olmayan (...) ⁴⁴ benzer ve kimisi feyzini arayarak leyl ü nehâr kadeh duası ezberlemekle meşgul olur İbn ü Âne kulak asmaz cevap vermez mezkûr duayı bilen bir başka refikine tesadûf ederse memnunen karşı karşıya geçerek kadeh duası ezberlemeye girişirler hiç bir noksan ve kusur olmayarak duayı tekmil alırlar.

Mâhasıl kelim bu tâife ki harâbâtîlerdir ki başka şeylerdir içlerine girmeye muvaffak olmadıkça halleri tamamıyla bilinmez. Tevekkülü büyüklerden bir zât demiştir ki (Harâbâtî görenler her biri bir hâletten söyler)

8 numaralı *Latifemizde* derc edilmiş olan *Devir ve İdare* bendinde "Dolapları fukara bargirler döndürür" demiş idik. Bunun üzerine İstanbul'da Üsküdar'da Boğaziçi'nde ne kadar bostan dolabı döndürür bargir var ise cümlesi bir yere gelerek ve dört ayak üzere durarak bi'littifak bir vech zîr protestonâmeyi tertip ve serian *Latife*'ye göndermişler. Biz de derc eyledik. Dercinde mazuruz çünkü hatır kıramayız.

⁴⁴ Okunamadı.

PROTESTO CETVELİ

Siz *Latife* falan diyerek çok şeylere giriştiniz. Lakin malumatınızı da noksan gördük. Vakıa bizler şimdileri dolap döndürmek hizmetine devam ediyor isek de hemen hemen kış gelip yağmurlar yapmağa başlayacağından bostanlarda dolap döndürmeye hacet kalmayıp bu işin kâmilen tiyatrocü Güllü Agop Efendi hazretlerine bırakılacağı mukarrerdir. Gerçi merkûm efendi şimdileri dahi hakkımızı alarak pek çok dolap döndürebiliyor ise de kış geldiğinde bizim dolaplarımızın da hepsi kendisine verilip işi tevsî' edilecektir. Dolapların dönmesi döndürülmesini birazcık da merkûma vermiş olduğunuz tasavvur ve malumatınıza ispat etmiş olurdunuz. İşte biz umumen *Latife*'yi protesto eyledik. Bilmiş olunuz.

LATİFE

Biz bu protestoya bir şey diyemedik. Ne yapalım dolap bargirleri haklı çıktılar.

.....

O! O ne? Biz *Tiyatro*'yu arkadaş yaptık da hatta kendisiyle bir de hasbıhal etmiş idik. Bak o tiyatro neler yapmış! Korkulu rüya diyerek bir şeye girişmiş en başlangıçta “*Latife Hanım hu*” deyivermiş. Bu oldu mu ya? *Latife Hanım kime?* Bize ise -çünkü adımız *Latife*- biz kabul etmeyiz. O hanımlığı, kadınlığı *Tiyatro*'ya reddederiz. Sakın gücenilmesin! Hem efendim tiyatro denilen şey hanımsız, kadınsız olmaz. Tiyatro hanımlar ile vücuda meydana gelir. Nihayet keyif ve inat bu ya! Biz öyle *Latife Hanım* olamayız vesselam.

ÜSKÜDAR'IN FIRILDAKÇISI

Bu ana kadar bildirdiğimize göre firıldakçıların alayı Eyüp'te bulunur idi. Besbelli Üsküdar'da bir yeni firıldakçı geçmiş veyahut orası İstanbul'dan daha ziyade açıklık bir mahal olduğundan taz-ı âherde firıldakçıları türemiş olmalı. Bu âlem öyle bir âlemdir ki filhakika üstüne bir firıldakçıya muhtaçtır. Aşk olsun firıldakçıyı çevirene:

Sene-i hâzırının küzeran eden ağustos ibtidalarında bir pazartesi günü sabahın saat on iki kararlarında Üsküdar'da uzunca boylu kırk beş elli yaşlarında dirayetli usta bir fırıldakçıya tesadüf eden bir zatın rivayetine göre merkûm fırıldakçı çend senelerden beri o taraflarda türemiş ve ara sıra Çamlıca'nın yüksek dağı tepesine çıkarak fırılacağını hebüb eden şiddetli rüzgârın önüne koyarak imal etmiş olduğu fırılacağını ne güne ve ne derecede çevrileceğini tecrübe ederek bu sene netice-i merâmına vasıl olacak mertebede henüz tahsil etmiş imiş! Hemen Rabbim fırılacağını dönmesinden zuhur edecek rüzgârdan cümlemizi esirgeye.

Geçen ağustos ayının bilmem kaçınıcı günü saat on iki sabah fırılacağı pazartesine tesadüf etmiş olması üzerine elbette herkes taaccüb eder ki Çamlıca gibi bir müreffeh mahalde fırılacağını asıl çevrilecek günü pazar günleri iken pazartesi sabahı mı fırıldak çevirmekle meşgul olmanın manası nedir? Bunun manası elbette sonradan anlaşılacaktır. Bildiğimize göre fırıldak çevirmek usulü adeta çocuklara mahsus bir eğlence ise de şu görülen Üsküdar fırılacağı pek de öyle çocuk eğlencesine benzer şey değildir gören anlar ya! Ne hacet! Çocuk işi fırıldak olmuş olsa rüzgâr olmadığı vakit çoğu hevanın içine savurarak havada peyda olan rüzgârla ne fırıldak dönebilir. Lakin bu bir acayip fırıldaktır ki bazı poyraz bazı lodostan bazı karayel bazı dahi gün doğrusu ve kible ve batı rüzgârları ile döndüğü gibi bu defa da mahzen lodos rüzgârı ile dönüyor imiş. Fırılacağını hikmetine göre besbelli vakit ve hale göre fırıldak kendi devrini icra ediyor olmalı.

Şu mevsim sayfiyede lodos rüzgârı pek az estiği cihetle fırıldaklar çok dönmemiş ise de geçen günlerden beş sabah hebüb eden lodoslardan mûmi elbette fırıldakçı epeyce müstefid olmuş olmalı. Bu adam fırılacağını hiçbir mahale vaz etmez ve daim ilâ ve kat elinden aşağı bırakmaz. Ve ne derecede süratle olursa olsun pervanenin kaç dakikada kaç dakika dönmesini hesap eder ve bundan birçok şeyler çıkarır. Nihayet asırlarımızın fırıldakçılığı pek acayip ve pek dakik ve nazik sanat oldu. Zira eğerçi pervane hesabı doğru çıkarılır ise gelecek zamanda olacak şeyler ondan anlaşılacaktır. Mezkûr fırıldakçı kendisinin şu sanatta ehil olduğunu kimseye beyan etmeksizin haftada hemen iki üç kere Boğaziçleri ile İstanbul'un bazı can alacak mahallerini dolaşır merkûmun ne yolda efkârı olduğu şundan anlaşılır ki bir mahale gittiği sırada

aralık aralık tebdil-i kıyafet eder. Şu husus doğrusu ehl-i merakı daha ziyade tahrik edecek bir hal olduğundan bunun ne olduğunu ve ne fikre mebni hizmet etmekte bulunduğunu bi'litiraf anlamadıktan sonra hiç merkûmun yakası salıverilir mi? (İlerisi Galiba Olacak)

MUHAVERE

-Efendim demiryol arabaları doğrusu ahaliye çok suhûlet verdi. Değil mi?

-Ne demek elbette.

-Nasıl bu yaz Florya ve Makarıköyü falana gittiniz mi?

-Hayır, efendim gitmedim.

-Acayip! Rumeli ve Anadolu için ayrı ayrı demiryol arabaları var iken hiç durulur mu? Meğerki bir mani-i kavî ola.

-Hayır, mani falan yok gitmedim. Ne vakit bir mevzine gitmiş isem katarı hareket etmiş buldum.

-Demek ki katarı bulamadığımız için bir mahale gidemediniz öyle mi?

-Lakin bu tuhaf! Gazetelerde varakalarda kocaman yazılarla Rumeli demiryolu ilâânatını hiç görmediniz mi?

-Gördüm ama ne faydası var? Bir şey anlayamıyorum ki. Mesela sabah akşam vakit hareketleri pek de anlaşılmaz bir surette göstermişler. Saatleri alafranga yazmışlar. Ben alafrangayı bilmem Türk memleketinde doğdum Türk'üm Türkçeden başka bir şeye aklım ermez.

-Vakıa hakkınız var. Herkes alafrangadan alafranga saatten anlamaz. Bakınız zatıâliniz de anlamıyorsunuz. Fakat o saatleri anlamak kolay şeydir bir bilenden sorulsa bir kerede anlanabilir.

-İyi ama demiryolu arabasına binip para vereceğim diye alafrangalık öğrenmeye ne mecburiyet var? Arabaların işletici kumpanyaları alafrangalığı bırakıp da Türkçe öğrenseler saatleri Türkçe yazsalar olmaz mı?

-Niçin olmaz? Şu kadar var ki alafranga saatlere saat zavallı derler kanımca doğrudur. Onun için o saati kullanıyorlar.

-Güzel! Lakin efraddan bir adam saat zavallı saat gurubiye fenni falanı ne anlar? Düzce babasından gördüğü Türkçe saati bilir bunun için İstanbul'da işleyen arabalar, vapurlar

saatlerini Türk saati yapmak lazım gelir. Hem baksanız a şirket vapurlarının saatleri nasıl?

-Oraları öyle! Ama belki başka bir sebep de vardır.

-Sebebe aklım ermez.

-Her ne ise biz bahsi unuttuk. Muradımız Florya falana gitmediğinizi sual idi. Hâsılı gitmediniz gezmediniz ha!

-Hayır, efendin gitmedim.

-Kimdir o, ne istiyorsun?

-Efendim gazete çıkaracağım da abone arıyorum.

BİR FIKRA

Fıkra ama fıkra deyip de geçivermemeli pek ehemmiyetlidir. Çünkü sarhoşluk üzerinedir. Efendim sarhoşluk büyük hüner olup herkes için kolay kolay müyesser olmaz onun için ehemmiyetli yani mühim fıkradır, demek istedik. Sarhoşluk ekseriyetle malum bir hal olduğu üzere başın ters mers dönmesi, gözlerin kararmasına denildiğinden bilinmemesi sokak ortasında yıkılıp kalınması eğer var ise on dayak yemesi ve daha bu gibi birçok manaları şamildir ki bir adam bu manaların kâffesine riayet ederek sarhoş olursa o sarhoşluk-ı be-hakkı olur. Herkes de beğenir.

BİR MİSAL

Kütüb-i mutebere-i edebiyede muharrar olduğu üzere sokak ortasında yıkılıp kaldığını merhametli bir köpekçeğiz görmesiyle herife malum olduğu vechile güzel bir hizmet ve muamelede bulunmuştur.

İNTİHÂ

İşte misali gördüğünüz ve zaten de bilirsiniz a! Evvelce böyle olmalıdır. Şimdi bunun gibi biz bir sarhoş işittik ki (günahı nâkilinin boynuna) bilmeyiz bir mi iki mi? Her kaç okka ise çektikten sonra oturduğu kırık iskemle üzerinde kendi kendine birtakım hayalât ve saçmaya başlar ve muhatabı olmaksızın bir vech-i âtî söyler. (Oğlan! Bu gün bakkal yetmiş iki buçuk istiyor halbuki para nerede? Ben nerede? Ey parayı verme. Pekâlâ! Lakin herif ister bağırır çağırır! İş fena. Sonra bir de arzuhal ederse... Hay! Ne yapmalı?)

Bu sırada adam sende o da olur biter diyerek palikaryadan bir daha ister yana yana çeker. Sonra yine sözüne devamla başlayıp (iyi ama herifin istediği arzuhali üzerine bana ne yapmazlar? Ya hapis ederlerse yok yok! Hapis etmezler. Efendim şimdi vaktim yok Beyoğlu'nda bir mağazam var satıp borcumu veririm diyerek kurtulurum sonrasında Hakk-ı kerem!) der, bir daha ister. Gelir çeker.

Velhasıl bu gibi sıkıntı ve ıstırap verecek hayaller ile uğraşarak akşam olur gece yarısı gelir. Oturduğu yerin sahibi ile itişerek hırlaşarak kavga patırtı para falan vermeden kapıdan dışarı fırlar. Düşe kalka varır. Varır ama yine bakır göre -odada rahat olamayıp gürültü kopar odun kömürden başlayıp birçok ve elbette vesair isterler. Herif patlasın mı ne yapsın? Hiç olmaz ise gürültüden kurtulup bir parça rahat olmak ve genişlenmek için (Evet evet! Bilirim odun kömür lazım! Şimdi gelir isen bizim kömürcüye rast geldim iki bin okka kömür ısmarladım. Sabah erkenden gelecek. Odun için de kayığa haber gönderdim. Merakta olmayın. Siz bana bir tane verin.) der zar zor istediğini götürürler içer. Vesair her ne istemişler ise her birine güzel güzel vaatler, sözler verir ve bir takrîb-i gürültüyü kapatır o aralık kendi de sızar.

Efendim işte işittiğimiz sarhoş hikâyesi bu. Soğuk sıcak biz yazdık. Ama diyeceksiniz ki lezzetsiz manasız hikâye. Evet, şüphe yok! Çünkü zaten sarhoşlukta ne mana var?

HAVADİS-İ MÜTEFERRİKA

Karaköy'de cadı çıkmış olduğu Selanik gazetesinde meşhûd nazar-ı dehşet vukufumuz olmuştur. (İstanbul'da da cadılar çıkmağa başladı. Hatta geçen nüshamızdaki telgraflar sırasında Hülasetü'l Efkar'ın mezarında canlanmak hareket ve emareleri müşahid olunur demiş idik. Sonra tahkik ettik ki o mezardan bir cadı çıkmış veya çıkmağa hazırlanmış imiş.

GARİBE

Üsküdar'da sabahları herkes evinden çıkıp işine ve akşamları oyuna gitmekte ve hatta geceleri dahi uyumakta imişler.

TELGRAFLAR

Eminönü 11 Eylül

Ve bir yalan bir karar üzerine Boğaz kesen köşelere küfe yaftacılarının rengi sabah ayazından kâmilten solmuştur.

Silivri 9 Eylül

İstanbul piyasasında bir müddetten beri kesatlığına mukabil bu tarafta üç gün zarfında ahz u itâ fevkalade bir hal-i kerimde bulunmuş ve çarşı pazarlarda beş paralık bakır akçe yerine bir hayli lira tedavül etmiştir.

Matbaa ve Gazete Sâhib-i İmtiyâzı Zaharya Beykozluyan

İlânât

Balıkpazarı'nda Beşiktaş iskelesinde bu kere fevkanî bir kiraathane teşkil ve tanzim edilmiş ve doğrusu temizlik ve nezaret cihetiyle derece-i makbulede bulunmuş olduğunu ihtar ve ilan ederiz.

Mekâtib-i Rüştîye şâkirdanı vesair heveskaran-ı fûnûn için bir ilim icmâli hasıl olmak üzere bu defa ulûm-u Riyaziye muallimlerinden Hafız Abdüllatif Efendi'nin kitap mafsallat hendeseden ahz u cem ile tertip ve Zübte'ül Hendese namıyla telkib edildiği hendese kitabı bir çarık mecidiye fiyat ile Çemberlitaş'ta Abdülhalil Ağa ve Bahçekapısı'nda Hasan Ağa dükkanıyla Köprübaşı'nda barakada fütuhat olunmaktadır.

Bahçekapısı'nda Hacı Bekir'in üst yanında Eczacı Hürmüz Ağa'nın dükkânında diş tabibi Antuvan nam kimesne sanat-ı mezkûrede maharet kamilesi olduğundan kendisine müracaat edenleri her vechile hoşnut edeceği ve yine dükkân-ı mezbûrede Doktor Erestidi Bey'in perşembe günleri meccanen bakacağı.

-Sus! Babam uyuyor. Haydi, tiyatroya gidelim.

-Aman uyur ise para kesesini al ki...

2.11.NUMARA: 11

Matbaa ve Mahall-i İdaresi

Asmaaltı'nda Camlı Han'da 11 numaralı daire-i mahsûsadır.

Abone bedeli: Dersaadet için bir seneliği üç beyaz Mecidiyedir.

Taşrular için posta ücreti başkadır. Bir nüshası 40 paradır

İlânât

Beher satırından bir defa için üç kuruş alınır. Birkaç defalık olur ise ayrıca pazarlık olunur. Posta ücreti verilmemiş olan mektuplar reddedilir.

Numara 11

(Birinci Sene)

16 Eylül 1290 16 Eylül 1874 Pazartesi

Pazartesi ve perşembe günleri neşrolunur, eğlence gazetesidir.

POLİTİKA

Epeyce vakitten beri İstanbul ve Üsküdar mutavattınlar ile Hindistan, Tataristan, Türkistan ve Hıtâ ve Hutun ahalisi politika havadisinden mahrum bıraktığımızdan ve buna ise merhamet ve insafımız bir türlü kâil ve razı olmadığından biçareleri intizardan kurtarmak üzere bu nüshamızda politika-yı hâzıra âleminden haber vermek üzere paçaları sıvadık. Bakalım ki makbule geçer mi?

Mecmua-yı Kostantiniye'de vâki beyit yahut bât veyahut bayat her ise namıyla maruf (...) ⁴⁵ ve kesir'ül galebede ihtiyar Arap bir dellal bî-neva ve nevalin bir düş mezad eylediğini bir hırka-yı hezâr sâlenin içerisinde çok zamandan beri tutan etmiş olan alîl bir pire kaza-yı yerini kaybederek girecek bir delik aramakta iken nasılsa yolunu şaşırarak dellâl mersûmun kulak deliğine girmesinden ne olduğunu bilmeyerek göz görmemek belasıyla şuraya buraya çarparak gürültü koparması üzerine dellâl mersûm bî'lihtiyar “Be aman şu mu' ciz pireyi kulağımdan çıkarın! Hem onu hem beni kurtarın!” diyerek mevcut halktan feryat ile ile istimdâd ve istiâna eylemesinden

⁴⁵ Okunamadı.

herkes gayrete gelerek herifin can u yürekle kulağına sarılırlar ve her biri bir tedbir-i dilpezîr beyanıyla herifin kuşağını araştırırlar çekiştirirler nihayet kaza-yı mâittifak pireli kulak herkesin elinde kalır. Bakın efendim! Bu ufacık pirenin birini kaybetmesi meselesi ne kadar cesamet kendi eder. Şimdi herifin kulağı kopar kopmaz pire kurtarılır firara kadem basar. Basar ama herif durur mu? "Aman benim kara kulağım! Vah benim kara kulağım!" diyerek bir taraftan kulağı arar bir taraftan da pireyi. Bir aralık kulağını ele geçirir ise de içinde bir şey olmadığından kulağı araştıran çekiştiren herifler ile Arap da çatarak benim o hain piremizi siz kaçırdınız! Elbette sizden isterim!" der. Herifler ne yapsınlar? "Ne canım senin kulağın çürük imiş! Biz ne yapalım? Sana iyilik etmek istedik. Kulağına bakalım derken kulağın kopuverdi gördük ki pire kaçmış! Biz senin pirenizi nereden bulalım? İşte pire çok! O alîl ve ihtiyar pireden vazgeç! Varsın gitsin!" derler ise de mersûm dellâl meram anlamayarak "İyi ama pire bana ihanet etti ceza etmeliğim lazımdır." der. Velhasıl çarşı halkı bu gürültüden bîzâr olarak ittifak ara ile her tarafa ulaklar sâyîler Tatarlar çıkarırlar reml atarlar fala bakarlar. Akıbet bulur ki mahûd pire korkusundan öyle bir firar etmiş ki deniz aşırı uzak bir yerde küçük bir adamın kulağına girmiş. Ve orada yan gelmiş sefasına bakıyor. Ey buna çare olur mu? Mademki biçare pire o kadar uzak yere kaçmağa birçok çalışmış zahmet çekmiş. Allah cezasını versin, diyerek şimdilik pirenin ele getirilmesinden sarf-ı nazar ederler. Ancak dertli dellal "Gün doğmadan neler doğar. Elbette bir gün şu pire elime geçer kuşağımın acısını çıkarırım. Ah hain pire ah!" diyerek ve mezkûr hırkayı falanı omuzundan atarak gam-hanesine çekilir gider.

İşte efendim şimdilik gayet mühim ve nazik olan politika hali bundan ibarettir. Ama dikkat buyurun şu âlem-i fanide neler oluyormuş efendim neler!

.....

Gazeteler cadı çıktı falan diyerek birtakım gürültüler telaşlar göstermiş oldukları üzerine biz hiçbir şey demeyerek netice-i hale muntazır olmuş idik: Her hususta acele etmeyerek sabırlı bulunmak güzel bir şey olduğundan biz sabrımızdan bak Ne bulduk ne keşfettik!

Hani ya 9 numaralı *Latife*'de bir taziyet yazmış idik ki mali *Mecmua-yı Maarif*'in âlem ta'tıyla gitmesinden teessüfü beyan idi. Biz o teessüfümüzden o taziyemizden

pişman olduk. Doğrusu ya o vakit pek acele etmişiz. Mecmuayı diyar-ı ademe gitti diyerek herkes Fatiha-han olmakta inen bir de ne görelim! Mecmua küçülerek azalarak bozularak arz-ı vücûd etmesin mi? Hay Allah layıkını versin bu göçtü gitti herkes de kurtuldu derken ya bu ne beladır! Fesubhanallah! Bunun üzerine düşündük taşındık herkesin çıktı çıktı, diye bağıştıkları cadı bu imiş. Vay koca *Cadı* vay! Yine çıktın ha! Kuzum *Cadı*! İlkın öpelim. İyi saatte ol sakın *Latife*'ye falan karışarak olur olmaz işe girişme! Sonra sen bilirsın. Biz *Cadı* falan tanımayız. Azıcık kızarsak tepeleriz bilmiş ol! Bizden uzak ol! İşte seni manzum olarak biz de methettik. Okumak biliyorsan oku! İşine git vesselam.

METHİYE

Mecmua-yı Maarif olmuştu çend-i rûze
Tatil-i âlemde ser bir zemin nekbet

Lakin tuhaf gelmeli zuhura tekrar
Vah çok garip şey var bunda sır ü hikmet

Duyduk ki sonra mezkûr bir koca *Cadı* olmuş
Bulmuş acayip heyet vermiş cihana dehşet

Her neyse varsın olsun bizden uzak olsun
İşi tam görülsün cisminde ola sıhhat

İşte methiye bendi hem alıver ziyadesi ne lazım!

.....

Ey ne diyelim! Herkesin başında bir dert olur. Büyükler buyurmuşlar: Dağ başından duman insan başından hal eksik olmaz. Biz kemaliyle rikkat-i kalbimiz olmak hissiyle öyle dertlilerin, kederlilerin halini işitmekle bilmekle gönlümüz kâil olmazsa da ne çare yine işitilir. Oldukça ukaladan geçinir tazı meraklısı bir zatın gayet güzel ela gözlü ince belli ince bacaklı uzun kulaklı bir tazısı olup bu tazıya olan kemâl-

i muhabbetinden yiyeceğini kendi eline verir. Kendi yataklığının (...) ⁴⁶ yatırır. Her nereye giderse beraber götürür. Tazı ise sahibinden görmekte olduğu bunca en'âm ve ihsan ve muhabbet pervane mukabil oynar, sıçrar oldukça taklabazlık, şaklabanlık eder sahibinin bütün muhabbetini celbe çalışır. Bir raddeye gelir ki adamcağızın mezkûr tazısız bir yerde aram ve rahatı olmaz.

Günlerde bir gün merkûm giyinip kuşanarak ve tazıyı da gümüş halkalarla falanla tezyîn edip yanına alarak sahraya azim olması üzerine yolda bir serçe rast gelmekle -çünkü av merakı da olduğundan- cep tabancasıyla kuşcağızı vurduktan sonra tazıya "bire koma" ederek serçeyi derdest-i ifhâr eder ve sayedar bir ağacın altında oturup istirahate varır.

Av eti malum a tatlı olduğundan gerek tazı ve gerek sahibinde giderek iştaha kabarmakla her ikisinin dişleri takır takır birbirine vurmaya başlar! Nihayet tazının sabır ve kararı kalmayıp ve sahibinin iznine bakmayıp hemen birden bire avın üzerine hücum göstererek ava dişin geçirir. Bu halden avcının yani tazı sahibinin canı sıkılıp ve tazıya olan kemâl-i muhabbeti derikab mübeddil edavat alıp tazıyı dövmeye başlar tazı ise cibilliyet iktizâsıyla sahibinin sevâbık en'amını ferâmûş birle mukabele ederek herifin bacağından kapar koparır uzun uzadıya hırlaşır. Akıbet alamaz bir av için sevdiği tazının canına kastını merkûm görmekte bir takrîb tabancasını çıkarıp tazının itlâfına kalkışır ise de tazı ateşi görür görmez herifin bacağına bırakıp kaçır gider. Biçare adamcağız hem avdan mahrum hem kendi mecrûh tazısız falan yerine avdet eder. Rivayete nazaran şimdi ağırca hasta olduğundan tedavi olunmakta imiş.

Vâkıa bu kederli ve acıyacak bir vaka ise biz kabahati kendisine veririz. Varsın o birinci av tazının olaydı. Ne olurdu efem!

VARAKA

Mahlasınızın birçok şeye merakım olduğu sırada hayvanat beslemeği de sevdiğimden ve memalikimi bu yolda sarf edegeldiğimden vâsi ve muntazam bir

⁴⁶ Okunamadı.

kümes yaptırarak ecnâs-ı muhalifede tavuklar piliçler cem' ile üzerlerine azîm'ül cüsse ü kuy'ul lenbiye bir de horoz nazar nasb etmiş idim. Gittikçe horozun hudemât mebrûresini görerek muhabbetim ziyadeleştiğinden her gün yem ve yeneceğini öteberi ve avaz bilindiğini tayın endâz kebab asuman görür idim. Ancak bizim horoz acayip affif bir horoz olmakla tavukların damen-i ismeti lekedar etmediği her bar görüldüğünden ve hâlbuki ömrü de vararak icra reside olduğu bilindiğinden mahale ihşiyârları ve bi'lcümle horoz ve tavuk sahipleri bir yere gelerek mezbûr horozun hacle-gâh kümeste kemâl-i zîb ve zebiniyyetle pâ-ber-cây istiğna olan bir kara tavuk ile akd-i izdivacına karar verilmiş ve bilahare bu bâbda hüsn-i muvaffakiyet hâsıl olarak mezbûr horoz ve tavuğun ictimaine nazar ıtlamız olmuş idüğünden ve bâlâda söylediğim vechile her şeye merakım sırasında şiiire dahi merak ve iktidarım bulunduğundan bunun için güzel mechûr bir tarih söyleyip Latifenize irsâl eyledim. Tavukçulara malumat-ı tarihiye olmak üzere neşrine iltimas ederim.

Tarih:

*Elime bir kalem aldım bunu yazdım tarih

*Horozum akd-i nikah etti siyah tavuk ile

1291

LATİFE

Biz bu tarihi iltimas olunduğu üzere derc eyledik. Buna tavukçuların veyahut horoz akıllıların bir diyecekleri var ise karışmayız, bîtarafız.

MUHAVERÂT-I MUHTELİFE

-Kapı yolda şey ağa! Beyefendimiz buradalar mı?

-Efendim ne yapacak idiniz?

-Görmek isterdim. Çünkü...

-Çünkü?

-Hayır, görecektim de...

-Vay ağa birader! Canım neredesiniz? Bey biraderinizi de göremez olduk.
-Evet efendim evet! Bey biraderiniz...
-Ne bey biraderimize bir şey mi oldu?
-Hayır, efendim hayır! Bir şey olmadı ama...
-Ey ama!
-Ama efendim bey biraderiniz artık kimse ile görüşmüyor bir yere çıkmıyor. Çünkü korkuyor da...

.....
-Maşallah efendim! Maşallah şükür sağlığa!
-Şükür efendim şükür!
-Canım kayboldunuz. Göreceğimiz geldi.
-Kulunuzun da öyle! Lakin biraz manim var da ziyaret seniyyenizde bulunamıyorum.
-Vah vah! Ne mani var?
-Efendim büyük mani var büyük! Sokağa çıkamıyorum ki...

.....
-Mösyö doktor! Geceleri bir türlü uyku uyuyamıyorum şuna bir çare!
-Okumak bilir misiniz?
-Elbette
-Öyle ise ya Medeniyet oku ya Rûznâme
-Rûznâme yok. Bari *Medeniyet* mütalaa edeyim ha!
-Evet evet! Medeniyet mütalaa ediniz. Birebirdir.

.....
O değil ama âlem tuhaflaşmış! Latife'ye birtakım varakalar gelir ki mâilleri pey garip! Kimisi latife edeceğim diye tuhaf kıyafetlere girmiş! Acayip lisanlar kullanmış! Kimisi acayip sedalar ile bağırıp çağırıyor birtakımca latifeler de bulunur. Doğrusu ya! Biz böyle latifeleri anlamayız bizim latifemiz insanca olduğundan başka latifelere aklımız ermez. Bunun için o misli latifeleri gûş-ı itibara almayız. Bilmiş olsun da sonra bir güne laf edilmesin! Ha! Şimdiden tembih!

GARİBE

Dünyada her neye imân-ı nazar edilmiş olursa olsun bir türlü garip görülmek tabii olduğundan bu cümleden olarak tesadüf ettiğimiz bir şeyi pek garip gördük. Şöyle ki Üsküdar ve Kabataş'a sefer etmekte olan cesimatlı azametli araba vapurları yok mu? İşte o vapurlarda kaptanın kıyam buyurduğu mahal-i mürtefide "Kaptan ile musâhabet memnudur." ibaresi yazılı kocaman bir levha ta'lik edilmiş! Güzel! Fakat kaptan için de "Ahali ile musâhabet memnudur." diyerek diğer bir levha daha yazılmak lazımeden iken unutulması ne olmuş? Bu yazılmış kaptan efendi bir eliyle dümenciye işaret diğer eliyle yolcuların eazîn-i ahibbasına temenna ederek ağzıyla da başkaca iltâf ve musâhabette bulunmakta veyahut bulunacak olur ise yolcular ağzını mı diksin? Gözünü mü kapasın? Dilsizler işaretiyle mi cevap versin? Hülâsa, *Hülâset'ül- Efkâr* değil kaptan içinde lazım gelen levhanın olması garip görünüyor. Levhayı iki etmeli! Veya biri de kaldırmalı.

-İki yüz lira iyi ama! Bunu nasıl taşımalı?

-İyi ama şimdi aşçı para istemeğe gelirse

-Adam sende karnımız doydu ya! Kavgadan kaçmayız.

Ey kariin hazretleri! Nakledeceğimiz şeye iyice dikkat edin! Kulak verin! Sonra pişman olmayınız. Boğaziçi'nde işleyen Şirket-i Hayriye vapurlarının kamaralarında haniya uyumak memnu değil midir? Biz bunu yalnız işitip bıyık altı veya üstü gülüyor idik. Geçen gün gözümüz ile o memnuatın nasıl olduğunu gördük pek tuhafımıza zeheb! İşte bunu nasıl men ediyorlar galiba vapur memurundan olacak. Bir adam kamaraya giriyor o bu yanlardan birine kemâl-i rikkat ve mülayemet-i hürmetle efendim uyuyor musunuz? Uyumayınız kalkınız!" dedikten sonra diğer uykuculardan birine daha sakınarak, çekinerek yetişip "Efendim uyuyor musunuz, kalkınız!" der. Ve bu vechile birkaçına daha yalvararak yakılarak ifade-i beyan ile bir de ricasında ilave olmak üzere "Yasaktır" deyip kamaradan çıkar gider. Herifin yalvarmasına dayanamayıp da merhameten ve mürüvveten uyanmış kalkmış olanlar herifin gitmesini müteakip yine kemâl-i afiyet ve sükûnetle uyuklar yine varırlar. Biraz sonra merkûm yasakçı yine kamaraya iner. Ne görse iyi? O kadar yalvararak uyandırmak için zahmet çektiği adamlar yine hâb-ı gaflete varmışlar. Biçare ne yapsın? Hâb-ı gafletten herkesi ikaz etmek memuriyeti olmağla tekrar bekâ-yı vazifeye girişir bin türlü çalışmağla uyuyanların ikinci defada uykusunu kaçıрмаğa muvaffak olur. Kamaradan çıkar. Velhasıl bu böyle böyle köprüye gelinceye kadar üç dört defa herkesin uykusunu kaçırmayı cihetle uykuculardan kimisi uyku yasakçısına hitaben "Bir korkulu rüya görüyor idim doğrusu teşekkür ederim kaldırdınız." der kimisi "Tatlı tatlı rüyalar görüyordum beni rahatsız ettiniz uykumu kaçırdın bu oldu mu ya?" der. Kimisi de "Amma uyumuşum ha! Beni uyandırmayı niçin unuttun?" der. Türlü türlü tuhaf serzenişler ederler.

Nasıl tuhaf değil mi? İşte vapurda kamarada uykucuların uykularını böyle kaçııyorlar hâsılı bize tuhaf geldi vesselam.

LATİFE'YE MAHSUS TELGRAF

Galata Tüneli'nden

Kemâl-i dehşet ile adamları yutmağa hazırlanmış isem de henüz nasibim çıkmadı.

Bursa'dan

Bugün hayli adam havaya tutuldu. Gürültü patırtı dövüşmek eksik değildir.

Yeni Cami Havalisinden

Burada ordu kurmuş olan kundura boyacıları yedikleri (...) ⁴⁷ tâb-âver olmayarak her biri bir yere kaçtı. Orduları bozuldu.

Bir Matbaadan

Burada mevcut olan bir cisim'ül heykel makine inhirâf-ı mizaca müptela olarak tatil işgal eyledi.

Matbaa ve Gazete Sâhib-i İmtiyâzı Zaharya Beykozluyan

-Ey! Bunlar bir değil! Biri pek hafif öbürü de pek ağır.

-Ey ne olacak? Hafif olanda vücut yok. Ötekinde sıklet çok.

2.12. NUMARA: 12

⁴⁷ Okunamadı.

Matbaa ve Mahall-i İdaresi

Asmaaltı'nda Camlı Han'da 11 numaralı daire-i mahsûsadır.

Abone bedeli: Dersaadet için bir seneliği üç beyaz Mecidiyedir.

Taşralar için posta ücreti başkadır. Bir nüshası 40 paradır.

İlânât

Beher satırından bir defa için üç kuruş alınır. Birkaç defalık olur ise ayrıca pazarlık olunur. Posta ücreti verilmemiş olan mektuplar reddolunur.

Numara: 12

(Birinci Sene)

19 Eylül 1290 25 Şaban 1291 Perşembe

Pazartesi ve perşembe günleri neşrolunur, eğlence gazetesidir.

Şhremini (...) ⁴⁸ devletlü İsmail Paşa hazretlerinin Çamlıca'daki sahilhanelerinden Beşiktaş'ta bulunan devlethanelerine nakledildiğinden beri afiyet ve sıhhatlerinin tezayüd etmekte bulunduğunu mesmudur.

Şark 240

LATİFE

İşte okudunuz ya! Çamlıca'da sahilhaneler var imiş! Sakın gülmeyin! Şimdi zaman ilerledi. Akıllar sivrileşti. Her şeyde terakkiyat serian görülmeğe başladı. Elbette Çamlıca'ya, Bağlarbaşı'na, Tarlabası'na, Aksaray'a ve bu gibi mahallere de sahilhane yapılır, çıkar, gider. Ama diyeceksiniz ki sahilhane için deniz lazımdır. Ha evet! Deniz yani su ister. Fakat bu güç değil. Âhûz bahçede yapılacağında evin önünde yapılır. Olur, bir sahilhane. Şayet bu masraflı olursa bir kâse veya saksı içine tozlu

⁴⁸ Okunamadı.

veya tozsuz bir miktar su konarak evin sokak kapısının önüne oturtulur. Yine o sahilhane şekline girer. Olmaz mı dediniz? Olur olur bir kere niyet edin tecrübe buyrun, niyet büyük şeydir. Hay koca *Şark* hay!

Paris gazetelerinden *Küb* nam gazete der ki bir adam muharebeye gittiği veyahut gitmek niyetinde bulunduğu halinde muzaferiyetine fiiliyetine salma vatana avdet için bir kere vapura bindiği halde sahil-i selamete muvasalet zamanında iki kere dua lazım olup fakat te'hil ve tezevvüc etmek istenildiği halde müsterih-i ilbâl ve azade hal kalmak için üç kere dua eylemek lazım imiş.

LATİFE

Aferin küp kafalı “*Küb*” gazetesi! Doğrusu ya şu dediğin şey beğenildi fakat mutalaanda noksanın var. Biz ikmal edilmede sende sirayet! Bir adam yumruk ile sopa ile top tüfek ile her ne ise olursa olsun kavgaya muharebeye girişir ise veyahut girişmeye niyet ederse evvel emirde 15 sığınmalı. Fakat insan tedbirde de kusur etmemeli yumruğuna güvenmeli. Sopası kavî olmalı! Topu, tüfeği, kılıcı, mızrağı düzgün ateşli keskin bulunmalı! İş bilmeli sonra kavgaya başlamalı. Yoksa onun orası muharebe (...) ⁴⁹ oğlu adamın gözünü patlatır. Ağız açmamalı. Göz açmalı. Ancak te'hil ve tezevvüc istenildiği halde köpek *Küb* dediği gibi üç kere dua etmek değil sabahlara kadar uyku uyumayıp da hemen dua edilse caizdir. Tahil etmekten kasıt müsterih ilbâl ü azade hal olmak için ha! Çok tuhaf! Çok garip insan tehil ettiği surette kendisinin azadeligi kalır mı? Doğrusu şu küp kafalı *Küb* gazetesi azadelik nasıl olduğunu hiç de bilmiyor. Fakat ta'yib edilmez. Çünkü *Küb* gazetesidir. Hem de boş küp!

Zihin dolgunluğuyla pek de hatırımızda yok. Bilmeyiz ki hangi numarada idi? Bir fırladakçı hikyesi yazmış ve nihayetinde zan üzerine “Galiba alt tarafı olacak.” demiş idik. Fakat insanın her zannı sahih çıkmayacağı cihetle bizim de o zannımız boş çıktı. Fırladakçının fırladığı nasılsa şiddetli bir buraya? Karşı güneş gördüğünden

⁴⁹ Okunamadı.

akıbet-ı târumâr olup kırılmış gitmiş. Herif de bu halden dil-gîr olarak fırlıdakçılıktan el çekmiş idüğünden o hikâyenin yazılmasına lüzum ve mahal kalmadı. Bakalım ileride bu gibi bir ehl-i hüner daha zuhur ederse onun maarif ve sanatından bahs ve beyana koyuluruz.

Bir vakitten beri *Mecmua-yı Maarif*'in *Hayal* ve *Hayal*'in mecmua hakkında açmış oldukları dava ve muhakeme işittiğimize göre tuhaf cereyan ediyor. Bize kalırsa mecmuadan fûruş kuş el çekmiş idüğünden Karagöz Efendi dahi feragat etse yani affediverse de iş hüsn-i hitâm bulsa daha hoş olur çünkü kuru dava...

.....

Ramazan-ı Şerif mağfiret-i redifin takribi cihetiyle kaymağın fiyatı ziyadeleşeceği mütalaasıyla lüzumu miktarının şimdiden alınıp tuzlanıp salamuraya konulsa teshilat ve ehveniyet bulunacağına asla şüphe yoktur me'inde gayet güzel yazılı ve muhabbet gazete-i *Latife* bir zat imzalı ve hatta ihtar halas ünvanlı matbaamızda bir varaka getirildi. Biz bu maddenin sûret-i tecrübesini yoğurtçulara, sütçülere, salamuracılara havale ettik. Bakalım onlar tecrübe etsinler de bize beyân-ı malumat etsinler. Yoksa sahib-i varaka gibi mazur tutulalım o kadar kaymak budalası değiliz. Hem zaten hiç bir şeyi salamuraya yatırmağı sevmeyiz. Taamı bozulur. Kaymak kaymak gibi (...) ⁵⁰ ve tenâvül buyurmalı efem. İnşallah anlaşıldı.

.....

-Yahu uyuyor musun?

-...

-Tuhaf şey! Gözlerin açık olduğu halde uyur gibi söylediğimi işitiyor musun?

-Cevap vermiyorsun.

-Bırak! Beni kendi halime bırak!

-Canım ne var?

-Ne olacak, geçmiş ef'âlden su-i tedbirlerimden mülahasasız latifelerden acele gördüğüm işlerden velhasıl pek çok şeylerden nadim oldum. Kahrım, kederim ziyade!

⁵⁰ Okunamadı.

-Ey? Ne yapalım düşmez kalkmaz bir hacı yatmaz! Şimdi ben sana bir şey hikâye edeceğim dinle! Hem biraz kederin geçer hem de ibret alırsın.

-İyi bir şey ise söyle!

-Dinle, işte hikâye!

HİKÂYE

Evvel zaman içinde gerek paraca ve gerek vücut ve efkârca gayet kavi ve sağlam ve yıkılmaz bir merd-i pilten olup her ne müşkil işe sarılır ise başa çıkarır vücuda götürür idi. Bir aralık pehlivanlığa dahi kalkışıp büyük büyük meydanları pehlivanım denilerek meydana çıkanların başlarına dar eylerdi. Nihayet herif böyle bir herif idi. İşte bu merd-i pilten giderek “Menem diğer nist”⁵¹ demeğe başlayıp gittikçe gurur hali herkese münteşir olarak kendisine rast gelenler teazzumen o günden savuşmakta ve ricaları kabul olanlar tarafından “Efendim bir kahve içelim buyrun diyerek davet ve iltifat gösterilmekte olmasından herifçiöğlü büsbütün kudurarak “Hani pençemi bükecek sırtımı yere getirecek zorlu bir pehlivan? “ Avazesıyla arz-ı kamet eder göğüs gerer, kıyametler koparır. Ey âlem bu! Bu kadar patırtıyı herifin azametini kim dinler? Herkes için aliyüledrîc nefret peyda olur ve haydi şuradan def ol! Pehlivan isek kime ne? Sözleriyle istikalar görmeğe ve adeten kovulmaya başlar. Efendim, acınmaz mı? Bîçâre herifin kuvve-i bedeniyyesi yerinde ama itiyad edindiği güreşmek ve göğüsleşmek için halkın rağbeti kalmaz. Belaya bakın ki zavallı pehlivanın parası da sabır ve tahammülü gibi tükenir. Ey artık ne yapsın? Şu kadar kuvve-i bedeniyye namla yere duracağına yoluyla ve suret-i aherla sarf olmak üzere hamallığa başlar. Sâir iki hamalın götüreceği bir yükü hemen omuzuna alıp götürür. Ve kâr u kesb ü sanat ayıp değil a! Hamallık edeceğim, der.

-Dur dur! Bu nasıl hikâye? Hem benim neme lazım? Bir kuvvetli herif pehlivan olmuş sonra hamal olmuş. Bundan ne hâsıl? Bırak beni işimle meşgul olayım. Kederimle zevk hâsıl edeyim!

-Sabret a kuzum! İşin nihayetine bak!

-Öyle ise nakle devam et!

⁵¹ Farsça benden başka yoktur, demektir.

-Dinle!

İşte herif hamal olduktan sonra rağbet-i umumiye kazanır. Yevmiye birçok paralar alır. Lakin adam kanaat ve ilk rızkına nasibine göz dikmek elbette fena şey olduğundan bi'l umum hamal esnafı ittifak ederek herifi bir yerde kısıtırıp bir temiz sopa atarlar. O da mukabelede bulunur ise de çokluğa târi inilemeyeceğinden haylice zedelenir mecrûh olur. Encâm-ı kelâm böyle böyle ayda yılda dayak yiyerek söz işiterek hamallığında sebat eder kendisine tahammül edilen yükleri hemen yerine götürür nihayet başka hamallar da bundan usanıp el çekerler. Herif bu vechile dayaktan kurtulursa da ne çare ki çok kazanacağıym diyerek pek çok yük taşıdığından kambur olur. Hem de tuhaf kambur! Bu kamburluk haliyle yük taşıyamaz ya bundan sonra da kazandığımı yerim der. Lakin insanlık bu ya gezmek, yürümek üç beş kişiyle görüşmek lazımeden olduğundan bunun için sokağa çıktı mı ne kadar çocuk var ise hep bir ağızdan “Hele şu kambura bak! Aman nasıl tuhaf kambur.” diyerek bir çığıltı koparır. Herifi takip ederler aralıkta taş da atarlar. Bir taraftan ise köpekler ürktüklerinden mi korktuklarından mı her neden ise gürültü ederler bağrıışırılar. Biçare herife bu hal ile rahat mı olur? Tesadüf ettiği adamlarla birader kamburluk bir kusur mu? Ayıp şey mi? Hiç ben kamburluğu ister miyim? Ne bileyim taşıdığım yük beni kambur etti, diyerek hasbıhal eder. Gülünmekten başka bir cevap almaz.

Hülasü'l kelâm bakar görür ki olmayacak kamburu çok bir taraf arayacak oraya hicret ve firar eder ve kamburlar gürûhunun ser-defteri olur.

-Hikâye bitti mi?

-Evet bitti.

-Ey bundan ben ne anladım? Hiç!

-Hay şaşkın hay! Ne mi anladın?

-Ben sana evvelce ne dedim? “Düşmez kalkmaz saçı yanmaz.” demedim mi? Bak herifceğize! Pehlivanlık için rağbet bulmaz da ağır ağır yükler taşır sonra da bu yolda tuhaf bir kambur olur.

-Bu adeta bir kambur hikâyesi!

-Öyle ya!

-Ey ben bundan bir lezzet ve ibret almadım!

-Sen anlamıyorsun. Ben ne bileyim?

-Kambur neme lazım! Ben nedametle meşgul olayım vesselam!

-Haydi ol zevkin olsun!

Gazetecilik münasebetiyle arkadaşlık olduğundan *Hülâset'ül Efkâr* kaçınıcı defa ise bu defa dahi yeniden zuhur etmesi bais-i memnuniyet oldu kudümünü tebrik ederiz fakat isteriz ki devam ve sebat göstereyin! Dışını sıksın. Biz sadık halis memnuniyetimizi ispat için hakkında nizamden bir şey söyledik. Mutlaka onun da teşekkürünü bekleriz zira teşekkür görürsek kendimize büyük bahtiyarlık veririz.

İŞTE NAZIM DA BU!

Hezârân sad hezârân müjdeler erbâb irfâna
Hülâsa bi'l kemâl zîb ve ziynet çıktı meydana

Mertebelere kâğıtçı Yahudi'nin gözü iden
Hülâsa oldu bir ilavesiyle keb samane

Düşmez ba'dezîn bakkal ve çakkal ve bakkalcılar
Gider hep ihtiyaçlarla cürm bununla fakedane?

Evvelden küçüktür gerçi hacmenlik ona bakma
Güzel doğru yazar asla bulunmaz onda efsane

Devam etsin sürülsün daima çıksın güzellikle
Kudümü saat ola memyun ola bu köhne devrana

.....

-Efendim, zatınıza bir husus için rica edeceğim kabul buyurur musunuz?

-Aman efendim rica demek ne demek? Hemen emredin!

-Efendim Şu günlerde pek darlığım olduğu için sizden faize on adet lira isteyeceğim  aya kadar tediye ettiğimde iki adet lira dahi ziyade veririm. Aman efendim! Beni bu gün Şu darlığımdan kurtarın!

-Aman efendim. Zatinız gibi bir dostumdan faize almak mı? Hayır, asla kabul etmem.

-Canım efendim ben size faiz diye vermeyeceğim güya ben de size mukabilen bir ikram edeceğim de.

-Hayır, olmaz efendim. Sizin gibi darlıkta bulunmuş bir dostumdan bu kadar ikram kabul etmeğe. kâil olmaz.

-Pekiye efendim! Bu da başkaca dostluğunuz olsun! Şu on lira ile bendenizi ihya buyuracaksınız.

-Aman efendim benim gibi bir edn zatinızı ihya edebilmek ne kadar uzak! Rica ederim Şu ihya olmak lakırdısını kaldırın! Nezaketime dokunuyor.

-Pekiye efendim! Ey yle ise Şu on lirayı verin!

-Efendim affedersiniz. Şu günlerde benim de pek darlığım olduğundan size tesadüf eder etmez ben dahi sizden biraz faiz akçe isteyecektim ama...

-Ya efendim faiz almam falan diye o kadar ebrm ediyor idiniz!

-Ha! Sahih yle oldu ama ben... Yani on liram olup da size verecek olsam nasıl vereceğimi anlatmak istemiş idim. Yine sözüm sözdür. O kadar meblağ için sizden hiç bir vakit faiz matlûb etmem.

-Ya! Öyle mi?

İHTRT-I MÜHİMME

Suriçi bargirlerine binildiği zaman dizgin falan tutmağa hacet olmayıp fakat muttasıl ayaklar ile bargirlerin karnına vurmağa devam edilmesi ve bununla beraber ‘‘Yr ya mübarek!’’ sözünün tekrar be tekrar hayvanın kulağına söylenmesini cümleye ve hususıyla acele işi olup da binenlere kilne ihtar olunur.

Bazı gazetelerin mutalaa olunması murat olunduğu halde uyumak için evvelce bir yüz dirhem kadar enfiye tedarik ve tehiyye edilmesinin lüzum-ı mutlakı olduğu beyan kılınır.

Ramazan-ı Şerif gittikçe tekrâr etmekte olduğu cihetle Gedikpaşa Tiyatrosu'nda Agop Efendi'nin menfaatîçün oynanacak oyunlara ihsan ve ita olunacak meblağların şimdiden tedarikiyle vaz' dolaş haft edilmesi bilcümle mürudumundqn vatana tebliğ ve ifade olunur.

Bir zaman mürettibân ve destgahçıyanın arayış dest-i mutalaaları olup muahharen mazbata dilnişin ve hüsran olmuş olan izzetli hürmetli *Hülaset'ül Efkâr* gazetesi dünkü çarşamba günü kemal akıl ve müsait rüzgâr ferh iştimal ile yeniden arz-ı cemal dil-ara etmeğe paçaları sıvamış olduğu manzur-ı nazar dehşet ü istiğrâbımız olmağın bi'lcümle evrâk-ı sâire havadisın yolu önünden savulmasını halisane ihtar ederiz. Zira bu defa pek süratli gideceği hakkında imarat kûya görülüyor.

Bugün için *Latife*'ye mahsus olan telgrafları matbaamızın kırık penceresinden şiddetli esmekte olan rüzgârın almış olduğunu mütettiblerimizden bir zat teessüf ederek beyan etmiş olduğundan biz de ey ne yapalım diyerek bu defa telgraf koyduk! Zinhar hatr-ı şerifler kalmasın!

İLAN

Gerek mütalaa gerek hırs ve hiddet gerek dargınlık gerek endişe ve gerek zevzeklik ne kadar efkâr var ise kâffesi ileride hülasa olunacak.

Matbaa ve Gazete Sâhib-i İmtiyâzı Zaharya Beykozluyan

İlânât

Balıkpazarı'nda Beşiktaş iskelesinde bu kere fevkanî bir kiraathane teşkil ve tanzim edilmiş ve doğrusu temizlik ve nezaret cihetiyle derece-i makbulede bulunmuş olduğunu ihtar ve ilan ederiz.

Mekâtib-i Rüştiye şâkirdanı vesair heveskaran-ı fûnûn için bir ilim icmâli hâsıl olmak üzere bu defa ulûm-u Riyaziye muallimlerinden Hafız Abdüllatif Efendi'nin

kitap mafsallat hendeseden ahz u cem ile tertip ve Zübte'ül Hendese namıyla telkib edildiği hendese kitabı bir çarık mecdiye fiyat ile Çemberlitaş'ta Abdülhalil Ağa ve Bahçekapısı'nda Hasan Ağa dükkânıyla Köprübaşı'nda barakada fütuhât olunmaktadır.

Bahçekapısı'nda Hacı Bekir'in üst yanında Eczacı Hürmüz Ağa'nın dükkânında diş tabibi Antuvan nam kimesne sanat-ı mezkûrede maharet kamilesi olduğundan kendisine müracaat edenleri her vechile hoşnut edeceği ve yine dükkân-ı mezbûrede Doktor Erestidi Bey'in perşembe günleri mecanen bakacağı.

Medeniyet Gazetesi

İyi gayret ediyorlar ama yine vücut büyük!

2.13. NUMARA: 13

Matbaa ve Mahall-i İdaresi

Asmaaltı'nda Camlı Han'da 11 numaralı daire-i mahsûsadır.

Abone bedeli: Dersaadet için bir seneliği üç beyaz Mecidiyedir.

Taşralar için posta ücreti başkadır. Bir nüshası 40 paradır.

İlânât

Beher satırından bir defa için üç kuruş alınır. Birkaç defalık olur ise ayrıca pazarlık olunur. Posta ücreti verilmemiş olan mektuplar reddedilir.

Numara: 13

(Birinci Sene)

14 Şaban 1291 23 Eylül 1290 Pazartesi

Pazartesi ve perşembe günleri neşrolunur, eğlence gazetesidir.

MÜHİM POLİTİKA HAVADİSİ

Haberiniz var mı yahu? Avusturya devleti kutub-u şimaliye karşı ilan-i harb eylemiş. Ordu sevk etmiş. Kutb-u şimâlide hangi devlet ve hükümet mi var dediniz? Efendim kutb-u şimâlide pek çok buzlar vardır. Hem de ne buz! İri kocaman! Sert! Asıl ordu sevkine sebep Avusturya'da şiddetli hararet olup meşrubat ve mekifatı soğutmak için buzlar oraları teşrife rağbet buyurmadığından Avusturya memâliği hiddete gelerek kutb-u şimâliyi buzları aleyhine ilân-ı harb eylemiş. Ama siz şimdi buna ispat istersiniz! Öyle değil mi? Öyle ise işte size ispat!

Avusturya Macaristan Viyana Kezâ

Şimal tarafına ordu sevk olunması maddesi fevkalade nümâyişleri mûcib olmakta olup bu sebebe mebni bir gece şenliği tanzim edilmiştir.

İmza

Bir Küçük Gazete

İspatı gördünüz ya! İşte ordu sevk olunmuş! Hem de bir gece şenliği tanzim edilmiş! Eğer denirse ki canım o ordu değil kutb-u şimâlinin keşfine bir heyet gönderilmiş idi bunun için ahali memnun olarak giden heyeti alkışladılar. Şöyle yaptılar. Böyle yaptılar! Hayır hayır! Öyle değil iş imzasını koyduğumuz küçük

gazetenin tercüme eylediği telgraf haberi gider. Ha! Görelim seni küçücük gazete!
İlerlemeye gayret!

.....

Bir kaside-i nazîde-i beliğedir ki muarifemiz olmayan nazmı tarafından telgraf gönderilmeğe himmet ve inayet buyrulmuş ve doğrusu mahuzuziyet-i kalbiyemizi husule getirmiştir.

Bakınız kâr-ı cihâna bakınız ibret alın
Zevk ü eğlenceli her maddeyi ferdâya salın

‘Âlemin yaz u kışı bir bir ardınca gelir
Kışda hamama girin yazda da deryaya dalın

Yalanın haddi mi var ey gazete ashâbı
Siz hemân birbirinizden çalışub laf çalın

Ramazan geldi oyunlar açılır para için
Ey son zevki hemân sat eger varsa malın

Beni de herkesi de elde dursun çok çok
Hatırın kalmasın ey falcı yalandır falın

Ağzımızda acılık var be medet ey bakkal
Nicedir tatlı mıdır pis mi temiz mi balın

Gider isek buradan bir gün olur başka yere
Buranın ey müteşairleri siz hoşça kalın

İşte kaside-i hitâma resîde oldu. Ama dersiniz ki bu ne kadar kısacık kaside? Cevap verilir ki evet bizde öyle dedik ama mazmun-ı şerifler selâset-i lafızlar idarelikler gördüğümüz için nazımının nesimiyesi vechile kaside dedik! Bakalım ki tanzîr eden bulunur mu?

BİR VARAKA

Mahlas-ı kadim halas'ül cihanları arâyîş-i efrâyî âlem mizâh ü latîfe olan makbul gazetenizi her çıktıkça yana yana okur ve okurken soluk bile almam.

Geçen bir nüshanızda münderic tazı meraklısı bir zatın sergüzeştini görerek baştan ayağa kadar kemâl-i dikkatle mutalaa eyledim. Benim de o yolda bir merakım olup o merak sayesinde başıma bir dert gelmiş olduğundan size derdimin ne olduğunu yazıp gönderdim. Dermanı mutlaka beklerim bir tedbir göstermelisiniz!

Bakın derde! Efendim muhibinizin maymun beslemek merakıdır. Pek tuhafıma gider. Sıçrar oynar maskaralıklar eder kendisine mahsus uzun amudu birdir ki vardır onun üstüne çıkarırız velhasıl yapmadığı şeyi bırakmaz. Fakat maymun deyip geçmemeli! Bizim maymun küçük yapıda yüzü güzel ağzı burnu güzel sahihen bir maymun! İşte bu maymuna bakmağı bununla eğlenmeğı itiyâd ederek ekser evkâtımı maymunumla geçirir ve yiyeceğine içeceğine bakmakta asla kusur etmez idim. Günlerde bir gün karıncağızını doyurduktan sonra önüne koymuş olduğum fındık ceviz gibi şeyleri kırıp yemekle ve bizi eğlendirmekle meşgul iken negehan ağzından burnundan kan gelmeğe ve kendisini öteye beriye çarpmağa başlar. Bir müddet maymuna ne oldu diyerek başına üşüştüğ! Baktık dikkat ettik ki dişçeğizleri fındık kabuğunun selabetine dayanamayarak hepsi kırılmış! Gördünüz mü derdi? Şimdi ne yapalım? Hemen ne kadar beyhude hekimi varsa serian celb eyledik. Celb eyledik ama! Hekimler gelinceye kadar maymunun zaptı mümkün olmayıp biçare hayvan can acısıyla dama çıkar orada da duramayıp gider ki gittiği yer için malumatımız yok. İşte bakın ki hekimler toplanmışlar. Ayak teri isterler. Biz ise “Ayol! Ne yaptınız ki ne parası istiyorsunuz? Deriz ama anlatamayız. Bir taraftan da maymun için mateme düştük. Hâsılı bir derde uğradık ki olmaz.

İşte şu vechile sizin tedâbir-i latîfâneze müracaat eder de sorarız ki getirdiğimiz hekimleri nasıl savalım? Maymunu nerede bulalım? Çünkü biz maymunsuz olamayız ve olamıyoruz!

LATİFE

Doğrusu ya işimiz ayineleşti. *Latife* falan derken biz işi büyüttük! Müracaatlar çoğaldı. Ey sâhib-i varaka hazretleri! Getirdiğin beyhude hekimlerine bir demir sopa atmalı! Maymun bahsine gelince maymun kıtlığı mı var? Hem dişsiz maymunu ne yapacaksınız? Her tarafta sürü sürü maymun dolu! Beğendiğinizden bir tanesini kulağından tutup hâne-i şerifinize götürün vesselam!

.....

-Efendim bugün tarih kaç?

-Efendim Şaban'ın yirmi dördü eylül yirmi bir!

-Kangı eylül?

-Eylül Rûmî!

-Bendenizin saatim revâl olduğu gibi tarihi dahi efrenci itibar etmek âdetimdir. Eylül efrencinin kaç olduğunu sormak istiyorum.

-Bundan bir şey anlamadım. Eylül efrenci çikalı bugün beş gündür. Yani bugün teşrin-i evvel efrencinin beşidir.

-Öyle ise demek olur ki cumartesi günü üçü idi. Öyle mi?

-Canım efendim tuhaf konuşuyoruz. Bundan bir muradınız var gibi!

-Evet, bazı gazeteler merak verdi şüpheye düşürdü de...

-Ne gibi?

-22 Şaban tarihli *Medeniyet* gazetesi 18 Eylül 1874 demiş. 54 numaralı *Tiyatro* gazetesi 33 Eylül 1874 demiş. Nasıl merak olunmaz?

-Aman mîrim! Bu merak edilecek şey değil! Pek tuhaf bir maskaralık! Buna birçok gülmeli!

-Sahihen öyle! Nasrettin Hoca merhumun çömlek hesabına taş çıkardılar!

.....

-Buraya gel! İki *Tiyatro* gazetesi var mı?

-Var efendim! Buyrun!

-Ver bakalım ne resmi koymuş?

-Ay o ne? Bu benim bir bildiğimin resmi!

-Kulunuz efendim başka şeyi bilmem neşri biliyorum. Kim bu resmi görse gülmekten bayılır!

-Sahih çok tuhaf! Çok benzemiş! Aferin üstadına!

.....

Medeniyet gazetesi küçülmüş! Ey ne çare evvelki nüshamızda da yazmış idik. Düşmez kalkmaz bir hacı yatmaz. Fakat ihtiyarın illet tarafında “Beyân-ı hakikat ve ilcâdı zaruret” ser-levhasıyla bir bendi var. O ser-levhadaki (İlcadı) ne demek? Acaba gazetelerin bağıştıkları cadıyı tarif ve izah için cadının evveline bir taraf tarifimi göstermiş? Eğer öyle ise (İlcadı Zaruri) demeli idi o vakit manayı şerif olurdu ki bu mananın tevsilini de *Tiyatro*’dan bekleriz. Çünkü o cadıyı çok sever biliriz.

Tiyatro gazetesi cumartesi nüshasının üçüncü sahifesine bizim için bir nazire yazmış tarih düşürmüş! Beğendik! Zihinde karihesine kendisine cevdet ziyadesiyle hizmet olmak duasınıyledik. Ancak naziresine mukaddeme olarak mensur yazdığı iki üç lakırdı arasında “*Latife* ile hem tavrı olduğumuzdan...” sözü kullanılmış! Tuhaf şey! *Tiyatro Latife* ile hem tavrı ha! Baba oğul muyuz? Bakalım tavrılarımız neden beraber imiş? Bizim tavrımız veyahut onun tavrı mesela ağır olur hafif olur yollu olur yolsuz olur tatlı olur tatsız olur hâsılı olur olur. Doğrusu ya! Biz *Tiyatro* ile asla ve kat’a hem-tavrı olamayız. *Tiyatro* dediğin herkes için bir oyun olup tiyatrocı da oyuncu demektir. Ey şimdi bizim öyle oyunla oyuncu ile ne münasebetimiz olur ki hatta hem-tavrı olalım! Olmayız da değiliz de vesselam!

KÖPRÜ ÜSTÜNDE

-Efendim galiba vapur bekliyorsunuz. Ne tarafa gideceksiniz?

-Yenimahalle'ye gideceğim

-Ey işte otuz iki numaralı vapur hemen kalkıyor. Gidip girseniz a!

-Efendim ben otuz iki numaralı vapura binmeği sevmem!

-Niçin a canım pek süratli bir vapurdur. Ciddiyim hem temizdir!

-Ben öyle pek süratli vapurdan hoşlanmam. Eski de olsa olur. Karadeniz'e gidecek değil ya! Nasıl olsa Yenimahalle'yi bulur.

-Ha! Anladım siz galiba ikilik vapuru bekliyorsunuz. Öyle mi?

-Öyle ya!

-İyi ama ben dahi birkaç keredir o vapur için buraya geliyorum. Erken geldim. Akşam gider dediler. Akşam geldim. Erken gider dediler. Hâsılı şu vapurun ne vakit gideceğini anlayamadım, öğrenemedim.

-Bana da tıpkı böyle oldu. İki saatten beri bekliyorum. Daha gelip çıkmadı.

-Bunda ne var biliyor musun? O vapur gelir gidiyor ama köprüde vapur çok olduğundan galiba biz göremiyoruz!

-Ne münasebet efendim! Ben bir gün Yenimahalle'den aşağı inecek idim ama ama ayıp değil ya koynumda iki kuruştan ziyade para yok idi. Misafir olduğum haneden çıkıp iskeleye geldim. Baktım iskelede bir vapur duruyor. İkilik vapurun erken hareket eylediğini işitmiş olduğumdan vaktin erkenliğinden aldanarak ilk vapur kıyasıyla hiç sormadan içeri girdim. Ancak vapurun temizliğine düzgünlüğüne bakarak şüphelenmeğe başladığım cihetle nihayet kangı vapur olduğunu sordum pahalı vapurdur, demeleriyle kendimi bir dışarı attım ki ben biliyorum.

-Ey ilk vapur ne vakit gider imiş anlamadın mı?

-Anladım ama yalnız anladım görmedim ilk vapur daha erken gelir dediler. Şimdi bendeki hale bak Ziyade param da yok ki akşam edeyim. Ne ise aç tok o günü Yenimahalle'de geçirip akşam yine evvelki misafir olduğum haneye gittim o gece de kaldım sabahleyin karanlıkta sokağa çıkıp iskeleye geldim. Bir de birisi kolumdan tutup merkeze götürdü bu vakit sokakta senin ne işin var diye istizâka başladılar. İlk vapura yetecektim. Dün geç kalmışım bugün erkence geldim, dedim. İnanmadılar. Misafir olduğum haneden halamı tahkîk ettiler. Her ne hal ise yakayı kurtardık ama misafir olduğum hane sahibinin yanında pek küçük düştüm. Ben onlara cebimde iki kuruştan ziyade para olmadığını belli etmeyecektim.

-Ey o gün akşama kadar bekleyeydin. İnat bu ya!

-Beklemez miyim ya! Ondan sonra iki üç vapur geldi. Üçünde de sordun. İlk vapur daha gelecektir dediler sonra dördüncü vapur geldi. Ona da gidip sordum ise de ilk vapur bundan evvel gitti cevabını aldım. Hâsılı şu vapuru Yenimahalle'de yakalayamadım gitti.

-Ey sonra?

-Sonrası yürüyerek Hisar'a kadar geldim. İskelede bir vapur yanaşmış. Sordum ilk vapur dediler!

-Ey gözün aydın. İşte yakalamışsın.

-Yakaladım ama ne fayda o vapurda yukarı gidiyor imiş.

-Artık karadan gelivereydin esselam!

-Öyle ama dünya ümit dünyası. Belki diğer bir iskelede aşağı giden ikilik vapuru bulur isem diye Arnavutköyü vapur iskelesine geldim. Orada da sordum ikilik vapur şimdi uzaktan geçti. İki mahalleye gider buraya uğramaz dediler. Hülâsa köprüye kadar her iskelede sordum. Hiçbir yerde ikilik vapurun uğradığı iskeleyi bulamadım.

-Sen yine teşekkür et! Bari o vapuru görmüşsün ben o kadar da görmedim.

PEK ACAYİP

Hüdavendigâr vilayet celîlesi yani bürosu da daima tuhaf tuhaf şeyler zuhura geldiğini işitilmekte olduğu gibi bu defa dahi bir vaka işittik ki bize hem garip ve hem tuhaf göründü. Bilmeyiz ayın kaçınıcı günü Bursa'da Kayan Mahallesi geceleyin yahut gündüzleri taş yağıyor imiş! Doğrusu ya! Şu taş yağmak tuhaf bir iş! Gökten yağmur yağar, kar yağar, dolu yağar. Yağar ama öyle taş kirpiç yağdığını duymadık. Şu Bursa veyahut Bursa'ya olan işlere aklımız bir türlü ermiyor! Hiç birinin aslı yok! O taşlar kalanlar hemen bir taşa dayanacak birinin başına olduğunu hakîr ediyoruz. Ne bilmem? Mazuruz! Aklımız ermiyor.

LATİFE'YE MAHSUS TELGRAFLAR

Galata'dan

Tramvay arabalarını geceleri içeri çekmek ve sokaktan, sıcaktan, yağmurdan, kardan muhafaza etmek için yer altında bir büyük mağara inşa olundu.

Yeni Camii'den

Bugün erken çıplak Mustafa bir kapıdan elbiseli girip öbür kapıdan çıplak dışarı çıktı.

Beyoğlu Doğru Yoldan

Deli Maria bir yeni fistan biçimi tasavvur ile meşguldür. Merkûme doğru yolda gezmekten yorulup modistracılığa başladı.

Taksim'den

Suyun bardağı on paraya çıkacağı söylenmektedir.

Galata Kahvelerinden

Burada büyük bir hazırlık vardır para çekmecelerinin tamirine çok dikkat olunur.

Matbaa ve Gazete Sâhib-i İmtiyâzı Zaharya Beykozluyan

İlânât

Balıkpazarı'nda Beşiktaş iskelesinde bu kere fevkanî bir kıraathane teşkil ve tanzim edilmiş ve doğrusu temizlik ve nezaret cihetiyle dercen-i makbulede bulunmuş olduğunu ihtar ve ilan ederiz.

Mekâtib-i Rüştiye şâkirdanı vesair heveskaran-ı fûnûn için bir ilim icmâli hâsıl olmak üzere bu defa ulûm-u Riyaziye muallimlerinden Hafız Abdüllatif Efendi'nin kitap mafsallat hendeseden ahz u cem ile tertip ve Zübte'ül Hendese namıyla telkib

edildiği hendese kitabı bir çarık mecidiye fiyat ile Çemberlitaş'ta Abdülhalil Ağa ve Bahçekapısı'nda Hasan Ağa dükkânıyla Köprübaşı'nda barakada fûruht olunmaktadır.

Bahçekapısı'nda Hacı Bekir'in üst yanında Eczacı Hürmüz Ağa'nın dükkânında dış tabibi Antuvan nam kimesne sanat-ı mezkûrede maharet kamilesi olduğundan kendisine müracaat edenleri her vechile hoşnut edeceği ve yine dükkân-ı mezbûrede Doktor Erestidi Bey'in perşembe günleri meccanen bakacağı.

Mahmutpaşa başında Bezciler Hanı Sokağı'nda 3 numara fotoğrafhanede fevkalade muntazam surette üç adet fotoğraf kartı on beş kuruşa çıkartılmakta olduğu ilan olunur.

-Nereye yahu? Ey yasaktır!

-Taksim'e gideceğim de!!!

2. 14. NUMARA: 14

Matbaa ve Mahall-i İdaresi

Asmaaltı'nda Camlı Han'da 11 numaralı daire-i mahsûsadır.

Abone bedeli: Dersaadet için bir seneliği üç beyaz Mecidiyedir.

Taşralar için posta ücreti başkadır. Bir nüshası 40 paradır.

İlânât

Beher satırından bir defa için üç kuruş alınır. Birkaç defalık olur ise ayrıca pazarlık olunur. Posta ücreti verilmemiş olan mektuplar reddedilir.

Numara:14

(Birinci Sene)

26 Eylül 1290 27 Şaban 1291 Perşembe

Pazartesi ve Perşembe günleri neşrolunur, eğlence gazetesidir.

ZUHURÂT

Biz aklımız erdiği kadar âcizane ve zarifâne söz söylemeğe çalışarak bir düziye kalem burmakta ve yürütmekte devam eylediğimiz sırada bu defaki nüshamızda dahi hekimâne olmak üzere zuhûrât ne idüğünden bir nebzecik bahs ü beyân edecek ve bazı misaller dahi îrâd ve ityân eyleyeceğiz. Hemen Cenâb-ı Hakk şaşırmasın da tarif ve beyanımız doğru olsun. Ey *Latife*'yi mutalaaya râğbet ve tenezzül buyuran zevât fetâniyetsemât Bilmez iseniz bilin ve agâh olun ki zuhûrât diye zahir olan yani beğenilmediği halde vücuda geliveren meydana çıkan birtakım şeylere hallere itlâk olunur. Mesela insan hatırında hiç yokken milyoner olur kendisine bir piyango veya kura isabet eder. Birçok servet peyda eder. İşte buna zuhûrât derler! Ve keza kimseye bir şey yapmadığı halde sebepsiz bir ala dayak yer. Buna da zuhûrât derler. Ve hakeza bir gazeteci iyi fena gazeteceğini yazıp çıkarıp az çok paracık kazanır iken felekten bir tekmeye uğrar. Gazetesi idaresi bozulur. Matbaası kapanır. Mürettipleri, muharrirleri firara kadem basar. Buna dahi zuhûrât-ı tesmiyye olunur. Ve ferah-fezâ bir zengin mâil bir mert mütemevvil veyahut mütemevvil olmayıp da eline üç beş mangır geçirmekle mütemevviller sırasına geçmiş olan bir gafil âlem-i zevk ve inşirahta bulunacağım diye bir mahal ba'ide kadar gitmeği ihtiyar eder de sabahlara kadar para sarf eder. Bilahare uykusuz kalır! Yiyecek bulamaz. Tamamıyla rahatsız olur. Hatta sabahleyin kendisinin parasız kaldığını dahi görür! İşte buna da zuhûrât denir! Demek olur ki efendim zuhûrât başka şeydir. Başka âlem, başka bir haldir. Eğer bu bâbda mazhar-ı kabul ve itibar olur ise kariben vukua gelmiş olduğunu kariin kirâmımızdan ve ehîbbâ-yı asdikamızdan bir zat mealî sıfatın nakil ve hikâye buyurmuş vasfına itimat ve emniyet tamemiz bulunmuş olduğu bir halin beyanına

koyulmağa mübahisinde olan zuhûrât kabilinden olduğu misli erbabı için de medâr-ı ibret ve intibahtır.

SURET-İ HÂL

Zurafâ-yı asırdan olup âlem-i rindi ve kalenderîde haylice menzil olmuş olan bir herif-i zarifi yine kendi munis ve gamhuvârlarından birinin davet ve teklifi üzerine donanma temaşasıyla eğlenmek üzere bi'lgafil Boğaziçi'nden kesir'ül galebe bir mahale getirirler. Herif zarif mûmî aleyh mübtela-yı heva-hoş olmağla kemal hahiş ve inbisât ile mahal mebhûs ve memduh-ı mezkûra gider. Gider ama adeta her mahale ve memlekete olduğu üzere orada lamba ve fenerler şaşasından başka göze ve kalbe parlaklık ve fer verecek bir şey göremez. Ey ne yapsın? Mesafe baid refikasına tabiyetle giriftarı olduğu dam ızdırıp ve rahatsızlığı hoş görerek vakit geçirmeğe meşgul olur. Ve bilahare tâb-ı sabah aç bilaç kalır. İşte buna da zuhûrât tabir ve tevsim olunur. Binaberin zuhûrât acayip bir iş olduğundan insanlar cemiyetler heyetler cemaatler bir şeyden dil-gîr olmayıp her halükarda zuhûrâta tabi olmalı! Züğürtlükte zenginlikte sertlikte yumuşaklıkta tatlılıkta acılıkta rahatlıkta rahatsızlıkta ve hakeza husûsât-ı beşeriyenin küllisi de zuhûrâtı gözetmeli. Zuhûrâtın ne iyiliğinden memnun ve ne de kötülüğünden dilgîr ve mahzun olmalı! Belki her hali hoş görerek buna zuhûrât derler “gâh çünin gâh çetanest” demeli! Ta ki (...) ⁵² rast kalp hâsıl olsun. Yoksa hâl-i insaniyetin zuhûrâtına hadd ü pâyân olamaz. İnsan aç kalır dert görür uykusuz bulunur serzenişe uğrar velhasıl türlü şeylere müptela olur kâffesi zuhûrâttır! Teslim olmalı! Kalındır nihat bulunmalı fakat bununla beraber gafil de olmamalı! (Zuhûrâta tabi olanlar için mebni aleyhü'l hikâye bir nüshadır. Dikkat üzere bulunmalı vesselam!)

EĞLENCİYİ SEVENLERE MÜJDELER!

Bir zamanlar çehre-i tahammüller bâ u hande fezasıyla elden ele ve koyundan koyuna girmekte bu olan (Letâif-i Âsâr) nam şahit nazikterin âlem mizaç bahirde bir de haylice gezip salınmakta iken nasılsa gaybûbet ederek müştafiyetini mutalaa-yı

⁵² Okunamadı.

cemâl bi'l kemâlinden mahrum ve mehcûr bırakmış idi. Lakin buna merhamet kail olmayacağını kendisi de bildiğinden bu defa yine arz-ı ruhsar ile beraber tuhaflığının mezdâd olmasını arzu ve temenni ederiz. Ancak hesab'ül meselin iki söz söyleyeceğiz! Kabul ve adm-i kabulünden muhtardır.

Sözlerden (1) letâif-i *Latife*'nin cem'i ise letaifin hacmi kaide-i *Latife*'nin hacminden ve sözü sözünden büyük ve çok olmalı! Hâlbuki letâif bu kaideye bakmamış! Veyahut bakamamış!

(2) Meydana çıkar çıkmaz hemen eline bir sopa alıp da öyle ihtiyar ve taze birtakım fıkrayı falakaya yatırarak İstanbul efendiliğini kurmamalı!

Yollu yolsuz sözlerimiz bu! Kendisi bilir! Onu da elbette falakaya yatıran gelir çıkar!

.....

Ey ahbab ve yaran zûy'ül irfan! Cenab-ı Hak cümlemizi kemal sıhhat ve afiyetle hezâr-ı emsâl-i emsâlini idrak ile müşerref ve bahtiyar eylesin! İşte bin iki yüz doksan bir sene-i mübareğinin şehr-i şerîf-i ramazanı geldi çattı. Yine âlem ve bâhusûs İstanbulumuz başka hal başka kıyafet kesb edecek! Birçok gürültüler patırtılar olacak! Mesela kandil donanması kandil uçurması! Çocukların hele sâilese sedaları! Akıllı bebeklerin mübarek orta oyunlarına, tiyatrolara Karagözlere daha birçok iyi kötü mahallere koşması! Babayiğitlerin döğüşmesi vuruşması! Tiryaki babaların ürkmesi darılması ubûsâne çehresi! Fukaranın her zamandan ziyade kesreti! Olur da işte bayram gelir! Şamataları kavgaları! Ve hakeza ve hakeza hiç birbirine benzemez bin türlü şeyler görülecek işitilecek! Bu kadar patırtı gürültüden hülase'ül lhülase olarak parasızlıklar da meyusiyet ve infial alametleri zenginlerde telaş emareleri bulunacak! Hasılı haller yine başkalaşacak!! Bakalım ki aklımıza gelmeyen daha neler olacak!

VARAKA

Dikran Efendi bu sene Ramazan-ı şerifte küşâd edeceği opera tiyatrosunun şimdiden hazırladığı birtakım esbâb ve vesâil ile husül-ü terakki ve intizâmına gayret

ve bazı erbâb-ı kalem dahi bu yolda ibrâz-ı himmet e muâvenet edecekmiş. Pekâlâ. Ah muvaffak eyleye. Lakin bendenize şurası merak oluyor ki bu tiyatroya sahibinin emel ve arzusu vechile rağbet-i umumiye hâsıl olur da Gedikpaşa Tiyatrosu'nda canlar top oynar ise ol vakit Agop Efendi ne yapacak? İşte bu bâbda mümkün ise bazı izahat verilmesini rica ederim.

LATİFE

Sâhib-i varakanın bu kadarcık bir şeyi hal edememesini doğrusu taaccüp eyledik. Agop Efendi'nin ne derece fedakâr bir adam olduğunu biliyoruz. Bazı vapur kumpanyalarının yaptığı gibi tutar işi rekabete bindirir. Halkı tiyatrosuna bâd-hevâ kabul eder ve icabı takdirinde mecannen. Mekûlat ve meşrubat dahi verir. Yine rağbet-i umumiye kazanır. Dikran Efendi bakalım Güllü Efendi'nin şu hizmet-i fedakarânesine mukabil ahaliye bir şey ikram edebilir mi? Hülâsa biz Agop Efendi'nin husûl-ü menfiatı uğrunda he türlü fedakârlığa hazır olduğunu bildiğimizden zannederiz ki Dikran Efendi mukabelede aciz kalır. Binaenaleyh Agop Efendi'ye deriz ki meyus olmasın kurtulsun fedakârlığına sebat etsin! Halkın dediğimiz gibi tatyîb-i kulûbüne en'âm ve ikrama riayet eder ise tiyatrosu yine işler herkes gider.

BİR MUHARRİR TELAŞI

Muharrir:

-Hay! Mürettip ağalar! Akşam oldu. Semtim uzak, hani ya prova?

Mürettiplerden Biri:

-Efendim geliyor, geliyor!

-Ey haydi bakalım! Hem size yazı yazmalı hem de tashih beklemeli ha! Doğrusu gayretsizlik ediyorsunuz.

-Evet, efendim evet! Fakat geliyor.

-Ey bunda ne kadar hata var! Böyle gazete mi dizilir?

-Efendim biz ne bilelim? Yazı okunmaz! Me'l çıkamaz.

-Haydi şuradan bize ...

-Efendim ne telaş ediyorsunuz?

-Canım ben sabahtan beri kahve de içmedim de...

-Peki peki! (Kahveciyi hitaben)

Kahveci! Bana bir kahve getir!

-Ha ha! Getir! Hem ben hafifi sevmem, ağır olsun!

-Evet benim ağır taraftan getirecek!

-Öyle ya! Kahve ağır olsun ama siz hafif olun! Şu provayı çabuk çıkarın! Zira pek geç kaldım çünkü.

-Canım beyefendi ne yapalım? Öyle ise...

.....

Tiyatro namıyla ayrı yazılı küçük yapılı çıkan bir eğlence ve tuhaflık gazetesi cumartesi günü çıkarmış olduğu bilmecelerinden biri için Latife halleysin demiş! Acayip şey! *Latife* oyunbazlığa gelmez. Tiyatroculuğu bilmez demiş idik. Öyle *Tiyatro* falanın bilmecelerini muammalarını halletmek *Latife*'ye sığar mı? O tutmuş da kolay içilir güç kapanır yok güç içilir kolay kapanır gibi (Nedravbil) yolunda şeyler sormuş. Biz buna cevaben beyân-ı malumât edip de evet bilmecenizin suret-i hali böyledir, falandır falandır, diye birkaç cehle manalı bir şey olsak tutulmağa kendi kabul etsin. Bakalım başkaları kabul eder mi? Herkes herkes enine boyuna çeker. Bin türlü mana verir. Mesela kimisi falan gazetedir der, kimisi hayır köprüdür, der. Kimisi de öyle de değil öyle de değil, falan mahaldir der. Demek olur ki hiçbiri dediğimiz gibi çıkmaz. Öyle ise rica ederiz ki şu mahûz tiyatrocü Güllü Agop değil çünkü onun Arap'tan asla ve kat'a mahali yok. Bizim ile uğraşmasın! Hem hale iktidarımız yok hem vaktimiz! Öyle sualleri bilmeceleri muammaları *Hayal* gazetesine havale eylesin! Çünkü *Hayal* sahib-i tahayyül olduğu için gözü açıktır tez görür görmesiyle beraber sari'ül netkaldır Karagöz'ün başına şebektir! Gözlerini karartarak parlatarak dekâyık-ı eşyaya çabuk kesb ü kavaf eder. Halleder! Hülasen söz biz *Tiyatro*'nun sualine cevap vermeyiz. Vermeyiz! Öyle sual falan Latife'ye sayfamız işi anlamalı vessalam!

.....

Basiret gazetesi sâhib-i imtiyâzı izzetli Ali Efendi'nin sahilhanelerinden çend gün makdem şitâyelerine nakil buyurdıkları işitilmiştir.

Letâif Âsâr'ın İlk Nüshası

LATİFE

Letâif-i Âsâr efendisi bunu gerçi ve hile-i evvelide tuhaflık olsun için yazmış gibi anlaşılıyorsa da hakikat-i hâl öyle olmadığını rana biliriz. Çünkü *Letâif* birinci numarasının ifade-i ciddisinde (*Basiret* gibi bir heyet-i mazbûta ve mazbata-ı muntazama..) tabirleriyle çabuk çabuk hulûskârlığa -çünkü kendisi oraya sığınmış-başladığı halde elbette bu da sâhib-i imtiyâz efendinin sahilhaneleri olduğunu ve hatta vükelâ-yı fehâm sırasında şitâiye devletlerini nakil buyurdıklarını yeni halka anlatmak ve bu sebeple kendilerine bir hulûs göstermek olduğu zahirdir (teressüm-i resmi ...⁵³ey Arabi)

MUHAVERE

-Efendim Boğaziçi zevkiniz mi?

-Evet, çok hoşlanırım! Havası zevkimdir.

-Doğrusu ya! Kulunuzun da öyle.

-Ey bari bu sene öyle zevkte bulundunuz mu?

-Efendim çok istedim. Fakat kesret meşâgil mani oldu hiç gidememiş idim. Nasılsa geçen cumartesi akşamı bir iki ahbap ile Büyükdere'ye gittim.

-Çok iyi etmişsiniz. Bari eğlendiniz mi?

-Ah efendim! Sormayınız! Bilakis garip felakete uğradım.

-Aman ne gibi?

-Efendim ahbabımdan olan arkadaşlarımdan biri bizi bıraktı savuştu. Hâlbuki biz o zatın zîr-i himayesine sığınarak hanesine gidecek idik.

-Ey sonra?

-Sonrası ne yapalım! Herif kaçmış! Biz de diğer bir refik ile kahve köşelerinde hamamın pis yataklarında sabahı dar yaptık. Fakat sormamalı ki ne âlem idi! Ne artistlik idi.

-Acayip sizi bırakıp kaçan arkadaşınızın hali mücerrebimiz değil miydi?

-Evet, mücerreb idi ama biçare hem züğürtlük hem (...) ⁵⁴ sevdasıyla bizi bırakıp kaçmağı ihtiyar etmiş.

⁵³ Okunamadı.

⁵⁴ Okunamadı.

-Çok tuhaf arkadaşlık! Sabahleyin kendisini görmediniz mi? Bir şey demedi mi?
-Gördük ve hatta beraber sabah kahvaltısı da ettik ama “Ey ne çare öyle oldu başımda kavak yeli esiyor idi.” dedi. Biz de öyle kavak yeline aklımız ermediği için affettik. Geçti gitti.
-Sonra?
-Sonrası felakete uğradık! Rahatsız olduk arkadaş nârına yandık! Boğaziçi fena imiş vesselam!

LATİFE'YE MAHSUS TELGRAFLAR

Sirkeci İskelesi Caddesi'nden

Bu caddenin ismi Gazeteciler Caddesi nesmiye olacağı söylenmektedir.

Gedikpaşa'dan

Tiyatro yolundadır.(Gazetesi değil ha!)

Köprübaşı'ndan

Müvezzilerin bazı matbaaya uğramaması ma'hûd Hacı Zenop tarafından güya ve şediden tembih olundu. Çünkü dayak var imiş.

Galata'dan

İkbalinin altı yüz bin franklık ikramiyeyi kazanmağa meydan vermeyip de parlaklığını birden bire göstermesinden dolayı (Terzi Markoperi) ağlıyor imiş.

Matbaa ve Gazete Sâhib-i İmtiyâzı Zaharya Beykozluyan

İlânât

Macera-yı Aşk ve Kara Talih nam facialar ve fitneten Şükrü nam tiyatro ve yeni tab olunan Rodos'un Hace-i Osmânî ve şerh-i şefiknâme ve her cins tarihler ve mekteb-i tiyatro kitapları Köprübaşı'nda kâin kitapçı barakasında fûrûhat olunmaktadır.

Asitane'nin her civarında akaret ve arazi almak ve satmak ve icâr ve istancâr için mahsus suhûlet simsarı Madovesiyan Biraderler sakin İstanbul'da Köprübaşı'ndaki kitapçı barakasında mahal-i mezkûrda her gün alım ve satım icra olunmaktadır.

Balıkpazarı'nda Beşiktaş iskelesinde bu kere fevkanî bir kiraathane teşkil ve tanzim edilmiş vve doğrusu temizlik ve nezaret cihetiyle dercen-i makbulede bulunmuş olduğunu ihtar ve ilan ederiz.

Mekâtib-i Rüştiye şâkirdanı vesair heveskaran-ı fûnûn için bir ilim icmâli hâsıl olmak üzere bu defa ulûm-u Riyaziye muallimlerinden Hafız Abdüllatif Efendi'nin kitap mafsallat hendeseden ahz u cem ile tertip ve Zübte'ül Hendese namıyla telkib edildiği hendese kitabı bir çarık mecdiye fiyat ile Çemberlitaş'ta Abdülhalil Ağa ve Bahçekapısı'nda Hasan Ağa dükkânıyla Köprübaşı'nda barakada fûruhat olunmaktadır.

Bahçekapısı'nda Hacı Bekir'in üst yanında Eczacı Hürmüz Ağa'nın dükkânında dış tabibi Antuvan nam kimesne sanat-ı mezkûrede maharet kamilesi olduğundan kendisine müracaat edenleri her vechile hoşnut edeceği ve yine dükkân-ı mezbûrede Doktor Erestidi Bey'in perşembe günleri mecrana bakacağı.

Mahmutpaşa başında Bezciler Hanı Sokağı'nda 3 numara fotoğrafhanede fevkalade muntazam surette üç adet fotoğraf kartı on beş kuruşa çıkartılmakta olduğu ilan olunur.

-Ama ayaklarımı sıkıyor ha! Ne tuhaf herif!
-Haydi yıkıl! İnşallah senin de başına gelir de...

2.15. NUMARA: 15

Matbaa ve Mahall-i İdaresi

Asmaaltı'nda Camlı Han'da 11 numaralı daire-i mahsûsadır.

Abone bedeli: Dersaadet için bir seneliği üç beyaz Mecidiyedir.

Taşralar için posta ücreti başkadır. Bir nüshası 40 paradır.

İlânât

Beher satırından bir defa için üç kuruş alınır. Birkaç defalık olur ise ayrıca pazarlık olunur. Posta ücreti verilmemiş olan mektuplar reddedilir.

Numara 15

(Birinci Sene)

30 Eylül 1290 2 Ramazan 1291 Pazartesi

Pazartesi ve perşembe günleri neşrolunur, eğlence gazetesidir.

Hezârân-ı hezâr teşekkür olunur ki işte Ramazan-ı Şerif mağfîret-i redîf geldi. Arz-ı cemâl eyledi. Hoş geldi. Safa geldi! Dîdeler rûşen! Artık bundan sonra halleri seyretmeli. Bu bâbda geçen bir nüshamızda epeyce söz söylemiş olduğumuzdan şimdi yine tekrar etmeğe hacet göremedik. Fakat keyfimizden her nasılsa şiir-i tamirimizde tepinmekle bir ramazaniye söyleyerek bir vech-i âtî *Latife*'ye derc eyledik.

RAMAZANİYE

Ehlikeyf ile züğürtler düşünürken her an
İzz ü hürmet ile nâgah çıkageldi ramazan

Gayrı her kimsede bir çîn çîn ve temkin
Türlü suret görülür böyle olur hâl-i zaman

Kimisi hiddet ile hışm u gayzla rencûr
Kimisi açlık ile keyf-i dühâna nâlân

Bazı tiryakiler var ramazanın ki hele
Yüzüne bakar isen bin kadar eyler hezeyan

Muhassal başka zamanlar göz açık olmalıdır
Türlü türlü zor iğrâba uğrar insan

Nasıl şiir-i zevk buyuruldu ya? Doğrusu sonradan biz de beğendik! O ne kadar selamet! Ne kadar hoş ânîdelik! Biz şair imişiz de haberimiz yok. Peh peh! Ha durun şunu söyleyeyim: Kendimize şair imişiz dedik ama tuhfe-i vahîyi ona âlûde şiir söyleyenler gibi şair değiliz. Bilinmiş olmak lazım gelir. Biliniz.

Boğaziçi'nde iki mukabil sahilin beyninde darlığı Şirket-i Hayriye vapurlarının ekseri birbirlerine müsademe etmelerine sebep verdiği için şirket-i mezkûr tarafından sahillerin yüz arşım kadar tavsiine karar verildiği mütevatirdir.

.....

Tramvay şirketi kendine mahsus olan tarfkin etrafına demir parmaklık çekmek tasavvurunda imiş. Bu tedbir ile hem bayraktarlara aylık vermekten kurtulacağı ve hem de bundan böyle hiçbir kaza zuhur etmeyeceği aşikârdır.

.....

Medeniyet gazetesi gelecek cumartesi günü dahi bir ilave neşr ile geçen cumartesi günkü nüshasındaki resimlerin birisinin Fuad Paşa merhumun ve diğerinin fehâmetli hidiv-i Mısır hazretlerinin resmi olduğunu hassen beyan edecekmiş.

.....

Beyoğlu'na işleyen omnibüs arabaları Şirket-i Galata Tüneli sâhib-i imtiyâzını şimdiden protesto etmekte imiş.

.....

Pazar günleri bir eğlence gazetesi neşrolunduğundan dolayı yevm-i mezkûr tarafından gazete neşri ricasını hâvî bir arzuhal kaleme alınıp reis'ül cerâid *Basiret*'e takdim kılınmak üzere imiş.

.....

Letâif-i Âsâr'ın cuma günkü nüshasında Deli Corci'nin müsâvat-ı efkâr-ı cihetle hülâsen efkâra bir vizite verdiği muharrir idi. İşittiğimize göre Deli Corci bu müsâvatı kabul etmediğinden *Letâif-i Âsâr* aleyhine davaya kıyam etmiştir.

.....

BEYOĞLU MATMAZELLERİNDEN GELEN MEKTUP

Efendim,

Geçen nüshanızda telgraf havadisi arasında Deli Maria'nın bir yeni fistan biçimi tasavvurunda olduğuna ve bununla beraber modistracılığa başladığına dair bir makale

görülmüştür. Hâlbuki biz bunu işitir işitmez cümlemiz toplanıp ne kadar modistra dükkânı var ise dolaştık Deli Maria'ya benzer adam göremedik. Nihayet merkûmeyi mutadından olduğu üzere hiçbir tarafa bakmayarak dalgın dalgın gitmekte olduğu halde Teke önünde yakaladık bu hususu kendisine sual ettik ise de asla öyle tasavvurda bulunmadığımızı ve hatta kendisinin aklı fikri işbu haline sebep olan nişanlısının kendisini terk eylemesinde olduğunu beyan eyledi Maria'nın bu derdi bir cihetle pek çoğumuzun başında ise de açıktan açığa söylediğimizde mezkûr ünvanın bize dahi verileceğini bilecek kadar daha aklımız başımızda olduğundan bu bâbda kendisine bir şey söylemedik ise de işitilen sözün yanlış idüğüne vakıf olduk.

Efendi bu yalan yanlış neşriyatınız ile beyhude yerde bizim ismimizi cihet-i lekedar ettiniz. Evvela doğru yol gibi halkın kesret üzere amedşud ettiği bir mahalde herkes bizim Deli Maria ile konuştuğumuzu görüp hıncahınç başımıza birikti. Zaten bizi seyretmek için bahane ararlar. Hoş bizim de bu husus için o kadar canımız sıkılmaz ise de ekseri bir adamın nasıl bir adam idüğü görüşüp konuştuğu kimseden bahsolunmak âdet-i kadîmiyeden olmakla ihtimaldir ki âlem bizim dahi merkûme ile hemhâl olmamıza zâhib olur. Bu ise bizim hakkımızda pek büyük muzır olacağı beyhudedir zira herkes bizi akıllı diye bilip durduğu halde dahi senede bir tanemize nişanlanmak nasip oluyor. Ne derecelerde fena tesiri olduğunu anlatmak in hassaten beyan ederiz ki şu günlerde birimizi gazeteci esnafından bir adam istedi ise de bir gazetede zincir ile bağlanmış bir adam resmi görüldüğünden cesaret edip söz veremedi. Saniyen bu neşriyatınız ile güya bizim fistanlarımızın biçimi delice şeyler gibi anlatmışsınız. Bunu hiçbir vechile kabul edemeyiz. Ama eğer bizim fistanlarımızın biçimi başkalarını divane eder ise onu bilmeyiz bizim pek iyi aklımız başımızdadır. Fistanlarımızın biçimi de Paris modistrelerinin aklının eseridir.

İşte müellif bundan böyle bizim fistanlarımız hakkında bir şey yazar iseniz size ceza olarak her gördüğümüz yerde yüzümüzü öbür tarafa çevireceğiz böylece malumunuz ola.

İmza

Beyoğlu Matmazelleri

İşbu mektuba karşılık yazdığımız cevabı bu defa yerimiz müsaade etmediğinden gelecek nüshamızda derc edeceğiz.

.....

Bir zat tarafından matbaamıza gönderilen muhabere-i kulkuli bir varakanın suretidir:

-Ne o birader bugün seni hasta gibi kırık görüyorum yoksa hasta mısın?

-Hayır hasta değilim ama...

-Aması ne olacak?

-Sankim!

-Canım söyle diyorum. Beni merakta bırakma.

-Şey...

-Haydi, ne ise şu bileyim sanki bunda ne var?

-Dayak yedim de onun için hasta gibiyim.

-Ay kimden?

-Yo! Bak orasını eğer ayıplamaz isen söylerim.

-Canım ayıbı falan yok sen söylemeğe bak.

-Kimden olacak bizimkilerden!

-Ama etme! Nasıl oldu?

-Hay kuzum hay! Nasıl mı olur? Hele eve bu günlerde Ramazan masrafı elimde bak dayak yer misin yemez misin? Eğer almayacağım diye inat edersen var ya! Benim gibi her tarafın kırılıncaya kadar yersin!

-Ey birader inandım inandım benim de başıma geldi. Ah biri kadınlarımızın taht-ı tegallübüne düşürmesin!

-Âmin birader âmin.

YİNE MUHAVERE

-Vay birader nasılsın? Bugün sizi pek güler yüzlü görüyorum.

-Evet, öyle oldu.

-Nasıl oldu?

-Sanki bu sene paradan çıkmadım da gülüyorum

-Canım ne demek istiyorsun? Meramını açık söyle!

-Ah Ah! Daha bundan açığı nasıl olur? Ramazan gelmedi mi ya!

-Ey geldi ise ne oldu?

-Nasıl ne oldu. Ramazan geldi evlere beraber birçok kavgalar da getirdi. Her evde kavgadan durulmuyor ortalığın hali malum paralar yok ki kadınların her dedikleri olsun.

-Ey sonra?

-Sonrası ben de paraların namı bile olmadığını pek ala biliyorsun bizimkiler Ramazan masrafı diye dünyayı bana zindan ettiler ne yapalım, düşündüm taşındım masraf görmemek için çocuklarla beraber Ramazan'da on beş gün Beşiktaş'ta akrabadan birisine misafir gitmeği ve on beş gün de ahbabları dolaşmağı kurdum ve bu niyetimi çocuklara güç hal ile kabul ettirebildim.

-Öyle ise aferin bak ben buna adeta haset ettim.

-Aferin ya! Böyle şey için yüzüm gülmez de ne olur?

A.F

LATİFE

Bu muhavereleri göndermiş ve tabii için haylice de yalvarmış yanmış yakılmış ve hatta basmaz iseniz bir daha varaka göndermem demiş olan ağaya ...⁵⁵ şey...⁵⁶ Efendi'ye deriz ki işte gördüğünüz a! Muhaverelerinizi yazdık ve bastık! Şimdi senin elbette diyeceğin kalmamıştır. Ama bizim diyeceğimiz var. Dinle! O da şudur ki biz şu muhavereleri beğenmedik yani beğenmeyerek istemeyerek *Latife*'ye derc eyledik. Çünkü siz evden dayak yemişsiniz afiyet ola fakat bu dayak döven ile sizin beyninizde kalmış idi. Hâlbuki bu dayak fıkrasını biz gazeteye koyduk elbette kadınların hepsi görecektir. Ondan sonra her evde bir dayak patırtısıdır gidecek! Buna sebep ise siz hazretleri olmuş olacaksınız. Her ne ise günahı var ise mübarek boynunuza! Bir daha varaka gönderirseniz dayaksız tarafından olsun ihtar ederiz! Biz dayak patırtısına gelmeyiz. *Latife*'ye bakalım.

⁵⁵ Metinde bu şekilde gösterilmiştir.

⁵⁶ Metinde bu şekilde gösterilmiştir.

KEZA MUHAVERE

-Efendim gazete mutalaa ediyor musunuz?

-Hay hay!

-Hangisini okuyorsunuz?

-Hepsini gözden geçiririm.

-Öyle ise elbette *Ceride-i Havadis* 'i de görüyorsunuz!

-Evet, ne olmuş? Çünkü onda çok tuhaf ibareler, sözler bulunur. Adeta insan Şaryovari okuyor gibi güler eğlenir.

-Şüphe yok! Geçen perşembe nüshasında bir şey gördüm de anlayamadım çok tevil ettim uymadı. Efendimizin malumatı daha çoktur size soracağım lütfen hal buyrun!

-Estağfurullah malumat ne gezer! Fakat buyrun bakalım, anlayabilir miyim?

-Efendim elhevaibden bir mektup tercüme etmiş ki milli bahr-ı ezrak ile bahr-ı ebyazın fevkalade bir feyezânını beyandan ibaret. O tercümesinde “Beş karadit vasıl olup burada tevakkuf etmiştir.” demiş. İbarede mana bu kıssada bu “Beş karadit” ne demek?

-Aman o ne? Beş bir aklımda karadit nedir? Onu aryalım. Acaba karadit karada akaredite lakırdılarından tahrif olunmuş bir şey mi olacak?

-Ey efendim! Hiç öyle maskaralık mı olur? Karada, akradite nerede? Karadit nerede?

-Ha ha! Dur! Sakın kararit olmasın? Kıratlar manasında!

-Sahih öyle! Hay Allah ceza versin! Ey bu takdirce şimdi şimdi mana çıkaralım. Beş kıratlara vasıl oldu ne demek? Mesela bir okkalar üç arşınlar beş kıratlar altı dehümler tabiri nasıl olur? Bunu belki saçma söylenir söylenmez!

-Onlar söylenmez ama *Ceride* hem söyler hem yazar. Arabî mütercimliği bu.

-Efendim yine o tercümede kuş içine alınmış elkıbtî lafzı var o ne?

-A canım siz de uzattınız ha! Hangi bir hitabı tashih edeceğiz? Elcevâib şehri'ül kıbtî demiş. *Ceride* 'de elkıbtîyi yahut harf tarifi anlayamayarak o vechile parantez arasına almış.

-Ya! Öyle ise *Ceride* tevekkeli falakaya girmemiş!

**GEDİKPAŞA'DA VAKİ OSMANLI TİYATROSU TARAFINDAN
NEŞROLUNAN PROTESTONUN NEŞRİDİR**

Ey bunca senelerden beri yeni teşrif ile müşerref buyuran himmetli ahali her tarafa açık olan kulaklarım ile işitiyorum ki hakkımda türlü türlü sû-yi zanlarda bulunmuşsunuz. Ebniyem hakkında çirkindir yakılacak diye aklınızca aleyhimde hareket ediyormuşsunuz. Fakat şurasını düşünmüyorsunuz ki şu muameleniz beni zemm değil adeten müteceddiddir. Çünkü bir ebniye içinde kimse olmaz ise yıkılmaz. Kalabalık kesretinden yıkılır ki o da rağbete delalet eder. Rağbette benim için bâis-i şeref ve itibardır. Bazılarınız da orta oyuncularını hayali Karagöz'ü bana tercih ediyormuşsunuz. Doğrusu ya çok insaf! Hiçbir kere düşünmüyor musunuz ki orta oyunlarına hiç ağız açan var mı? Onların ehemmiyetsizliğine bundan büyük delil aramıyorsunuz. Görmüyor musunuz benim için koskoca gazeteler birbirlerine giriyorlar aleyhime balta satır sallıyorlar. Ey bu kadar dağdağa ve gürültülere sebebiyet veren bir şey orta oyunları gibi kaleme alınmayan bir şeye tercih olunur mu? Doğrusu ettiğimize noksaniyetten başka bir şey denemez. Benim vaziyetim gün gibi aşikârdır ama ne yapayım ki düşmanlarım bulut gibi önümü kapayıp size göstermiyorlar. Şimdi de başıma bir opera tiyatrosu çıkardılar. Akılları sıra bununla bana rekabet edecekmişler. Dikran Cuhacıyan şöyle tiyatraya eşnâ der böyle falan falandır diye muttasıl herifi gözümüne sokup duruyorlar o daha bugünkü çocuk. Biz baba olduk hiç bizimle başa mı çıkabilir? Hem ben her mevsimde on on beş yeni oyun veriyor iken halka kendimi beğendiriyorum da o topu üç gecelik oyunla ne iş görecektir? Aklım ermiyor. Belki Ramazan'ı çıkarabilir ama şey sonra benim gibi fedakârlığa dayanabileceği hiç zannolunmaz. Ben ise Ramazan'dan sonra daha ziyade gayrete gelirim. İtrakımı alan borçlulara merdane göğüs verip yine işimi ileriye götürürdüm. Hatta deniz aşırı yerlere kadar gidip ora halkını da memnun etmeğe çalışırım. Fakat yine göze girmiyorum. Bende bilmem ne yapacağımı şaşırırım. Hiddetimden büsbütün fedakârlığı ele alıp müşterilerden para alacak yerde üstüne birer lira vereceğim gelir. Ama düşünüyorum o zaman da bir lira azdır iki isteriz derler diye ayağa kalkacaklarından korkarım. Çünkü şimdiye kadar az fedakârlık etmediğim halde yine hiç gibi tutuyorlar. Ben bunlara varımı yoğunu telef ettim. Basiret gazetesi gibi konsültleri sattım handan konaktan vazgeçtim hepsini millet uğruna sarf ettim yine olmadı vesselam.

Bu günlerde bir şikayet daha duydum perde araları çok uzuyor diyorlar imiş. Bak buna memnun oldum. Çünkü şikayet oyunu beğendiklerinden gözlerinin önünden

ayrılmasına razı olmadıklarını anlatıyor. Canım bu halk vallahi tuhaf zam ediyoruz diye methediyorlar. Şikayet yerine iltifat ediyorlar. Ama ne fayda ki onların muradı başka. Bunlardan kurtulmak için bu sene kâğıtlanıp ziynetlenip meydana çıktım. İlk akşamda da müşteriler üstümüz başımız Paskalya yumurtası gibi kıpkırmızı kesildi dediler. Bilmem ben artık bu işten bıktım adeta kendi kendime kıymağa karar verdim. Hatta orta yerde ipi asıp şimdilik üzerine bir avize taktım. Eğer aleyhimde biraz daha devam olunacak olur ise hemen avizeyi çıkarıp kendimi asacağımı malumunuz olsun ha!

LATİFE

Osmanlı Tiyatrosu'nun şu protestosunu gördük okuduk aynen derç ettik fakat sade buna dair olan efkârımızı yetiştiremedik. Çünkü malum a Ramazan münasebetiyle insan fikri pek çabuk toplayamaz bunun için mutalaamızı ileriye ta'lik eyledik.

LATİFE'YE MAHSUS TELGRAFLAR

Diyâr-ı Ademetten

Bundan ikdâm-ı irsâl olunan küçük gazetenin bu günlerde yine bu tarafa geleceği söyleniyor.

Ceride-yi Ruyadan

Şu aralık bakır para olsun bizim taraflarda dahi görüldüğü yoktur.

Gece Kırbesinden

Pire tahta beyni biraz biraz azaldı ise de yine uyku kendini naza çekmektedir.

Matbaa ve Gazete Sâhib-i İmtiyâzı Zaharya Beykozluyan

İlanât

Macera-yı Aşk ve Kara Talih nam facialar ve fitneten Şükrü nam tiyatro ve yeni tab olunan Rodos'un Hâce-i Osmânî ve şerh-i şefiknâme ve her cins tarihler ve mekteb-i tiyatro kitapları Köprübaşı'nda kâin kitapçı barakasında furûhat olunmaktadır.

Asitane'nin her civarında akaret ve arazi almak ve satmak ve icâr ve istancâr için mahsus suhûlet simsarı Madovesiyan biraderler sakin İstanbul'da Köprübaşı'ndaki kitapçı barakasında mahal-i mezkûrda her gün alım ve satım icra olunmaktadır.

Balıkpazarı'nda Beşiktaş iskelesinde bu kere fevkanî bir kıraathane teşkil ve tanzim edilmiş vve doğrusu temizlik ve nezaret cihetiyle derece-i makbulede bulunmuş olduğunu ihtar ve ilan ederiz.

Bahçekapısı'nda Hacı Bekir'in üst yanında Eczacı Hürmüz Ağa'nın dükkânında Diş Tabibi Antuan nam kimesne sanat-ı mezkûrede maharet kamilesi olduğundan kendisine müracaat edenleri her vechile hoşnut edeceği ve yine dükkân-ı mezbûrede Doktor Erestidi Bey'in perşembe günleri meccanen bakacağı.

Siluri'den Avdet

2.16. NUMARA: 16

Matbaa ve Mahall-i İdaresi

Asmaaltı'nda Camlı Han'da 11 numaralı daire-i mahsûsadır.

Abone bedeli: Dersaadet için bir seneliği üç beyaz Mecidiyedir.

Taşralar için posta ücreti başkadır. Bir nüshası 40 paradır.

İlânât

Beher satırından bir defa için üç kuruş alınır. Birkaç defalık olur ise ayrıca pazarlık olunur. Posta ücreti verilmemiş olan mektuplar reddedilir.

Numara 16

(Birinci Sene)

5 Ramazan 1291 3 Teşrinievvel 1290 Perşembe

Pazartesi ve perşembe günleri neşrolunur, eğlence gazetesidir.

Şirket-i Hayriye idaresi tarafından zîr-i hükümetinde bulunan vapur kamaralarında yatılması evvelce men edilmiş idiye de bu kere Ramazan münasebetiyle yatmak isteyenlerin dolu mevki memurları tarafından ölçülüp kaç insan enine müsâvi gelir ise o nispette mevki parası alınarak ruhsat-ı şâyân buyurulmuştur.

Osmanlı Tiyatrosu'nda gazetecilere tahsis edilmiş olan localarda beş altı yaşında birtakım çocuklar görülmekte ve bunlar locaların arkalarında bir aşağı bir yukarı koşarak oyunları "Kritik"* etmekte oldukları cihetle eğer Osmanlı Tiyatrosu bununla da ilerlemez ise hiçbir şeyle ilerlemeyeceği mütevatiren söylenmektedir.

Medeniyet gazetesi her nasılsa bir hatada bulunduğundan buna mecâzeten on beş müvezzilerin ağız ve elleri gezmek şerefinden mahrum bırakılmış yani çantalarında hapsiyle fakat kadim müşterilerine örtülü olarak verilmesine karar verilmiştir.

MÜTALAA

Böyle tatillik darısı dostlar başına

Yeni Cami havalisinde her bir esnaf mevcut bulunduğu halde yalnız gazeteci olmadığından arzuhalcilerin birisi oradan kaldırılarak yerine *Hülâset'ül Efkâr* gazetesi nakil olunacakmış.

Şu günlerde açık denizlerde bir hayli sakatlık ve gark vuku bulmakta olduğu geçen nüshamızda bildirdiğimiz Boğaziçi sahillerinin tavsii tasavvuru şimdiki halde te'cir kılınmıştır.

Medeniyet gazetesi resimli nüshasını abonelerine meccanen vereceğini yani resimsiz olarak haftada üç kuruşluk gazete neşrettiği halde abonelerinden aldığı şu üç kuruş yüz parasını iade eyleyeceğini vaat eylemiştir.

MÜTALAA

Aboneler abonelikleri cihetiyle zaten haftada üç kuruştan eksik para vermekte oldukları cihetle yüz parasını geriye aldıkları gibi gazeteyi büsbütün bâd-heva almış olacaklarından ve bu ise pek büyük bir fedakârlık olduğundan şayet *Medeniyet* bir zaman bu usulü terk edecek olsa dahi tarafının birbirlerine söz söylemeğe hakları olmayacaktır.

VARAKA

Semtim Üsküdar olduğu halde salı günü bir sebepten dolayı saat birde İstanbul'a inmiştim. Köprüye çıkar çıkmaz müvezzinin biri elime bir *Medeniyet* gazetesi sıkıştırdı. Vakıa Ramazan münasebetiyle öyle uzun uzadıya şeyler mütalaasına kafalar müsait değil ise de herifin ısrarına tahammül edemeyip ikinci sahifesinde “Bu akşam Avrupa tiyatrosuna gittik şöyle güzel böyle âlâ bulduk.” meylinde bir beyitçeğiz gördüm. Ben o paraya gitmediğim cihetle hakkında hiçbir efkârım yoktur. Fakat

vapurların gece saat yedide bittiğini haber aldığım ve *Medeniyet*'in sabah karanlığı çıktığını gördüğüm cihetle şu bendin ne zaman yazılıp ne zaman dizilip ne zaman basıldığına bir türlü aklım ermeyip şu kâr-ı mahiraneye hayran kaldım. İşi hayalden tahkik etmek istedim. Onun Karagöz oynatmaktan vakti olduğunu bilmediğim cihetle vazgeçtim. *Tiyatro*'nun da komediden baş alamadığı için ona da sormak istedim. Nihayet müşkülümün halini senden ricaya karar verdim. Fakat Allah aşkına sen de latife etme de sözün doğrusunu söyle zira pek meraktayım.

LATİFE

Bu dediğiniz bent eğer *Medeniyet*'ten gayrı bir gazetede olmuş olsaydı mutlaka bir gün evvel yazılmış der idik. Fakat mademki gazete *Medeniyet* gazetesidir ve bu gibi süratlerini gece saat yedide tahakkuk eden bir maddeyi sabah saat on ikide gazeteye derc edilmek *Medeniyet* muktezâsıdır. Mutlaka bu bent gece o vapurdan çıkıldıktan sonra mürettiplerin evlerine haber gönderilerek celb olunup dizilmiştir. Zira *Medeniyet*'e sahtekârlık sığmaz. Ama nasıl olmuş da bu bent ikinci sahifeye geçmiş acep gece yarısına kadar ikinci sahife henüz bağlanmamış mı dersiniz biz yine deriz ki *Medeniyet* öyle harikulade şeyler meydana çıkarmıştır ki bedeviyet-i zamana kıyas olunarak olur ise insan hayran kalır. Binâberin bunda da merak edilecek bir şey yoktur.

SUAL-CEVAP

- Şık beylerin sermayesi nedir?
- Gözlük ile baston.
- Dilencilerin sermayesi nedir?
- Yüz pekliği.
- Kasapların sermayesi nedir?
- Kalp pekliği.
- Dava vekillerinin sermayesi nedir?
- İki tarafa yalan.
- Tramvay bayraktarlarının sermayesi nedir?
- Kûy-ı taban.

- Zamane âşıklarının sermayesi nedir?
- Kuru lisan
- Yeni Cami kebabçılarının sermayesi nedir?
- Bir siyah ciğer tavası.
- Şaryovari gazetelerinin sermayesi nedir?
- Bu günlerde *Hülâset'ül Efkâr* gazetesi.

OPERA TİYATROSU

Muaheze

- Aferin birader. Doğrusu ben sizi bu kadar bî-vefa bilmezdim.
- Ne oldu efendim? Bîvefalık sıfatını kazanacak ne harekette bulundum?
- Maşallah. Evveli gün vermiş olduğunuz sözü ne çabuk unuttunuz!
- Ha şu geçen birleşmek için olan mukaveleyi mi?
- Ona şüphe mi var?
- Vakıa efendim bu bâbda olan hitamı mukarrım. Fakat bu bir mazerete mebni olduktan başka olmasa bile bî-vefalıkla itham olunmağa sebebiyet verecek derecede bir hareket değildir.
- Hayır, halef vaat zannettiğiniz kadar küçük bir şey olmamalı. Lakin hele şu özrünüzü söyleyiniz bakalım da şimdi ben sizi bir başka taraftan yakalarım.
- Vah efendim evvelce arz ettiğim gibi evvelsi akşam ehîbbâdan bir zata iftara gitmiştim. Her ne kadar size söz verdiğimi söyleyerek ba'd-ı ilti'âm ruhsat istemiş isem de bir türlü ellerinden kurtulamadım. Mademki bu akşam bize misafirsiniz gece de bizimle beraber olmanız lazımdır diyerek bendenizi fevkalade güzel bir çalgıya götürdüler.
- Hah! İşte şimdi yalanınızı tuttum. Siz çalgıda değildiniz.
- Vah çalgıda idim bir efendim.
- Susun Allah'ı seversen! Oruçlu ağzınız ile yemin etmeyiniz ben sizi bâzîde misafirhane-i askeride...
- İşte iyi ya efendim. Ben de çalgıya gittim diyorum a! misafirhane-i askeride Dikran Çuhacıyan Efendi bir çalgıhane açmış. Fakat ah için pek güzel çalıyorlar. Mugannî ve mugannîyelerinin sedası insanı mesr ediyor.

-Nasıl çalgıhane ey efendim? Tiyatro diyiniz şuna. Beni de şaşırttığınızda az kaldı size bî-vefalıktan başka bir de yalancılık istinâd ediyordum.

-Hayır, efendim sizi ben şaşırtmadım. Siz kendinizi şaşırtmışsınız. Orası tiyatro değil adeta çalgıhane.

-Ah ah! Be canım tiyatro nasıl olur?

-Efendim tiyatro artist ile yani aktrist ve aktör ile olur. Yalnız ses ve muzika ile olmaz. İş sade buna kalır ise o zaman çalgıhanedir.

-İyi ya siz bunu Dikran Efendi'nin eserini gözünüzü kapattığınızda mı seyrettiniz. Allah'ı sever iseniz? O kadar aktrist ve aktörleri görmediniz mi?

-Haşa gözümü kapamak değil belki dört göz ile baktım. Fakat ehemmiyetsiz bir rolü yapan bir aktörden başka aktör görmedim. Efendim siz her sahne üzerinde gördüğümüz adamı artist mi sanıyorsunuz?

-İyi ya artistin boynuzu mu kulağı mı olur?

-Fakat etvâr ve izah mahsusası bulunur. Yani adi bir adamı taklit ederken terbiye gösterir de yine işi aynı ve tabiiliğinden çıkarmalar... Köylü kıyafeti gösterir iken onların bacakları çıplaktır diye tulumbacıvari sahneye çıkmayıp ten rengi fanila giyer.

-Canım hiç nasıl olur ki mesela bir fahişe ile dostu beytinde geçen muamele tecessüm ettirilir de edep gözetilir. Veyahut bir tulumbacı taklidi yapılır da terbiye ibraz olunur hem de iş aynı ve tabiiliğinden çıkarılmaz.

-İşte efendin bu müşkülü halledecek artistliktir.

-Hayır, siz adeta garezkarlık ediyorsunuz.

-Haşa o sizin hayaliniz. Muradım garez olsa seslerini ve muzikayı da beğenmezdim. Orta oyuncularını tiyatroya tercih ettikleri gibi yine Karagöz oyununu buna takaddüm ettirirdim. Fakat tiyatronun değil hatta bunun ortaoyunlarından hayallerden karagözlerden yüz bin kere ala olduğunu tasdik ediyorum.

-Bize de yaranılmaz ki a canım! Dikran Efendi bunu mahza millet-i Osmaniye'ye hizmet için açtı. Ve tiyatro diye açtı. Biz ise teşekkür edecek yerde kusurunu gösteriyoruz.

-Evet, vakıa Dikran Efendi tiyatro diye açtı ama daha ölmedi. Mamafih talim ile olunmağa istidâtı vardır. Hizmet bahsine gelince ben de öyle işitmişim. Lakin Ermenice olarak neşrettiği ilanda matteessüf Ramazan'ın geldiğini beyan ile ilk evvel Türkçe oyun vermeğe mecbur olduğunu arz edip Ermeni vatandaşlarından istifâ-yı kusur ediyor buna ne dersiniz?

-Ne diyeceğim kabahat sizde!

-Niçin?

-Ay efendim siz de Ermenice ilanı okumayadınız! O bizim için yazılmış bir şey değildir. Biz ondan ne anlarız?

-Ne demek böyle bir efkâr başka bir lisan ile yazılmağla diğer lisan ehlinin gözünden mestûr mu kalmış olur?

-Benim o kadar ince şeylere aklım ermez. Ben bu tiyatronun aleyhinde bulunamam çünkü vicdanım bırakmaz. Nasıl bir okusana o gece müzikanın letafeti ve bahusus sermugannîyenin avaz-ı şirin eda ve haram biz eğitmesi beni mest ve bî-hoş edip bıraktı.

-Ay efendim onu kim tasdik etmiyor? Eğer siz sanatçı olan noksanlarını ikrar ederseniz efkârımız ittihad bulacak.

-Vah efendim böyle bir azamet içinde öğrenilen sanat da bu kadar olur. Belki de çoktur bile. Fakat istikbal için görünen istidad-ı fevkaladelerine diyecek yok a!

-Eğer devam edecek olur ise...

-Tuhaf hâmesi bu kadar kesret üzere bulunan ve hemen hepsi de erbâb-ı kalemden olan bir şeyin de devamında şüphe edilir mi?

-Siz ona bakmayın dünyadır bu bir gün olur ki iyi himayelerin hiçbiri görülmez olur. Belki bugünkü himayet kadar aleyhinde hareket görülür. İşte o zaman merdane mukabele lazımdır.

-Siz de ne kadar uzun uzadıya düşünüyorsunuz! Bu Ramazan'ı da mı çıkarmaz?

-O! Ona şüphe yok! Belki biraz da geçer bile.

-İyi ya siz ona bakınız.

BEYOĞLU MATMAZELLERİ TARAFINDAN ALINIP BUNDAN EVVELKİ NÜSHAMIZDA DERC EYLEMİŞ OLDUĞUMUZ MEKTUBUN CEVABIDIR

Cici cici matmazeller,

Yazmış olduğumuz mektubunuzu kemâl-i riayetle alıp mealini derk eyledik. Her şeyden evvel taaccübümüzü mucib olan şeyi hepimizin böyle bir yerde toplanıp aranızda asla mübâyinet efkâr-ı zuhura gelmeksizin gönderdiğiniz mektubu yazabilmişsinizdir. Zannederiz ki bu gayret derc etmiş olduğumuz telgrafın fevkaledede tesir etmiş olmasından neşet etmiştir. Biz hiç kimsenin hatırını kırmak istemeyiz

bâhusus sizin bunun için affınızı rica ile beraber o telgraftan muradımızı yanlış anlamış olduğunuzu söyleriz. Bundan maada sizin fistanlarınız gerçekten istihza olunsa bile yine ehemmiyet vermezsiniz. Müstehzilerin istihzalarını sizin hakkınızda olan emellerine nail olamadıklarından gazezlerinden bilirsiniz Deli Maria'yı hiçbir modistracı dükkânında görmediğiniz için kızmışsınız. Tuhaf bundan size ne? Eğer iş gerçek böyle ise yalnız bizim telgrafın verdiği havadis yanlış olmuş olur. Bu da zararlı bir şey değil a biz de her yazdığımızı doğrudur diye iddia etmiyoruz. Fakat sade bir babda hakkınızı gördük bunun için pek çok teessüfte ettik. Lakin sonradan düşündük taşındık bunda zararlı bir şey olmadığını bulduk. Deli Maria ile sokakta konuştuğunuzu gördükleri için halk hakkımızı su-i zan etti demişsiniz hiç teessüf etmeyiniz matmazeller çünkü bu şeyler bizlerde de olur. Birtakım münasebetsiz adamlarla konuşulur. Fakat herkes onları da bilir biri de tanır. Vakıa bu gibi kimseler ile hiç laf edilmese daha iyidir. Çünkü halkın zannı mutalaasını bir tarafa bırakalım bunların insana başka zararı dokunur. Selam verdiklerini ızrar ederler. Bir kere alıştılar mı her ne kadar kovulsalar yine gelirler. “Kişi refikinden bilinir.” Darbı meseli mucibince herkesin sizin de Deli Maria gibi divane olduğunuz zehâbına gelince de şu cevabı veririz. Malumunuzdur ki şimdi herkes alacağı kızların hüsn ü aklını aramıyor. Ancak ne kadar parası var diye soruyor. Mektubunuzun nihayetinde bir de bizi tehdit etmiş yani hakkınızda böyle muzır bir telgraf derc etmiş olduğumuz mecazeten yüzünüzü bizden saklayacağınızı beyan eylemişsiniz. Hareketiniz haksız olduğu için biz bunu da sallamayız eğer siz bize yüzünüzü göstermez iseniz biz de gider resimci tuhafiyeci dükkânlarında türlü türlü boyalı kokonalara bakarız. Demek isteriz ki edeceğiniz cezadan perva etmeyiz. Her halde oradasınızdır.

LATİFE'YE MAHSUS TELGRAFLAR

Bağlarbaşı 3 Teşrinevvel

Caddelerden biraz duman sıyrılıp herkes birbirini görmeğe başladı.

Taksim Kezâ

Birkaç günden beri buralarda hareket-i Arz devam etmektedir. Bu cihetle birçok haneler yıkıldı ise de eşyalardan maada altında kalan yoktur.

Tarlabası Kezâ

Arkalarında kavgalar olduğu halde bası sokaklarda sefalar görünüyor.

Sirkeci İskelesi Kezâ

Medeniyet hafifçe hastadır. On on beş gün kadar dışarı çıkmaması ve çıkar ise bile iyice örtünmesi kendisine ihtar olundu.

Aksaray Caddesi Kezâ

Caddemiz geceleri bir yerde durmayıp gezen gazlar ile tenvîr edildi.

Çarşı İçinden Kezâ

Kalabalık çok ama alışveriş hiç yok.

Matbaa ve Gazete Sâhib-i İmtiyâzı Zaharya Beykozluyan

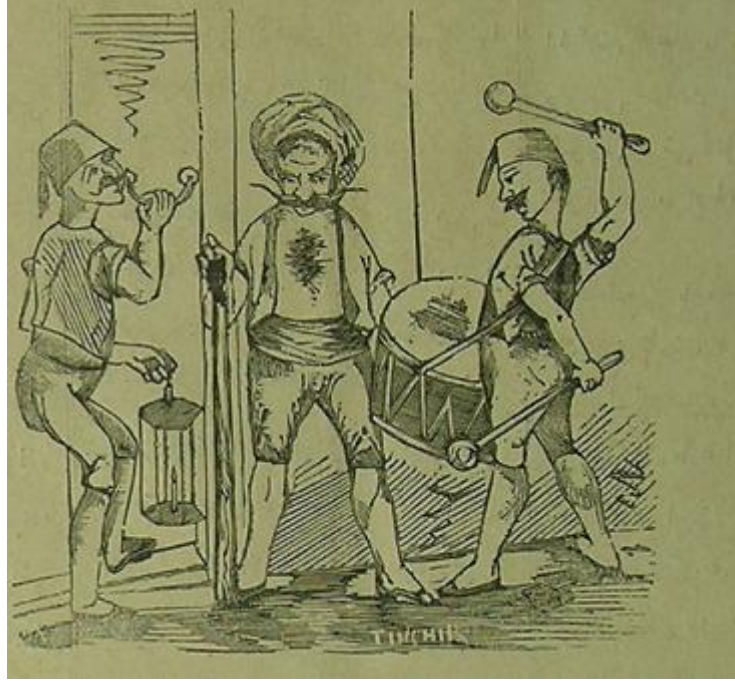
İlânât

Macera-yı Aşk ve Kara Talih nam facialar ve fitneten Şükrü nam tiyatro ve yeni tab olunan Rodos'un Hâce-i Osmânî ve şerh-i şefiknâme ve her cins tarihler ve mekteb-i tiyatro kitapları Köprübaşı'nda kâin kitapçı barakasında furûht olunmaktadır.

Asitane'nin her civarında akaret ve arazi almak ve satmak ve icâr ve istancâr için mahsus suhûlet simsarı Madovesiyan biraderler sakin İstanbul'da Köprübaşı'ndaki kitapçı barakasında mahal-i mezkûrda her gün alım ve satım icra olunmaktadır.

Bahçekapısı'nda Hacı Bekir'in üst yanında Eczacı Hürmüz Ağa'nın dükkânında Diş Tabibi Antuan nam kimesne sanat-ı mezkûrede maharet kamilesi olduğundan kendisine müracaat edenleri her vechile hoşnut edeceği ve yine dükkân-ı mezbûrede Doktor Erestidi Bey'in perşembe günleri meccanen bakacağı.

Balıkpazarı'nda Beşiktaş iskelesinde bu kere fevkanî bir kiraathane teşkil ve tanzim edilmiş vve doğrusu temizlik ve nezaret cihetiyle derece-i makbulede bulunmuş olduğunu ihtar ve ilan ederiz.

İşte geldim kapınıza. Selam verdim topunuza! Pat... Pat... Pat...

2.17. NUMARA: 17

Matbaa ve Mahall-i İdaresi

Asmaaltı'nda Camlı Han'da 11 numaralı daire-i mahsûsadır.

Abone bedeli: Dersaadet için bir seneliği üç beyaz Mecidiyedir.

Taşralar için posta ücreti başkadır. Bir nüshası 40 paradır.

İlânât

Beher satırından bir defa için üç kuruş alınır. Birkaç defalık olur ise ayrıca pazarlık olunur. Posta ücreti verilmemiş olan mektuplar reddedilir.

Numara: 17

(Birinci Sene)

9 Ramazan 1291 /7 Teşrinievvel 1290 Pazartesi

Pazartesi ve perşembe günleri neşrolunur, eğlence gazetesidir.

HAVADİS-İ DAHİLİYE

Görenek nam tiyatro müellifinin bi'lcümle gazeteler tarafından protesto edildiği ve yakında aleyhinde davaya kıyâm olunacağı misilli eğer müellif mûmi'ülleh mahkum olur ise mecazâta bâd-ı hevâ olarak bir sene müddetle *Hülâset'ül Efkar* veyahut *Tiyatro* gazetesine muharrir temin kılınacağı işitilmiştir.

Geçen yağmurlardan marpuççuların içinde hâsıl olan gölde kayık işleyeceği beyn-i ahali söylenmekte ise de İstanbul'dan Galata'ya geçmek için kayık ücreti on para olduğu halde mezkûr gölün bir cihetinden öbür cihetine geçmek için ne kadar fiyat tahsis kılınacağı henüz anlaşılamamıştır.

Köprübaşı parası olmayanlar için karşıya geçmeğe *Letâif-i Âsâr* tarafından bir güzel yol gösterilmiş ise de bunu herkes yapamayıp ancak canından bıkmışların icra edebileceği derkârdır.

Samatya'da kadının biri kızının Köprübaşı'nda asıldığını işiterek derhal bayılmış ise de sonradan merkûmenin katil ve caniler misilli asılmayıp âlâ tramvayda kayışa asıldığı bir takrîb ile kendisine anlatılmakta kesb-i ifâkat eyleneştir.

Kasımpaşa'dan gelen yolcuların rivayetine göre rakip oldukları vapur demir köprü açıklarında fırtınaya tutularak dalgalar vapurun güvertesine kadar girmiş ve bu

cihetle halkta bir hayli heyecan husule gelmiş ise de hamd olsun bir güne sakatlık vuku bulmamıştır.

Hayal gazetesini mütalaa edenler geceleri hayale gitmeğe lüzum görmemekte oldukları cihetle mezkûr gazetenin hayalci esnafa muzır olduğuna binaen esnaf merkûme tarafından gazetenin hasılatından bir miktar meblağın kendilerine terki teklif olunup eğerçi bu suret kabul edilmez ise aleyhine davaya kıyâm olunacağı mukarrer bulunmuştur.

MÜTALAA

Bu hâl-i mütalaa *Hayal* gazetesinin şu günlerde opera tiyatrosu münasebetiyle zenginleştiği görüldüğünden hayalci esnafın arkadaşlarının şu inâsı çekemediklerinden neşet eylesmiştir.

.....

Kasımpaşa'ya işlemekte bulunan vapurlardan 12 numaralı vapur son postasını icra etmekte iken hareketine adeta hiç yürünmez derece ağırlık gelmiş ve kaptan tarafından birkaç kere sürat kumandaları verilmiş ise de makinist cânibinden evvelce anlaşılmayan mırıtlar ile mukabele edilmekle ahali taacübde kalmış ve sonradan postanın son posta olduğu cihetle tasarrufa riayeten yeniden kömür yakılmaması tensîb kılınıp ocakta bulunan kömür ile idare kılındığından neşet eylesmiştir. Hatta bu aralıkta kayıkçının birinin vapura hiddet edip “Ya al yahut yol ver de geçeyim.” diye bağırdığı taaccüp ile işitilmiştir.

OSMANLI TİYATROSU

Temyiz Hakikati Şâmil Muhavere

-Osmanlı Tiyatrosu'na gidiyor musunuz?

-Evet, her akşam.

-Her akşam mı? Çok şey demek siz gazetelerin Osmanlı Tiyatrosu hakkında yazdıkları bentlere hiç kulak asmamışsınız?

- Ey siz onları doğru ve ehemmiyetli bir şeyler mi sanıyor idiniz?
- Şüphe yok. Bir şeyi gazete yazar da ehemmiyeti olmaz olur mu?
- Vakıa olmaz ama eğer iş doğru olur ise. Sırf gazez veyahut erbâb-ı ağraza hatır için tebatülden ibaret sözler yazılır ise o zaman onlara kulak asılmak şöyle dursun belki yazarların muratlarının aksine hareket edilir.
- Acayip! Demek siz gazeteler ile hem-efkâr değilsiniz. Osmanlı Tiyatrosu'nun terakki ve intizâm-ı ahvâline kanınız?
- Evet, habk-ı terakki ve intizamına kaniim.
- Ne söylüyorsunuz Allah'ı severseniz!
- Hatta mülkümüze nispetle Avrupa tiyatrolarına muadil bir derecededir diyebilirim.
- Amma yaptınız ha! Avrupa tiyatroları nerede bu nerede?
- Fakat efendim burası nerede Avrupa nerede?
- Ey efendim daha bu tiyatroda telaffuz hatası bile düzelemedi oynanan piyeslerin ekserisinin lisanı münasebetsiz. Oturacak yerler gayr-ı muntazam kuru hasır sandalyelerden ibaret hâsılı ezher-i cihet müzeyyenattan hali binâberîn böyle bir mahale nasıl terakki etti ve mülkümüze nispetle mükemmeldir diyorsunuz şaşıyorum!
- Vakıa efendim-Birkaç artist istişâne edildikte- telaffuz hatası ekser görülür oyunların lisanlarında hayli kusurlar bulunur. Tiyatro Avrupa tiyatroları gibi müzeyyen değil fakat bunlardan piyeslerin lisanlarındaki fenalık veya iyilik bittabi yazarlara ait olduğu gibi telaffuz ve müzeyyenâta tiyatronun terakki veya aksinin birinci derecede değil üçüncü derecede bile sebebi olamaz.
- Ne demek tiyatro için bundan ehemmiyetli ne şey görüyorsunuz?
- Efendim tiyatro lisan ve ziynetten ibaret değildir. Tiyatro ibretli bir vakayı gerçekten olur gibi tecessüm ettirmektir. Binâberîn terakkisi tecessümdeki tabiilik derecesiyle mütenasiben hâsıdır. Müddeamı ispata delil isterseniz işte:

Mesela mütেকellim olduğu lisanı bilmediğiniz bir âşıkın ya canından ziyade sevdiği cananından ayrılmak veyahut en'âm ve ihsanı sayesinde yaşadığı bir adama hıyanetlik etmek gibi bir mecburiyette bulunup birinin icrasına muhabbeti diğerinin ihtiyarına hamiyet ve sadakati razı olmayıp da kendisini telef ettiğini görür vukuu hali lisanlarına eşnâ olduğumuz için anlamadığımız cihetle birisi size fena menâ tercüme

ile anlatır ise mütercimim esnâ-yı tercümedeki su-yı telaffuzu tekemmülü vakanın vicdanınıza edeceği tesire ve bundan alacağınız sadakat ibretine mani olur mu?

-Hiçbir vakitte.

-Demek kazandığımız tesir aldığımız ibret gördüğünüz halden geldi işittiğiniz kâldan değil. İşte tiyatrodaki bir vakayı sahne üzerinde tasvir ederek halka ibret vereceğinden birinci derecede aranılacak eser-i terakki -vicdana tesir etsin için- tasvirlerin tabii surette icrası olup lisanın maksadı müfit olacak rütbede olması kâfidir.

-Ey efendim bu sırada lisanın da güzel olmasının tezâyüd-ü tesire ve sâmilere mütelevviz edip dikkatle dinlemelerine sebep olacağını nasıl inkâr edebilirsiniz?

-Bir cihetle inkâr edemem. Fakat evvel be evvel mültezim olan lisan olmayıp aktrist ve aktörlerin sanatlarında kesb-i maharetler ile hâsıl olan hikâyâtın tabii surette tecessüm ettirilmesidir ki bu cihetle tiyatronun terakkisi aşikârdır. Geceleri hiç gittiğiniz yok mu?

-Birkaç defa gittim efendim.

-Amerika Korsanları'nda Sinan'ın suret-i tanzimindeki letafetine ne dersiniz? Besa'da Karakaşyan hanımların birinin ibrazı şecaatiyle ahz-ı sarda diğerinin aşk ve muhabbetinde sadakatinde gösterdikleri şive-i tabiinin taravet ve mükemmelliyetini beyefendinin fenah rolünde hab ve zan sadakat ve âdû-ı vicdan bahislerinde damarlarda gayret ve himmet kanlarını galeyana ettiren tavr-ı üstadanesini inkâra insafınız kail olur mu?

-Vakıa bunlarda hakkınız var efendim. Mamafih yine bazı hataları itiraf etmelisiniz. Mesela o akşam merkûme ile Recep'in söyleyecekleri milli şarkı muzikacıların adem-i dikkatiyle iyice oynatıldı.

-Evet, fakat makarr olunduğunuz gibi bu hata muzikacıların vazifelerine dikkat etmeyip yerlerinde bulunmadıklarından neşet eylemiştir ki idareye büyük ta'liki olduğu gibi şâyân-ı ehemmiyet bir kusur da değildir. Binâberîn Besâ pek mükemmel bir surette icra edilmiştir. Hatta tiyatro aleyhinde şedîd lisan kullanan bir hayli kimselere bile "Eyvah iyi imiş. Tiyatro gerçekten ilerlemiştir." dedilerdi. Taaccüp olunacak şey yoktur çabuk tebdil lisan edilir mi?

-Hiç taaccüp etmeyiniz. Çünkü dramaların tesiri vicdanadır. Vicdanın tasdik ettiği bir şeyi lisan pek güç ketm edebilir. Müsin Onbaşı'yı seyrettiniz mi?

-Evet, fakat birinci perdenin nihayetinde sahnece biraz noksanlar görüldü. İki asker beyninde bir muharebe sureti beklenir iken üç dört tüfek sesinden başka ses işitilmedi.

Yalnız bir taraf askerinden gayrı asker görülmedi. Dördüncü perdede denizi geçeceği cihetle birinci perdedeki harp esnasında söylenmesi lazım olan bir söz söylenemeyecek dereceye gelmiş iken onbaşı rolünü icra eden Fasulyacıyan Efendi'nin tedbiri sayesinde söylenebildi. Vakıa Simyon Onbaşı'nın bu seferki icrasında hakikaten şu kusurlar görüldü. Mamafih bundan evvelki icralarında mezkûr perdenin pek güzel gittiği cihetle bu defaki adem-i intizâmın sahnece lazım gelen tedarikat ve tedbirde biraz noksan edildiğinden ileri gelmiş ise de Tomas Fasülyeciyan Efendi'nin Musin Onbaşı rolünde gösterdiği maharet ve zarafet öyle bir ufak hitabı değil pek büyük kusurları bile göstermeyecek derecede idi çünkü huzzâr-ı hayrân bırakan harekât-ı üstadanesi maddeyi öyle bir tabii surette tecessüm ettiriyor idi ki insan kendisini vaka meydanında sanıyor idi.

-Bunu ben de teslim ederim. Belki sizden bir derece daha ileri gidip her ne kadar görmemiş isem de Simyon Onbaşı Avrupa'da da bu kadar yapılıp diyebilirim.

-Eğer Görenek'te de bulunduğunuz tiyatronun hüsn-ü telaffuzca dahi terakkisini inkâra mecaliniz kalmaz idi.

-Evet, o akşam da orada idim.

-Kamile rolünü icra eden Agavni İzabel Hanım'ın telaffuzunda hele esaret aleyhinde bir tavr-ı âlempesendane ile sarf eylediği monologda ne hata gördünüz şive-i lisanın en nazik ve dakik yerlerinde bir sahibe-i lisandan hem de edibe bir sahibe-i lisandan ne fark buldunuz?

-Doğrusu hüsn-i telaffuz ve terâvet-ı güftârına habk-ı hayrandım. Tekellümde bu rütbe-i selâset telaffuzda bu derece letafet bir sahibe-i lisanda da nadir görülür.

-İşte Osmanlı Tiyatrosu böyle artistler yetiştirmiş iken adeta tiyatro denmeyecek derecede aşığılığına nasıl kail olunur?

-Hakikaten meşhûd etemm sözünüzü ben denize de tasdik ettirdi. Gerçi evvelce böyle zannetmiyordum fakat dikkatle seyretmemiştim.

-Evet, Osmanlı Tiyatrosu gerçekten terakki etti. Terakkisine görmüş olduğunuz üç dört oyun size kanaat verdi. Bundan böyle birkaç oyunda daha bulunacak olur. Ve hususıyla artistlerin habk-ı ser efrâzı olan Minakyan Efendi'yi de görür iseniz o zaman tiyatronun mükemmeliyetine inanırsınız.

-Minakyan Efendi hangisidir?

-Amerika Korsanları'nda Pol Berar rolünü yapan artisttir.

-Bendeniz oyunda gördüm efendim. Fakat isminin Minakyan olduğunu sizden işiterek müteaccip kaldım. Çünkü ben onu terk-ı kıyas eder idim.

-Vakıa farkı yoktur. Fakat Amerika Korsanları'nda yaptığı rol dirayet ve maharetine nispetle o kadar ufak bir roldür ki onunla kendisini methetmek istemem. İnşallah “Bî-Günah Kızcağız” oynandığı akşam gelip Ferdinand rolünde görür iseniz o zaman mahiyetini anlar ve kendisinin hünerini evvelce tasdik etmiş olduğumuz artistlerden birçok rütbe daha bâlâter olduğunu ikrar edersiniz.

.....

TİYATRO MÜDAVİMLERİNE VE BAHUSUS PARADİ TAKIMINA BİLİNMESİ EHEM VE ELZEM OLAN NİZAMNÂMEDİR

Birinci bent: Tiyatroya girmek için mutlaka bilet alınmalıdır.

İkinci bent: Bilet alındıkta hemen içeriye girmek lazımdır zannıyla kapı kapalı iken yıkarcasına vurmağa başlanmayıp vakt-i muayyen beklenmelidir.

Üçüncü bent: Bu aralıkta paradi takımı aşağı yukarı gezinebilir ise de localar güruhunun mutlaka gazinoda oturmaları lazımdır.

Dördüncü bent: İçeriye girildikte hemen patırtıya başlanmayıp ilanda muharrir-i saate intizar edilmeli. Ve eğer o saat geçer ise o zaman lüzumu kadar gürültü edilmelidir.

Beşinci bent: Esnâ-yı luubiyâтта oyunun bir parçası veya bir aktris veyahut bir aktörün hareketi tahsin edilecek olur ise el çırpıp ıslık çalmalı ve ayak dahi vurmalıdır.

Altıncı bent: Esnâ-yı luubiyatta mesela bir âşık maşukasının tesir-i muhabbetiyle telef olur veyahut bir peder evladını öldürmek gibi feci bir mecburiyette bulunur ise o zaman gülmeyip ağlamalı veyahut ihtiyar-ı sükût eylenebilir.

Yedinci bent: Bu misilli facia-yı telefin veyahut tabanca ile icra kılınacak olur da o aralıkta silah ateş almaz ise o halde gülmekte pek beis yoktur.

Sekizinci bent: Zaaf-ı basrî olup da oyunu dürbün ile seyretmek mecburiyetinde bulunanlar nazarlarını nokta-yı mukhereye dikilmemelidir.

Dokuzuncu bent: Alkış bahsinde sözün hitâmını beklemeli yani evvelce hoş gelen bir sözün tahsini gürültüsüyle ondan sonra gelecek daha güzel bir parçayı mahvetmemelidirler.

Sirkeci İskelesi Caddesi

Medeniyet'in bir yüzü gülmeğe başladı. Bu husus hayırlı nişane addolunur.

Kezâ

Hülaset'ül Efkâr dört gün mukdem kızak ve (...) ⁵⁷ tarîkiyle buraya vasıl oldu. Yakında ahirete doğru bir seyahat daha edeceği söylenmektedir.

Beyoğlu Doğru Yol

Mınakyan Tiyatrosu müdürü aktörleri bilet ile içeri kabul etmeğe karar verdi.

Galata

Tünel sâhib-i imtiyâzı Mösyö ... ⁵⁸ yer altından Amerika'ya bir yol açmak tasavvurundadır.

İstanbul Hanları

Sekinemizden pek çoğu Amerika'ya hicret etmek üzere Beyoğlu tarafına geçmektedirler.

⁵⁷ Okunamadı.

⁵⁸ Metinde bu şekilde verilmiştir.

Aksaray Gazinoları

Kapıdan dışarıda kalabalık pek çoktur.

Çarşıiçi Dükkânları

Metalarımızı seyretmek için her gün hayli kesân tecemmu etmektedir.

At Pazarı

Ahş u itâ pek revâîşlidir.

Yeni Cami Hâvalisi Pazarı

Karlı buzlu kırmızı şerbet satanların sedaları kesildi.

Bakkal Dükkânları

Eski medeniyetin kıyyesi yüz paraya yenisinin altmış resimlinin elli paraya tenezzül oldu.

Matbaa ve Gazete Sâhib-i İmtiyâzı Zaharya Beykozluyan

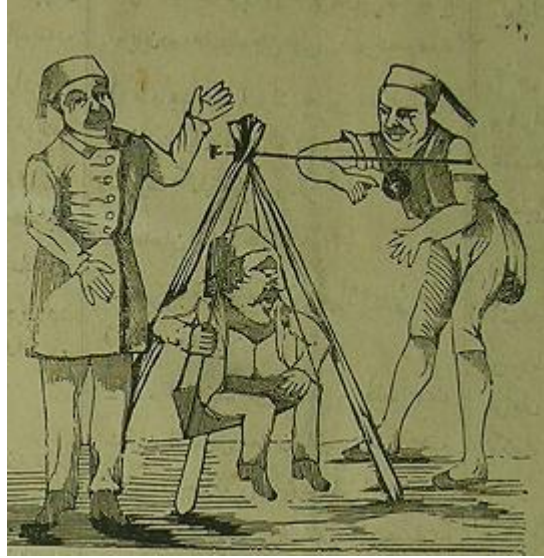
İlânât

Tasvir-i Sebât nam tiyatro ve Gül-zâr-ı Hayal nam kitap bu defa tab' olunup Köprübaşı kitapçı barakasında ve Bahçekapısı'nda Hasan Ağa dükkânında vesair mahallerde fûrûht olunmaktadır. İdbâr ve ikbal namıyla Osmanlı Tiyatrosu aktörlerinden Ahmet Mucib Efendi'nin telifgerdesi olan tiyatro her kitap satılan mahallerde fiyat mukarresiyle satılmaktadır.

Macera-yı Aşk ve Kara Talih nam facialar ve fitneten Şükrü nam tiyatro ve yeni tab olunan Rodos'un Hacı-i Osmânî ve şerh-i şefiknâme ve her cins tarihler ve mekteb-i tiyatro kitapları Köprübaşı'nda kâin kitapçı barakasında furûht olunmaktadır.

Bahçekapısı'nda Hacı Bekir'in üst yanında Eczacı Hürmüz Ağa'nın dükkânında Diş Tabibi Antuan nam kimesne sanat-ı mezkûrede maharet kamilesi olduğundan kendisine müracaat edenleri her vechile hoşnut edeceği ve yine dükkân-ı mezbûrede Doktor Erestidi Bey'in perşembe günleri meccanen bakacağı.

Asitane'nin her civarında akaret ve arazi almak ve satmak ve icâr ve istancâr için mahsus suhûlet simsarı Madovesiyan biraderler sakin İstanbul'da Köprübaşı'ndaki kitapçı barakasında mahal-i mezkûrda her gün alım ve satım icra olunmaktadır.

-Beş paraya gel kantara çöreklenmeden ucuz akıl ve fikrinde eğer mizan edersen aferin. Yoksa kendin tutmadan bir fayda yoktur sana.

2.18. NUMARA: 18

Matbaa ve Mahall-i İdaresi

Asmaaltı'nda Camlı Han'da 11 numaralı daire-i mahsûsadır.

Abone bedeli: Dersaadet için bir seneliği üç beyaz Mecidiyedir.

Taşralar için posta ücreti başkadır. Bir nüshası 40 paradır.

İlânât

Beher satırından bir defa için üç kuruş alınır. Birkaç defalık olur ise ayrıca pazarlık olunur. Posta ücreti verilmemiş olan mektuplar reddedilir.

Numara:18

(Birinci Sene)

13 Ramazan 1291 10 Teşrinevvel 1290 Perşembe

Pazartesi ve perşembe günleri neşrolunur, eğlence gazetesidir.

AHVÂL-İ MİLEL

Yahudi

Milel-i kadîmiyeden olmak mülebbesesiyle kendileri eskilikle müftehir vukuatla müştehirdir. Milletlerinin eski olmasından dolayı ahz u itâ ve ticaret vasiyetleri daima eski şeyler ile olduğu gibi yumurtayı kokutup ve eti çürütüp yiyerek ve arak ve şarabın fiçı dibinde kalmışını içerek ekûlât ve meşrubatlarında dahi eskiye itibar ederler. Fukarasının inatlarında en nefis taam palamut ve altı parmak bağı başlarından paça olup zengincelerinin en muteber taamı Kırmızı koyunu kuyruğundan külbastıdır. Millet-immerkûme mekûlat ve meşrubat ve husûsât-ı sâireleri misilli melbûsâtça dahi eski kemik cümle-i mu'tâdları olup yalnız yevm-i mahsusları olan cumartesi günleri gitmek üzere her birinin haline göre birer kat temizce elbisesi ve cumartesi kavukları vardır. Bunlardan başka eyyâm-ı mahsûsalarınca icraat ayine dahi gruptan beda ettikleri cihetle gününde eskisi indlerinde muteberdir. Yakın vakitlere kadar içlerinde ulûm ve maarife riayetten eser olmadığı halde biraz zamandan beri tarîk-i terakkiye sülûke başlamışlar ise de adem-i tahâret ve cesaret misilli eski tabiatları hala bakidir.

Benî İsrail zamanından sonra millet-i merkûme içlerinden bir hükümet-i müstakile teşkil ve peyda edemeyip hükümet-i sâireye sabit tahtında bulunmuş

olduklarından şu cihetle kadem-i rainleri ahvâl ve adet sairelerinin eskiliğine müreccahtır. Millet-i merkûme ecnâs-ı muhtelifeye münkasım olup bunlardan bir kısmı eğerçi bir müddet-i medîde müstakil icra-yı hükümet edebilmiş iseler de sonraları onların da idareleri hükümet-i sâireye geçmiş olduğundan kadem- i raiyyete riayet kasabası lehliler beyninde dahi bizzarure muhakkak olmuştur. Millet-i merkûme esna-yı halkarından şimdiye kadar ahvâh ve adetlerinden nîk ve bed hiçbir şey kayıp ve zayi etmeyip ancak lisân-ı kadimileri olan İbrani lisanını kayıp ve İspanyol lisanını kaybetmişlerdir.

Millet-i merkûmenin hîn-i zuhurundan beri beyinleri zayıf olup başları saçtan ârî ve gözleri mavi olup sakalları sarı olduğu halde tarîk-i terakkiye sülûge beden edildiğinden beri milel-i sâireye müşâbehat ve hüsn-i insaniyet peyda ve bu sebeple temyiz-i elbise iksa ettikleri misilli cesimâni ve vechen dahi letafet ve hüsn ve melahat kesb etmişlerdir. (Bakiyesi Sonra)

VUKUAT

Gazetelere tahsis olunacak ikişer pare resmin hîn-i ahtasında Dersaadet'te çıkarılan gazeteler sâhib-i imtiyâzlarının tasavvuratla taayyüş edecekleri beyan sırasında kendilerinin dahi Amerika vahşilerine medeniyet talimi zamanında oraya seyahat edeceğini *Medeniyet* gazetesi derkenarî geçen cuma günü neşrettiği resimli nüshasında derc etmiştir. Bu seyahat medeniyet talimi maksadına mebni olunup ancak buraca olan kesadı şu aralıkta taht memnuiyete alınmış olmasıyla borçlardan dolayı Amerika'ya firar edeceği meczûm olduğundan eğer böyle ise bizde beraber gideceğimizde şüphe yoktur.

.....

Hayal gazetesinin Tiyatrovi Osmânî müdürü Güllü Agop aleyhine olarak şu aralık şikşika edememesi müdür- mumi'üllieyh tarafından sirayet eden "ekonomi personel" illetiyile ağzı kapanmış olmasından neşet ettiği tahkik kılınmıştır.

.....

Mevsimi hulûl etmeksizin ihtifaya cesaret etmesinden dolayı *Hülâsetü'l Efkâr* gazetesinin terbiyesi mebn'ül haşerat müfred olduğu cebel-i bahayîm mevsim-i şitâ takarrub etmekte olduğundan Gedikpaşa Tiyatrosu'nda aktörislerin göğüslerini açıp memeleri meydanda olarak oynamak ve oyun bahanesiyle aktörler aktörisleri miyân-ı bedest edip dolaşmak ve âşık maşuk tarifinde sâir bir aletle işaret mümkün ve münasip mahal iken haç göstermek gibi sapık rezilliklerin şimdiden terki lüzumunu mezkûr tiyatro müdürüne ihtar ederiz.

Yine zikrolunan Gedikpaşa Tiyatrosu localarına beyaz girenlerin kırmızı çıktığını evvelce yazmıştık. Pencerelerin açık kalmasından mıdır nedir geçen akşam localara oturanlara nevazil-i isabet ederek pek çok aksırdıklarını o aralık aksırıklı şarkı söyleyen aktöris rivayet ediyor. Aktörisin aksırmasından nevazil-i sirayetine bakılırsa Fasülyeciyan'ın oyundan sancı isabetini de gözetmek lazımdır.

Gedikpaşa Tiyatrosu aktörlerinden Fasülyeciyan Çorbacı oyununa çabuk nazar dikmemek için Sultan Bayezit Meydanı'nda bakla indirdiğini rivayet ediyorlar.

Karakaşyan'ın vefatı haberi geldiği anda Sancakciyan'ın top atıp sancak çekeceği Gedikpaşa Tiyatrosu ihbaratındandır.

Yağmurlar yağmağa başlayalıdan beri Beyoğlu ahalisi Terkos Gölü'nden getirilecek suyun gelecek sene icrasına kani oldukları mütevâtirdir.

MÜTENEVVI

-Birader ne düşünüyorsun?

-Hayır, bir şey yok.

-Bir şey yoğsa niçin lakırdı söylemiyorsun?

-Ağzımı bıçak açmıyor ki...

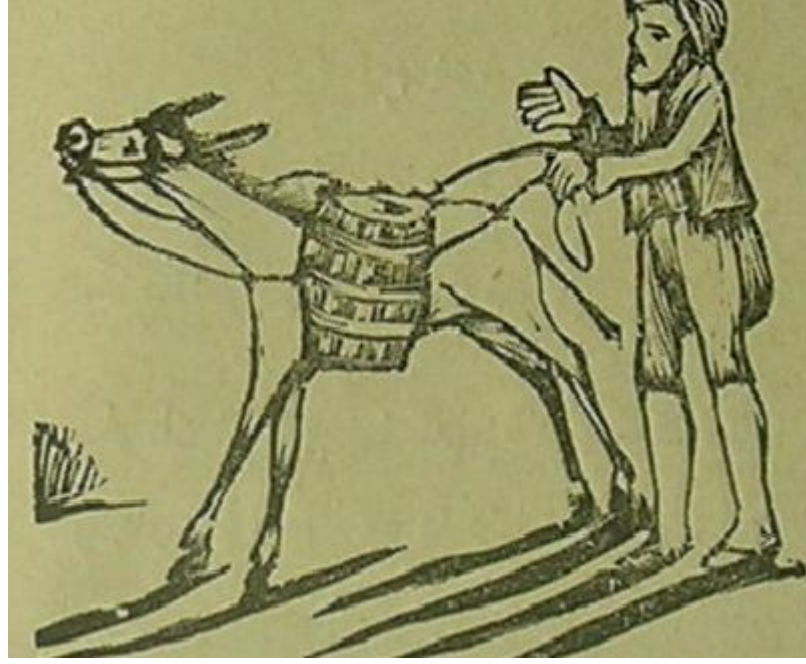
-Ayol neden?

-Neden olacak canım tiyatroya gitmek istiyorum da cebimde bir Mecidiye çeyreği var.

-İşte pek ala bir bir mecidiye çeyreklik mahaller de var gitsen ya!

- Aferin ya sonra sehurde inmek parasını ne yapalım
- Dur onun kolayı var yarın git Güllü Agop'a lisan hocası yazıl.
- Dil bilmem.
- İlan kağıtlarını tashih et.
- Ama anlamam.
- Kapılarını beyaz eyle.
- Elden gelmez.
- Ey öyle ise gazete muharririyim falan diyip içeri giriver.
- Ama bilir bilmez ters lakırdılar söylüyorsun ha ben yazı yazmasını bilmem nasıl gazete muharriri olayım.
- Be canım tiyatroya giden gazete muharrirleri ramazanlık muharirlerdir bayağı günlerde onlar da senin gibidir.

-
- Canım efendim *Hayal* zevkiniz midir?
 - Hayır, küçüklükten beri ne gittim ne gördüm sade adını işittim.
 - O ne demek hiç hayal görmediniz mi okumadınız mı?
 - Kerem ediniz efendim görmediniz mi dediğiniz yolunda ama okumadınız mı ne oluyor?
 - Canım *Hayal* gazetesi...
 - Ha şöyle söyleyin de perdeli hayal kıyas ediyordum.
 - Vay perdeli hayal ne demek?
 - işte kahvelerde oynanan hayaller
 - Ey *Hayal* gazetesinin perdesi.
 - Canım orası lazım değil yeni bir makama başlamış da onu anlatmak isterim.
 - Acayip o makam kangı perdeden?
 - Be kuzum perdesi yok dedik ya sen makama bak.
 - Yok orasını kabul etmem burası İstanbul'dur merkep bile makamla ağır o makam ne perdedendir bileceğim.
 - Artık onu duran satıcının merkebine sor.

Dur öyle ise ya sen sat ya ben satayım.

.....

-Efendi yahut bey birader ne sıkılıyorsun?

-Hayır hiç.

-Hayır hiç nedir? Doğru söyle.

-Canım gazeteye yazı yoğimiş onun için.

-Deminden beri yazı yazıyorsun gazeteye oluvermedi mi?

-Deminden beri ben yazı yazmıyordum kalemi tecrübe etmek bahanesiyle ne yazayım diye tefekkür ediyordum.

-Adam sen de yazacak bir şey bulamıyorsun öyle mi?

-Bulamıyorum öyle ya.

-Öyle ise Güllü Agop'un tiyatrosunu yaz.

-O koktu.

-Hayal gazetesine karşı yaz.

-O ekşidi.

-Basiret'e ne dersin?

-O da kurudu.

-Vaka-yı Zaptiye var yeni çıktı.

-Aman o kaale alınır şey değil.

- Ey *Tiyatro* gazetesine diyeceğin yok ya.
-Saçma bilmem.
-Çok şey.
-*Şark*'a ne dersin?
-Senyör Ormandan yana panis derim?
-Acayip o ne demek?
-Evvela *Hayal*'in tuzsuzu.
-Öyle ise *Hülâset'ül Efkâr*'ın tuzu tefekkür etmeksizin salamuraya yattığına teessüf ederiz. Ha gerçi gazeteler içinde *Ceride-i Havadis* var idi onu unutmadık.
-Bir de *Letâif-i Âsariye* yok mu ya!
-Evet, vardır kabile-i şüara delili yahut delilini.

.....

Letâif-i Âsâr'ın beşinci numaralı nüshasının mündericâtına bakınız.
İlânât. Arifin Haylisi. Şerâit-i Mukavele. Hatime. Mukabele Yine Hatime- Bilmece- Muhavere- Beşiktaş İskelesinde- Şarap İçenlere Müjde. Letâif. Hikâye. İşte bunlardan ne anladık *Letâif-i Âsâr*'ın türrahat olduğunu anladık eğer buna ispat istenilir ise İbraniler hanaya evet derler.

İbranilerin birisi İstanbul'da hamama girmiş de ot istemiş tellaklar da buraca müsteamil olan otlardan götürüp vermişler.

İranlı kına kıyasıyla sürünüp saçı sakalı dökülmüş sonra dışarıya çıkıp hamamcıya demiş ki “İnsaf et ben buraya böyle mi geldim?” işte bu misal meşhur olmadığı gibi kumarbazların soygunlukları dahi pek eskimiş misallerindendir yahut...

BİLMECE

- Efendim geçen gün yazdınız ya.
-Neyi?
-O bilmeceyi.
-O nasıl bilmece?
-İşte sonradan sizden olup da *Letâif-i Âsâr*'ın yazdığı bilmece değil.

-Aman o kangısı?

-Canım Şu Güllü Agop'un tiyatrosunun evvelcelerindeki kırmızılık.

-Vay o mu öyle ise *Letâif-i Âsâr*'ın yüzü kara olsun.

.....

-Şık beylerimiz Şık tabirini yeni bir tavsîf zannederek koltuklarını kabartıyorlar hâlbuki bu lgat eskiden bozmadır.

-Kangı eskiden?

-Hani Şu Fransız nağmelerinden veyahut lgatlerinden jn lafzı yok mu? İŞte onun Türkçesidir. Lakin Şu kadar farkı var ki jn Türkçede genç Arapçada Őab denilen vasıftır. Fakat Şık Türkçe gülünçtür.

.....

Şu aralık Beyoğlu'nda en güzel en ala en birinci mahall Alkazar'ın gazinosu imiş hatta cümle indinde muteber olduğun oraya gidenlerden bir mecidiye çeyreği duhliye alınırmiŐ bununla beraber gidenlerin de hesabı yoktur diyorlar bu hesaba bakılır ise para kazanmak isteyenler durmayıp hemen Beyoğlu'nda birer Alkazar Gazinosu asınlar.

.....

Hlasat'l Efkâr gazetesi iki günden beri kaybolmuş olduğundan bulan olup da matbaamıza getirir ise iki onluk müjde ikram edilecektir.

Tiyatro gazetesi Ermenice nüshasını yevmiyeye hasretmiŐ olduğundan dolayı haftalık resimlerinin tekerrrnden neşet eden mahcubiyetinin affını talep etmekte olduğu ilan olunur.

.....

Tiyatrolara dair Grdgmde ŐaŐtım risalesinin ikinci cildi dahi bu kere tab' olunup her kitap satılan dükkânlarda ve gazete mevzilerinde yedlerinde fûrûht olunmaktadır.

Bu kere mirasyedi zatın birisi Hint'te, Sint'te, Yemen'de, Tömen'de Portekiz'de, Ceneviz'de, Leh'te, Cehed'de, Fransa'da, Floransa'da, Zarka'da Danimarka'da, Lahey'de, Sicilya'da Afrika'da, Amerika'da, Britanya'da, İspanya'da, Almanya'da olan kâffe-i emlakını fûrûht edecek olduğundan istek edenler mahal-i merkûmeye gidip ashabıyla pazarlık etmeleri ilan olunur.

TELGRAF

Karaköy Köprüsü

Köprübaşı 11 Teşrinevvel

Akşamdan sonra buradan İstanbul yakasına ve oradan buraya gelip gidenler için kırkar pare kayık ücreti verenler köprünün açık olduğuna inanmıyorlar.

Galata

Perşembe Pazarı Keza

Tünel yolundan dolayı ahiret korkusu teşekküre hazırlanıyor.

Çarşı

Kapakçılarbaşı Keza

Gariplerin izdihamı ortalığı kapladığından bu Ramazan ticaret yüzü görülemeyecek gibi anlaşılıyor.

Bit Pazarından Keza

Alım satım eskisi gibi olmadığından yeni bir pazarlığa girişilmesi Ceride-i Havadis'le ilan edilecektir.

Matbaa ve Gazete Sâhib-i İmtiyâzı Zaharya Beykozluyan

İlânât

Nasihât yahut Kumar Belası işbu tiyatro risalesi gayet ibret-nümâ eser olmağla hasret ile beraber barakada, tömbekicilerde müvezzilerde fûrûht olunmaktadır.

Asmaaltı'nda vaki Camlı Han bu defa gayet temiz surette tamir olunup odaları icâra verilecektir. Hân-ı mezkûrun her tarafı kargir hanlar ihata olunmuş olmağla mazallah teali-i harîk tehlikesinden emin ve gerek iskeleye yakın ve her tarafa münasebetli olduğu cihetle ilan-ı keyfiyet kılındı.

Tasvir-i Sebat nam tiyatro ve Gülizar nam kitap bu defa tab' olunup Köprübaşı kitapçı barakasında ve Bahçe kapısında Hasan Ağa dükkânında vesair mahallerde fûrûht olunmaktadır.

Macera-yı Aşk varaka tali nam facialar ve fitneten Şükrü nam tiyatro ve yeni tab olunan Rodos'un Hâce-i Osmânî ve Şerh-i Şefiknâme ve her cins tarihler ve mekteb-i tiyatro kitapları Köprübaşı'nda kâin kitapçı barakasında fûrûht olunmaktadır.

Bahçekapısı'nda Hacı Bekir'in üst yanında Eczacı Hürmüz Ağa'nın dükkânında Diş Tabibi Antuan nam kimesne sanat-ı mezkûrede maharet kamilesi olduğundan kendisine müracaat edenleri her vechile hoşnut edeceği ve yine dükkân-ı mezbûrede Doktor Erestidi Bey'in perşembe günleri meccanen bakacağı.

Asitane'nin her civarında akaret ve arazi almak ve satmak ve icâr ve istancâr için mahsus suhûlet simsarı Madovesiyan biraderler sakin İstanbul'da Köprübaşı'ndaki kitapçı barakasında mahal-i mezkûrda her gün alım ve satım icra olunmaktadır.

Medeniyet gazetesinin terakki alametlerine bakınız.

2.19. NUMARA: 19

Matbaa ve Mahall-i İdaresi

Asmaaltı'nda Camlı Han'da 11 numaralı daire-i mahsûsadır.

Abone bedeli: Dersaadet için bir seneliği üç beyaz Mecidiyedir.

Taşrular için posta ücreti başkadır. Bir nüshası 40 paradır.

İlânât

Beher satırından bir defa için üç kuruş alınır. Birkaç defalık olur ise ayrıca pazarlık olunur. Posta ücreti verilmemiş olan mektuplar reddedilir.

Numara:19

(Birinci Sene)

16 Ramazan 1291 14 Teşrinievvel 1290 Pazartesi

Pazartesi ve perşembe günleri neşrolunur, eğlence gazetesidir.

AHVÂL-İ MİLEL

(Mâbaad)

Bu vechile fûnûn ve maarife meyil ve rağbetleri anbean terakki etmekte ise de medeniyetçe olan alakaları şümûl ve izdiyaddan ârî ve daima havâhiş ve verzişleri tıp ve nücûm ve musikî fenlerinin talim ve teallümü vadisinde câridir. Fûnûn-ı mezkûrede maharetleri gayr-ı mükerrer olduğu gibi hâzır cevaplıkta ve mazmun ve cinaslı lakırdı söylemekten olan liyakatleri dahi malum olup eyyâm-ı mahsusalarında uzun entari ve cüppe ve kürk telebûs etmeleri dahi medeniyet-i kadimiyeye riayetlerine delildir.

Yahudi milletinin zükûru mukaddema kuzu derisinden kalpak ve (...) ⁵⁹ imal olunup üzeri satrançlı bezden sarıklı kuvaze ve kumaş ve iplik alacasından uzun entari ve entariden biraz kısa cüppe ve mûr çakışır kırmızı mest pabuç veya merkur ve yemeni ve mevsim-i şitâda nalçeli Türk çizmesi ve sarraf ve tabiplik edenlerin eşbheceleri tepesi kırmızı cukkali samurdan kalpak giyerler idi. Tâife-i nisâsı dahi başlarına önü ileriye doğru ziyade meyli bevarik şeklinde kulak tabir olunur bir nev' hotoz bedeni gayet dar ve önünden sıra ilik düğmeli ve etekleri uzun ve yırtmaçlı entari ve üzerine kısa kürk ve ayaklarına kırmızı çedik pabuç veya kundura giyerek haneleri derûnunda başlarına beyaz bezden örtü örterler ve sokağa çıktıklarında yaşmak tutunup feracelenirler idi. Millet-i merkûme kıyafet ve alamet-i kadimiyeleri minvâl-i meşrûh üzere olduğu gibi sanatlarının en kadimi dahi tenekecilik ve aynacılık ve hokkabazlık gibi ufak tefek şeylerden ibaret olup içlerinde tabiplik sanatını dahi kıdemiyle beraber hala devam etmekte ise de asıl iftihar eyledikleri sarraflık sanatı bir vakitten beri metruk ve mülga olmuştur.

Bununla beraber fukarasının “Eskiler alayım” diye bağırarak sokakları dolaştıkları kadim sanatları şimdi “Paçavralar Alayım”a tahvîl ve hokkabazlarına varıncaya kadar kıyafetleri zamaneye göre tebdil olmuş olduğundan bu sebeple maarif yolunu tutmuş oldukları bî-iştibâhtır. (Daha var)

⁵⁹ Okunamadı.

Medeniyet gazetesi direktörünün Amerika'ya seyahati hakkında geçenki nüshamızda derc etmiş olduğumuz mutalaaya *Medeniyet Şarivarisi*'nin birinci nüshasındaki neşrettiği makale görüldü. Sinin olamağa zağarın lüzumu olmadığı cihetle bu sözcüğe çabukluğuna hamlolunacağı uhra vasıtasıyla rivayet ettiği diğer refik emaresiyle dahi çobanlıkta karar vereceği anlaşılıyor.

Bazı abdesthaneler ile çeşme ve sebillerin kadîm-i câri olan suları nereye akıttıklarını tahkik ederek su yolcular ile kuyu bir mukavele akit etmedikçe bir damla su veremeyeceğini Terkos Gölü kadıya beyan etmiştir.

Metaneti tehlikeli olmak mülabesesiyle tramvay arabalarına yine bindirip de yer bulamayıp ayakta kalanların kayışlara asılmaması ve şayet asılıverip de kayışlar kopavak olur ise müşteriye tazmin ettirilmesi idaresince mukarrar olduğunu söylüyorlar.

Orta oyunu takımından Laleli caddesinde vaki mahal mahsusunda icrâ-yı luubiyat eden han kavî tiyatro gibi perde ettirip kandırmasından dolayı Güllü Agop'un protesto hazırladığını ve şayet Agop öyle bir protesto meydana koyacak olur ise Dikran Çuhacıyan dahi esnafça beyinlerini bulmağa sa'y edeceğini söylüyorlar.

Yolların en ziyade mezbelelik harabatlıkla müştehri olan Balıkpazarı Caddesi'nin şu aralık tamir ve tathîr olunacağına dair istimâh ettiği rivayetten meyas olduğu mütevâtirdir.

Yeni Cami havâlisinde akşama kadar dolaşmakta ve herkesin üzerine sürünüp bulaşmakta olan bir uyuz kelbin defî lazımeden olduğu halde iğmâz olduğuna bakılır ise kudurup birisini ısırarak muzırat irâs etmesi gözetilir demektir.

.....

Omnibüs arabaları bargirlerinin yüz yetmiş dört bin sekiz yüz kırk beş adama Galata'dan Feriköyü'ne vardığı tahkik kılınarak bu ise ziyadece ağır ayak demek olduğundan iki bin adımda varır on altı re's hayvan mübayası zımında idaresi

tarafından Macaristan'a memur mahsus gönderileceği işitilmiştir. Rivayet-i vakaya göre şimdiki bargirlerin ağırlığı az yiyip çok doydıkları cihetle vüs'atlice adım almağa takatleri olmadığından neşet edildiği anlaşılmıştır.

İstanbul derûnunda inşa olunan gaz fenerlerinin Amerika'ya sipariş kılınan ışıkları matlub vechile imal olunmamış idüğünden müteahhiti tarafından amillerine terkle protesto edildiğini etraftan yazıyorlar.

Yeni Cami-i Şerif'in Balıkpazarı tarafındaki kapısının geceleri muhkem kapanmasından dolayı gümrük caddesinden dolaşmağa mecbur olanlar tarafından bazı şikâyet vuku bulmaktadır.

.....

Tiyatro gazetesinin Ermenicesi yevmi neşrolunmağa başladığından dolayı Türkçesinde gözlediği illeti zuhur eylemiş olmasıyla kesip def etmek için hâzık bir beydar aradığı rivayet olunur.

Hülâset'ül Efkâr sâhib-i imtiyâzı ser namında olan Ermeni alfabe gazetesinin neşri için dahi ruhsat-ı istihsâl etmekte olduğu ve işbu gazetenin ihracını iltizamen birisine verdiği işitilmiştir. Sâhib-i imtiyâz merkûm sır verir ise de ser vermez takımdan olduğundan mültezimi için istikbalde ticaret vukuu-ı me'mûldür.

TAACCÜB

Latife'nin on sekizinci nüshasını kendi yazmamış olduğuna dair nev-hevesandan birisi *Medeniyet* ve *Tiyatro* gazetelerine bir ilan verdiğini işittik. Mezkûr nüshayı o yazmadığı ve öyle bir nüsha yazmağa kudreti olmadığı malum iken tekrar biz de ilan teklifine mecbur olmasına üzerine tetkik-i madde olduk da kendisi Gedikpaşa Tiyatrosu direktörü Güllü Agop'un ilanlarını yazmak ve oyunların risalelerini beyaz etmek mesleğiyle melûf olduğuna ve zikrolunan nüshamızda hakikati hali meş'ar olarak *Tiyatro*'ya müteallik bazı ihtirahat bulunduğuna mebni bu sebeple mesleğinden mahrum olmamak için işin önünü almak maksadından ibaret idüğü anlaşılmıştır. Zikrolunan *Tiyatro*'ya dair yazmış olduğumuz makâlât ne direktör mezburun hatrını

ele almak için sûru medh ve tavsîf ve ne de bir gazez ve gazeze mebni bigayr-ı hakk-ı kadeh ü tezyîf yolunda olup ancak tiyatro oyunlarını seyir ve temaşadan mezad-ı ahlak ve âdetin tehzîb ve tebdili kaziyyesi olmak ve mezkûr tiyatrohane de ahlak ve edebe dair mugayyir bazı herekat icra kılınmak mûlabesesiyle şurasını halasane ihtardan ibaret olarak bu surette direktörünün dahi bir şeyi diyemeye hakkı derkâr ve bununla beraber evvelce müşahede edip de neşretmiş olduğumuz vechile bundan böyle dahi hüsniyete dair muamelat ve icraatı görüldükçe onların da tefsilâ ve takdire derc ve ilanına müsareat edeceğimiz aşikâr idüğünden şuraları derpîş olunmaksızın hod-be-hod öyle bir telaşa taaccüb eyledik.

Medeniyet gazetesi Şarivarisinin neşrolunmağa başladığını işittiğimizden birinci nüshasını celple mütalaa eyledik. Vakıa tenasüb-i endâm ve kıyafetine ve gerek resimleriyle mündericatının letafetine hiç diyecek olmadığı cihetle yalnız vadi-i tebrikte işbu iki beyti irad ile iktifa eyledik.

Medeniyet Şarivarisini tebrik ederiz

Burnunu *Çaylak*'a taklit ile kızgınlaşmış

Bir elinde sıpası ve öbür elinde sopası

Doğrusu sırtına sureti uygunlaşmış

Hayal gazetesinin ayıcılığı, *Medeniyet Şarivarisinin* ilk nüshasında taklit ederek insan başlı bir ayı resmi göstermiş olmasından dolayı *Hayal* gazetesi bir arbeye koparmağa hazırlanmış ise de resmin “huhu”su *Medeniyet Şarivarisinin* hakkında olduğunu derk ve teyekkun etmesiyle geri çekmiştir.

MÜTENEVVI

Kıssa

Aslanın birisi bir koyun avlayıp yatağına getirerek paralayıp taksim etmesini kurda havale eder. Kurt dahi koyunun ne kadar etleri ve etli yerleri var ise kendine ve başını ayaklarını aslana ve işkembe bağırsaklarını dahi tilkiye ayırır. Bu taksimden

aslanın canı sıkılıp kurdu bir pençede telef ettikten sonra taksimi tilkiye havale eder. Tilki hemen koyunu takımıyla alıp aslanın önüne koyduktan sonra kendisi gelip işkembe ve bağırsakları yalamağa başlayınca aslanın keyfine giderek beyinlerinde ettiği muhavere vuku bulur:

Aslan:

-Sen bu taksimi kimden öğrendin?

Tilki:

-Kurt babanın yanışından.

-Aferin öyle ise gel buraya koyunu beraber yiyelim.

-Hayır efendim siz buyurunuz.

-Canım latifeyi boşla gel.

-Latifeyi boşladım ama beni âdetime mesleğime bırakınız.

-O ne için?

-Ya siz oraları anlamazsınız çünkü koyunun yediği otların hasatı hep buralarında cem' olur.

-Haydi, hey murdar sen de önündeki yediğin müzharfa bak da sonra meslek davasını et.

.....

-Gel dolaba.

-O nedir?

-Ne olacak işte malum ya...

-Hayır bilemiyorum kerem ediniz söyleyiniz.

-Canım *Hülâsetü'l Efkar* gazetesini değil mi ya?

-Acayip *Hülâsetü'l Efkar*'ın dolaba benzer yeri var mı?

-Gerçi benzemez ama benzetilirse ne denir?

-Aman orasını anlayamadım açık söyle.

-Açık söylemeğe hacet yok anlayanlar anladı anlamayanlar da var ise iki üç gün çıkar çıkmaz anlarlar.

.....

-Efendim uğurlar olsun.

- Olsun olsun ne demek istersin?
-Hayır, hiç sanki nereye gidiyorsun, demek isterim.
-Ne vazifen! Nereye gidersem giderim.
-Çok şey sorması günah mıdır ahbap değil miyiz?
-Şimdi ahbap falan tanımıyorlar paraya bakalım para mı?
-Öyle ya...
-Ey sizin bende bir alacağınız vereceğiniz...
-Bilmem artık sende mi ortağında mı?..
-Eğer ortağımda alacağın var ise git iste.
-Gidip istedikçe sana gönderiyor
-Bana mı?
-Evet
-Öyle ise geçen gün hesap görmüştünüz hülasa ettin mi ne kadar alacağın var?
-Bir mecrediye çeyreği tercüme ücreti. Üç kuruş da ortağın yemek parası almıştı. Bir dörtlük de sen işte hepsi bu kadar.
-Ne ise sabret yarınki satıştan bir şeye benzetiriz.

Yoluna mecburi rahat ve doğru gitmemek murat eden var ise Balıkpazarı kapısı yolunda ve arkadaşının sözünü işitmek isteyen olur ise Yenicami havalisinden gidip gelmelidir.

Ayağına su indirmiş bargirlere ilaç yapmak için kalaysız tavada kırk sekiz kere yanmış soğumuş helîmeli zeytinyağı isteyenler olur ise Balıkpazarı işçilerinden arasınlar.

Vapur düdüklerinin makamını merak edenler tiyatro aktörlerini dinlesinler.

Görünür kazadan çekinmeyen var ise tütün gümrüğü önündeki bacanın yanında gezinsinler.

Gazetemiz hîn-i neşrinden beri mütalaa künan zevi'ül irfan nazâr-ı takdir ve itibarını kazanmış ve bu suret izdiyâd hâhiş ve gayretimizi istilzam eylemiş olduğundan bi'iltifa te'âli eserimiz tamamıyla rağbet-i umumiyyeye mazhar olmak

ümniyesiyle kemâl fi'lüsabık haftada iki gün neşrolunduktan maada cumartesi günleri dahi temeyyüz resimler ile iki büyüklüğü heyetinde bir nüsha dahi ihraç eyleyeceği ihtar olunur.

TELGRAFLAR

Beşiktaş

Kıraathane 14 Teşrinevvel

Üst kat paçacımız günden güne revaç bulmaktadır.

Beyoğlu

Fülam Gazinosu Keza

Dün gece içeriki odada bazı vukuat me'mul olunmuş ise de dans başlayınca memullük hilafı zuhur etmiştir.

Sultan Bayezid Meydanı'ndan

Birkaç gündür yağmurdan dolayı gündüzleri galebelik Kapakçılar Başı'na çekildiği gibi geceleri misafirhane operasında dahi kimseler bulunur.

Balıkpazarı Caddesi'nde

Geçen akşam buranın çamur deryasına bir adam düşmüş ise de telef olmaksızın yetişilip kurtarılmıştır.

Sulukule'den

Medeniyet şaryovarisini protesto etmek üzere ayııcı esnafı bir yere toplanmışlardır.

Matbaa ve Gazete Sâhib-i İmtiyâzı Zaharya Beykozluyan

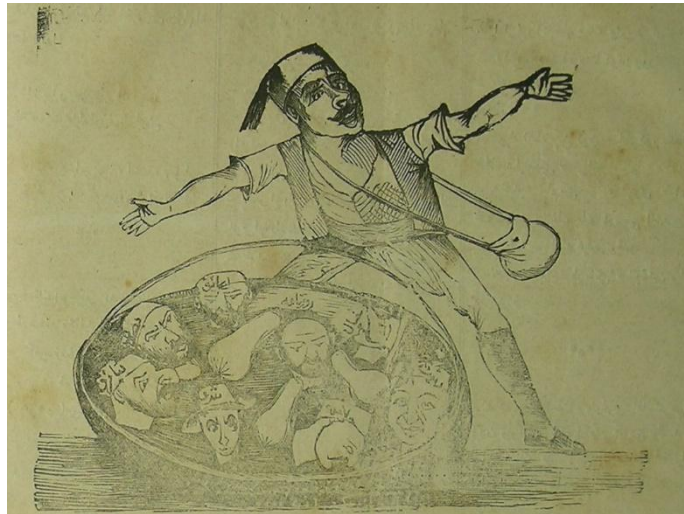
İlânât

Girit-i Kandiyevî Halil Hilmi Efendi'nin inşâdı olan iki mersiye-i mergubeler tab' olup gazete müvezzileri fûrûht etmektedir.

Pakdâmen ismiyle gayet feci ve rikkat amiz ve her vechile şayan mütalaa altı fasıl tiyatro pazar intişâre çıkarılmış olmağın Köprübaşı barakası ve tömbekici Hasan ve Celil Ağalar ile sahaf Çırçırılı Mehmet Efendi'nin vesair serkûylerde ve gazete mevzilerinde fîmahsusuyla fûrûht olunmaktadır.

Mûsikîşinastan Nuri Bey'in cem ve tertibine ikdam eylediği şarkı mecmuasının üçüncü cüzü dahi bu kere beş fasıl üzerine olarak eski diğer şarkıları zayi olduğu halde tab' ve ihraç olunup Köprübaşı ve Üsküdar barakaları ile Aksaray ve Şehzadebaşı ve Okçular'da Tarfam Efendi kiraathanelerinde ve bazı gazete mevzileri yanında beşer kuruşa satılmaktadır.

Nasihât yahut Kumar Belası işbu tiyatro risalesi gayet ibret-nüma eser olmağla hasret ile beraber barakada tömbekicilerde müvezzilerde fûrûht olunmaktadır.

-Bir baştan bir başa yirmi paraya!
Nafile beş paraya desem de kimse almıyor

2.20. NUMARA: 20

Matbaa ve Mahall-i İdaresi

Asmaaltı'nda Camlı Han'da 11 numaralı daire-i mahsûsadır.

Abone bedeli: Dersaadet için bir seneliği üç beyaz Mecidiyedir.

Taşrular için posta ücreti başkadır. Bir nüshası 40 paradır.

İlânât

Beher satırından bir defa için üç kuruş alınır. Birkaç defalık olur ise ayrıca pazarlık olunur. Posta ücreti verilmemiş olan mektuplar reddedilir.

Numara:20

(Birinci Sene)

19 Ramazan 1291 17 Teşrinevvel 1290 Perşembe

Pazartesi ve perşembe günleri neşrolunur, eğlence gazetesidir.

AHVÂL-İ MİLEL

Mâbaad

Millet-i merkûmenin zekâvet ve kanaatleri fevkalade ve belki milel-i sâireden ziyade olup hatta cümle-i zekâvetlerinin delil ve bürhânı balık patlıcan satan ve kundura yapanlarına varıncaya kadar kendi lisanlarından mâada ekser lisan ile tekellüm ettikleridir ki o lisanları okumakla tahsil etmeyip belki işitmek ile öğrenmişlerdir ve bundan maksatları tavsî'-i ticaret ve terakki-i münasebet olduğundan pek yolundadır ve eyyâm-ı mahsusalarından mâada yılda birkaç bayramları olup en büyüğü Kamış Bayramları'dır. Yahudilerin daima rumuz ve

tecennisatlı lakırdı söylemek mutâdları olduğu gibi tuhafılığı sevdikleri cihetle her sırda ve her mahalde gülünüp eğlenirler. Makâlât ve harekâtı pek çoktur.

FIKRA

Zaman-ı selefte hasekinin birisi Rumeli Kavağı'na gitmek üzere Kuzguncuk'tan bir Yahudi kayıkçı ile pazarlık edip kayığa biner ve gider iken Yahudi'nin tuhaf tuhaf lakırdı söylemesi hasekinin zevkine giderek Yahudi ile eğlenmek ister bu niyet üzerine tamam Rumeli Kavağı'na yaklaştıkları gibi haseki yalandan dilsiz olup Yahudi'ye Anadolu Kavağı'na gitmek için eliyle işaret edince Yahudi "Be canım biz seninle Rumeli Kavağı'na pazarlaştık" der haseki belindeki hançeri gösterince Yahudi "Haseki ağa dur davranma belki ben yanlış anladım Anadolu Kavağı'na olsun zararı yok" diyerek kayığın başını çevirip Anadolu Kavağı'na doğru çekmeğe başlar. Tamam iskeleye yanaşır yanaşmaz haseki yine eliyle Rumeli Kavağı'nı gösterir. Yahudi "Ben sana lakırdı anlatırım ama birden bire dilsiz olduğundan korkuyorum." diyerek kayığın başını yine Rumeli Kavağı'na doğru çevirip velhasıl haseki birkaç defa kayığı o iskeleden o iskeleye çevirince Yahudi hasekinin eğlendiğini anlayıp ayağıyla kayığın tıpasını açar kayık su almağa başlayınca haseki şaşırıp "Aman Yahudi batacağız!" diye telaşa başlar. Yahudi "Ey ne yapalım o yana bu yana der iken kayığın kalafatı berbat oldu böyle gider ise elbette batacağız." deyince haseki "Bezirgân ne yaparsın yap, beni bir kenara çıkart!" bu mübahese arasında Yahudi kayığı Nişantaşı'na doğru yanaştırır Yahudi hasekiye "Kenara kadar gidemeyiz sen şu Nişantaşı'na çık da ben bakayım kayığın biraz suyunu boşaltayım." diyerek hasekiyi Nişantaşı'na çıkarır haseki telaş ile Nişantaşı'na çıkar iken başından kavuğu denize düşer. Yahudi kayığın tıpasını tıkayıp çanakla kayığın suyunu alıp atmağa başlar.

Bir hayli su boşalttıktan ve kayık dahi Nişantaşı'ndan epeyce ayrıldıktan sonra Yahudi çanağı bırakıp kürekleri eline alarak İstanbul tarafına doğru çekmeğe başlayınca haseki "Yahudi nereye gidiyorsun, gelip beni almaz mısın?" dediğinde Yahudi elini uzatıp parmağını göstererek "Haseki ağa kavağa mı?" diye kayığı İstanbul'a doğru çekip gider.

YAPONLU

Yahut Japonlu yahut Çaponlu. Yaponya, Japonya, Çaponya'da anılır gider hâsılı hepsi de birdir. Ahali-i merkûme Çin ile hem-hudut kebir ve sağır birtakım Cezayir'de meskûn olup takriben otuz beş milyon nüfustur. Heyet ve milletleri kadîm ise de yakın vakitlere kadar sair memâliğe gitmek gibi kayıt ve irtibatları ve oralara gidenler ile ihtilatları olmamak mûlabesesiyle adet ve aneleri bilinememiş ise de müehheran hariç ile maarife ve muamelat peyda etmek olduklarından şimdilerde kendilerince ve memleketlerince bazı ahval ve usulü kesb-i ittıla edilmiştir. Cezayir-i mezkûrenin kâffesinde daima hareket arz eksik olmadığından haneleri birer kat olup ekâbir-i ağniyasının konakları vesaitlerinden fark olunur.

Ahali-i merkûmenin boyları kısa ve cisimleri mûlehham ve enli ve enseleri kalın ve bazu ve baldırları dolgun ve kafaları ile elleri ve ayakları büyük olup velhasıl enleri boyları bir olduğundan düz yerlerde yan yatmış olsalar ayakta durduklarından farkı olduğu gibi yokuşta ayakları kayıp düşerler kendilerini toplayamayıp ilk başa kadar yuvarlanıp giderler. (Dahası var.)

Beşiktaş Kırcaathanesi'nin üst kat piyasası günden güne revaç bulduğuna dair varid olan telgrafı bundan evvelki nüshamıza derc etmiş idik bu kere aldığımız rivayete göre piyasanın revacı pek ziyade artıp hatta paralar liralara tahvil olunduğu anlaşılmıştır.

Sirkeci İskelesi caddesindeki bahçeli gazino ile Mercan Caddesi'ndeki gazinoda çalgı çalan Araplar'ın suzînin sazının tercümesini işitmek isteyenler Çemberlitaş civarında vaki kahvelerdeki çalgıcıları dinlesinler.

Yağmurlar düşmezden evvel Gedikpaşa Tiyatrosu'nun dışarısı içerisinden ziyade kalabalık iken yağmurlar sebebiyle dışarısında dahi kimse kalmadığını rivayet ediyorlar.

Sultan Bayezid'de misafirhane-i askeri zervinde luubiyâtı icra eden Dikran Çuhacıyan rağbet-i umumiye için bademâ her gece oynamağa karar verdiğini ve oynayacağı oyunlar seyr ve temaşaya şayan olup olmadığını tecrübe için evvelce birkaç akşam müşterilerden para almayacağını uzun kulaktan işittik.

Geçende tramvay arabaları bargirlerinden birisi arabaya koşulmaktan yorulmuş yoksa açlık canına kar etmiş olmasından mıdır nedir yular ile çırpıplak Sirkeci İskelesi caddesine gelerek şuna buna halinden şikâyet ettiğini söylüyorlar.

Tramvay ve omnibüs arabaları bargirleri aç susuz çalışmaklarına göre ileride bari bir mükâfat görmek arzu ve talebinde olduklarından bademâ bunlardan hizmet haliyelerince emektar olanların mükâfaten menzil hanelere satılmasına idaresince karar verilmiştir.

Tabip ve eczacı ilanlarından dolayı bir mülayenet habi imal etmek için işpençiyarın birisi gazetelerin hûlasasını çıkarmak istemiş.

Tiyatrohaneler ile orta oyuncularına ve Hayal oynanan ve çalgı çalınan mahallere ve Fulam ve Alkazar'ın gazinolarıyla kiraathanelere ve hanlar içinde olan meykedeler ile hamamlara geceleri ne kadar gitmese geceleri devam ettiğine dair ehli-i merakın birisi bir istatistik cetveli yaparmış.

GAZETECİLERİN SON TİCARETİNE İMA EDER BİR FIKRADIR

Bir adamın hanesi kapısının önünde büyük bir sivri taş olup o adam gelip gittikçe ayağına dolaştığından bir gün mezkûr taşı çıkarmak üzere her ne kadar çalışırsa da muktedir olamaz. Nihayet oturup çaresini düşünmekte iken o aralık karşıdan oldukça güçlü kuvvetli bir kimse gelmeğe başlar bu kimse tamam taşın hizasına geldiği anda hane sahibi birden sıçrayıp “Şu taş her gün benim ayağıma dolaşıp rahatsız ediyor bana yardım et de şunu çıkaralım” deyince o kimse dahi “Bana ne verirsin?” der. Hane sahibi “Hiç” cevabını verir. Onun üzerine o kimse soyunup yardım ederek taşı oradan çıkarır. Hane sahibi memnun olup hanesinden içeriye gider iken yardım eden kimse yakasına sarılıp bana vaat ettiğin hiçi ver de öyle git dedikte hane sahibi “Ne canım

hiç verilir şey midir?” der demez beyinlerinde münazaa zuhur etmesiyle yaka paça mahalle kahvesine giderler. Kahve halkı bunların telaşını görüp sual edip keyfiyeti anlarlar ise de netice veremezler. İçlerinde kahveci zuraîadan bir zat olmasıyla “Durun siz bizim boş su küpü şimdi ona cevap verir.” diyince küpü ortaya getirerek hiç isteyen adama hitaben şu küpün içine ellerini sok da ara deyince o kimse dahi ellerini sokup aramağa başlar kahveci “Ne var içinde?” diye sualine o kimse bittabii hiç cevabını verince derhal kahveci öyle ise “İşte al hiçini de sesini kes!” diyip fasl-ı dava eyler.

.....

Geçen gece yatağa yatıp yarı uyur uyumaz halinden güya İstanbul’un içini dolaşır imişim. Sokakların her tarafı temiz ve muntazam ve balık ve tavuk pazarları caddesi ve daha buna mükemmel olmuş ve gaz fenerleri yanarak ortalığı güneş pazarı sokaklarında bağırp çağırarak gibi rezaletlerden eser kalmamış ve Yenicami havalisi ve gerek balık pazarı kapısı sokağına tabela ve sepet koyup yolu kesmek ve köfte ve kebab kızartılarak kokularından ve satıcıların “Şeker kaymak beş paraya” ve üzüm için “Kebab olmuş kebab!” diye münasebetsiz sakil sakil bağırılarından halk taciz olmak gibi şeyler mahvolmuş ve sokak içlerinde ve mahalle aralarında ve açık arsalarda zibil ve süprüntü ve Köprübaşı meydanında pisliği ve satıcı ve araba kalabalığı kalmayıp velhasıl her neye ve her ne tarafa baktım ise kemal-i mertebe ıslah ve intizam üzere gördüğümünden ne zaman bu halleri kesb ettiğini tefekkür ile beraber şevk ve meserret ile gezinmekte iken büyük valide sahur yemeğine çağırınca gözümü açıp hülya olduğunu anlamış isem de müşahide ettiğim ahvalin meserreti hala hayalimden gitmediğinden yakında ayine-i müşahidesini gece gündüz niyaz etmekteyim. İşbu envâr-ı muhassenat nessâr ile inşallah teali biz dahi tenvîr uyûn temaşa ve mefharet eyleriz.

MUHAVERE

-Ne düşünüyorsun?

-Hayır, bir şey yok!

-Sizi ziyade dalgın halde görüyorum. Elbette bir şey var!

-Sahih yok! Olsa da teessüf edecek şey değil!

-Efendim kerem ediniz bendeniz sonra merak ederim. Mutlaka siz de bu gün pek ziyade ıstırap eğliyorum. Hem siz evveli böyle dinlediniz aşırı zayıflamışsınız.

-Ne olacak işte konsulid...

-Konsulid mi?

-Evet...

-Ey ne olmuş konsulide?

-Hayır, konsulide bir şey olduğu yok ne oldu ise bize...

-Bakalım size ne oldu yoksa konsulid mi düşürdünüz?

-Keşke düşürmüş olsaydım!

-Ey yan kesiciye mi çaldırdınız?

-Öyle de değil a canım!

-Ey öyle değil böyle değil nedir?

-Havyar Hanı belası... Oynamaktan zarar ettim.

-Vay işte o fena lakin a canım öyle girişli çıkışlı işlere niçin girişiyorsun inşallah her ne ise külliyetlice değil!

-Üç yüz lira.

-Ne söylersin bütün bütün batırmışsın

-Öyle ya!

-Ey şimdi ne yapacaksın buralarda ne dolaşırsın

-Valideyi bekliyorum kandırabilirsem evi satacağım

-Tamam, işte handa oynadın zarar ettin evi de satıp kumda oynayacaksın demektir.

Pazartesi ve perşembe günleri neşrolunan nüshalarımızdan maada cumartesi günleri dahi büyük ve muntazam ve gayet nadide şekilde birer nüsha neşredeceğimizi bundan evvelki gazetemizde beyan etmiştik. Mezkûr cumartesi günkü nüshamızda mevzub ve mestur olarak envâ'-ı letâfet ve hikayât ve tercüme-i ahvâl ve tuhaf eşgal

ve işbu nüshamızda numunesi gösterilen hatt-ı izmârı gibi hutût-ı mütenevvi ve işaret-i rumuziyye ile güzel ebyân ve kelimât ve her nev' lu'biyata dair tarifât ve bunlara münasip fikrât derc olunacak ve esnâ-yı kelimada,

-Ben bugün pek üşümüyorum

-Adam sen de hamamda herkes çıplak geziyor

gibi soğuk ve eski sözleri kale almayıp ve geçende Letâif-i Âsâr'ın hamamda saç sakalı dökülmüş bir İrani'nin meşhur fikrasını çevirip ahre-i isnâd etmesi gibi şeyler dahi irtikab olunmayıp her fıkra aslı üzere yoluyla derc olunacak ve bi'lcümle mübahesât-ı letâif vadisinde olacaktır. Latifeler ile müşekliller bahsine gelince öyle andini dandini ele almaktan veyahut iyi mürekkep resimleri göstermek gibi kaba şeylerden imtina ve rağbet-i umumiyyeyi celb edecek akvâl ve timsal inşa ve ihtirâ' edilerek ekser şekillerin tarifâtı ebyât ile irad olunacak ise de lakin görülmemiş bir ağaç resmi yapıp da altına yazılacak tarifler (Bir ağaç kâmil olanda iptida gökten çevirir) gibi münasebetsiz ve manasız lakırdılar olmayacaktır. Velhasıl her cihetle hüsn-i intizamına gazeteler haset edecek hasetlerinden canları sıkılacak gözleri karacak benizleri sararacak şaşırarak taşırarak çatlayacak patlayacak vesselam.

Herhangi milletten olursa olsun Türkçe ve Arapça ve Farsça ve Fransızca ders okumak ve elsin-i mezkûrede istida ve mukavelename vesair tahrir ve birisinden diğerine evrak tercüme ve tesdir ettirmek ve sülüs nesh talik varaka ve divanî yazılardan meşk almak be litografya ile basılmak için hutût mezkûre ile kitap ve divan ve risale vesaire yazdırmak ve hurûf basması ile kitap tertip ve tab' ettirmek ve her nev' resim ve harita yaptırmak ve şimşir üzerine resim ve eşkâl kazdırmak isteyenler Asmaaltı'nda Camlı Han'de kâin matbaamıza müracaat buyurmaları ihtar olunur.

Matbaa ve Gazete Sâhib-i İmtiyâzı Zaharya Beykozluyan

Girit-i Kandiyevî Halil Hilmi Efendi'nin inşâdı olan iki mersiye-i mergubeler tab' olup gazete müvezzileri fûrûht etmektedir.

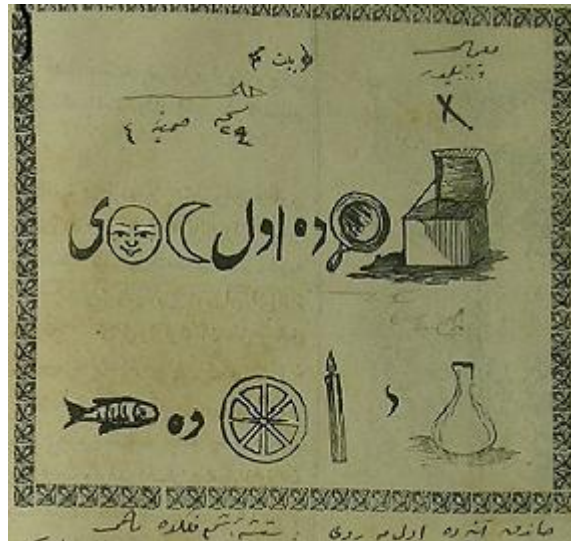
Pakdamen ismiyle gayet feci ve rikkat amiz ve her vehile şayan mütalaa altı fasıl tiyatro pazar intişâre çıkarılmış olmağın Köprübaşı barakası ve tömbekici Hasan ve Celil Ağalar ile sahaf Çırçırılı Mehmet Efendi'nin vesair serkûylerde ve gazete mevzilerinde fîmahsusuyla fûrûht olunmaktadır.

Musikîşinastan Nuri Bey'in cem ve tertibine ikdam eylediği şarkı mecmuasının üçüncü cüzü dahi bu kere beş fasıl üzerine olarak eski diğer şarkıları zayi olduğu halde tab' ve ihraç olunup Köprübaşı ve Üsküdar barakaları ile Aksaray ve Şehzadebaşı ve Okçular'da Tarfam Efendi kıraathanelerinde ve bazı gazete mevzileri yanında beşer kuruşa satılmaktadır.

Nasihât yahut Kumar Belası işbu tiyatro risalesi gayet ibret-nüma eser olmağla hasret ile beraber barakada, tömbekicilerde, müvezzilerde fûrûht olunmaktadır.

Asmaaltı'nda vaki Camlı Han bu defa gayet temiz surette tamir olunup odaları îcâra verilecektir. Hân-ı mezkûrun her tarafı kargir hanlar ihata olunmuş olmağla mazallah teali-i harîk tehlikesinden emin ve gerek iskeleye yakın ve her tarafa münasebetli olduğu cihetle ilan-ı keyfiyet kılındı.

Tasvir-i Sebât nam tiyatro ve Gül-zâr-ı Hayal nam kitap bu defa tab' olunup Köprübaşı kitapçı barakasında ve Bahçekapısı'nda Hasan Ağa dükkânında vesair mahallerde fûrûht olunmaktadır.

Her kim mezkûr beyti okuyup muammasını halleder ise gazetemizden bir senelik meccanen verilecektir.

2.21. NUMARA: 21

Matbaa ve Mahall-i İdaresi

Asmaaltı'nda Camlı Han'da 11 numaralı daire-i mahsûsadır.

Abone bedeli: Dersaadet için bir seneliği üç beyaz Mecidiyedir.

Taşrular için posta ücreti başkadır. Bir nüshası 40 paradır.

İlânât

Beher satırından bir defa için üç kuruş alınır. Birkaç defalık olur ise ayrıca pazarlık olunur. Posta ücreti verilmemiş olan mektuplar reddedilir.

Numara:21

(Birinci Sene)

23 Ramazan 1291 21 Teşrinevvel 1290 Pazartesi

Pazartesi ve perşembe günleri neşrolunur, eğlence gazetesidir.

YAPONYA

(Mâbaad)

Şimdiye kadar sakin oldukları memâlik düvel ve milel-i sâire tasarrufuna geçmeyip yalnız altı yüz kadem tavlında ve iki yüz kadem arzında Dejima tabir olunan cezireyi kendileri bir ay ticaret Flemenklere terk eylemişlerdir Asr-karîbe kadar ticaretleri Çinliler ve Flenkler ile olup cezire-i mezkûreye her ne zaman Çin ve Flenk tüccar kimisi gelmiş olsa lenger-i endâz olduğu anda iskele memurları gidip dümenini ahz u hıfz ettikten sonra sefinenin hamûlesi boşaltılıp alacağı eşyayı dahi

tahmîl ettikte iskele memurları tekrar gelip gümrük vesaireye müteallik kaçamak eşya olup olmadığını muayene ederek o makûle eşya bulmadıkları halde kiminin dümenini verirler ve şayet bulurlar ise o sefineyi eşyasıyla beraber zaptettiklerinden maada reis ve tayfaları haklarında mücâzât-ı şedîde icra eylerler. Zikrolunan Dejima Adası (Kivsiv) ceziresinde vaki Nangaze denilen şehri-i cesime pek yakın ve şehri-i mezkûrun iskelesi makamında olmasıyla şehirden Dejima Adası'na mümted köprü vasıtasıyla gelip giderler.

Ahâli-i merkumenin sakin oldukları kâffe-i Cezayir'in havası eyyâm-ı sayfta gayet sıcak olduğundan kısa cüppe iç donuna şebih bizden me'mul elbise iksa ettikleri gibi kış mevsimlerinde gayet gayet soğuk olduğundan koyun ve kurt ve kuzu derisinden elbise ve şapka resminde kalpak giyerler. Erkekleri gibi taife-i nisâsı dahi kasîr'ül kamet ve esmer'ül levn olup gayet aşufte ve sefih ve manzaraları kerîhtir.

Düğünlerinde çalgıları bir nev' eğri dūdun ve boru ve davul ve çan ile ucunda zile şebih dökme iri pul paraları takılmış çelik dikenlerden ibarettir. Davulu birisi arkasına alıp diğeri arkadan çaldığı gibi çanı dahi birisi boğazına asarak demirden uçları dökme iki dikenle çalarlar ve çelikten mamul dikenleri dahi birbirine vurup seda çıkarırlar ki çalgının usul ve ahengi buna merbûttur. Düğünlerde erkekler ile karılar beraber oynamak mu'tâd olup oyunları dahi bir erkek ve bir karı yekdiğerinin gâh bir ellerini ve gâh ikişer ellerini tutup sıçrayarak dönmek ve dönerken bazen yere oturup kalkmaktan ibarettir. Ve karılar eyyâm-ı adiyede entariye şebih boycağ düz ve kayık gibi bir nev' hotoz giyerlerse de düğün günlerinde beli sıkmalı eteği uzun fistan şeklinde entari giyip oynarken döndükçe çadır gibi açılır.

Ahali-i merkûmenin oyunları minvâl-i meşruh üzere olup indleri dahi Çinliler gibi putperestliktir. Kendileri cesimânisine Koyo ve ruhanisine Dayri nesmîye olunur. İki hükümete tab' olup kuvvet, cesaret ve zekâ ile mağrûz olduklarından bunların bir kat daha tezyîd ve terakkisini Prusya'ya taklit etmek üzere geçende Prusya'nın atik ve muattal tefekküllerini mübaya etmişlerdir. (Dahası var.)

Geçen gece Gedikpaşa Tiyatrosu'nda Zavallı Çocuk oyunu oynanmış ve çocuğa matem alameti olmak üzere o gece Güllü Agop başını boynunu sarmış olduğundan Zavallı Çocuk diye tiyatroya girenler Zavallı Agop diyerek çıkmış oldukları istihcan kılınmıştır. Bize kalır ise Agop şimdi zavallı olmayıp bayram ertesi localar koltuklar numaralı kapılar bomboş kalarak üç sandalı da iki müşteriye oynadığı zaman zavallı olacaktır.

Ba'demâ Londra'da yer altına inşa edilecek fabrikaların resmine bir model olmak için Galata Tüneli bulunan haritasını çıkarmak üzere İngiltere'den iki mühendis geleceği mervîdir.

Beşiktaş Kiraathanesi'nin üst katı revacı sermayeyi hayli artmış olduğundan bir üst kat daha peyda eder ise masrafına katlanacağı söylüyorlar.

Mevsim-i şitâ takarrub etmekte olduğundan vapurların müşterileri Balat kapısından iskeleye rahat ve çabuk gelip gitmek için birkaç kayık tedarik edilmesi mütesavvir imiş.

Yirminci numaralı nüshamızda hatt-ı izmârı ile tanzim olunan muammalı beyitin okunmasını bir zat halletmiş kendisine teşekkür olunarak mummasını dahi ihraç eder ise meccanen verileceği mev'ûd olan bir senelik gazetenin itâ kılınacağı tebliğ edilmiştir.

VARAKA

Yirmi numaralı nüshanızda muammalı beyiti geçen gece merak ederek haylice düşünüp taşındım ise de nihayet okudum hallettim galiba bundan murat ekser zaman Sultan Bayezid Meydanı'nda vesair mahallerde seyrettirilen acayibât sandığı olmalıdır eğer bu ise neşrettiğinizi niyaz ederim.

Çok şey pek çabuk bulunduğuna taaccüb ettik lakin şurası da acayıptır ki bulunduğunu beyan eden zat, murat olunan şeyin acayibât sandığı olduğunu hala tereddüt üzere söylüyor demektir ki bulamamış hem maksattan pek uzak kalmış eğer macuncu fırılacağı demiş olsaydı biraz yaklaşıyor idi.

BİR MEKTUP SURETİDİR

Hakikatli Validem,

Geçende kayınpederimden almış olduğum mektupta pek çok sitemler yazmış bilmem sizin de malumatınız var mıdır? Mektupta demiş ki “Burada nişanlını bırakıp üç senedir oralarda dolaşıyorsun hiç bir haber vesair göndermiyorsun alacak mısın, almayacak mısın? Ne yapacaksan bir ayak evvel yap da biz de nişanlın da endişeden kurtulalım.”

Vakıa doğrudur epeyce vakit oldu yeni mektup yazamadım lakin bu suret benim ihmalimden olmayıp ancak bazı telaşlarım var idi. O telaşım şu olur ki o da biri çalışıp çabalayarak bir şimendifer senedi alacak kadar frank biriktirip bir tane aldım. Geçende çekilen numaralar hemen hemen yaklaşmış idi her ne ise önümüzdeki çekilecek kurada isabet edeceğinden ve çekildiği anda derhal oraya gelip her şeyi tedarik edeceğimden şimdiden düğün müğün hazırlıklarına başlamalarını kayınpederime gidip ahde edesiniz.

İmza

Oğlunuz Keçi Akıllı Tosun

FIKRA

Bir memlekette toza hiç derlermiş bir gün hariçten o memlekete bir adam gelip birisinin yanına uşaklığa girer. Hane sahibi şunu bunu ısmarladığı sırada barakaya “hiç” almasını tembih eder. Uşak çarşıya giderken dere kenarında balık sayd edenlere tesadüf etmesiyle durup hem balık tuttuklarını seyreyler ve hem de alacağı şeyi unutmuyayım diye “Hiç, hiç, hiç, hiç” der bi’l tesadüf balıkçılar bir tane tutamadıklarından herifin “Hiç hiç” demesindedir diyerek bir iyi döverler. Biçare herif “Canım ne diyeyim?” diye sual edince “İrili ufaklı yürüsün.” demesini tefhîm ederler. Herif oradan kurtulup giderken bir hanenin önünde kalabalık ve çağırma görünce orada dahi durup balıkçıların öğrettiği vechile “İrili ufaklı yürüsün” deyince mükerrer o hanede cenaze var imiş halk herifin münasebetsiz sözlerinden dilgîr olup tekdir ve böyle bir cenaze gördüğü zaman “Rahmet olsun canına” demesini tarif ederler. Zavallı herif oradan dahi yakayı sıyırıp giderken esna-yı rahta başına kelpler üşüşmüş bir bargir laşesi görüp kelplerin hırıltısına durur bakar bir taraftan da “Rahmet olsun canına” der oradan geçenler kezâlik biçareyi dövüp ta’zîr ile beraber “Of ne fena kokuyor” diyerek burnunu tutup gitmesini talim ettiklerinde herif dahi burnunu tutup “Of ne fena kokuyor” diye giderken yolu Misk Yağcılar çarşısına uğrar. Esnaf herifi o hal ve kalde görünce küpün sırkalarını kapıp dövmeğe seyirttiklerinde zevât-ı kamileden birisi men ile “Oh ne kadar hazzettim” demesini herife öğretir herif misk yağcılarının elinden kurtulup gider iken yolda bir kalabalığa rast gelerek yanlarına gidip bakar ki kelbin birisi bir adamın ayağını ısırıp dişi kilitlenmiş bunları seyrederken “Oh ne kadar hazzettim” deyince orada bulunanlar canları sıkılarak herifin başına toplanıp iyice darp ettikten sonra “Hoşt hoşt” demek lazım geleceğini söylerler. Herif biçare oradan dahi savuşup giderek yolu yemeni ve mest ve papuç diken Hafaf Çarşısı’na uğrar.

Usta çarık yemeni ve mest sahtiyasını dişleriyle tutup çeker iken herif dahi “Hoşt hoşt” diyerek önlerinden gider esnaf herifin halinden agâh olduklarından onlar da kezalik haylice patakladıktan sonra “Kulağınıza dişinize kuvvet” demesini öğretip herifi oradan kovarlar. Zavallı herif Hafaf Çarşısı’nın öteki başına varır ki iki adam birbirleriyle uğraşıp döğüşürler yanlarından geçer iken “Kulağınıza dişinize kuvvet” dedikte o adamlar birbirini dövmeyi bırakıp herifin üstüne hücum edip birkaç tokat

atarak “Etmeyiniz ayıptır ağalar” diyip geçmesini beyan eyerler. Herif şu tokatlara dahi katlanıp gider iken yolda görür ki iki kelp birbiriyle hırıldışıp döğüşürler. Herif baş uçlarına gelip “Etmeyiniz ayıptır ağalar” diyerek bakmakta olduğu halde orada bulunanlar dövmek üzere herifin üzerine hücum ettiklerine ve biçare ise dayaktan bıktığına mebni be canım artık yediğim dayak yetişir. Yolda gider iken ne söyleyeyim de dayak yemiyeyim dedikte onlar dahi “Hiç” derler. Herif “Hiç” sözünü duyduğu gibi alacağı hiç olduğu aklına gelerek hemen koşup alıp eve getirir.

İşte bu fikra cahillerin gurbette olan ahvalını tefhîm ettiği gibi bazı işini şaşırانların halini de eyyâm eder.

-
- Efendim o mutalaa buyurduğunuz nedir?
-Kitap...
-Kitap olduğunu bildim ya ne kitabıdır demek isterim.
-Öyle bir kitap.
-Tarihe dair mi?
-Hayır.
-Ey hikâye, roman falan mı?
-Onlar da değil.
-Merak ettim verseniz ya bakayım...
-Size müteallik şey değil canım.
-Olmasın bir kere bakayım.
-Divan divan.
-Divan mı?
-Evet.
-Ne divanı?
-Amma merak ettiniz a efendim ne divanı olursa olsun!
-Yok, sanki mütalaaya şayan divan mı?
-Bildiğiniz divanlardan değil.
-O ne demek bildiğimiz divan kangısı oluyor?
-Ey siz her divanı bilecek değilsiniz ya elbette bilmediğiniz de var.

-Şüphe yok. Onunçün bilmediğimizi de bilelim diye merak ediyorum kimin divanı acaba?

-Bendenizin...

-Be canım sizin olduğunı biliriz ya mündericâtın kâili kim?

-İşte kulunuz dedim ya!

-Vay siz şair misiniz?

-Öyle ya!

-Acayip yirmi beş senedir ülfet ederiz de şiirin olduğunı bana söylemediniz.

-Yalnız size değil hiç kimseye söylemedim ve göstermedim.

-Acayip onunçün...

-Yazmıyor musunuz zamane ahababı acayip olduğundan içinden şayet mazmun ve mana sirkat ederler diye göstermedim.

-Aman öyle ise kerem ediniz verin bir mütalaa edeyim.

-Efendim sizden eminim zararı yok alınız mütalaa ediniz laki canım birader kimseye söylemeyiniz.

-Neme lazım ki söyleyeyim. Evet, pek ala lakin bu divanı kimseye göstermedim buyuruyorsunuz bunu çok kimseler görmüş.

-Ne münasebet kimseler görmemiş.

-Aliyyü'l tahkik çok kimseler görmüşler.

-Neden bildin?

-Şundan bildim ki her gören pür mazmun bir mana çaldığından bunun içinde ne mazmun kalmış ne mana (Ver oduncuya) aman aman dur bunda hayli el malı da var.

-El malı ne demek?

-Kani sizin mazmununu manasını çalması diye çekindiğiniz şey yok mu?

-Evet...

-İşte onun aksi...

-Acayip o nasıl şey?

-Dur biraz daha mütalaa edeyim de onda kâiller ile beraber söyleyeyim.

.....

-A doktor! Ne bu düşünmek?

-Ne olacak gazeteye yazı istiyorlar hatırıma bir şey gelmiyor memurluk belası ve karnım da akşamdan zil gibi aç kangısından başlayayım diye düşünüyorum.

-Bir iki tane at aklın başına gelir biraz da yazı yazarsın sonra yemek de yersin.
Vesselam.

-Karnım pek aç iptida biraz yemeği yesem

-Sen bilirsin.

-Yoksa biraz yazı yazayım da öyle mi yiyeyim.

-Ey bir iki dane atmayacak mısın?

-Hiç canım istemiyor ama...

-Canım istemiyor ne demek birkaç tane atarsan belki hatırına bir şey gelir yazarsın.

-Başladığı gibi arkası gelmiyor. Sonra belki sızarım da belki yazı yazamam.

-Adam sen de hem at hem yaz.

-Haydi, ne olursa olsun bir tane atmağa başlayayım yazabilirsem yazarım yazamazsam sızarım.

TELGRAF

Kasımpaşa'dan

Teşrinevvel

Havalar soğumağa başlayalı dere kokuları epeyce bertaraf olmağa başlamış ise de ma'hûd gazinomsu kahvehanenin kokusu gittikçe artmaktadır.

Beyoğlu'ndan Kezâ

Fûlam Gazinosu'nda dans sesi işitilmeyecek yeni oda yapılmak tasavvur olunur.

Mahmut Paşa Caddesi

Çorapçı Han'dan Keza

Geceleri burası tiyatrodan ziyade kalabalık oluyor.

Tophane Caddesi

Karantihanededen Keza

Medeniyet Şarivarisini mütalaa edenler hiç gülmüyorlar.

Bu Dahi

Beşiktaş Kırathanesi taklit için buraca dahi bazı tedarikât vardır.

Matbaa ve Sâhib-i İmtiyâzı Zaharya Beykozluyan

İlânât

Herkangı milletten olursa olsun Türkçe ve Arapça ve Farsça ve Fransızca ders okumak ve elsine-i mezkûrede istida ve mukavelename vesair tahrir ve birisinden diğerine evrak tercüme ve tesdir ettirmek ve sülüs nesh talik varaka ve divanî yazılardan meşk almak be litografya ile basılmak için hutût mezkûre ile kitap ve divan ve risale vesaire yazdırmak ve hurûf basması ile kitap tertip ve tab' ettirmek ve her nev' resim ve harita yaptırmak ve şimşir üzerine resim ve eşkâl kazdırmak isteyenler asma altında camlı hanede kâin matbaamıza müracaat buyurmaları ihtar olunur.

Girit-i Kandiyevî Halil Hilmi Efendi'nin inşâdı olan iki mersiye-i mergubeler tab' olup gazete mevzileri fûrûht etmektedir.

Pakdâmen ismiyle gayet feci ve rikkat-âmiz ve her vechile şayan mütalaa altı fasıl tiyatro pazar intişâre çıkarılmış olmağın Köprübaşı barakası ve tömbekici Hasan ve Celil Ağalar ile sahaf Çırçırılı Mehmet Efendi'nin vesair serkûylerde ve gazete mevzilerinde fîmahsusuyla fûrûht olunmaktadır.

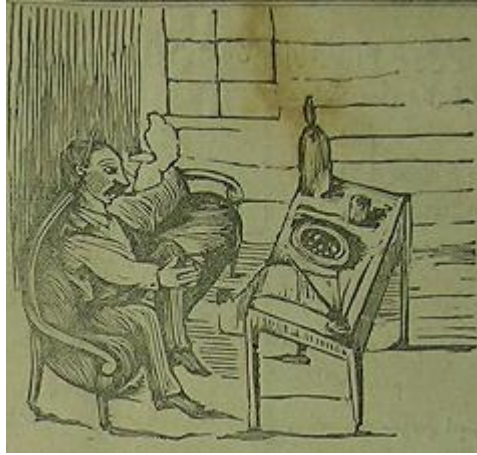
Musıkîşinastan Nuri Bey'in cem ve tertibine ikdam eylediği şarkı mecmuasının üçüncü cüzü dahi bu kere beş fasıl üzerine olarak eski diğer şarkıları zayı oldupu halde tab' ve ihraç olup Köprübaşı ve Üsküdar barakaları ile Aksaray ve Şehzadebaşı ve Okçular'da Tarfam Efendi kırathanelerinde ve bazı gazete mevzileri yanında beşer kuruşa satılmaktadır.

Nasihat yahut Kumar Belası işbu tiyatro risalesi gayet ibret-nüma eser olmağla hasret ile beraber barakada, tömbekicilerde, müvezzilerde fûrûht olunmaktadır.

Asma altında vâki Camlı Han bu defa gayet temiz surette tamir olunup odaları icâra verilecektir. Han-ı mezkûrun her tarafı kargir hanlar ihata olunmuş olmağla mazallah harîk tehlikesinden emin ve gerek iskeleye yakın ve her tarafa münasebetli olduğu cihetle ilan keyfiyet kılındı.

Tasvir-i Sebat nam tiyatro ve Gülzâr-ı Hayal kitap bu defa tab' olunup Köprübaşı kitapçı barakasında ve Bahçe kapısında Hasan Ağa dükkânında vesair mahallerde fûrûht olunmaktadır.

Asitâne'nin her civarında akaret ve arazi almak ve satmak ve icâr ve istancâr için mahsus suhûlet simsarı Madovesiyan biraderler sakin İstanbul'da Köprübaşı'ndaki kitapçı barakasında mahal-i mezkûrda her gün alım ve satım icra olunmaktadır.

2.22. NUMARA: 22

Matbaa ve Mahall-i İdaresi

Asmaaltı'nda Camlı Han'da 11 numaralı daire-i mahsûsadır.

Abone bedeli: Dersaadet için bir seneliği üç beyaz Mecidiyedir.

Taşralar için posta ücreti başkadır. Bir nüshası 40 paradır.

İlânât

Beher satırından bir defa için üç kuruş alınır. Birkaç defalık olur ise ayrıca pazarlık olunur. Posta ücreti verilmemiş olan mektuplar reddedilir.

Numara: 22

(Birinci Sene)

26 Ramazan 1291 24 Teşrinevvel 1290 Perşembe

Pazartesi ve perşembe günleri neşrolunur, eğlence gazetesidir.

AHVÂL-İ MİLEL

Mâbaad Çinli

Çinliler Çongu derler ki lisanlarınca Hükümet Vasatî demektir Araplar Sayn, Frenkler Şin derler. Acemlerin Hune vü Haten ve Türklerin Çin Maçin dedikleri de odur.

Ahâli-i merkûmenin levnlere esmer cüsseleri mülehham olup gözleri küçük ve kulakları büyük ve saçları siyah sakalları seyrek ve uzuncadır kendileri ehl-i zekâvet basiretten olup hürkat ve ziraate meyl ve rağbetleri ve bâhusus resim yapmak ve kase, sürahi emsali şeyler imal etmeğe maharetleri ve barut ile fen tıbaatı bunlar ahdâs ettiği malumdur.

Lisanları cem-i elsineden güç olup yazıyı amûdî tarzda yukarıdan aşağı doğru yazarlar ki ancak bu usûl Çinlilere mahsustur. Ve böyle güçlüklerde Japonyalılarda bunlardan pek aşağı değildir.

Çinliler pek eski kavim olup hatta takvimlerde (Sâl-ı Türkan) Çinlilerin tahsisidir bunlar âlemin bekasına edvârıyla kâil olduklarından ve her devri bin sene addettiklerinden her bin senede bir direk dikerler.

Ahâli-i merkûme şarka o kucağa ve Japon denizleri ve menbaı Tataristan ve Kore Boğazı ve bahr-ı asgar ve bahr-ı muhit ekber garba müttefike-i Sincan ve kâil şahlığı ve Tataristan-ı müstakile ve şimale Sebr arazisi ve cenuba Çin Denizi ve enâm ve pirman ve Nil ve Hint'te İngiltere ve Lahor memleketleriyle mahdûd olan ülke-yi cesimiyyede meskûn ve miktar olan nüfusu takriben ve tevatüren üç yüz altmış milyondur.

Nüfus-ı merkûmenin nısfı derecesi İslam olduğu gibi bakisi putperesttir. Putperest olanların müzehheblerine Lama ve büyük papazlarına Dalaylama ve Boğdulama itlak olunur bunlar hem papaz ve hem de hâkim-i ruhani sıfatındalardır ki Çinlilerin erkekleri başları tepesi düğmeli takıye şeklinde bir nev külah ve arkalarına cüppe tarzında bazısının içi pamuklu uzun hırka giydikleri gibi tâife-i nisâsı dahi etekleri uzun entari giyerler ve Lama müzehhebinde olanların erkekleri bıyıklarını ziyade uzatıp burdukları gibi tâife-i nisâsı dahi saçlarını dürüp büküp hotoz gibi başının tepesine yığıp başları açık gezerler. Çinliler beyinde zükûr ve inâsın birbirine alaka-ı adet hükmünde olup alakası hiçbir kimse yok gibidir.

Âşık maşukasına rast geldikte ikisi dahi yere çömelip erkek “Senin aşkından bu toprağın altına gireceğim.” diye iki ellerinin parmaklarını koyup hayretle maşukasının yüzüne bakar ve maşuka dahi bir elini yere dayayıp arkasına yaslanarak diğer elini dahi başından aşırıp gerinmek gelmiş gibi naz etmeğe başlar. (Daha var.)

İranlı merkepçilerin hayvanları cadde yollarda ulu orta sürmeleri Ürgüplülerin namusuna dokunduğundan ya kendileri gibi merkep sürmek veyahut sanatlarını geri vermek için beyinlerinde bir şikayetnâme tertip ediyorlar imiş.

Balık Pazarı kapısı caddesinde tabela sepet vesair koyup yolu kapatan satıcılar galiba men olmuş ki birkaç gündür oralarda yükünü bırakıp satan satıcı göremiyoruz doğrusu buna teşekkür ederiz ve bununla beraber darısı Köprübaşı ile Yenicami havâlisindeki satıcıların başına deriz.

Balat ve Balık Pazarı ve Kasımpaşa Caddeleri'nin pisliklerini pek çok söyledik. Artık baş ağrıttık. Hem baş ağrıtmamış olsak bile bunlar göz önündeki pislikler böyle büyük cadde o leyân, ne kadar murdarlığa batmış sokaklar var ki eğer onların da ahvâlini söylemeğe başlasak bir hayli müddet tükenmez hele her ne ise dur bakalım iptida mezkûr caddeler tathîr olunmağa yüz tutsun da berikilerin temizlenmesinde rica ederiz.

Geceleri Unkapanı'nında Köprübaşı'nda müşteri beklemek üzere biriken kira bargircilerinin müşteri gelirken birbirlerini çiğnercesine koşup tehâcümlelerinden bir sakatlık vukuu melhûz olduğu söylüyorlar. Vakıa bunda satılık me'mûl olduğu gibi Gedikpaşa Tiyatrosu havâlisine toplanan bargircilerin satılığı ise görünür kaza olduğuna ve bargirler arasında çoluk çocuk gezinmekte olduğundan Hüdâ-nekerde birisini bargir tepecek olur ise bir Zavallı Çocuk oyununda tiyatronun dışarısında peyda olacağına şüphe yoktur.

Geçen gece Kumkapı civarında bekçinin birisi davul çalarak gezer iken bir fenersize rast gelip “Nereye gidiyorsun?” diye sual eyledikte o kimse dahi ne vazifen diyerek bir yumruk aşk edip bekçinin davulunu patlatmış ve onun üzerine bekçi davul yerine düdük çalarak mahalleyi dolaşmış olduğunu işittik.

Tiyatro gazetesinin iki mah tatilini Güllü Agop'un okurlarından haber aldığı gibi Gedik Paşa Tiyatrosu zannıyla hulus çıkmak üzere gidip tiyatro iki ay tatil oldu diye müjde ettiğini söylüyorlar. İşte böyle dirayetli aktörlerin oynadığı tiyatrodan doğrusu edep ve ahlak öğrenileceğine hiç şüphe yoktur.

Medeniyet gazetesi alel usul yevmî çıkmakta iken itibâr-ı umûmi kesb edeyim, diyerek bir de haftada bir resimli çıkmağa başlamıştı. Sonradan buna da kanaat etmeyip şarivarisi tarzında dahi çıkmağa başlayıp üç parça olmuş ise de yine itibâr-ı umûmi bulamadığından mıdır, nedir başka bir halet kesb etmiş olduğunu rivayet ediyorlar eğer bu rivayet sahih ise *Medeniyet*'in yakında bir parçası kalmaz.

VARAKA

Gazetemizin şu aralık akvâl ve eşkâli kıraat ve mütalaa şâyân bir heyet kesb etmiş olması delaletiyle fehm ediyorum ki cumartesi günleri neşrini vaat etmiş olduğumuz büyük nüsha sahihen nadide ve pesendide bir şey olacaktır. Burasını derk edip büyük nüshanın ihracına yalnız kulunuz değil pek çok zevât muntazır olduğundan bir kat daha tezyîdini mûcib olacak büyük nüshayı önümüzdeki cumartesi günü bekliyoruz.

Gazetemizin mütalaa künât zûy'ül irfanına büyük büyük teşekkürler ederiz ki mütalaaıyla memnun oldukları terakkisini talep etmeleri ile ispat olunur.

MUHAVERE

- Vay efendimiz nerelerde kaldınız çoktan beri sizi göremedik.
- Nerelerde olacağız işte buralarda.
- Yok, buralarda olsanız elbette bir kere görürdük.
- Birkaç gündür dışarı çıkmıyorum.
- Evde mi oturuyorsunuz?
- Evet.
- Ey nasıl eğleniyorsunuz canınız sıkılmıyor mu?
- Sıkılıyor ama ne yaparsın?
- Ne yaparsın, ne demek? Tiyatroya gidersin orta oyununa gidersin çalgıya gidersin eğlenirsin.
- Aman aman birer kere gittim gördüm hepsi birbirinden fena.
- Acayip Güllü Agop'un Tiyatrosu fena mı?

- Aman âlemde ondan daha murdar şey olur mu?
- Kerem ediniz. Geçen gün gazeteler bile methediyorlardı.
- Nasıl olacak Avrupa tiyatrolarını geçmiş diyorlar.
- Orası doğru.
- Doğru ise niçin fena diyorsun?
- Avrupa tiyatrolarını geçtiği için fena diyorum.
- Ya ne yapmalı idi?
- Avrupa tiyatrolarını geçmeyip o halde kalmalı idi.
- O halde nasıl kalabilir ezcümle Avrupa tiyatrolarında Fransızca tekellüm ederler.
- Vay Güllü Agop'un tiyatrosunda Türkçe tekellüm oynayıp da herkes anladığı için mi Avrupa tiyatrolarını geçmiş oluyor?
- Ya bilmem belki öyle olmalı.
- Adam sen de Türkçe söyleyeceğim diyerek halka maskara olacağına keşke Fransızca söyleyip de kimse anlamamış olsa daha âlâ olur.
- Vâkıa orası sahih.
- Ey misafirhane derunundaki Dikran Çuhacıyan'ın Avrupası nasıl?
- Gedikpaşa Tiyatrosu'nun tortusu...
- Demek ki o hiçbir şey değil.
- Öyle ya!
- Ey efendim Sirkeci İskelesi veyahut Mercan Yokuşu caddelerindeki gazinolarda olan Arap çalgıları?
- Be canım geçen gün onları şerh ettik ya!
- Nasıl şerh etmiştiniz?
- İşte bunların tercümesi Çemberlitaş civarındaki çalgılar değil mi?
- Ya onlardır ya bitpazarı gürültüsüdür
- Her ne ise eğleniliyor ya.
- Evet, can sıkılmakta eğlenmektir.
- Ey efendim can sıkılmaksızın eğlenecek yer
- Pek çok ama paraya tevakkuf ediyor.
- Para mı?
- Şüphe yok.
- Demektir ki Fülam'ın Alkazar'ın Gazinosu
- Aman oralarca bir iki lira lira kifayet eder.

- Bir iki lira çok değil mi?
- Az bile.
- Niçin bir duhûliye bir üns dinlemesi
- Ya içeriki oda?
- İçeriki oda ne oluyor?
- A kuzum geçende orasını da söyledim ya!
- Ha anladım anladım... Şey...
- Zahir...
- Vâkıa bir iki liranın kapısı... Şimdi demek oluyor ki oralara gidip eğleniyorsunuz.
- Şimdi oralara da gidemez oldum.
- Varsa orta oyunlarına gidiyorsunuz...
- Aman orta oyunları seyrolunur mu?
- Niçin olmaz orta oyunları, hayaller falan yine tiyatrodan âlâdır.
- Âlâ mıdır?
- Elbette.
- Aman tiyatroyu ahlak ve edep mektebi diyorlar.
- Ne münasebet adeta⁶⁰ tellalı!
- Her ne ise gidiyor musunuz?
- Hiçbir yere gidemiyorum dedim ya!
- O ne için?
- Züğürtlük.
- Aman efendim siz de züğürtlük diye ağlarsanız artık biz ölmeliyiz.
- Vâkıa öyle ama âlem bu adamı birden bire züğürt ediveriyor.
- Canım efendim tüccar esnaf değilsiniz ki zarar ettiniz müflis oldunuz diyeyim hamd olsun yalnız peder merhumdan kalan size değil silsileye yetişir.
- Öyle ama tükettik.
- Ne yaptınız da tükendi.
- Canım bilmez misiniz Beyoğlu'ndaki mahûd kumarhanede az para mı yedik!
- Evet, orayı biliyorum ama hükümet tarafından orası men olunduktan sonra haylice paranız kalmıştı.
- Kaldı ama onları da başka mahalde kaybettik.

⁶⁰ Metinde bu şekilde verilmiştir.

-O mahal neresi?
-Artık sorma.
-Yok yok sormağa mecburum zira ortalıkta öyle kumarhaneler falanlar kalmadı zannediyorum.
-Nasıl kalmadı efendim nasıl kalmadı?
-Varsa da kıyıda bucakta ufak tefek.
-Ufak tefek değil gittikçe büyümekte.
-Aman o neresi!
-Söyleyeyim de sen de mi gidesin?
-Hayır, benim kumar merakım değildir canım efendim söyle
-Amma tuhafsin ya yoksa benimle eğleniyor musun?
-Yok, siz benimle eğleniyorsunuz galiba.
-Sizinle niçin eğleneyim her vakit gittiğin yeri bilmiyor musun?
-Beşiktaş Kırathanesi mi?
-Evet değil mi ya?
-Orada kumar ne gezer?
-Üst katına çık da bak Beyoğlu kumarhanelerine taş çıkarıyor.
-Acayip hiç malûmatım yok öyle ise gitmem hükümete haber vereyim.
-Fena olmaz zira taşmağa başladı.

.....

-Ne geziyorsun sıkı sıkı
-Kes sesini bir şey yok.
-Nasıl bir şey yok elbette bir şey var ki telaş ediyorsun.
-Canım telaş edecek bir şey değil ama hatıra gelmiyor.
-Ne gelmiyor?
-O söyleyeceğim şey.
-O söyleyeceğin şey nedir?
-Dilimin ucundadır söyleyemiyorum.
-Dilinin ucunda da söyleyemiyorsun at bana da ben söyleyeyim.
-Söyle
-Gel tuhaflığa
-Nasıl tuhaflık?

- Artık sorar mısın?
-Evet, çok ama kangısı olduğunu öğrenmek isterim
-Kangısı olacak orta oyunu han takımının perde ittirip kaldırması.
-Vay efendim onun tuhaflık neresinde?
-Neresinde olacak perdesinde.
-Perdesi tuhaf değil.
-Nasıl değil Güllü Agop bayram ertesi almak üzere vermiş.
-Ey Güllü Agop'un perdelerine ne olmuş?
-Ne olacak bezden şey eskimez mi a canım!
-Ha gerçek eskir sahih lakin onun daha tuhafı var
-Kangısı
-Canım Agop'un gözlerini boyadığı kimselerden birisi kaşlarını boyamış duydun mu?
-Hayır, duymadım kırmızı mı boyamış?
-Kırmızı neden oluyor?
-A kuzum locaların boyası değil mi?
-Bildim kırmızı değil siyah.
-Ey sonra ne olmuş?
-Ne olacak karakaş olmuş.
-Bütün bütün karakaş mı?
-Yok, bir yanı kalmış.

TELGRAF

Beyoğlu

Tiyatrodan 24 Teşrinevvel

Bizim ahvâlimizi Gedikpaşa Tiyatrosu hatırlara getirmediğinden memnun oluyoruz.

Galata

Tophane Caddesi'nden Kezâ

Eski otelcilerin buralarca kabul olunmamasına karar verildi.

Balık Pazarı Caddesi

Bakkallar Sokağı'ndan Kezâ

Basiret'in okkası iki kuruş on paradır.

Medeniyet gazetesi de pek aşağılaştı.

Matbaa ve Sâhib-i İmtiyâzı Zaharya Beykozluyan

İlânât

Herkangı milletten olursa olsun Türkçe ve Arapça ve Farsça ve Fransızca ders okumak ve elsine-i mezkûrede istida ve mukavelename vesair tahrir ve birisinden diğerine evrak tercüme ve tesdir ettirmek ve sülüs nesh talik varaka ve divanî yazılardan meşk almak be litografya ile basılmak için hutût mezkûre ile kitap ve divan ve risale vesaire yazdırmak ve hurûf basması ile kitap tertip ve tab' ettirmek ve her nev' resim ve harita yaptırmak ve şimşir üzerine resim ve eşkâl kazdırmak isteyenler asma altında camlı hanede kâin matbaamıza müracaat buyurmaları ihtar olunur.

Girit-i Kandiyevî Halil Hilmi Efendi'nin inşâdı olan iki mersiye-i mergubeler tab' olup gazete mevzileri fûrûht etmektedir.

Pakdâmen ismiyle gayet feci ve rikkat amiz ve her vechile şayan mütalaa altı fasıl tiyatro pazar intişâre çıkarılmış olmağın Köprübaşı barakası ve tömbekici Hasan ve Celil Ağalar ile sahaf Çırçırılı Mehmet Efendi'nin vesair serkûylerde ve gazete mevzilerinde fîmahsusuyla fûrûht olunmaktadır.

Musikîşinastan Nuri Bey'in cem ve tertibine ikdam eylediği şarkı mecmuasının üçüncü cüzü dahi bu kere beş fasıl üzerine olarak eski diğer şarkıları zayı oldupu halde tab' ve ihraç olup Köprübaşı ve Üsküdar barakaları ile Aksaray ve Şehzadebaşı ve Okçular'da Tarfam Efendi kıraathanelerinde ve bazı gazete mevzileri yanında beşer kuruşa satılmaktadır.

Nasihât yahud Kumar Belası işbu tiyatro risalesi gayet ibret-nümâ eser olmağla hasret ile beraber barakada, tömbekicilerde mevzilerde fûrûht olunmaktadır.

Asma altında vâki Camlı Han bu defa gayet temiz surette tamir olunup odaları icâra verilecektir. Han-ı mezkûrun her tarafı kargir hanlar ihâtâ olunmuş olmağla mazallah harîk tehlikesinden emin ve gerek iskeleye yakın ve her tarafa münasebetli olduğu cihetle ilan keyfiyet kılındı.

Tasvir-i Sebat nam tiyatro ve Gülizar-ı Hayal nam kitap bu defa tab' olunup Köprübaşı kitapçı barakasında ve Bahçekapısı'nda Hasan Ağa dükkânında vesair mahallerde fûrûht olunmaktadır.

Asitâne'nin her civarında akaret ve arazi almak ve satmak ve icâr ve istancâr için mahsus suhûlet simsarı Madovesiyan biraderler sakin İstanbul'da Köprübaşı'ndaki kitapçı barakasında mahal-i mezkûrda her gün alım ve satım icra olunmaktadır.

Masrafın irâdına uymazsa derler bîhilâf

Menba-ı çok çeşme der ama macerası hilâf

2.23. NUMARA: 23

Matbaa ve Mahall-i İdaresi

Asmaaltı'nda Camlı Han'da 11 numaralı daire-i mahsûsadır.

Abone bedeli: Dersaadet için bir seneliği üç beyaz Mecidiyedir.

Taşralar için posta ücreti başkadır. Bir nüshası 40 paradır.

İlânât

Beher satırından bir defa için üç kuruş alınır. Birkaç defalık olur ise ayrıca pazarlık olunur. Posta ücreti verilmemiş olan mektuplar reddedilir.

Numara:23

(Birinci sene)

10 Şevval 1291 7 Teşrinisâni 1290 Perşembe

Pazartesi ve perşembe günleri neşrolunur, eğlence gazetesidir.

ÇİNLİLER

Mâbaad

Onun üzerine âşık maşukasını söyletinceye kadar o halde niyaz ve rica eyler. Çünkü Çinlilerin âşıkları maşukalarına esnâ-yı tesadüflerinde bundan evvelki nüshalarımızda zikri ve resmi sebkât ettiği vechile âşık çömelip arz-ı merâm ettikçe maşuka asla cevap vermemek ve cevap alıncaya kadar âşık rica etmek cümle-i adetlerindedir. Ve maşukanın çabuk cevap vermesi makbul olmayıp aşık söz söylememekte ne kadar üzer ise o kadar indlerinde makbuldür.

Çinlilerden iki kimse gerek bir maşukaya alaka etmiş olsun gerek beyinlerinde aher bir mübaheseye mübteni bulunsun bu vadilerde imtihan olanların ikisi dahi çömelip iki elleriyle kulaklarını tutarak çeker gibi sıçrayıp atlamaktadır. Kangısı yorulup da atlamağı terk edecek olursa öbürüsü hak kazanır. İşbu imtihanlarında

yemek içmek hatırlarına gelmeyip yirmi dört saat mütevaliyen o hal üzere atladıklarının vukuu mervidir. Ve işbu imtihan usulü bizzat icra olunduğu gibi aheri vasıtasıyla icra ettirmek dahi mukannin olduğundan dava avukatları misilli içlerinde mahsus atlayıcılar vardır.

FIKRA

Bir gün Çinlilerden iki âşık bir maşuka üzerine atlamak usulü icra edeceklerini maşuka haber eyleyince mezkûr âşıklardan birisini gayet sevdiğine ve o âşık dahi biraz tuhafça olmak mülabesesiyle belki yorulur da illet olur efkârına mebni-i mezbûre merkûmun ikisini de celb edip usullerini yalnız kendi huzurunda icra eylemelerini ve hîn-i icrada gözleri bağlı olmalarını teklif eder. İkisi dahi teklif-i mezkûru kabul eylediklerinden mezbûre ibtidâ sevdiği aşığın muahhar diğerinin gözlerini muhkem bağladıktan sonra atlamağa başladıklarında mezbûre hemen gelip sevdiği aşığın gözlerini açarak kol kola verip diğer atlayan herifi orada bırakarak çıkar gider. Biçare herif orada kendi kendine atlamakta iken odadan birkaç kimse gelip herifi gördüklerinde taaccüb ederek men' ile gözlerini açıp “Ne yapıyorsun?” diye sual ederler. Herifin gözleri açılıp da yâr yerine ağyâr-ı müşahede edince şaşırıp “Atlama talim ediyorum.” der. “Ya gözlerini niçin bağlamışsın?” dediklerinde “Belki yanlış biliyorsam görmeyeyim için bağladım.” cevabını verir.

İHTAR

Iyd-ı Şerifin hulûli ve bazı mevâni'yatın zuhur ve şumûlü mülabesesiyle eyyâm-ı mahsusamızda gazetemizi üç nüsha neşredememiş olduğumuzdan mütalaa künân zûy'ül irfandan istifâ-yı kusur-ı zaruri'ül zuhur eyleyiz.

FIKRA

Efendinin biri terzisine bir gecelik entari yapılmasını sipariş eder ve terzi dahi aldığı emir mûcibince bir entari dikerek efendinin konağına gönderir efendi dahi yatacağı vakit arkasına giyer ise de bunu altı parmak uzun olduğunu görür onunla beraber bu yandan altı parmak kesilmesini zımında sabahleyin terziye götürmesini uşağına ihtâr ve hâb-ı rahata varır.

Gecenin nısfında mûmîül ileyhın haremi kalkarak elbette ben terziden daha ala keserim ya, gibi mezkûr entariden altı parmak kat eder sabahleyin erkence validesi dahi altı parmak kat eder -parmak oldu on iki- derken efendim uşak dahi efendinin emr-i sabıkası vechile sabahleyin entariyi alarak doğru terzinin dükkânına azimetle altı parmak da merkûm kestirir. -oldu parmak on sekiz- Ol akşam saatlerinde efendinin oldukça hatırlıca bir misafiri gelir ve gecelik için yeni yapılan entarinin misafire verilmesini uşağına tembih ederek biçare misafire entariyi götürürler. Misafirin dahi boyu oldukça uzunca gibi imiş, herif entariyi giyer ise de ne baksın! Mintana müşâbih bir şey olduğunu görür görmez uşağına hitaben “Yahu bu entari değil adeta efendinizin mintanı bunu yanlış getirmişsiniz diyerek uşağı tekdirle beraber işi efendiye beyan ettiğinde kendisi dahi hakikat hale vakıf olarak mütehayyir kalır vesselam.

Yirmi numaralı nüshamızda münderic muammalı beyitin okunmasını bir zatın keşfetmiş olduğunu ve bununla beraber muammasını dahi halletmesi lazım geleceği işar etmiştik. Mûmî’ül ileyhın beyit-i mezkûru kıraat etmesince bir noksanı var ise de ziyadesi galip olmak cihetiyle kabul olunup fakat muammasını şimdi ne kadar halledememiş olduğuna ve bununla beraber hall ve keşif edilmiş olmak üzere birtakım zevât tarafından pek çok varakalar gelmiş ise de onlar dahi ziyade nâkıs bulunduğu mebni beyt-i mezkûr tasavvuratla okunup muamması neden ibaret olduğunu gelecek nüshamızda şerh olunacağından okuyup halletmiş var ise de ol vakte kadar beyan-ı malumat etmeleri ihtâr olunur.

KASIMPAŞA DERESİ’NDEN BALAT DERESİ’NE HASBİHÂL

Cümlenin malumudur ki bunca senelerden beri civarımda kâin haneler ve dükkânlarda sakin olanlar akşam ve sabah yatmadan gelip geçerler eyyâm-ı sayfiyede envâ'-ı çirkâb ve taaffünümünden ve mevsim-i şitâda cûş u hurûş ederek sokakları kaplayıp geçit vermemek ve bazı dükkânların ve hanelerin içlerine kadar tecavüz etmek gibi harekâttan dilgîr ve pür-ıstırap olduklarına hiç şüphem yoksa da ne çare ki gece gündüz gözlerini benden ayırmadıkları gibi beni dahi kendilerinden ayırmak istemedikleri delaletiyle kendilerinin pek sevgili yâr u vefadarları olmaklığım lazım gelecek iken bilakis gıyabımdan hakkımda daima zemm ve itabda bulunmaları mecmuiyetimi mûcib olarak pek ziyadesiyle gücüme gittiğine ve hatta bundan akdim bir aralık üzerime kemer çevirip kendilerini benden sirayet eden ıstırap ve meşakkatten ve beni dahi kendilerinden isabet eyleyen âlâyiş ve mezemmetten halas ve reha etmek tasavvurunda bulunmuş ise de her nasılsa şu suret dahi o gün bugündür kuvvede kaldığına mebni artık bundan böyle hakkımda her ne söyleyecek olur ise olsun asla ve kat'a kayd ve hicap etmeyip belki vazâif-i kadîmenin izâfe icrasına kemal-i hâhiş ve serbesti ile şitâb edeceğimden ve bunun üzerine aleyhimde şudur demek de kimsenin hak ve selaheti de olamayacağından bu bâbda olan efkarınız ile ahvâl-i hazıra gerek beyanını rica ederim.

BALAT DERESİ'NDEN KASIMPAŞA DERESİ'NE CEVAP

Ben de senin gibi pek çok zamanlardır ki buranın halkından gördüğüm türlü türlü murdarlıkları sineme çekip tahammül ettiğim gibi onlar dahi benden zuhur eden bilcümle raihâ-yı keriheden yaz kış asla fütur getirmediklerinden mâ'ada bazı beni bir hale korlar ki utandığımdan yere geçmek isterim de mümkün olmadığı cihetle alıp başımı denize kadar gider ve bazı kere de belki etvârımdan bîzâr olup benden istikrâh eylerler diye dolar boşalırsam da yine vazife etmediklerinden ve bunlar benden ve beni taaffünümünden ve gerek yüzümden gördükleri sıtma vesair illetlerden hoşnut demek olup ifadâtınıza bakılırsa sinekler de benimkiler gibi olduğu anlaşıldığından artık sesimizi çıkarmayıp kemâfissabık yüz göz olarak gidilmesi ve egerçi yine aleyhimizde lakırdı söyleyecekler olur ise ol vakit iktizasının ifa edilmesi nice münasebet görülmüş olduğundan senin dahi ol vechile hareket etmekteğin lazım gelir zannederim.

Tramvay arabalarının bargirleri bazı kere adım almağı şaşırıp arabalar hattan dışarı çıktığığndan badema bargirler ayaklarını doğru atmak üzere haftada bir falakaya çekilmek için tramvay şirketiyle *Letâif-i Âsâr* gazetesi beyninde bir mukavele olacağını söylüyorlar.

Letâif-i Âsâr'ın ilerde aksaklığı belli olmamak için esnâ-yo mukavelede ayağını denk almasını ihtar ederiz.

Dikran Çuhacıyan dram ve ve trajedi gibi oyunlar dahi oynamak tarfikini aradığığndan muvaffak olur ise kendi taraflarına gelmeleriçün Gedik Paşa takımından bazısıyla gizlice müzakere eylediğini söylüyorlar.

MUHAVERE

-Vay beyim hiç neşâtınız yok sebep?

-Ne olacak bayram geldi geçti kendime bir kat yeni elbise yaptıramadım.

-Çoluk çocuğa yaptırdınız mı?

-Yok, onlara da yaptıramadım.

-Ey kime yaptırdınız?

-Kime olacak... İşte...

-Ha anladım... Şu...

-Bari kendinize de yaptırmış olsaydınız.

-Para kalmadı.

-Ne ise terzi ile uyuşurdunuz.

-Birkaç kere iskandil ettim ama yanaşmadı.

-Niçin?

-Ya eski borçları vermedik onun için.

.....

-Birader ne o sükût duruyorsun?

-Artık sorma.

-Yok, sanki sizi severim de onunçün.

- Ağzım yandı ağzım.
-Sıcak çorba mı içtin?
-Hemen onun gibi de yoğurdu üflüyorum.
-Tuhaflık lazım değil doğrusunu söyle!
-Doğrusu kâğıt yangınlığı.
-Yoksa kumarhanende konsolid mi oynadın?
-Aman ne söz eylemezsin be konsolid kumara benzer mi?
-Ey birader ben ne bileyim sen abuk sabuk söylüyorsun.
-Ben abuk sabuk söylemiyorum ama sen anlamıyorsun.
-Canım anlıyorum. Yangınım diyorsun ne yangınsın?
-Banka
-Lanka mı?
-Vay şimdi çatlayacağım ama söz anlamaz adama çattık ha haydi işine babam haydi!
-Canım ne darılıyorsun birdenbire ne yangınsın dedim
-Filanın bankasının yangını diyorum.
-Ha şu anladım ama orada vurgun vuranlar var yangın bilmiyorum hem orası banka mıdır ya!
-Günde hayli paralar liralara devroluyor da banka olmaz mı?
-Öyle ise lakırdıyı eğip bükeceğine filan değil düzce “Filam” yangınıym desen ya a tosun!
-Oh hele anlattık dırdırı!

-
- Gelelim bayram ertesi eğlencesine
-Bayram ertesi eğlencesi ne oluyor?
-Ramazan eğlencesinin eğlencesi oluyor.
-Ramazan eğlencesinin bir eğlencesi mi?
-Zahir
-Aman ifadenize bakılırsa o pek tuhaf şey
-Artık bundan tuhaf şey mi ararsın
-Canım efendim azıcık ucunu çıtlat bakalım
-Olmaz!
-O niçin?

- Ya herkes gibi senin de benim de başımızda
-Elinle başını ne yokluyorsun kapmaca oynamıyoruz.
-Ya senin de başında dedikte onun için baktım
-Hele bir kere ne olduğunu anla da sonra çok bakarsın.
-Ey nedir anlayalım bakalım
-Ne olacak ramazan harcı borcu
-Vay vay
-Ne oldun çapıcık
-Hayır hiç...
-Hayır, hiç nedir doğru söyle.
-Bayramın haftasında para vermek üzere bakkala senet vermiştim önledi hatırıma
-Ekmekçiyi ne yaptın?
-Artık onunla kasabı sorma.
-A canım Ramazan arasında bari biraz para vermiş olsaydın şimdi herifler ne ise bir şey demez idi
-Pek ala ama bakkala olan borcum sade erzak parası değil birazı da ödünç alma borç.
-Ödünç niye aldın?
-Ne yaparsın eğlenmek belası.
-Eğlenmek belası nedir?
-Ne olacak tiyatro.
-Öyle ise bari ala ala eğlendiniz mi?
-Ne gezer pişman oldum ama geçti.
-Eğlencesi mi geçti?
-Öyle ya!
-Yok, bana kalırsa asıl eğlencesi bu günlerde.
-Gayrı gitmemeği...
-Nereye?
-Tiyatroya
-Tiyatro eğlencesi diyorum a canım!
-Ya nasıl eğlence.
-Bakkala olan borcunun eğlencesi.

ŞAŞARIM ŞAŞARIM

Faize tama edip de ödünç akçe verenlere
Hülasanın irade bir zuhuruna
Koynunda bir parası olmayıp da olmağa kalkışanlara
Galata Tüneli'nin vatana edeceği hizmetten fayda hâsıl olacağına
Medeniyet gazetesinin hala devam edebilmesine
Demir köprü'nün suhûletle kapanmasının bir yolu bulunmasına
İstanbul sokaklarındaki gaz fenerlerine
Beşiktaş Kıraathanesi'nin üst katının dumanına
Şaşarım, şaşarız, şaşarlar.

TELGRAF

Fener

Kılburnu'ndan Teşrinevvel

Ramazan geçmek mülabesesiyle gazinoda Gedikpaşa Tiyatrosu kalabalığının pazarlığına girişildi.

Beşiktaş

Kıraathaneden Kezâ

Üst katta bir fincan kahveye gününe göre beş altı yüz kuruş kadar veriliyor.

Galata'dan Keza

Tünel'in sularında kayık yüzdürmeği tecrübe ediyorlar.

Kalpakçılarbaşı'ndan Kezâ

Bayram üzeri epeyce alışveriş olduysa da kasalara para girmede.

Matbaa ve Gazete Sâhib-i İmtiyâzı Zaharya Beykozluyan

İlânât

Herkangı milletten olursa olsun Türkçe ve Arapça ve Farsça ve Fransızca ders okumak ve el-sine-i mezkûrede istida ve mukavelename vesair tahrir ve birisinden diğetine evrak tercüme ve tesdir ettirmek ve sülüs nesh talik varaka ve divanî yazılardan meşk almak be litografya ile basılmak için hutût mezkûre ile kitap ve divan ve risale vesaire yazdırmak ve hurûf basması ile kitap tertip ve tab' ettirmek ve her nev' resim ve harita yaptırmak ve şimşir üzerine resim ve eşkâl kazdırmak isteyenler Asma Altı'nda Camlı Han'da kâin matbaamıza müracaat buyurmaları ihtar olunur.

Girit-i Kandiyevî Halil Hilmi Efendi'nin inşâdı olan iki mersiye-i mergubeler tab' olup gazete mevzileri fûrûht etmektedir.

Pakdâmen ismiyle gayet feci ve rikkat amiz ve her vechile şayan mütalaa altı fasıl tiyatro pazar intişâre çıkarılmış olmağın Köprübaşı barakası ve tömbekici Hasan ve Celil Ağalar ile sahaf Çırçırılı Mehmet Efendi'nin vesair serkûylerde ve gazete mevzilerinde fîmahsusuyla fûrûht olunmaktadır.

Musikîşinastan Nuri Bey'in cem ve tertibine ikdam eylediği şarkı mecmuasının üçüncü cüzü dahi bu kere beş fasıl üzerine olarak eski diğ şarkıları zayi oldupu halde tab' ve ihraç olup Köprübaşı ve Üsküdar barakaları ile Aksaray ve Şehzadebaşı ve Okçular'da Tarfam Efendi kıraathanelerinde ve bazı gazete mevzileri yanında beşer kuruşa satılmaktadır.

Nasihât yahud Kumar Belası işbu tiyatro risalesi gayet ibret-nümâ eser olmağla hasret ile beraber barakada tömbekicilerde müvezzilerde fûrûht olunmaktadır.

Asma altında vâki Camlı Han bu defa gayet temiz surette tamir olup odaları icâra verilecektir. Han-ı mezkûrun her tarafı kargir hanlar ihata olunmuş olmağla mazallah harîk tehlikesinden emin ve gerek iskeleye yakın ve her tarafa münasebetli olduğu cihetle ilan keyfiyet kılındı.

-Doktor zeytinyağı yedim de karnım şişti baksana şu nabzıma
-Ha anladım kandil uçuran illetine uğramışsın bu aralık çok olur.

2.24. NUMARA: 24

Matbaa ve Mahall-i İdaresi

Asmaaltı'nda Camlı Han'da 11 numaralı daire-i mahsûsadır.

Abone bedeli: Dersaadet için bir seneliği üç beyaz Mecidiyedir.

Taşralar için posta ücreti başkadır. Bir nüshası 40 paradır.

İlânât

Beher satırından bir defa için üç kuruş alınır. Birkaç defalık olur ise ayrıca pazarlık olunur. Posta ücreti verilmemiş olan mektuplar reddedilir.

Numara:24

(Birinci sene)

14 Şevval 1291 Teşrinisâni 1290 Pazartesi

Pazartesi ve perşembe günleri neşrolunur, eğlence gazatesidir.

AHVÂL-İ MİLEL

Mâbaad Çingene

Çingene ve gacı ve kara oğlan dahi denilir kıpti itlâkı da meşhur ise de kıpti fi- l- asıl Mısır'ın ahâli-i kadîmesidir. Çingene başkaca bir kavim oldukları halde her milletin çingenesi vardır. Ve her milletin çingenesi de o milletin mahkuru olup en aşağı ve en müstefli sanatlarda bulunurlar İstanbul çingenelerinin pek büyük sanatları hunindelik ve sazandeliktir. Süpürge, maşa, saç ayak, ızgara satanları orta halli olup kırık tekne yapanlar ve çürük ekser dikenler ile ayı, maymun oynatanlar aşağı takımlarıdır. Bunların biraz yüze gülenleri Salma Tomruk civarında Lonca Mahallesi ile Ayvansaray'da iskân edip fıkra takımı Sulukule'de mutavattınlardır. Cesaretsizlik ile yüreksizlikte Yahudi milletinden aşağı iseler de yaygarada ve hazır cevaplıkta ve musikişinaslıkta onlara mukabildir ve yüz bulurlar ise şecaatleri meşhurdur umumen levnleri esmer ve sesleri kısık olup tabiyetleri mütelevvin ve müsahabetleri cazibelidir. Çingenenin ensesine ekmek sürülüp kelbe verilmiş olsa yemediği mütevatiren söylenir.

FIKRA

Avcının birisi Çorlu kırında bir Çingene'ye tesadüf ederek esna-yı mükâlemede çingene bazı mertebe-i şecaatlerine söz söylemeğe kalkışır. Avcının canı sıkılıp derhal Çingene'ye bir tokat vurarak çabuk üstünü soyun deyince Çingene korkusundan soyunup çıırçıplak olur. Hava biraz soğuk olduğundan Çingene titremeğe başlayınca avcı heybesinden bir ağ çıkarıp Çingene'ye sararak "Nasıl çingene ısındın mı?"

deyince çingene dahi parmağını ağın deliğinden çıkarıp “Ağa dışarıya bakınca içerisi hamam gibi.” diye cevap verir.

Taşrada bulunan çingeneler mevkilerine mahsus elbise iksa ettikleri gibi İstanbul çingenelerinin hânende ve sazende kısmî makeddemâ başlarına fes giyip üzerlerine beyaz sarık sararlar ve arkalarına cüppe ve nîmten ve salta ayaklarına kırmızı yemeni giyerler idi. Bu kısım şimdi umumen setre palto pantolon kundura potin ve aşağı takımlar dahi zamaneye ve haline göre urba giyerler.

Ekser erkeklerinin sedası güzel olduğu gibi karılarının sedası daha âlâdır. Karıları tuhaflık ve hazır cevaplıkta ve idarelerinde erkeklerine galebedir. Karıları gayet açık ve aşüfte eda ve namustan muarra olup şu hal ile erkekler karılarına mutîdir. Bunların kendilerine mahsus lisanları var ise de mübâlât-ı milliye ve mezhebiyeye müteallik usul ve ve âdât-ı kadîmiyeleri yoktur beher sene rûz-ı hazar günleri açıklık ve çayırılık olan mahallere gidip bayram ederler ve bir mahalde bulunan ahali takım takım olup bunların beyinlerinde bazen münazara zuhur ettiği anda her iki tarafın karıları toplanıp günlerce karşılıklı kavga ederler. Ve kavgaları esnada her biri temiz elbise giymek mu'tâdları olduğu gibi birbirlerine pek çok fena tabirâtla kelimalar söyleyip bazen işbu kelimaları makam ile söylerler ve orada iki ellerini gâh kaldırıp ve gâh birbirine vurarak oynarlar. (Dahası var.)

Muvakkaten tatil olunan *Tiyatro* gazetesi için Ermeni milletten bazıları cem' olup iâne akçesi topluyorlar imiş.

Bir daha tatil olup da milleti paradan çıkarmamak için burada biraz da yazılacak şeyler ile koyulacak resimler tedarik olunmuş olsa hoş olur.

Bu sene yaprak dönümünde havalar mutedil gitmediği cihetle tütüncüler ziyadece ticaret edemeyeceklerini rivayet ediyorlar.

Sirkeci İskelesi Caddesi'ndeki gazinonun bilardo takımı ticaretli olduğundan mübayaasına birkaç müşteri zuhur ettiğini işittik.

Mecmua-yı Maarif bugünlerde yine neşrolunmağa başladı. Tebrik eder de deriz ki herkesin anlayacağı vadide yazmağı meslek-i ittihâz ettiğini söylüyor bunun için tuttuğu mesleğin lafzı manasına muvafık olmasına sa'y etmesi lazımdır.

KOKOZLUK NÂM-I DİĞERLE ZÜĞÜRTLÜK DİYE BİR VARAKADIR

Parasızlık hafiflik dahi denir bu öyle müşkil bir marazdır ki çaresi yani devası güç bulunabilir. Bunun çaresini ekser hükemâ bile taharrî etmişler ise de onlar da muvaffak olamadılar. Mesela kimya tabiri gümüşü altın ve bakırı gümüş etmeğe derler bazı tabirâtlar dahi dahi istimâl olunur ise de buna da kimyacılık ıtlak olunur kimyacılıkla uğraşan ekser hükemâ-yı sâlife ucunu bucağını bulamadıkları ve mamaafih gümüşün altına bakırın gümüşe tahvili mümkün olamadığı için kokozluktan tabir bulmağa kadar tenezzül etmişlerdir.

Kokozluk fi'lhakika hafiflik ise de bu makavelelere itibar olunmaz herkesin indinde rezil ve bed-nâm olur seyre seyrana çıkamaz çünkü ayakta kalıp yüzü tersine ve başta fes yağ çanağına arkada elbise mutfak paçavrasına dönmüş bir kimseye halini anlatmak murat etse anlatamaz anlatsa bile kulak asan olmaz velhasıl tarifi nâkabil bir maraz müşteddir. Ah kokozluk, ah parasızlık!

Adama pusulayı böyle şaşırtır Karnide düşmüş olsaydı bari.

Her ne ise inşallah doğru tarif ediyoruz fakat şu kadar sıkıntısı var ise insan kırk gün bu zahmete katlanırsa bundan sonra alışması tabiidir.

Haydi, bu maraza tabip ile devasını arayalım. Bunun tabibi uykudur bir züğürt uykuda rüyasında birçok mal ve emlaka ve nukûda mütenevviye nail olur artık istediği gibi etvâr ve harekâtını derece-i şürûtuna tatbik ederek kibarlığı kurur bir de uykudan kalkınca işin ne olduğunu anladığı gibi gelecek rüyaya muntazır kalır. İşte devası ancak rüya ile “mâlihulya”dır bu ikisinden başkası nafiiledir.

İşçilerden vermesi yemek yiyenlerden hararet alanların beş onu bir yere gelip beş paraya *Medeniyet* gazetesi okuyorlar imiş.

Letâif-i Âsâr âlemde kendini işittirmek için davul çalmağa başlamış ise de herkes her gün dinlemiş olduğu cihetle davula kulak asmayacakları derkârdır.

Medeniyet gazetesinin nüshasında “El ele kol kola” diye bir tuhaflık neşretmişti gördük yakında “El ele baş başa” tuhaflığında ilan edecektir zannederiz.

Herkes yaz gelince telaşına düşüp kış gelince hatırlarından çıkan nedir diye sorulursa (Su)

Kış gelince telaşına düşülüp yaz geldikçe hatıra gelmeyen (Kömür)

Yaz kış ve belki her gün her gece hatırdan asla çıkmayan (Para)

Medeniyet gazetesinin Şirket-i Hayriye ve köprü içi vapurlarıyla tramvay arabaları için büyük nüshasında uzun uzun birtakım izahat yazmıştı. İşte dediğimize göre *Şarivarisi*'ne derc ve resim ettiği vechile-i mezkûr vapurlar ve arabalar idareleri tarafından kendisine “İnayet ola!” cevabı verilecekti.

-Tramvay arabalarına yürümez diyorlar. Nasıl yürümez yok hem yürüyecek hem uçacak.

ŞUARA-YI ASIRDAN NAZİRESİ TALEP OLUNAN GAZELDİR

Hûbân nukûd eşki oldurmamaktalardır
Kalay vaslı zannım oldurmamaktalardır.

Akıl ve dil cihanı bin el ile çalanlar,
Kanun îñ ü anı çaldırmamaktalardır.

Bağ-ı felekte gayri bâr-ı kirâm erişmez
Zira onun nihalin daldırmamaktalardır.

Ferdaya salmak ister canan bizi ne hikmet
Ağyarsın tehaccüm saldırmamaktalardır.

Şu şemme niyaza ismet-i asrın kibarı zira
Üftade ehl-i fazlı kaldırmamaktalardır.

.....

Topal Fezleke:

-Gel tosunun yüreğine

Çolak Vesvese:

-Yağlı mı yağsız mı?

-Canım yürek yağsız olur mu?

-Yenir mi yenmez mi?

-A kuzum yürek yenmez mi?

-Hoppala çattık belaya. Be çocuk deli mi oldun yürek canlı olur mu?

-Bana resmini verirsen bakayım. Sana ne olduğunu söyleyeyim.

-Aman aklını başına devşir ben bilmece söylemiyorum ya ne söylüyorsun!

-Tosunun yüreğini söylüyorum.

-Ey ben ne diyeyim.

-Etlı mi peynirli mi sade mi de.

-Etlı mi peynirli mi sade mi?

-Etlı.

-Ha anladım *Hayal* gazetesi.

-Münasebet?

- İsmi resmine mütâbık ilm-i hayvanat yazıyor.
- Nasıl koyun keçi mi?
- Koyun, keçi; eşek ipi hâsılı tahta bitine varıncaya kadar.
- Vay öyle ise ilm-i hayvanat da mahir.
- Ne şüphe!
- Aman nemize lazım gelelim sözümüze etli değil peynirli.
- Peynirli mi?
- Evet.
- Dur düşünmek lazım geldi.
- Düşünecek ne var? *Medeniyet Şarivarisi*'ne deyiver.
- Yok, o sadedir.
- Ey *Letâif-i Âsâr*?
- O daha sade
- Aman etme geçen gün Üsküdar vapurunda birisi şu beyti okuyordu:
Biliriz gece *Hayal* ile *Letâif* murattır
Medeniyet Şarivarisi kadar pis değil a
- Vakıa orası doğru ama asıl peynirli ararsan *Şark* gazetesi *Şark*.
- O neden
- Bakkalların salamurasına tuzu ovuveriyoruz bakkalar da peyniri ona sarıyor.
- Basiret*'e ne sarıyorlar.
- Pastırma
- Ey efendim *Ceride-i Havadis*'e
- Yıllanmış küflü sucuk
- Hülaset'ül Efkâr*'a
- Çıkacak olursa tuzlu balık
- Ey *Medeniyet* gazetesi
- Kangısını sorarsın?
- Kangısı ne demek?
- Ha anladım Türkçesinin resimsiz politikasına
- Çiroz
- Resimlisine
- Sardalya
- Şarivarisi*'ne.

- Şimdilik o tezgah, terazi silmekten başka bir işe yaramıyor.
- Ey Ermenicesine.
- O yeni çıkmağa başladığından bakkallar ile fasülye piyazcıları beyinde müzayededir.
- Tamam. *Mecmua-yı Maarif'e*?
- O da bu sefer yeni çıkmağa başladı bakalım ileride ne olacak?
- Pek ala *Letâif-i Âsâr'a*?
- Ne rast gelirse.
- Onunçün.
- Saçma olduğun.
- O da yolunda.
- Ey *Hayal'e*?
- Onu bakkallar almıyorlar.
- Ya kimler alıyor?
- Balık Pazarı işçileriyle işkembeciler alıp ciğer kızartmasıyla sarma sarıyorlar.
- Ne demeli bu da münasip.

Topal Fezleke Çolak elime şakşağı vurma Çolak Vesvese sen de muhaverede artık eksik sorma haydi bakalım.

TELGRAF

Beşiktaş

Kıraathaneden Fi Teşrinsâni

Üst katın foyası boyası meydana vurdu. Geçen gün ansızın gelip taharrî ettiklerinde iş anlaşıldı birisinin koynunda zar çıktı.

Eyüp'ten Keza

Geçen cumartesi gecesi saat dört beş raddelerinde mahalleliden bir fenersiz çevirip Fatih'e kadar götürdüler karakol yüzbaşısı hıffetsiz olduğundan maddeyi tahkik ediyorlar tafsilini yazarım.

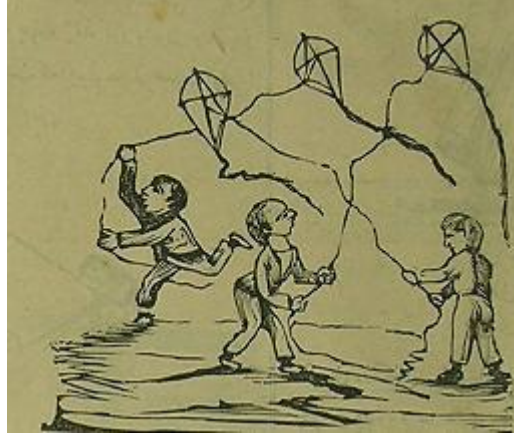
Ba'zemâ sokakta mücevher ve altın ve akçe vesair zîkıymet eşya bulan olup da matbaamıza getirdiği takdirde helalinden nısfı kendisine terk olunacaktır.

Matbaa ve Gazete Sâhib-i İmtiyâzı Zaharya Beykozluyan

Girit-i Kandiyevî Halil Hilmi Efendi'nin inşâdı olan iki mersiye-i mergubeler tab' olunup gazete mevzileri fûrûht etmektedir.

Nasihât yahut Kumar Belası işbu tiyatro risalesi gayet ibret-nüma eser olmağla hasret ile beraber barakada, tömbekicilerde, müvezzilerde fûrûht olunmaktadır.

Musikîşinastan Nuri Bey'in cem ve tertibine ikdam eylediği şarkı mecmuasının üçüncü cüzü dahi bu kere beş fasıl üzerine olarak eski diğer şarkıları zayı olduğı halde tab' ve ihraç olunup Köprübaşı ve Üsküdar barakaları ile Aksaray ve Şehzadebaşı ve Okçular'da Tarfam Efendi kıraathanelerinde ve bazı gazete mevzileri yanında beşer kuruşa satılmaktadır.

-Bak gazeteler uçurtma kâğıtta oluyormuş kuşlar da okur demek.

2.25. NUMARA: 25

Matbaa ve Mahall-i İdaresi

Asmaaltı'nda Camlı Han'da 11 numaralı daire-i mahsûsadır.

Abone bedeli: Dersaadet için bir seneliği üç beyaz Mecidiyedir.

Taşralar için posta ücreti başkadır. Bir nüshası 40 paradır.

İlânât

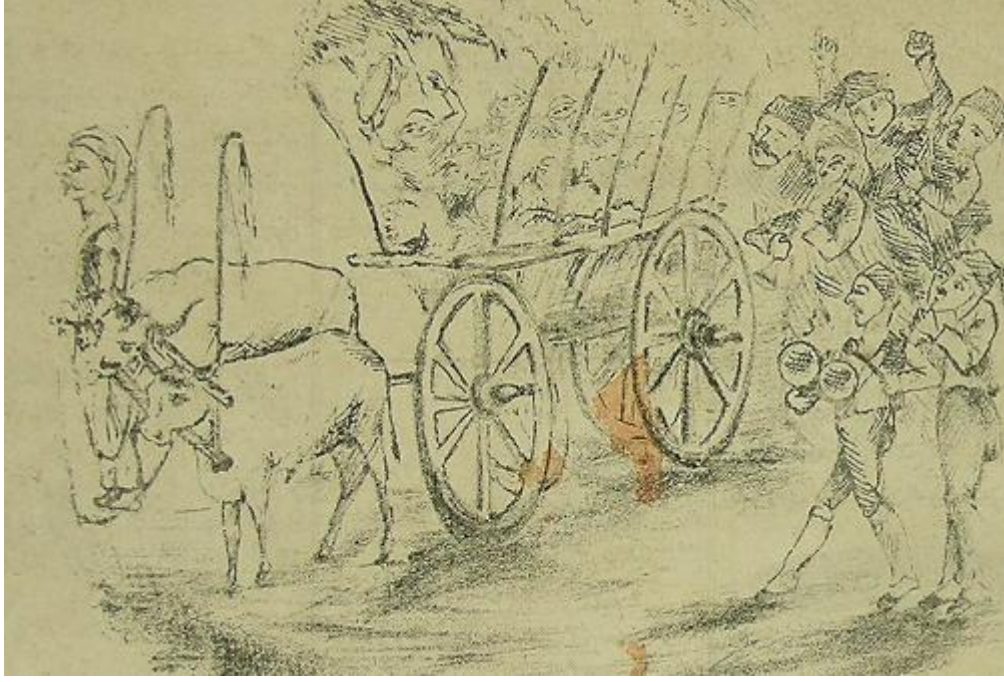
Beher satırından bir defa için üç kuruş alınır. Birkaç defalık olur ise ayrıca pazarlık olunur. Posta ücreti verilmemiş olan mektuplar reddedilir.

Numara:25

(Birinci sene)

23 Şevval 1291 Teşrinsani 1290

Haftada iki defa neşrolunur, eğlence gazetesidir.

AHVÂL-İ MİLEL

Mâbaad Çingene

İşbu kavga yalnız karılar beyninde vukuu bulup karılar ettikleri zaman birbirlerine söyledikleri fena kelimâtı erkekleri işitip asla men' etmekten maada kavganın kızışması esbâbını icraya sa'y ederler ve ekser zaman kavgalar hükümet marifetiyle men' ve def olunur. Erkekler bayramlarda sokak sokak dolaşip çalgı ve bekçilerde davul çaldıkları gibi karıları dahi her zaman da sokaklarda şuna buna türkü söyleyip para kazanırlar. Ve karılarının birtakımı da ebe gümeci ve gelincik çiçeği ve Kâğıthane çiçeği ve şahtere ve kaplumbağa gibi şeyler satıp geçinirler.

Rûz-ı hazır günü bayramlarına "Kakut" derler ki yevm-i mezkûrda İstanbul'da bulunan bi'lcümle Çingene karıları öküz arabaları kiralayip takım takım rakip olarak ve def ve kemani çalıp şarkı söyleyerek ve arabanın ön tarafında karının birisi oynayip envâ'-ı tuhafıklar göstererek Kağıthane'ye giderler. Erkekleri dahi kayıklar ile ve kimisi yayan giderek akşama kadar kendilerince türlü şenlikler icra ederler ki Kakavatı seyir için hariçten pek çok kimseler dahi gittiği malumdur. Kakavat'a giderler iken her

takımın heyetlerine göre arabasının önünde gitmesine rabitaları vardır. Ve seyir yerlerinde erkekleri karılarına köle gibi hizmet ederler.

Çingene karılarının orta hallileri hamam analığı edip susam ve kurabiye satanlar ile çengi çalgıcılığı edenlerdir. Çingene karılarının bir ekseri adeta bu elbise giyip başlarına beyaz örtü ve arkalarına cüppe tarzında mavi bezden ferace giyerler ve genç olanları elbise vesaire yaptırmak istediği zaman da anası veyahut kaynanası iptida kaza ile nasihat vadisinde birçok münazara etmek dahi cümle-i adetlerindendir.

- Kız Güllü bugün evde ne yaptın bakayım?
-Ne yapacağım oturdum.
-Niçin oturuyorsun?
-Ya yeni entarim yok.
-Köpek kızı entarine ne olmuş?
-Ne olacak senin gibi cevaribe olmuş.
-Baban köpeğe söyledin mi?
-Söyledim ama kocan vurmandan yana panis etti, süpürge bağlasak da o zaman diyor.
-İşte daha ne?
-Daha ne olacak köpek karısı ben Kayış Papak'ın kızından da aşağı mıyım?
-Aşağısın ya sürtük.
-Hoşt, çağanoz kıyafetli karı!
-Yellozun kızı, yellozun kızı.
-Haydi, sen de eski pabucum!
-Kız kalk yemek hazırla köpek baban şimdi gelir.
-Yemek hazırdır.
-Ayının yiyeceği de hazır mı?
-Varsın babamla beraber yesin.

Hülâset'ül Efkâr gazetesi Ramazan-ı Şerif'in on beşinci günü tarihli ve on altı numaralı nüshasında neşretmiş olduğu heybetini küçültüp bir numaradan başlamış ve şimdi efkârını ve etvârını hülâsa etmiş olduğundan sevincinden aklını bozacakmış.

Herkes bilir ki *Medeniyet* gazetesi iptida çarşaf kadar bir heybette kırk paraya çıkarılır iken biraz küçülüp yirmi tedennî etmiş ve bununla da kazanamayıp bu kere on paraya inmiştir. Şu halde ve geçenki şaryovarisindeki yaptığı imaret resmine bakılır ise dilenci fiyatı olan beş paraya kadar tenezzül edeceği me'mûldür.

Medeniyet gazetesinin *Şarivarisi*'ni alanlar nâdim ve geriye iade eylemek efkârında bulduklarından ve fakat paralarının nereden alınacağını bilemediklerinden bahisle gazete-i mezkûra hitaben birçok imzalı bir varaka aldık. *Medeniyet*'i sevdiğimizden midir nedir aynen tab' etmedik yalnız fezleke-i maddeyi söyledik asıl lazım olan orası ya her ne ise işte gördünüz mü tuhafılığı. Bakalım bunlara ne cevap verecek biz değil *Medeniyet*. A canım yazık değil mi öyle birtakım soğuk soğuk şeylerin neşriyle herkesin parasını alıp da geriye istemedik eğer inanmaz ise gelecek nüshamızdw varakayı aynen tab' ederiz.

BUNDAN EVVELKİ GAZETEMİZDE DERC OLUNAN GAZELE BİR ZAT TARAFINDAN GÖNDERİLEN NAZİREDİR

Nâdânlar arife feyz aldırmamaktalardır
Ehl-i kemâli yerden kaldırmamaktalardır.

Uşşâktır hakikat avaz bahr-ı hayret

Münkerleri o bahra daldırmamaktadırlar.

Bir dâr-ı zülûf kim kör bakma rakibe gayrı
Cambazı seyredenler aldırmmamaktalardır.

Çek neşter firakın tenden tabib nazım
Kim şimdi hastadan kan aldırmmamaktalardır.

MUHAVERE

-*Cadı* çıkmış diyorlar duydun mu?

-Hayır, duymadım nasıl cadı imiş.

-*Medeniyet Şarivarisi*'nin cadısı.

-O ne demek anlayamadım.

-Aman sen de Çolak Vesvese hiç söz anlamazsın

-Ne bileyim ben a kuzun

-Kanı *Medeniyet Şarivarisi* geçen gün bir cenaze resmi yapmamış mıydı?

-Evet yapmıştı.

-Ey o neydi öyle bildin mi?

-*Hülâset'ül Efkâr* gazetesi değil miydi?

-İşte o ya işte o ya!

-Acayip nasıl ölmüş dirilmiş?

-Dirilmiş ama yarısı canlı yarısı cansız.

-Bu tuhaf işte varsa belinden aşağısı tutmuyor demek.

-Yok canım, sade başındaki ilan ile ortasında latifenin on sekizinci numaralı nüshasına dair bir varaka var kusuru olmuş şeyler.

-İlan ne oluyor?

-Güya Ramazan'da tatil ettiği bayram ertesi güzel heyette çıkarmak için imiş.

- Ey o vakit mi bunu ilan etmiş.
- Yok canım, o vakit gazete dizilip de kokozluktan bastırıp çıkaramamıştı. Şimdi o gazetenin başına bir ilan koymuş da güya o lügat çıkarılmış gibi şimdi bastırılmış.
- Eski nüshası mı?
- Zahir
- Ey varakaca ne olmuş?
- Varakanın cevabını on dokuzuncu nüshamızda verdik
- Aman tuhaf demek oluyor ki varaka beyninde şimdi derc etmiş de basmış.
- Öyle ya!
- Gazetenin tarihi numarası
- 12 Numara 14 Ramazan
- Ey şimdiki numarası?
- Bir
- Tamam, miskin fırıldağını.
- Ha ha sanki gazete o vakit çıkmış demek isteyecek.
- Deminden beri ne söylüyorsunuz dikkat etmiyor musun be!
- Ediyorum anladım ya düşündüğüm başka
- Düşündüğün nedir?
- Bunun muradı ne olacak diye düşünüyorum.
- Ne olacak olup da baygınlık göstermemek
- Ey daha sonra
- Daha sonra mı birisini bulup birkaç lirasını iç etmek
- Ne gibi yani
- Şimdiye kadar nasıl oldu ise onun gibi
- Ha sanki *Hülaset'ül Efkâr*'ın yine çıkarılması
- Şüphe yok.
- Kanacak aldanacak kimse kaldı mı acaba
- Me'mûl etmem.

-İşte şimdi tiryakinin keyfi yerine gelir.

TELGRAF

Balık Pazarı Caddesi'nden

Çamur deryası yolundadır değil yolundadır gelip geçenlerin çektikleri su'ubet tarif kabul etmez.

Sultan Bayezid Meydanı'ndan Kezâ

Köprübaşı'ndaki araba ve bargir pazarının bir kısmı buraya nakledilip meydanadaki ağacı izah eylediklerinden dolayı ağaç Köprübaşı'ndan şikâyet edecektir.

-*Letâif-i Âsâr* aldı yürüdü gördün mü?

-Hayır, görmedim nasıl olmuş?

-Nasıl olacak dışını yaldızlamış.

-Yaldızlamış ne demek?

-Canım kap yapmış kap

-Demek oluyor ki işi büyüttü.

-Büyütmedi yine eskisi kadar.

-Nesi eskisi kadar?

-Kendisi

- Ben bundan bir şey anlamadım.
- Be adam eski *Letâif-i Âsâr*'i bilmez misin?
- Evet bilirim.
- İki büklüm dört sayfa iken şimdi dört büklüm sekiz sayfa oldu.
- Bu tarife bakılırsa küçüldü demek
- Küçüldü ama lastikli olduğundan büyümek için küşa küşadedir.
- Kanı ya
- İşte bak.

Matbaa ve Gazete Sâhib-i İmtiyâzı Zaharya Beykozluyan

Langa Yenikapısı'nın caddesinde on dört numaralı Suva Efendi'nin gazinosunda her akşam Arap hanendeleri gayet mükemmel icra-yı ahenk eylemekte olduğu ve her nev' meşrubat-ı nefise dahi bulunduğu cihetle teşrif buyuracak zevatın memnun olacağı ilan olunur.

Girit-i Kandiyevî Halil Hilmi Efendi'nin inşâdı olan iki mersiye-i mergubeler tab' olunup gazete mevzileri fûrûht etmektedir.

- Bir kuyruk yakaladık bakalım yağlı mı?
- Aksiliğime bakma basiret üzereyim
- Davulu yavaş çal eşek ürker.

2.26. NUMARA: 26

Matbaa ve Mahall-i İdaresi

Asmaaltı'nda Camlı Han'da 11 numaralı daire-i mahsûsadır.

Abone bedeli: Dersaadet için bir seneliği üç beyaz Mecidiyedir.

Taşralar için posta ücreti başkadır. Bir nüshası 40 paradır.

İlânât

Beher satırından bir defa için üç kuruş alınır. Birkaç defalık olur ise ayrıca pazarlık olunur. Posta ücreti verilmemiş olan mektuplar reddedilir.

Numara:26

(Birinci sene)

2 Zilkade 1291 4 Kanunevvel 1290 Salı

Haftada iki defa neşrolunur, eğlence gazetesidir.

Nay. Nay. Nay. Nay. Ba. Nay. Nay. Nay. Nay. Nay. Na. Le.Le. Le.Le.Le. La.
La. La. La. La. Düm tek tek. Düm tek. Düm tek tek tek tek. Tek. Tek. Na. Na. Na. Na.
Nay. Nay. Na. Na. Na. Nam. Cevf cevfe cevfe cevfe⁶¹

-Aman benim pehlivanım.

-Bey buyur benim pehlivanım.

-Bu da hesap değil.

-Yandır hesabın.

-(Meydan-i İbret) Oyununun taklidini aldım. Çal usul ve ahenge temaşa ettirelim.

Tey tey tey tey tey. Na na na na na. La la la la. Le le le le le. Cevf cevfe cevfe cevfe
cevfe.⁶²

⁶¹ Metinde ritim tutma amacıyla bu ifadeler kullanılmıştır.

⁶² Metinde ritim tutma amacıyla bu ifadeler kullanılmıştır.

-Vay efendim hoş geldin sefa geldin mizac-ı şerifiniz.

-Ulan ne bağıryorsun?

-Hayır efendim! Sanki soruyorum

-Ne vazifen keyfimin kâhyası mısın be!

-Kuzum birader sahte köftehorluğu bırak da insanca konuşalım.

-Ulan ne biçimsiz sözler söylüyorsun beni aşçı mı sandın? Sana kim dedi ki Abdi Efendi Hazretleri sahte köftehor.

-Ya bak sana bir şey söyleyeyim mi ben öyle münasebetsizlik istemem. Nafile yere nefes tüketemem. Benimle konuşacak adamın kulağı delik olmalıdır.

-Kimin umrunda ister konuş ister konuşma şimdi seninle konuşacağım diyerek kulağımı deldirecek değilim ya!

-Canım arif ol, arif! Böyle cevaplar para etmez.

-Tamam, yıllık ismi de mi değiştireyim öyle mi bak bak bir de arif ol diyorsun. Ol be altın adamı bakır edemem ha.

-Anlaşıldı sana lakırdı anlatmak olamayacak öyle ise nereden gelip nereye gidiyorsunuz.

-Daha buradayım hiç bir yere gittiğim yok ki geleyim.

-Hayır, ödüme değil ciğer köşem. Sanki diyorum ki çoktan beridir görünmüyorsunuz acaba ne tarafa savuştunuz.

-Sorma birader sorma başıma gelenler pişmiş tavuğun bile başına gelmedi.

-Efendim hayrola sanki ne gibi hane ile kavga mı ettiniz?

-Yok canım, hiç hane ile kavga edilir mi tahtaların, taşların, kiremitlerin ne kabahati var ?

-Öylesi değil haniya kör oğlu ile bozuştunuz mu?
-Bana mı söylüyorsun?
-Evet evet
-Ulan kör oğlu kim ben kim kör oğlu nerede ben nerede
-Aman of artık içim sıkıldı canım bacı ile aranız nasıl yani hareminizle bozuştunuz mu demek istiyorum.
-Hayır canım bozuşmak falan yok benim başıma başka bela geldi, başka bela. Adeta seyahat ettim seyahat.
-Oh oh maşallah efendim nerelere kadar gittiniz?
-Pek uzak.
-Edirne, Selanik, İzmir.
-Pek uzak.
-Mısır, Bağdat, Şam, Halep.
-Daha uzak daha
-Çin, Basra.
-Daha uzak hem pek uzak
-Amerika, Japon.
-Daha uzak canım daha
-Kutup Şimali.
-Daha uzak diyorum
-Öyle ise bilemedim söyle bakalım nereye kadar seyahat ettin?
-Köprübaşı'na birader Köprübaşı'na
-Ulan Köprübaşı bu kadar büyük seyahat midir?
-Öyle ya he Aksaray'dan yola koşul da bak kaç günde gidebilirsin iptida Hasanpaşa karakolhanesinin az yukarısına çıkınca ayağını balçık deryasına kaptırdın mı artık uğraş oradan kurtul da yukarı çık gel gelelim Sultan Bayezid Meydanı'nın alt tarafına oradan da geçmek bir bela hele meyve huşkun taavvüz bâhr-ı çamurda boğulmadan geçersen dört kurban kes.
-Canım çamurun çokluğuyla yolun uzaması mı lazım gelir?
-Yok canım, sen de öylesi değil sen yürümek istersin fakat kundurayı çamur bırakmaz bırak diye haset eder çekersin oradan kurtarır yine ondan zorlu bir çamura batarsın oradan da halas edeyim diye uğraşırsan bir de bakarsın ki gece olmuş çaresiz o geceyi

orada geçirirsin. Sabah olur sen hala çalışırsın işte böylelikle üç günde Köprübaşı'na varabilirsin

-Amma yaparsın bu ne kadar mübalağa!

-Yok canım, bunda mübalağa falan yok hepsi sahih orası lazım değil sen şimdi beni dinle vaktim yok gideceğim burada bana bir iki odalı olsun bir ev bul da haneyi nakledeceğim ha hem de fiyatı ucuz olsun çünkü halin malum.

-Pekala, sana ev vermek kolay lakin sonra anahtarını almak güçtür.

-Yok yok evi salim teslim etmeğe pek söz veremez isem de mutlaka anahtarını teslim ederim hem istersen bir de irae edeyim.

-Abdiciğim merâm-ı latife sana hane değil canımı bile teslim ederim.

-Yok yok, sakın kontratta canını teslim ettiğine dair bir şey yazma senin canını kim besleyecek .

-Dedim ya merâm-ı latife senin istediğin ev olsun.

-Eksik olma birader, fakat ben şimdi gideceğim için ufak tefek şeyler alacağım şimdi bizden geleceklerdir şayet beni sorarlar ise şimdi gelecek de de ben de gelirim olmaz mı?

-Baş üstüne gelirler ise siz gelinceye kadar lakırdıya tutarım.

-Pek iyi, pek iyi şimdilik Allahısmarladık.

-Sağlıcakla.

Nay nay nay nay ta ta ta ta ta ley ley ley ley ley düm düm düm düm düm tek tek tek tek tek tek tek tek tek tek ley ley ley ley lam cevfv cevfv cevfv⁶³

Mâbaadı Gelir

.....

Medeniyet gazetesi görülen zaid ve nâkıs noktalar mürettip sehvi olduğuna dair zuhur eden şaiyanın bîesas olduğundan bahisle hakikat-ı halin beyanı maksadıyla gazete-i mezkûr tarafından bi'iltizam gazete önce odasına takdim olunan lapice bu kere lonca odasına cânibinden idare hanemize irsâl olunmuş olmağla bir vech-i atî tab' ve neşrine ibtidar kılındı.

⁶³ Metinde ritim tutmaa amacıyla bu ifadeler kullanılmıştır.

SURET-İ LAPİCE

Gazete lonca odası cânib misina gazetemizde nokta cihetinden görülen eksiklik veyahut ziyadelik yani hamalı yazılacak iken elbette bir nokta ârız olarak hamal olması mürettip sehvidir. Diyor birtakım şâyyiât zuhuruna bâis olmuş. Hâlbuki bu bâbda muharrirlerin ve ne de mürettiplerin kabahati olmadığı gibi buna sehv dahi diyemeyiz. Çünkü idarehanemizi hadedden ziyade sinekler türemiş olduğundan muharrirlerin yazdıkları şeylerin üzerine lüzumlu lüzumsuz sinekler hemen nokta vaz' etmekte olup hatta geçen gün idare hanemizin mesarifâtıyla vâridâtına mahsus defterde mesarifâtın yüz kuruş olması lazım gelirken o çifteli sinekler bir nokta ilavesiyle bin kuruşa iblâğ etmiş ve vâridâtın altı yüz kuruş olması iktizâ eder iken yine o çifteliler bu kere de sağdan bir nokta alıp sola koyarak vâridâtı altmış kuruşa tenzîl eylemişler. İşte sineklerin bu gibi uygunsuz hâlâtından her ne kadar memnun değilsek de ne çare ki yalnız “vız vız” etmeleri bile idarehanemizi şenlettirebileceğinden bu türlü eziyetlere katlanırsınız da hiç sesimizi bile çıkarmayız. Artık bu bâbda hakikat keyfiyet malum aleyhleri buyurdukta mürettiplere istinad olunan hatanın asıl ve esaslı olduğuna kani olmanız iktiza eder ise de her halde ferman...

Medeniyet

Hay gidi yaramaz sinekler hay. Gördünüz mü hıyanetleri vâridâtı tenzîl ediyorlar da masârafatı çoklaştırıyorlar. Yok yok *Medeniyet* bu sinekleri idare hanesinden kışkırtmalıdır. Çünkü git gide sinekler maharet kesb eder de sonraları herifleri de kaldırmağa başlar iş fenaya sarar. Eğer kışkırtmayacak olur ise bari levhasını bir salankura sarsın da saklasın. Sonra karşı *Medeniyet*'in başındaki meymende kaldırır da sağlarlar ha!

FIKRA

İhtiyarlığından dolayı sahibi tarafından kira salınıverilmiş olan bir katıra tesadüf eden tilki katırla kardeşçe geçinmek üzere sözleşerek rızıklarını aramak için yola

çıkılmışlar o aralık bunlar bir kurda tesadüf edip birbirine hıyanetlik etmemek şartıyla sözleşip onun da refakatini kabul ederek üçü birden nasiplerini aramağa başlamışlar. Katır sahralarda ot bulup taayyüş etmekte ise de tilkiyle kurdun açlıktan nefesleri kokmakta olduğundan çaresiz bir tarîk-i hileye sülük ile katırı ekl etmeğe karar verirler. Lakin hod-be-hod katırı yemeğe evvelce verdikleri söz mani olduğundan iptida şu vechile bir hile dolabı kurmağa başlarlar. Şöyle ki tilki her kimin sinni büyük ise o küçüğe hükümsin, diye bir fikir beyan eyleyince kurt hemen “Ben sinnimi layıkıyla bilemiyorsam da Hazreti Âdem çift sürer iken bir gün tarlasını bozmuş idim de babam da gelip beni dövmüş idi.” deyince tilki kurdun hilesini beğenip “Benim de sinnim malum değildir Hazreti Nuh’un sefinesinde iken bir gün aslanı hiddetlendirdim aslan da beni şikâyet etmesiyle Hazreti Nuh’tan bir tokat yediğimi pek iyi biliyorum.” demesi üzerine bu iki hilekâr birbirlerinin hilelerini pek ziyade beğenip katırın yanına gelirler ve derler ki “Ey katır arkadaş, malumun olsun ki ba’dezîn içimizde büyük olan küçüğümüze hükmedecektir.” Katır tefekkür eder ki bunların içlerinde sinnce büyük olsa olsa benim, diyerek buna muvaffakiyet edince ve hilekârlar bâlâde muharrer hilelerini söyleyip de sıra katıra gelince anlar ki bu kendisi için bir dolaptır. Hemen “Benim yaşımı ben bilmem lakin sahibim beni azat ettiği vakit nalımın taallül altına yaşımı yazmıştır eğer merak ediyorsanız gelin bakınız der de art ayağını kaldırır tilki zaten çokbilmiş hilekâr olduğundan benim okumam yoktur diyerek bir tarafa çekilir. Kurt ise şimdi fırsattır hemen ayağından kaparım maksadıyla ben okurum diyerek katırın arka tarafına gidince katır hemen bir çifte alıp kurtun kafasını ezer. Tilki bu hali görmesiyle bir tepeye çıkıp “Oh ya Rab şükür ki anam babam bana yazı öğretmemiştir. Yoksa neuzubillah şimdi yazı bilseydim benim de canım katırın taalli altında bulunacaktı.” diyerek ba’dehu gelip kurdun etini yer.

Efendim nasıl güzelce mi hoşunuza gitti mi? Lakin benim hoşuma gitti.

.....

Aktör ve aktörisler tarafından sûret-i mükemmelede olmak şartıyla edep hanede *Hayal* gazetesine bir ziyafet verilecek ve bu ziyafette ikram olunacak taamlar allı börek morlu baklava gibi henüz yenmemiş ve işitilmemiş şeyler olacaktır.

Geçenlerden Sultanahmet Meydanı'nda yapılan barakaya ateş verilerek ameliyat itfaiyesi Hristiyan tarafından ecza vasıtasıyla icra olunacağına dair ciddi gazeteler birçok şeyler yazdılar muharra mezkûr barakanın ateşlenip ve fakat nasılsa o gün güneşin ve havanın şiddetinden dolayı mezkûr ecza vasıtasıyla söndürülemeyip bizim mahud tulumbacıların tulumbaıyla söndürülmüş olduğuna dair Basiret'te bir havadis görüldü. Mezkûr eczalı tulumba o barakayı söndürebilecekti fakat eşref saatini kaybetmiş olduğundan bahisle mucidi tarafından beyan-ı mazereti hâvî bir varaka kaleme alınıp İbni karîb dersaadet tulumbacıları canibine itâ edeceği ve bundan başka yanar mumu kolaylıkla söndürebilmek için yana merkûm tarafından bir ecza tulumbasının icat olunmakta idüğü işitilmiştir. Doğrusu yangını söndürmek için bizim tulumbacılar var iken merkumun icat ettiği tulumba yangını söndürmüş olsa dahi bir faydası olamazdı fakat böyle mumu söndürmek için icat olunan bir tulumbadan dolayı doğrusu merkûmu tebrik ederiz hem ederiz ya hay hay.

Sadakat namıyla şimdiden imtiyazı alınmış bir gazetenin gelecek martta çıkarılacağı işitilmiştir.

LATİFE

Martta ha öyle ise yedi tane olması iktiza eder.

E-Hayrola canım nereye böyle gidiş?

F-Ha sana geliyordum ey ne yapacaksın bakalım?

E-Yapacağı falan yok ister isen yine zemm et.

F-Ederim pişman olur isen cimriliği bırak da biraz para ver.

E-Canım öyle pinti için niçin para vereyim

F-Öyle ise ne selahiyete mebnî o beğenmediğin bir pintiyi kullanıyorsun?

E-Ahmak buldum da onun için

F-Öyle ise ahmak şimdi akıllılaştı.

E-Tamam şimdi de akıllı diye kullanıyorum.

F-Yine bad heva mı kullanacaksın

E-Şüphemi istersen şüphe mi

F-Öyle ise şimdi karagöz bürde dediniz.

TELGRAF

Süleymaniye'ye Cuma-yı şerif havalisinden yevm salı ertesi havalinin çukur yerlerine bikmiş olan yağmur sularının teşkil ettiği nehirlerden köprü inşa olunmadıkça geçilmesinin ihtimali olduğuna dair mezkûr havalide tecemmu' etmiş olan birtakım kesânın an-ı karîb bir kıta layiha kılma olup kayyum efendiye takdim edecekleri havadisi tiryaki kahvelerinde hayli telaş mucib olunmuştur.

Balıkpazarı'ndan Kezâ

Bu gece iki yüz altmış fenerli ile kandil olmuş da artık fenere ihtiyaç kalmış olarak dört yüz on kişinin mürûr ettiği şairler kahvehanesinden teslim olunan cetvelde gösterilmiştir.

Miye-i Huşun Caddesi'nden Kezâ

Bu gece iki sarhoşun sokak ortasında esna-yı münazaralarında birinin kazaen ayağı kayarak çamur deryasına düşmüş ve her ne kadar çalışmış ise de çare-i tahallüsü bulunmayarak gark ve nâbedid olmuştur.

Sulukulu'den Kezâ

Önümüzdeki pazar günü Karagöz Efendi'ye mükemmel surette bir ziyafet verileceğinden şimdilik buraca tedârikât-ı lazımiyye bakılmaktadır.

Kutucular İçinden

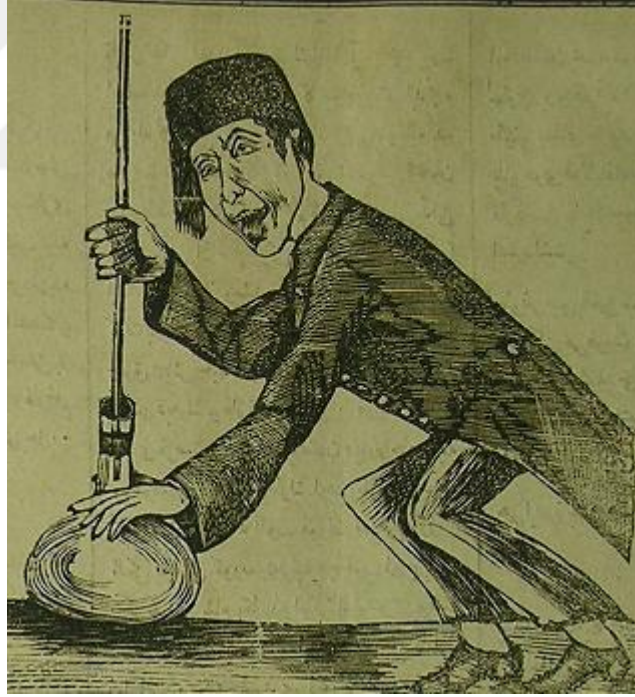
Hayal gazetesinin gelecek nüshasında “Çeribaşının Ayşesi dalale kuzum dalale, kiremittendir kaşesi dalale kuzum dalale” şarkısına bir nazire tanzîr edecekmiş.

Matbaa ve Gazete Sâhib-i İmtiyâzı Zaharya Beykozluyan

Fransa meşahir şairlerinden Viktor Hugo nam şairin âsârından olup bu kere lisân-ı Arap ve lisân-ı Türkî'ye nakil ve tercüme olunmuş olan Hernani nam facia her kitap satılan mahallerde bulunduğu ve hakikatten mütalaaya şayan bir eser idüğünü cümleye tavsiye olunur.

Dava vekillerinden Üsküdarlı Ali Efendi bu defa Camlı Han'da üst katta 13 numaralı odaya nakletmiş olduğundan mahâkim şeriyeye ve nizamiyede icra-yı vükelât edeceği gibi nizami dairesinde tanzimi lazım gelen evrak-ı mütenevvi dahi tahrir edeceğinden teşrifine rağbet buyuran zevâtın memnun olacakları ilan olunur.

Matild nam musavver romanın ikinci cüzü dahi hüsn-ü suretle tab' olunmuş ve birinci cüzü gibi yüz para fiyatla satılmaktadır.

Kimyagerlikte şeymiş ha sekiz on gündür çalışıyorum da şu... Şu şu şunun hülasasını hala çıkaramadım canım çıkar gibi oluyor da yine kayboluyor bu kusur şişede mi? Altında mı? Eczada mı? Anlayamadım gitti.

2.27. NUMARA: 27

Matbaa ve Mahall-i İdaresi

Asmaaltı'nda Camlı Han'da 11 numaralı daire-i mahsûsadır.

Abone bedeli: Dersaadet için bir seneliği üç beyaz Mecidiyedir.

Taşralar için posta ücreti başkadır. Bir nüshası 40 paradır.

İlânât

Beher satırından bir defa için üç kuruş alınır. Birkaç defalık olur ise ayrıca pazarlık olunur. Posta ücreti verilmemiş olan mektuplar reddedilir.

Numara:27

(Birinci sene)

10 Zilkade 1291 8 Kanunevvel 1290 Cumartesi

Haftada iki defa neşrolunur, eğlence gazetesidir.

ÂLEMDE EĞLENCE LAZIM

Gözlerine gözlük değil hurdebîn takınıp teneke senc dikkat olanların malumudur ki cihan dediğin direksiz durur bir çadır veyahut muallakta hareket eder bir karpuz benzer. İnsan bu dünyanın hâl-i hamiyyesini tefekkür ederken bu direksiz çadır ha şimdi başıma inecek diyerek dört etrafına hayran hayran seyreder yatar bir mefaze-i necât bulamayınca çıldırma raddelerine gelir. Nasıl gelmez ki. Şu görünen kubbenin ufukları nazara ne kadar yakın görünür ise yanına yaklaşmak istedikçe senden o kadar kaçmağa başlar. Ah dünya ucu yok. Bucağı yok. Nihayeti yok hâl-i küreviyetini mütalaa edince ha şimdi tepesi üstü gideceğim diyerek bir heyecandır alır nasıl almaz ki? Faraza bir kolayını bulsan da o küreyi delip kendini o delikten kaldırıp atıversen. Nereye düşeceğin malum değil. Hâsılı hâl-i cihanı düşündükçe insanın her hatvesinde bin bela mukarar gibi görünüyor. Mesela bir duvarın altından geçerken ezkaza yıkılır da altında veya hanede otururken tutuşur da içinde kalır isem ve ehemmiyesi akla galebe çalınca insan ne olmaz. Hal böyle olunca ve heme galebe etmek ve akla

çalıvermek için insana eğlence havâyic-i tabiiyyedendir diye bilinir. Öyle ise eğlenceleri sayalım ehven şerrini arayıp bulalım:

Hokkabaz

Assel-i hitân envâından göz boyacılığı demektir. Bizim hokkabazlar ise sade beyhude yaygarasından ibarettir. Frenk hokkabazına gelince o da bizimkilerin incelikten ilenmiş sıkıcı dokunmuşlarındandır. Ancak bu iki takım hokkabazın ne sihirdir ne keramet el çabukluğu marifet diyerek veyahut bunun alafrangasını söyleyerek yaptıkları hilekârlığa gösterdikleri sanata akıl erdirmek için zihin yormalı öyle ise bu eğlence değil adeta zihin yorgusu.

Müz'ice

Hayal

Gelelim hayale Amerika değil - Karagöz- bu Karagözlüm karakaşım da pek alık eğlencesi bir şeydir. Canım iki deri parçasından ibaret lâ-teşebbüh insana benzer bir şeye birer değnek takıp perde arkasından oynatmak da ne sefa verir! Bu da akıl başında olanlara göre bir bâziçe olmayıp çocuklara mahsus gibidir. Hem adı üstünde hayal. Dibi yok.

Kukla

Gelelim kuklaya bu da sade kukladır ya. Herifin biri bir takım telli, pullu; allı, güllü yapma bebekler yaparak hayal perdesi gibi bir perde arkasından iplerle dilinin altına kâğıt parçası mı yoksa bir hisse süprüntüsü mü alarak insanın beynini tirmalarcasına bir seda ile oynattırır. Ey efendim bunda ne hata var? Lakin şu kadar ki bizim hayal oyunu şu kuklaya kat kat müreccahtır. Evet müreccahtır. Hiç olmaz ise hayali oynatan müsait olur ise taklit kesebilir. Birinde o da yok ya.

İskambil

Gelelim iskambile kendine eş uydurmak ve altı kişide kaput derdine düşmek ve yek-be-yeke karşındakinin kaç koz kırdığını saymak uzun mesele... Bu da olmadı.

Otuz Bir

Gelelim otuz birer bunda havadan elde yer tutup on dörtte yatmak var. Yatar yatmaz üst tarafından filiz filiko açılmak var. Yahut biri otuz biri yapıp paraları yutmak var. Velhasıl sonunda batmak var. Var. Var. Var oğlu var. Bu da yattı.

Gelelim

Konçına, (...) ⁶⁴ Basma, Bakara, Bezik, Firavun velhasıl ne kadar kâğıt oyunları var ise hepsi iskambil, otuz bir oyunları var ise hepsi iskambil, otuz bir familyasındandır. Hele basma yok mu yasak firavuna suret-i hafiyede Beyoğlu kumarhanelerinde oynanmakta ise de ara sıra basılmaktadır. Lakin Dersaadet'te mesela Laleli civarında Sultan Ahmet tarafında küçük Ayasofya'da tahlitte bilmem daha nerelerde selim'ül selam bakarahaneler var ki basılmak tekellüfünden varestedir. Ancak ism-i na-mübareki müsemmâsına ve hele mahiyet-i irâdın müptelasına delil olarak bakara olduğundan oralara devamı rağbet buyuracak cihanda bir adam asla bâkara bulabilir misin mükerrer ki.

Ha unuttum. Bir de kâğıt oyunu envaından kara kömürün ya Kasımpaşa veyahut Üsküdar ve Beyoğlu tarafında ârâm sâz olan bir sahib-i hüner-i maarif göster Dihob namında bir oyun icat eylemiş ve bu oyunu tramvay arabalarından almış olduğu ve kıssadan hisse gibi bu oyundan oynayan ve oynatan ile ortak olmak şartıyla sürücüler dahi hissedar bulunduğu rivayet olunmakta ise de bu da luub-ı kırtasiden olmağla bu da yürek üzüntüsüdür.

Satranç

⁶⁴ Okunamadı.

Gelelim satranca bazı müdekkıkın zürafânın netâic-i tedkikâtına nazaran bu hilekâr satrançtan bozma olduğuna ve böyle yüz sıkıntı ezimmesi çekilir belalardan olmadığına binaen bu da gönül bahçesi denilecek eğlencelerden değildir. Bu enva'ından damaya gelelim bu dahi ittiab-ı zihinde mütevakkıf bulunduğu ve nihayeti Türkçe dama veyahut Tama veyahut Farsî'den matrak Türkçe dama olduğuna mebnî bu da kalb-i adama meşrebince inşirâh bahşolamaz.

Tavla

Gelelim tavlaya -ama hergeleye mahsus olan mahal değil- adeta luubiyyattan olan tavla bu da zar oyunudur. Terâdüflük cefa manada bu oyun Agop Bey hanesinde bîzâr kalmakta ve hem sabahtan akşama ve akşamdan sabaha kadar başını tavlaya bağlamakta hayvan-ı nâtik tavla denilen oyunu ne kadar bilersen bil ne kadar oyun eder isen et muktedir olabildiğin kadar pul çal zar gelmeyince zor yine olmaz! Hal böyle olunca bu dahi iç sıkıntısı...

Zarsız Osmanlı diyeceksin o da varsa da onu kazanmak zihin yormağa muhtaç ve kolayı var iken buna da ne ihtiyaç! Tokat, adı bile fena! Gülbahar, Pul Geçirme bunlar da zara tabi olup Frenk küşâdına gelince feth ü seddi lüzumuna namı delildir.

Mirasyedi Küşâdı

Aman bunu ne ben söyleyeyim ne sen dinle ne kadar müşekkil ne kadar kolay ne kadar muzır ne kadar nafi' oyundur bundaki açmazlar mansubeler, hesaplar ne ne damada ne satrançta ne hesapta ne cebirde var bu devletli oyun insana eğlence olmayıp gayet müesser bir işkencedir. Bak tarif edeyim: Karaman'ın koyunu önümüzdeki nüshada çıkar oyunu.

MECCANEN İLAN

Odunhaneden, salhaneden, devlethaneden değil nüktehaneden ve hatta kendi hanesinden bile matrûd olmaklığın illet-i esasiyesi olan sehl-i yol da-i uzalına müptela

olanlar maraz-ı müzemmemlerinin davasını Basiret Eczanesi'nde vaz'-ı destgâh intişâr edilen doktor letâif-i âsâra müracaat eylemeleri.

VARAKA

Canım Latife sana bir muamma soracağım eğer hikmetini keşfedersen bir milyon aferin. Fi 22 Ağustos sene 90 tarihinde namına yazılmış bir mektup fi 30 Teşrinsâni sene 90 tarihinde bana ve vasıl oldu. Şimdi sen buna ne mana verirsin?

LATİFE

Onu bilmeğe ne mürsil mektubu mutlaka şehir postahanesi tevdî' etmiştir.

Medeniyet'in sürat-i terakkisine bir numune-i fiiliyye olmak üzere Üsküdar'da işleyen on üç numaralı vapur ile peyda bir kayığın yarış ederek geçmiş olduğu mesmûumuz olmuştur.

Letâif-i Âsâr şehremaneti tanzîfât arabaları süprüntüleri nereye döktüklerini anlamak ve bakkalların tasarrufça olan muamelelerini öğrenmek ve esvâkta bulunan kimin buna mümâsil şeyleri toplamak üzere gece ve gündüz kaldırım ve bakkal dükkânlarında bulunacağı rivayet olunmaktadır.

ÇOPUR'LA BODUR'UN MUHAVERESİ

Bodur:

-Vay Çopur'um

Çopur:

-Hayrola Bodur'um.

-Çoktan beridir görüşemiyoruz nerelerdesiniz?

-Bana mı söylüyorsun?

-Canım başka kim var? Bir sen bir ben zahir sana söylüyorum.

-Ha öyle ise peki

- Ey sonra
-Sonrası böyle.
-Ayol nerelerdesin diyorum cevap versen a!
-Yüzle seksen arasında.
-Bu ne demek
-İşte cevap istemiyor muydun o demek
-Mana?
-Ulan yüzümü üstüm başım gibi delik deşik gördün de beni diğer değirmencinin uyuz eşeği mi sandın
-Canım ne demek istediğini anlayamadım.
-Anlayamadım mı nerelerdesin kaçta çıkmışsın gibi hatırlıyorsun öyle mi o ağızları kaçta alırım.
-Ya Çopur haddini bil şimdi ha!
-Ne bilirsin ne ulan senden ne olur?
-Ne mi yaparım benden ne mi olur Gedikpaşa dayağı.
-Aman birader gücenme şaka söyledim afedersiniz.
-Ha böyle söyle yoksa...
-Yok yok afedersiniz. Afedersiniz. Letâif cihetince biraz ahmaklık adeta eşeklik ediyorum ama afedersiniz.
-Yok haniya dizginin bendedir söyleyeyim de ona göre davran.
-Estağfurullah efendim. Ne haddim efendim. O dizgin elinizde buldukça kulunuzum efendim afedersiniz efendim.
-Yok, yalnız o bildiğin değil bilirsin ya bir kabahatin daha var kabahat değil adeta...
-Anladım efendim izah buyurursanız efendim afedersiniz efendim. Evet efendim.

.....

Hay koca *Letâif-i Âsâr* hay! Yine dünyayı ayağının altına almışsın öyle mi? Çevir sendelerse durma çevir fakat ummadığın taş baş yarar zira bir ayağın daha dışarıdadır.

ŞEHİR POSTASIYLA MATBAAMIZA GELEN DİLSİZ OYUNU

Üç Perde

Eşhâs

Bir tiyatrocunun müşterilerinden bir zat, bu zatın refikası, bir aktör, bir aktris, sâir aktörler ve aktrisler, hizmetçi
(İşbu oyunun icraatında sözler hep dilsiz işaretle olacaktır.)

Birinci Perde Açıldıkta Bir Gazino

Zat:

-Tiyatrocu dostumuz ne düşünüyorsunuz keyfiniz
(Tiyatrocu da alayim-i zahmet-i iştigâl ile)

Tiyatrocu:

-Vay efendim Bonjour yani akşamlarınız hayrolsundur.

Zat:

-Canım bu meşguliyet-i zihniyye.

Tiyatrocu:

-Sorma monşerami ta zihnimin orta yerinde dört atlı araba koşar gibi beynim alt üst oluyor.

Zat:

-Neden hayrola

Tiyatrocu:

-Neden olacak Ramazan gitti.

Zat:

-Gittiyse ne var suarelerimiz yine feslerimiz yok mu onlar sağ olsun.

Tiyatrocu:

-Var ama oyun yetiştirmeli hem de iki yeni oyuncular.

Zat:

-Üzülme a canım yetiştirdiğin oyunlar oyuncular yetişmez mi?

Bir Aktör:

-Ürkütmeyince sayılmayacak kadar aktristlerimiz var aktörler ha keza.

Aktrist:

-Evet, aktristten yana Şimdi sıkıntımız kalmadı hele sâir tiyatro döküntüleri de Őebek işi bize muhtaç oldular.

Zat:

-Gördün mü, tiyatro çok Őükürler bâzendelerle doldu bunda düşüncek bir Şey var mı imiş artık aktör aktristlere muhtaç değiliz ya.

Tiyatrocu:

(Masanın üzerindeki çanı çalar bir uşak girer)

-Ne kadar aktörlerim aktristlerim var ise söyle Şimdi gelsinler UŞak gider gelir geliyor efendim.

(Gelirler)

Zat:

-Amanın sevincimden dilim tutuluyor deli divane oluyorum ben sermayemi kediye yüklettim sanıyordum ki bunların hepsi benim sermayem imiş ha amanın ne devlet.

Umum:

-Evet, hepimiz sermayeniz

Zat:

-Öyle ise geliniz bu gece suaremize ama memnuniyetle geliniz geliniz koŐunuz gelin gelin.

Umum:

-Geliriz geliriz efendi. (Perde kapanır)

İkinci Perde

(Evvelkiler Őano'da taraf taraf bezm-i ülfet kurulmuŐ ve muaŐerete koyulmuŐ oldukları halde görülür.)

Zat:

-Ayağa kalkıp cümlenizin muhabbetine bunu içeceğim bana yardıma gelir misiniz?

Umum:

-Hepimiz

Zat ve refiki:

-Evet, bizler de.

Zat:

-Efendi bahtiyarsınız ki böyle bir dâr'ül inbisatın küşâd u tesisine muvaffak olduğunuz bundan dolayı senin Őevkine bizim ülfetimizin bi'l müdahale ağyar-ı devam ve yakasına ve cümle aktörlerle beraber aktristlerin muhabbetine bu badeyi içmek yani

umumi bir müdavele-i akdah Türkçesi toka eylemek arzusundayım bu arzum gayri ihtiyari bir surette gönlümde hâsıl oldu ruhsat ver. Cümlemize ruhsat ki hepimiz birden çakalım çağıralım çığıralım.

Refiki:

-Oh ben de bu şerefle müteşerrif olacağım ve hem de bu şerefle müteşerrif olacağım cihetle evvela refikim ve saniyyem efendiye aktör ve aktristlere teşekkür ederek bu badeyi nûş eyleyeceğim.

Zat:

-Aktör ve aktristler bana da ittibâ' eder değil mi?

Tiyatrocu:

-Yerle beraber bir temenna ile burası sizindir ben de sizin ben de şerefinize içirim büyük.

Umum (Birden)

-Avivö!

Perde iner.

Sonu sonunda gelir.

İstanbul gazetecilerinin şirket-i sıbyâniye idarehanesine gönderdikleri hediyeler

**KASIMPAŞA'DA ÇEŞME MEYDANI'NDAN ALINAN MÜHİM BİR
TELGRAF**

Gündüzün saat onundan gecenin beşine belki de altı yedisine kadar buradan mürûr eden kesianın kışını girdaba kaptırmış kayak gibi muttasıl sallanmak illetine müptela olmağla ve sabahısı çeşmede su içmek nöbetinden mürûru ve ubûrun rahat ve huzuru selb edilmektedir.

LATİFE

Eyvah bizde bunu istiyorduk öyle ise şimdi Kavuklu meydana çıkar.

GEDİKPAŞA'DA VÂKİ TATLIKUYU MERKEZİNDEN ALINAN MÜHİM BİR TELGRAF

Zamm-ı kâf ile Güllü Agop Efendi (Tiyatro-ı Osmaniye) sinin deliği deşığı kalafat ettirildiği surette bu kışa tâb âver mukavemet olabilecek ise de önümüzdeki Ramazan-ı Şerif'in temâşâ kerânına mütehammil olacağını anladığından mürüvveten ve fütüvveten ve bunca olan fedakârlıklarına zamimeten ve ilaveten, ama esasen değil, sathice tamirine şimdiden teşebbüs edildiği mezkûr tiyatro karşısındaki araba karhanesinde mütevatiren söylenmektedir.

LATİFE

Rabbim sahih eyleye ama hiç ummam tamir için masrafa ne hacet bir iki hususu -yine fis- şatafî göz boyar herkes de kapılır.

Tavuk Pazarı'ndan

İmtihan olmak üzere bugün birkaç aşık gelip hünerli ebyât ve gazeliyat irâd ve inşâd eylemişlerse de kudemâ-yı uşşak olan santuri aşık Kirkor tarafından ucube-i miskine ile elzam olunmuştur.

Kasap Loncasından

Sağ taraf azâsı Marya olmak üzere yeddi bıçağa vasat azaları keçi olmak şartıyla yeddi ve sol cenâh azaları büyük boynuzlu olarak sekizer kuruşa satılacaklarını taahhüd etmişler ise de şimdiye kadar bir karar-ı kati verilememiştir.

GAZETEMİZ TÂB' OLUNMAKTA İKEN ÇARŞIKAPISI'NDAN ALDIĞIMIZ TELGRAFTIR

Çürüklükten şikâyet olunan Gedikpaşa Tiyatrosu'nun mübedded surette tamirine teşebbüs olunup ihtiyar edilen 26 Teşrinsâni'nin leyli saat izanıyla tamam yedisinde teminen vaz' esas olunduğu ale'l sabah imam hamamı gelin hancısı tarafından haber verilmiştir.

LATİFE

Bazı ağız tamburlarının payendeleriyle hal-i dacu'da iken kâim gösterilmek istenildikçe müptela-yı maraz inhidâm olduğu Hayal gazetesi tarafından meydana konulan koskoca Tiyatro'ya müceddedden temel atılmakla artık Hayal'in sermayesi kalmayarak ağız kapanacağına da şüphe yoktur.

Matbaa ve Gazete Sâhib-i İmtiyâzı Zaharya Beykozluyan

Fransa meşâhir şairlerinden Viktor Hugo nam şairin âsârından olup bu kere lisân-ı Arap ve lisân-ı Türkî'ye nakil ve tercüme olunmuş olan Hernani nam facia her kitap satılan mahallerde bulunduğu ve hakikatten mütalaaya şayan bir eser idüğünü cümleye tavsiye olunur.

Gülle midir saçma mıdır bilene aşk olsun!

2.28. NUMARA: 28

Matbaa ve Mahall-i İdaresi

Asmaaltı'nda Camlı Han'da 11 numaralı daire-i mahsûsadır.

Abone bedeli: Dersaadet için bir seneliği üç beyaz Mecidiyedir.

Taşralar için posta ücreti başkadır. Bir nüshası 40 paradır.

İlânât

Beher satırından bir defa için üç kuruş alınır. Birkaç defalık olur ise ayrıca pazarlık olunur. Posta ücreti verilmemiş olan mektuplar reddedilir.

Numara:28

(Birinci Sene)

14 Zilkade 1291 12 Kanunuevvel 1290 Çarşamba

Haftada iki defa neşrolunur, eğlence gazetesidir.

ÂLEMDE EĞLENCE DE LAZIM

(Mâbaad)

Evet, mirasyedi küşâdı pek hurdalı bir oyundur. Çünkü bunda bazendeler tarafından bir nev'-i semâhat görünüyor. Şöyle ki mesela biri dört cehar istese de kendisine dört cehara gidecek yol bulunmasa o ceharı öbürü oynar. Şimdi buna ne kadar uzun hesaplar lazım gelir? Evvela kendisinin sâniyyen karşısındakinin atacağını düşünmeli nerd-i felek bu ya- eskaza bir çifte atıyorsa encâm-ı kar yeni müncer iptidadan kestirmeli ey bu oldu mu otuz birde on biri bir beklemek ne müşkil bu oyunda ne zar gelecek zara göre oynanmak icat edecek diyerek üzülmekten bin kat ehvendir hâsılı mirasyedi küşâdı harc-ı âlem bir oyun olmayıp kesesine güvenenlerin kârıdır. Biraz ince düşünelim bu oyun zar oyunudur hesaba gelmez zor götürmez cebre hiç yanaşmaz mansâba mâfi açmaz çıkmaz sade bir düşüğe bağlı ya tabirâtı ne dersin ne kadar manidardır hem de manayı te'kîd veyahut atf-ı tefsir için dört, cehar; el; dest demek gibi dünyada başka bir belagat olur mu?

ISTIDRÂD

Müdekkiken tavlabâzânın kıl değil kâl-ı kuluna göre satranç da dama da kayyum olduğu gibi tavlada da kayyum olur imiş şöyle ki bir taraf altı kapı yaparak diğerine zar atıp oynayacak kapı bırakmaz ise kayyum olur çünkü bir o atıp oynamak bir sen atıp oynamak muktezâ-yı lüub-ı cihan iken hep kapıları kapatıp kendi kendine deli gibi oynamak sökmez.

ESİR ALMACA

Memnuiyeti cihetiyle sıbyana inhisâr etmiş bir lüub-ı kadîmidir bu lüub pür tâb-ı efkâr atika-yı enkazından kalma kuru yorgunluktan ibaret görünmekle paça pişti, orospu bohçası, hamam kızdı, revaç buldu bulalı bu da yandı ve lakin şu bâziçe-i hayret şiken vakien dehşet fezâyistanda en şaşaalı olarak ibret-nümâ-yı âlem-i hayret olduğu hatırdan çıkmamış olsa gerektir.

ÇAYLAK YAVRUM KAPARIM

Bu da tavuk meraklılarının bi'ltecrübe ifadât-ı vesikalarına bakılınca yanlış bir kazıyedir çünkü çaylağın yavrusunu kapmak ne mümkün o çaylak hazretleri ne mart pilicidir ne harmen yavrusu yani mayıs tortusudur ve ne göz mahsulü yani tekne kazıntısıdır önüne geleni kapar hatta bu hayvan pürziyan, hubi hubi, diyerek çeker kapmağa alıştırmış olduğundan eski zamanda kırmızı bareteler üzerine dildâde sarılmak bu hayvanın def-i şerri için imiş. Tenevvürnâme nüvîsanın çekîde-i esbak hame-i irfanları olan zelâl-ı tahkikâtın eşrâb-ı edişine bakılınca sabun kayışı çarşaf falan falan gibi bazı şeyleri avize-i minkar ederek bir haneden öbür haneye attığı ve bundan kendisince bir münafi husulpezir olduğu cihetle şu haslet sârik pesendânesiyle hayvanat-ı muzırdan olduğuna hükmolunur imiş. (Mâbaadı var) .Zuhurdan Mâbaad...

AHENK

-....

-....

-....

-...

-Vah vah

-Ah Hamdiciğim derdimin kangı birini söyleyeyim bende dert bir değil.

(Keserek)

-Yazık yazık söyleme kızım söyleme içim yufkadır. Götüremem. Göz yaşlıdır yaşımı dindiremem.(Devam eder) Benim canım yok mu? Benim akranım yok mu? Hiç emele nâil olamıyorum. Eyvallah ki çöpçü Hasan Ağa'nın karısının giydiği altmış paralık bir esvaba bile malik olup giyemiyorum. Bir günden bir güne bir kat esvablık istemem. Parasızlıktan bahisle bakkalın defterini, kasabın pusulasını, ekmekçinin çetelesini hep

birer birer önüne kor. Buna can mı dayanır? Bu eziyetlere arayınız bulunuz gösteriniz bakınız benden başka kim katlanır.

-Haklısın kızım. Haklısın bilirim bu gelinhanenin derdini senden başka çeken bulunmaz lakin ne yaparsın

-A Hamdi Efendi! Ben bunlara da katlanıyorum da kapı kapı dileniyorum. Hak eşi dostu eksik etmesin ken kiminden yaşmak, kiminden başmak, kiminden entari, kiminden ferace isteyerek günümü gün ediyorum. Benim şikâyetim buralardan da değil.

-(Sözünü keserek) Kızım sus diyorum şimdi ne kadar meraklarım, ne kadar açık dumurlarım, ne kadar merhametlerim, ne kadar mürüvetlerim var ise hepsi ayağa kalkacak da bir şeyler olacak.

(Sözüne ehemmiyet vermeyerek)

- Ramazan geldi geçti bizim eve tatlı mı nedir girmede. Oruç hali bu ya canım baklava ister “Tatlıdır için bayıltır.” der getirmez. Öyle ise yufka al da bir börek pişireyim derim. Hamurunu kolaylıkla midede hazmetmeyeceğinden bahisle almaz. Hâsılı her ne istesem bir kulp bulur. Ama bunun parası yok mu yoksa kazancı da mı yok? Hem ziyadesiyle var. Ey var da kazandıkları paraları saklar mı? Yok, eline on para geçer geçmez gece gündüz kumara gider zamparalık eder. Hamamları gezer.

-Kötü tabiat. Fena hareket.

-Ey şimdi insaf et de doğru söyle bu böyle hareketlerde bulunur ise benim ona ne yapacağım lazım gelir?

-Vakıa öyle kızım ama o erkek sen kadın...

-Kadınların canı yok mu? Onlar Allah'ın kulu değil mi?

-Öyle ama olamaz.

-Oh efendim olur da öteye bile geçer eşeğin canı yanınca attan yürük olur derler.

-Yok kızım yok. Sen yine doğruluktan ayrılma doğruların yardımcısı Hakk'tır. Yardımcısı Hakk olanın sonunda selamet olacağı muhakkaktır. Sen gel beni dinle dikbaşlılık etme de yine hoşça geçin. Sonunda o da usanır akıllanır da karı kıymeti bilmeğe başlar. Ettiklerine nedâmet eder. Gel seni eve götürüyüm. İntiharı teslim edeyim. O da şimdi ufak tefek almağa gitti gelir de kapıda kalır. Haydi kızım, haydi. Hem ben ona nasihat veririm öyle nasihatler veririm ki adeta onu insafa getiririm üzölmüyorum üzölme tek senin o güzel hatrın için ona dükkânda sermaye de veririm.

(Giderler) (Mâbaadı Gelir)

.....

Badezîn son moda olarak şıklara biçilecek dikilecek pantolonlara, yeleklerle beyhude yere cep açılmamasına terziler ekseriyetle rey ve karar vermişler ise de şıklar terzilerin şu kararına muvaffakiyet etmeyerek keyfiyetin istifa-yı ruiyetini Şehzadebaşı'nda Mahmut Efendi'nin kıraathanesinde tecemmu' ve aram edegelmekte olan şıklar meclisinden talep ve iddia edecekler imiş.

LATİFE

İstinâf değil temyiz bile isteseler yine hak kazanamazlar çünkü terzilerin karar vaki gibi cet beyhudedir. Şıklar cebe ne koyacaklar para değil mi o yok olsa da cepleri deliktir. Dipleri deliktir. Vesselam.

MUHAVERE

-Beyefendi tramvaya binelim mi?

-Görmüyor musunuz oturacak yer var mı? Ayakta durmada da mana

-Arkadaki tramvayda yer var.

-Var ama dört tarafı kapalı. Şimdi rahat edeceğim diyerek muazzeb olmakta ne lüzumu var?

-Ey şimdi yağmur da ıslanalım mı o kadar uzun yola dayanılır mı bari bir posta arabası çağırayım.

-Yok yok Allah göstermesin. Hiç böyle kaldırımlarda posta arabasına akli başında olanlar biner mi?

-Öyle ise ata binelim.

-Maşallah demek nazarınızda çatınızın hiç ehemmiyeti yokmuş zahir ata binelim, düşüp bir tarafımızı incitelim, kıralım öyle mi ister iseniz binek gidek.

-Bari bendenize müsaade veriniz de şu posta arabasını tutayım bineyim gideyim.

-Pekâlâ, öyle ise mademki... Teklif ediyorsunuz, ben de gelirim ama nafîle niçin paradan çıkacaksınız.

-Beyefendi şurada sucu var iken niçin bu çeşmeden su içiyorsunuz.

-Efendim sucular fıçısını on beş yirmiye getirmek için iyi suların içine bayağı su katıyorlar hâlbuki karışık suda maddeyi bozar.

-Ha evet efendim hikmeti anlaşıldı.

İLAN

Medeniyet 25593, *Basiret* 18890, *Letâif-i Âsâr* 615999, *Ceride-i Havâdis* 1000000, *Şark* 221110, *Hayal* 12511, *Mecmua-yı Maarif* 38188, *Hülâsetü'l Efkâr* 55555 bâlâda esâmisi muharrer gazetelerden sürülemeyip de kalmış olanlar bu kere mevkii-i müzayedeye çıkarılarak ol mezadında beher kıyyesi üç para akçeye çıkıp son payı nihayet bir bakır beşliğe olmak üzere pastırmacı esnafı muteberânından bakkal bodos ahdesinde ne kadar eylemekle ziyadeye talip bulunanların Hacı İzzet Efendi Matbaası'na müracaat eylemeleri...

LATİFE

Eğer okka olmayıp da tane ile satılmış olsa idi *Medeniyet*'in evvelki nüshalarının bir adedi dört ve ihtimal ki beş para ederdi çünkü cürmünüm büyüklüğü cihetle sade bakkal değil tuhafiyeci esnafının bile işime yarayabileceğinden beyn'ül zâf bir rekabet hâsil olurdu bu nispete nazaran *Basiret* cürmü *Medeniyet* kadar olmayıp daha büyükse de hacmi ondan küçük olmağla iki buçuk para kadar edebilirse de sâirleri bir pula bile değmez. Ancak *Hayal*'in kağıdı parlakça olduğundan hemen hemen *Medeniyet*'e pehlivan ıstılâhınca yan baş olabilir *Hülâset'ül Efkâr*'ın son nüshaları yalnız lakerdacı esnafının işine yarayabileceğinden piyasası düşkün görünür.

Hâsılı bunlar tane ile satılmakta iken şimdi okkaya çıkmış vah vah!

ALLAH HAKKI ZAHİR EDER

Letâif-i Âsâr Arapça *hams aşer* Farsça *panuzde* Kürtçe *davpiyac* Arnavutça *pesembizibete* Bulgarca *petnayse* Fransızca *kenez* Rumca *dekanpende* Romence *dasnihayk* Türkçe on beşinci nüshasında bir odada masa üzerinde şapka ve perdeden bir madam resmi yapıp alt tarafına şu ibareyi yazmıştır:

“Adam bende yabancı zannederim. Meğer bizim hâkim madama vizite veriyormuş.”

Aferin *Letâif-i Âsâr*... Ne var ki âriyeli değil ya kâr.

Beyt-i Meşhur

Miyân-ı güft u gûda bed meniş îhâm eder kubhun
Letâif-i arz ederken merd-i kıpti sirkatin söyler
Sirkat masdar imiş cihet-i masdarının tasrihi iktizasına...

Letâif-i Âsâr'ın satılmamakta olan nüshalarının eşek pastırmalarıyla mübadele olunmak üzere İstanbul'da vaki' bi'lcümle bakkal esnafıyla bir kontrato tanzim etmekte olduğu işitilmiştir.

VARAKA

Agop'un öteye beriye kilitletiğini avladığını zaten biliyorduk. Fakat bu kere bakkala, ekmekçiye olan borcundan başka tiyatro namına olarak manavdan meyhaneciye badeden bir hayli zimmeti olduğundan borçlarının şerrinden dört beş gündür tiyatrosuna kapanıp kalmış. Hâlbuki denilir bi'iltiraf çıkar çıkmaz boynuna sarılıp paraları almak üzere her gün manav ile tiyatro kapısında Agop Efendi'yi beklemekte olduklarına dair bazı sözler işitiyoruz acaba bu rivayet sahih midir kelime midir kuzum Latife, cevabını ver.

LATİFE

Bize henüz buna dair bir telgraf gelmedi. Fakat sabahleyin Deli Corci idarahanemizde idi. Geçenlerde nasılsa Üsküdar'a gidecek iken yanılmış da tumarhaneye... Şey ya geldim Agop Efendi'nin tiyatrosuna gitmiş kapıdan içeri girer iken galiba Agop Efendi'yi sanıp tutmuşlar da para istemişler. Eğer ben merak ediyorsanız bunun tecrübesi kolay. Bir gece her ne kadar zahmet olur ise latifen ve merhameten hem Agop Efendi'nin millete olan fedakârlığına hürmeten tiyatroya teşrif

buyursanız eğer sizin de yakanızdan sarılan olur ise o zaman rivayet sahih midir? Yoksa değildir ha az kaldı unuttuyorduk şey efendim Agop Efendi'nin bir borcunu da biz biliyoruz şey... Af dilenmek için de söylemiyorum. Hani ya koyun keserler keçi keserler birtakım herifler vardır. Celladdiye-i hüküm geliyor. Bulun şunu bulun! Ha hatırıma geldi şey efendim şey kasap... Evet, o kasaba da borcu var. Ama bu borcun kıyamette olduğuna dair bir şart var da o şarta Agop Efendi riayet, kasap da hiddet ediyor. Demek ki bu da borç değil.

TİYATROVİ MİZAH-I DER-SEMT SULUKULE

Bâlâ İmtiyâz-ı Mahsus Müdür Mesulü yani vekilharcı Basiret

ÇİLLİ

Gelecek salı günü güya gündüzün icra olunacaktır.

İKİ SARHOŞLAR

Facia

Dört Perde

Birinci Perde: Perde şikenânedede idare-i nezâfet

İkinci perde: İlan-ı rezalet bir ay nezâfet

Üçüncü perde: (...) ⁶⁵ ümit nezâfet ne hamâkat.

Dördüncü perde... Sübût-ı töhmet ezhas u hâşâk

Eşhâs

Meyhaneci: Kayserili veresiyeci oğlu Natuvan Ağa

Miço: Doktor Arefyan Efendi

⁶⁵ Okunamadı.

Birinci sarhoş: (Tevkîfi) Çopuryan

Ahbâr

İkinci sarhoş: Birinci sarhoşun muayyeni Çelebi Müdahene Çıyan Bey

Ateşçi: Yan bastı Karagöz Çıyan

Bakkallar, manavlar, sebze ve etçiler, tabelacılar, simitçiler, Yahudiler, Ermeniler, Rumlar hasılı hep alacaklılar vegayrahüm.

KOLTUK YAHUT MEYKEDE

Bir Perde

Mestin sözü mazur-ı kirâm ukaladır.

Manzume

Mestânelerin birbirine arz-ı hulûsu

(...) ⁶⁶ Şüpheli(...) ⁶⁷ benzer.

Beyt-i meşhurunu tazminen müseddesi letâif ile Çelebi Zartilafyan tarafından icra olunacaktır. Müzikası meşhur Çeribaşı Hamza Yakup bir çıkartma ve bir çifte nara ve bir zilli mala ve iki zurna ve bir davul terennümsaz olacaktır.

Kaba başı

Güllü şişe perdesiz okkası başka beşe

Fiyat Bâdehu

İşbu facia bundan iki buçuk sene makdem şehireminde vuku bulup iptidası ne kadar müztelzim hande ise hâtimesi mucib-i teessüf olduğuna ve nazar-ı basiretle bakanların büyük ibretler göreceğine mebnî-i âsâr letâif temaşasına mâil olunarak teşrifleri niyaz olunur.

LATİFE

⁶⁶ Okunamadı.

⁶⁷ Okunamadı.

Bu oyun sahihen hem temaşaya ve hem de mütalaaya şâyân olmağla mahsusen tab' ve neşri mukarrerdir.

Kasımpaşa'dan Telgraf

Kasımpaşa'da bakkal dükkânı Sarı Yani'nin ispiroto yahut tospirto mağazası çift hanlar bazı büyük mağazalar.

Bâlâda muharrer dükkân ve mağazalarda her gün ve her gece Nagrezenlerden Hanı'nda müşterilerden sazende olduğu halde mükemmel surette birer kıraathaneler küşâd eylemiş olmağla teşrife rağbet buyuracak zevâtın ezher-i cihet memnun olacakları ilan olunur.

LATİFE

İşbu kıraathanede okunacak gazeteler sarhoş gazeli meze risalesi işret kitapları imiş.

Parmakkapı'dan Telgraf

Güllü Agop Sıvacıyan ile aktör ve aktristleri arasına bir büyük tefrika düşmüştür. Sebebi bir tafsil şehir postasıyla bildirilecektir.

İHTAR

Mütalaa-yı künân zuy'ül arifânın enzârı rağbet ve itibarlarını bir kat daha celbe medâr olmak üzere gazetemiz eyyâm-ı mahsusasında aliyyülsavl neşrolunduktan başka cumartesi günleri dahi birer büyük nüsha ihrac edileceği geçen de ilan edilmiştir. İdaremizce vuku bulan bazı mevâni' sebebiyle büyük nüshanın ihracına muvaffak olunamamış isek de bundan kati nazarla ba'demâ her on beş günde bir kere de gazetemizi sekiz sahife olarak tab' ve neşredeğimizi ihtâr ederiz.

Matbaa ve Gazete Sâhib-i İmtiyâz Zaharya Beykozluyan

Şuara-yı Rum'un benâmından meşhur Curi Efendi'nin Âsâr-ı Manzumesi ne kadar pesendîde-i erbâb-ı kemal ise âsâr-ı menşûresi dahi o kadar bâlâter olup ezcümle Selatin-i Selçukiye'den beden 983 tarihine kadar cereyan eden vekâyi-i devlet aliyyede hâvî ve kendi namlarına muanven (Cevri)tarihi olmağla bu kere gayet sahih olarak bi'iltmessül her kitap satılan mahallerde bir adet mecdiye çeyreğine fûrûht olunmaktadırlar.

-Efendim elinizi
-Buyrun ayağımızı

2.29. NUMARA: 29

Matbaa ve Mahall-i İdaresi

Asmaaltı'nda Camlı Han'da 11 numaralı daire-i mahsûsadır.

Abone bedeli: Dersaadet için bir seneliği üç beyaz Mecidiyedir.

Taşralar için posta ücreti başkadır. Bir nüshası 40 paradır.

İlânât

Beher satırından bir defa için üç kuruş alınır. Birkaç defalık olur ise ayrıca pazarlık olunur. Posta ücreti verilmemiş olan mektuplar reddedilir.

Numara:29

(Birinci sene)

26 Zilkade 1291 23 Kanunuevvel 1290 Pazartesi
Haftada iki defa neşrolunur, eğlence gazetesidir.

Geçen gün gazete için bir varaka yazmak için masanın önüne oturmuş ve kalemi elime alıp birçok düşünmüş isem de bir şey yazmağa zihnimin yorgunluğuyla fikrimin perişanlığı mani olmuş idi. Mütettipler muttasıl “Aman efendi iki sütunluk yazı isteriz.” diyerek beynimi delercesine beni tacizden geri durmazlar ise de heyhât ki elime aldığım kâğıtları yaz boz tahtası heyetine sokmaktan başka bir şey yazmağa muvaffak olamazdım. Hele bir insanın bu derece fikri durgun bir zamanı olacağıının ihtimali olduğuna kimsenin kâil olmayacağı beyhudedir. Velhasıl aradım taradım birçok oyalandım yazacak bir şey bulamadım da uzun bir hayrete daldım ben bu hayrette iken pireden küçük bir hayvanın derin hokkadan çıkıp masanın üzerinde dolaştığını gördüm de fikrimi bütün bütün bu hayvanın yürüyüşüne munhasır ettim. Bu hayvan bir aralık gittikçe büyümeğe başladı adeta sinek cürmünden iri hacminden büyükleşti. Bu ne hikmet! Muttasıl büyüyor iri büyüklüğünü de geçti. Eller ayaklar peyda oldu ağzı gözü kapanmağa başladı. Derken sakalı da çıkmasın mı artık merak ettim. Yalnız merak mı ya hayır ne kadar damarlarım varsa hepsi harekete başladı. Aman şuna bir söz söyleyeyim dedim. Pek az bir cesaretle bir vech-i âtfî muhavereye başladık:

-Yahu sen in misin cin misin nesin?

(Yüzüme bakıp gülerek)

-Ne inim ne cinim ben muharrirlerin perisiyim.

-Muharrirlerin perisi mi?

-Evet.

-Çok şey! Ey senin marifetin?

-Bende olan marifetler dünyada kimde var? Dile beyim şeylerden agâh olurum?

-Ne gibi sanki?

-Ne gibi olacak! Evvela bir ordu halkının içine girerim de beni kimse görmez. Sâniyen bir insanın kalbine dolarım da bütün fikrini çalarım. Tazedden taze fikirler salarım. Hele bir muharrire bir şey yazdırırım o şeyi bin kişiye beğendirir isem on kişiye beğendirmem.

-Aman bugün sen benim kalbimde miydin?

-Zahir kalbinde idim. Kalbinden çıktım. Hokkaya girdim. Hokkadan da işte meydana çıktım.

-Ey sen hiç kimseye görünmez misin?

-İstersem başka kıyafetle görünürüm. Lakin bu kıyafetle senden başka kimseye görünmedim. Görünmem de.

-Pekiye. Kimseye görünmediğin kıyafetle bana görünüşündeki hikmet nedir?

-Hikmet mi sana yardım etmek.

-Sen ne gibi yardım edebiliyorsun?

-Sanki dünyada ne olur ise ondan seni haberdar ediyorum. Senin muhabirin olurum.

-Pek ala ama sen ele girmezsin.

-Hayır, ben yakayı ele vermem çünkü kimsenin me'mûl etmediği kapılardan deliklerden içeri girer de haberler alırım. Beni kim bilecek kim görecektir?

-Ey daha senin bir marifetin yok mu?

-Daha bir marifetim her kim bir ters hata ederse ona birisiyle aşk ederim etmemle o adam çarpılır. Hem kolaylıkla iyi olamaz.

-İşte o fena beni de çarparsan...

-Yok yok. Ben senin ma'ûnetin oldum artık hiçkimseden korkma.

-Pekiye lüzumunda seni nerede bulmalı?

-Beni bulmak aramak lazım değil ben her gün belki her dakika seninleyim.

-Ey senin bir ismin var mı?

-Evet vardır. Benim ismim Karakoncolos'tur.

-Vay sen Karakoncolos musun?

-Zahir.

-Ya öyle ise pek âlâ memnun oldum.

-İşte ben şimdi yüne kaybolurum. Ara sıra sana uğrar, mühim şeylerden haberler veriririm. Sen korkma emin ol.

Biz bu muhavereyken Karakoncolos birdenbire kayboldu gitti.

ESEF NAMINA DERMEYDAN BAYEZİD ELLİ LATİFE EZCANİB MİNEL DUT AĞACI

Eyyâm-ı mübarekte arabaların ve bazı kapısız uşaklarla eşkâ beylerin izdihamından mahrum kaldığımı ma' iftihar beyan ve fakat cuma ve pazar günleri Galata Mevlevihanesi'nden hemen Taksim'e kadar iki keçeli olarak mahlûd arabaların izdihamından yaya geçmek kâbil olmadığına dair Galata Kulesi'nden keşide alınıp 45 Desemberi tarihiyle vâsıl dest bu dakileri olan bir telgrafname-i milli bâdî-i teessüfüm olduğunu dermiyan eylerim. Evvelbâbda.

Dut Ağacı

LATİFE

Vakıa latife matife bir taraf Bayezid ve Şehzadebaşı'nda eyyâm-ı mübarekede birtakım arabaların dolaştığı ve bunların ekserisi cuma-yı şerifeye gidenler olduğu halde onlardan bile fevkalade şikâyet olunmakta idi. Hâlbuki şimdi hafta ecânibe karşı arabaların ve bazı hilâf adab-ı hareketleri nazar-ı insaf ve insaniyetine pek ziyade çarpıyor. Bunun bir ayak evvel önü alınması hususuna hükümet-i seniyye tarafından dikkat ve himmet buyurulacağından ümit vardır.

CEVABI ARZU OLUNAN BİR VARAKADIR

Vaktiyle yani gazetenin iptida mülkümüzde şule-pâş vücut olduğu bir zamanda gerek muharrirleri ve gerek sâhib-i imtiyâzları oldukça eli kalem tutar ulviyet-i efkâra

mâlik zatlar iken şimdi gazeteler bir gürûh ceyf-i cefiyyun elinde ve umûr-ı tahririyesi ise (...) ⁶⁸ civan birtakım çocuklar veyahut bir zümre kılıbüyükler yeddinde kalmasına ve o zamanlarda ahali vukuat-ı dehiye ve havadis-i hariciyeyi gazetede okurlar anlarlar iken şimdi herkes mahalle kahvelerinde tramvay arabalarında Şirket-i Hayriyye vapurlarında ve birtakım boşboğazların ağızlarından işitmelerine aklınca ne mana verebilirsin kuzum *Latife* söyle.

LATİFE

Âlemde doğru söyleyici yalnız biz mi kaldık bizim nemize lazım eğer sözün ekserisini ister iseniz cevap olarak aklımızın erdiği kadarını biliriz ki maşallah aman nazar değmesin peh peh memleketimizde neşrolunan gazetelerin mündericâtı pek hoştur hep iyi şeyler yazarlar.

Adeta dalkavukname gibi insan okudukça güler. Güldükçe okur. Gazeteciler istediklerini iyi yazar istemediklerini yerin dibine batırır. Hele öyle uyduruşlar uydururlar ki insan bin yıl düşünse hatırına bile gelmez. Efendim gazetecilik başka şeydir. Bakınız Agop Efendi'nin tiyatrosuna ne kulplar taktılar. Adeta herifin hakkını inkâr ettiler. Ah ne çare ki diyemem! Söyleyemem siz de doğru cevap beklemeyiniz.

.....

-Mîrim kalemce maaşınız kaç kuruştur?

-İki bin kuruş efendim.

-Maşallah bundan sekiz on ay evvelleri beş yüz kuruş idi. Böyle birdenbire zam olunmasına doğrusu pek sevindim.

-Hayır, sevinmeyiniz yine maaşım beş yüz kuruştur. Fakat bendeniz haftada iki nihayet üç gün kaleme gidiyorum. Bu hesaba göre maaşım bin sekiz yüz iki bin kuruşa geliyor.

TUHAF BİR VARAKA AMA LATİFE DEĞİL CİDDİ

⁶⁸ Okunamadı.

Geçenlerde hanımın biri hastalanır. Bir doktora haber gönderir. Doktor efendi gelir. Hanımın hastalığını muayeneden sonra ilacını tertip eder de reçetesini yazıp eczaneye gönderir. Bu sırada hanım içinin sıkıntısından bahisle bunun da def-i zımında bir ilaç tertibini doktordan niyaz eder. Doktor da akşamları otuzar dirhem sakız olmak şartıyla rakı içmesini tavsiye eder. Mühheran hanım mumaileyhin şu tertibinden dolayı hastalığı kesb-i şiddet ederek nihayet hakikaten hâzık bir hikemiye müracata lüzum görünür de ...⁶⁹Beyefendiyi götürdüler. Adet olduğu üzere hastayı muayeneden evvel şimdiye kadar hastanın ne hal ve harekette bulunduğunu ve içtiği ilaçların neden ibaret olduğunu me'mûl ettiklerinde hasta saklı olan reçeteleri irâe ve bir vech-i muharrer akşamları dahi otuzar dirhem rakı içmekte olduğunu ifade eyler.

LATİFE

Meyhaneciler duymasın! Aman Sarı Yani hiç işitmesin sonra (anzorotun) fiyatını terakki eder ha!

Mukaddemâ şakalar yoklamacısı iken bu kere re'y-i eşkâ ile Şehzadebaşı'nda Mahmutefendi Kırathanesi'nde bilardocu başı olan Şakamatlı Bülent Bey'in yerine muzika muallim-i meşhuru Şakaratlî Deli Corci cenaplarının temin olunduğunu Acem oğlu Hamamı nöbetçisi tarifinden hikâye olunmakta imiş.

BİR MEKTEPTE

Bir çocuk:

-Hoca Efendi *tarife* "Te" ile yazılmak lazım gelir iken siz "Tı" ile yazıyorsunuz.

Hoca:

-Sen sus. Kalın kafalı cahil hiç tramvayın içinde asılı *tarifeyi* görmedin mi ya.

-Vay başım vay arkam vay belim.

⁶⁹ Metinde bu şekilde gösterilmiştir.

- Hayrola birader dayak mı yedin?
-Yok sen de. Of dizlerim, of dirseklerim!
-Bir yerden mi düştün ne oldu?
-Düşmedim canım düşmedim. Vay midem vay ellerim vay...
-Kuzum birader ne oldun söyle şimdi çatlayacağım.
-Vay vay vay. Of canım Galata'dan geliyorum.
-Ey deniz safranıza mı dokundu?
-Aman aman aman bütün vücudum hurdaşa olmuş. Vah canım vah Beyoğlu omnibüs arabasına bindim sağlıklı, binmeyeydim.
-Öyle ise bir hekime müracaat et bir hekime vah vah vah!

ON DÖRT İMZALI BİR VARAKA

Hülâsetü'l Efkâr gazetesinin tahrir ve idaresini deruhte ve iltizam eden Şirket-i Sıbyaniye'nin lağvolunduğuna dair bazı sözler işitiyoruz. Acaba mesmûat-ı varakamız sahih midir? Değil midir? Lütfen sıhhat-i halin beyan buyurulması istirham olunur.

LATİFE

Şürekâ mektep seyrinin vakti takarrub ettiğinden külah bırak ve teferruatın tedarikiyle meşgul olduğundan tabii şirket muvaffakaten tatil edilmiştir.

BİR ŞIKLA BİR EDİBİN MUHAVERESİ

E:

-Beyefendi paltoyu kaç kuruşa aldınız?

Ş:

-Almadım. Yedi liraya yaptırdım.

E:

-Pantolonunuzu kime ve kaçta yaptırdınız?

Ş:

-Mir'e yaptırdım. İki buçuk lira.

E:

-Potininizi kaç kuruşa yaptırdınız?

Ş:

-İki liraya.

E:

-Ey fesinizi kaç a aldınız?

Ş:

-Yarım lira.

E:

-Bastonunuzu?

Ş:

-İki lira.

E:

-Kutunuz?

Ş:

-Bir buçuk lira.

E:

-Canım benim siz hiç mecediye ile bakır ile alışveriş etmez misiniz?

Ş:

- Hayır, bizim ahz u italar lira ile biter.

E:

-Ya öyle mi? Bari lütfen o çok çok sayıp döktüğünüz liralardan bir tanesini olsun çıkarsanız da görsek.

Ş:

-Efendim işim var müsaadenizle gideyim. İnşallah başka vakit görüşürüz.

.....

Medeniyet Kanunuevvel 23 tarihli bir ilave neşretmiş. İlave diyip de geçmeyelim. Pek mühim. Pek nafi. Pek lüzumlu bir ilave evet bu ilavede diyor ki geçen akşam Agop Çorbacıyan *Belle Helen* nam opera boku icra etmiş de huzzarın nazar-ı rağbet ve tahsinini kazanmış imiş. Hele Eti rolüne çıkan Kara Kaşayan Peranuhi Hanım'ın ve o Rostiye -ne diyorlarsa da günahı diyenin boynuna- çıkan Kara Kaşayan ve Yirgine Hanım'ın ve daha birtakım çıyanlar neler yanların oyunlarında gösterdikleri maharet alelade bulunmuştur da oyun bu gece de yani Kanunuevvel on

üçüncü günü akşamı oynatılacakmış. Medeniyet'te millete hizmeti deruhte etmiş bir gazete-i mutebere olduğundan okuyunca da herkesin tiyatroya gitmelerini tavsiye ediyormuş. Üst tavsiye ediyormuş. Eder ya oyunun Parlak bir surette oynanacağı kendisince bedîhî olduğundan tavsiye ediyor. Aşk olsun *Medeniyet!*

TELGRAF

Galata Mevlevihanesi'nden bu pazar bugün saat sekizde piyasa sâir haftalarda nispeten pek durgun bir halde geçti.

Taksim Yolundan Kezâ

Dört yüz seksen beş araba ile üç bin kadar eşkâ bugün piyasada mevcut bulunup bunlardan yedi yüz ellisi nâil-i emel olmuş ise de sâirleri hiç bir vechile ahz u itâda bulunmadılar.

Millet Bahçesi Önünden Kezâ

Cuma günü saat yedide açılmak üzere piyasa bugün saat onda kapandı.

TEFRİKA

İki Yüzsüz Köylünün Birbirlerine Arz-ı Muhabbet Edişleri

Yahut

Hasan ile Ayşe Kız

Bu iki âşık birbirlerine dağda tesadüf ederek şu vechlile muhabbete koyulmuşlardır.

Hasan:

-Gız Ayşe bağa bahuvirsene. Doğru söyle sana bir şey sorayım. Şu sen benim nereme vuruldun?

Ayşe:

-Haniya sen bir günüsü Şakraklı'nın Ali'nin tepedeki bozda davar yayıviriyordun. Sen bir al müntan giymiş üstünde de hani üstün Conkuşlu'nun Hüseyin'in bu öküzü gayadan uçtuğu senesi golu bozuk gırnata agûştan çekme doktorlarla değüşük ettiğin sarı cepkenin kolları sargı ve bir yayardı. Sen de şalvarı dizlerine gadara suvamiş altında bir goca Manjopa yamacında gopahlar sıra ile dizülmüş ben de o günüsü bâm-ı harmanda buğday savurukan Nalıcıkığın boz öküz iyi zıbarıtmış dağa yukarı cavuz yıktırıyordu. Ben de hayvanı tutmağa direnirken seni davarların ortasında öyle endamınla goruverdiğimde aklum başımdan danzırıverdi. Gayrı benim hayvanın arkasından gitmeğe dizlerümde derman galmadu. Bubamdan da gorkarım. Hani öküz diyiverme. Bir de sanğa seslendim. Hani sende elindeki sopayı sallandurarah sözümü dinleyon. Tazı gibi hoplayup getüdün. Öküzü elime veriverdün. Berü yanında acık elün elüme dohundu. Beni bir titreme aldu. Essah seni sevdüm ama dağ başında benim başuma bir yağarsa diyi korkuyorum bir yandan ne ise sen de bir şey etmedin ama öyle bir sığu sığu özümü bövendiğim yazmanın arasından gözlerime bahuverdin. O günüsü harmana geldüm. Harmandan da eve işte o gün bugündür benim gönlüm sanğa düştü. Halet eşme oğlan sende yanğa nice olurduk diyiver.

Hasan:

-Kız Ayşe bende ondan evvel bir günüsü bizim bir boz merkep var onun üstüne semersiz çuplah bindüm. Hani o senin Burunsuzun Hoca Dede'nin harmanının engebesinde çayın koyuncuğundan geçiyordum ne yapam öteden kızın biri fidan gibi boynunu uzadıvermiş. Saçak gibi saçlarını sallandırıvermiş. Topakî şalvarını döne goymuş. Yaşmağa bürünmüş. Ucunu ısırılmış. Beyaz kollarını sıvamış. Sandım ki gar yağmış. O nazük ellerine iki dane destü almış ağaçların arasından oyun gibi sekip gider. Gayrı o saatisi ben gendümden geçiverdüm. Merkepten aşağı dinelivermişüm. Emme yine kuzumu senden ayırmamuşam. Ağzı açık ayran budalası gibi ardundan buhakalmışım. Merkep bir iki kaçmış haberim yoh. Söyleyim derüm dermanum yoh. Suyu düşmüş kömüş gibi ağnandım kaldım. Ondan sonra garanluh basıvirmiş. Geç vaküt beni aradu Lafsızın Ali'yle Çökesizün Osman rasta gelmiş. Eve iletmişler. Senin sebebine kahbenün gızu bir de bubamın o günüsü dayah yidüm. Sen de kü o dayağün acusunu duydun mu? Her biri üç yaşunda meşe odunlarını yedükçe biri banğa şöyle

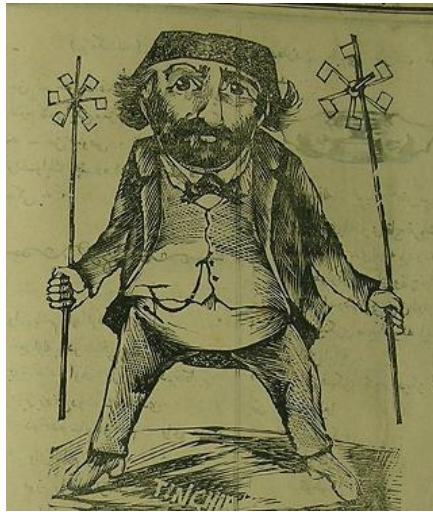
şaka ettü sandım ondan “Ey buba” diyom ben korkumdan benim aklum fikrüm nerelerde şimdücek bi bilsem bak gül dikensüz olmaz demişler o gadana gülü helbette o gadana dikenini olacahdu. Bahsana şimdücek şurada oturuveriyoz a ömür burada bize kimse garişabileceğü yohtu. Sen benimsin ben de senin güzel! Ay ışığı vermiş. Verdikçe sen daha güzelini veriyon. Haniya o bizi birbirimizden kıskananlar gelseler bizi bi görseler gahbenin gızuna öyle gerü gerü oturuvermişsün. Az daha yanımda yağun gel şu senin datlı gözlerini küheylan gaşlarını yahundan seyrede koyam. (Mâbaadı diğeri nüshada bitecektir)

Fırıldak namıyla matbaamızda bir risale tab’ olunmaktadır. Bu risaleyi hem alan hem de almayan pişmandır.

Bu muammayı halledene meccanen bir senelik abone yahut bir adet Osmanlı lirası verilecektir.

Matbaa ve Gazete Sâhib-i İmtiyâzı Zaharya Beykozluyan

Rüzgâr estikçe fırlıdağım döner
Her dönüşte gösterir birçok hüner

2.30. NUMARA: 30

Matbaa ve Mahall-i İdaresi

Asmaaltı'nda Camlı Han'da 11 numaralı daire-i mahsûsadır.

Abone bedeli: Dersaadet için bir seneliği üç beyaz Mecidiyedir.

Taşralar için posta ücreti başkadır. Bir nüshası 40 paradır.

İlânât

Beher satırından bir defa için üç kuruş alınır. Birkaç defalık olur ise ayrıca pazarlık olunur. Posta ücreti verilmemiş olan mektuplar reddedilir.

Numara:30

(Birinci sene)

3 Zilhicce 1291 30 Kanunuevvel 1290 Pazartesi

Haftada iki defa neşrolunur, eğlence gazetesidir.

ÂLEMDE EĞLENCE DE LAZIM

Mâbaad

Binaenaleyh bu “Çaylak Yavrum Kaparım” oyunu öyle kapılacak bir oyun değildir. Çünkü bu luubun yutmacası olmadığından koparız da olamaz. Eğlencesi ise kapamaz isek mâfi öyle ise bu oyunu da kapayalım.

ISTIDRÂD

Çaylak dedik de hatırımıza geldi. Eskiden meşhur bir çaylak olup teveccühât pusulası gezdirir ve bu çaylak kara vapuru gibi saatte hemen dünyanın köşe bucağını

dolaşır idi. Şimdi ise *Medeniyet*, *Mecmua-yı Maarif* ilavesi çıktı çikalı *Çaylak*'a ihtiyaç kalmadığından biçare çaylaklar ne ile geçinecek diyerek düşünmekte idim. Meğer bu zamanda çaylaklar karga gibi gagasıyla nümâyiş ediyor. Başa çıkamayınca tilki gibi bozulup taş yatar tavşan uyur meseline ittibâen tavşan taşa çıkararak kız taşında soluk alıyor.

Tut Tutmaz

Emr-i hazır biri tehi hazır olup akıbeti muhattaba muhavere nihayet müşateme daha nihayet muzarebe muhaseme münazaa mukatele Mâbaadı gelir.

ÂLEM-İ HAYAL NE VASİ ALEMDİR

Bir gün gönlümde pek ziyade dert ve elem olduğu halde hanemden çıkıp Taş Han'a uğradım. Gamımı def için mikraz makasçılar içinden geçerek Okçularbaşı'ndaki resimci dükkânına mestane bir nazar saldım. Ne görsem âlâ! O dükkânın içerisine girerken sol tarafta bir büyük levha asılı idi ki o levhanın içinde *Medeniyet* gazetesinin resmini ve tercüme-i hâl veyahut terâcim-i ahvâlini neşretmiş ve hatta bir dereceye kadar *Hayal* gazetesi dahi izahat vermiş olduğu Güllü Agop Efendi'nin tiyatro hanesinde bulunan *Pirimadonnasından* elde ta en zemindeki aktrislerin resimleri bile vardı. Sağ tarafa dönüp oradaki levhaya baktım birtakım sakallı bıyıklı resimler arasında tatlı tatlı bir derya-yı sevdaya dalmış ateş-i muhabbet başına sıçrayıp fesini çıkarmış ve bir elinde gazete mi yahut mendil mi beyaz bir şey almış ve yoksa Karakaşyan'ın tercüme-i hâlini hâvi olan *Medeniyet*'ini mi okuyormuş nedir bilinemez. Ancak bir elinde şakağına tutmuş subh-ı saadetin Şemsi gibi nuru âlemlere ziya salmış idi. Nagehan bu peri-i peykere tesadüf edince yemin ve yesârî şaşırıp tekrar soluma döndüm. Bu iki suretli dönüşte Acemce mahbûb Arapça mahbûbe-i bî imanı görünce sağından solundan iki keman-ı ebrûnun nâvek müjgânıyla parelenmiş o müje-i fitrâk muhabbeti olmuş bir tahayyüre döndüm. Bu resimler bî-rûh iken cesim-i natüvânıma rûh-ı mücessim olduysa da gönlüm ne yana gideceğini bilemeyip bir keşmekeş-i tabiiane arasında kaldı sağıma bakınca hayat görüyor soluma bakınca sıhhat. Hüsn-i hayatın sahte sıhhatin hayata inhisâr-ı tabiisini cihetiyle bunlar lazım-ı melzûm hükmünde olduğundan hadeka-yı çeşmimin birisi birini diğeri de

öbürüsüne iki levha-yı teallük ve taaşşuk oldu. İkisinin pertev-i cemâli rehber-i râhım olup bir şevk ile yola düzıldüm. Kunduracı dükkanının önündeki bakkalcının “Oynar oynar uskumru ver hanıma.” diyerek bağırışı esrarı bütün bütün başıma sıçrattı biraz nefes almak için o kunduracının yanbaşındaki, sa’yı meşkûr olsun, Serafım Efendi’nin kıraathanesinde soldan dördüncü masaya oturdum. garson mu derler ne derler oldukça şâb-ı emred birisi benden “Ne istersiniz?” diye sordu ben ise kendimi hala Taşhan’da zannedip “A palikarya ne içtiğimi bilmiyor musun?” vadisinde gazabâne cevap verdim. Garson ise gayet halimâne “Burası meykede değildir, kıraathanedir.” deyince nerede olduğumu bilmeyerek kendimi gazabî bir halde ve garsonun hilmî bir surette muamelede bulunuşu bütün bütün hayret ve taaccübümü mûcib oldu. Onun garsonlukla beraber halimâne ve benim efendiliğimle beraber gazubane bir tarzda muamele edişimiz zaten o resimlerin mecrûhu olan fuademe-i maraz itizarda “Burayı Balıkpazarı ve şurasını da koltuk zannettim. Afedersiniz garson bir şekerli kahve getir” diyerek tamir-i ahvâl ve akvâl edeyim vadisinde iken kendimden geçtim. Bir de gözüme bir sâhra-yı dil-güşâ rûşan oldu ki her bir eşcâr teravet arasının gusn-ı letafetinde bir bülbül-ü şeydâ terennüme başlamış ve enhâr-ı revan târ taraf taraf revân olmuş ve güya bülbül kendine bir de hemdem bulmuş çemenzar-ı behçet fezâsı ise numune nemâ-yı canan olarak mahbubu mudur mahbube midir cihan-ı imkânda nazarını göremediğim iki necm-i melahat midit nedir bir türlü bilemem. Mütebessimâne bir hâlet behçet-i fezâda teccessüm etmiş hâsılı o gördüğüm sahrâ-yı dil-güşâyâ harikulade ay ile güneş birlikte doğmuş dünya serâpâ nura gark olup âlem nur’ul nur kesilmiş idi.

Bakiyesi Sonra

MEKTUP

Dirayetli *Latife* Efendi,

Delalet-i tevfik cenab-ı bari ve yavru himmet behiye-i kiramlar ile idarehane-i âlîlleri olan asma altında Camlı Han’dan kıyam ve hareket acizanemin üçüncü günü balçık deryasından yani Balıkpazarı tarafıyla Bahçekapısı’na vusul bularak elhamdulillah tramvaya rakip olduğum ve Sirkeci İskeleş Soğukçeşme Sultan Ahmet

Çemberlitaş Çarşıkapısı Sultan Bayezid Laleli nam iskelelere uğranılarak dördüncü günü bi'lselame Aksaray'a ve oradan da bir gün iki gecede yine bahr olmak üzere semt-i acizi olan perşembe pazarı nam Kariye'ye muvsalet olduğunun ve şimdilik esna-yı azimette çekilen zahmet ve meşakkat-i fevkaladeden dolayı vücutça ziyade sille-yi muzdarip olduğumdan beş on gün dışarı çıkamayacağımın arz ve beyanıyla medar-ı muvaffakiyet bildiğim mecalis-i teveccühat aleyhlerinin kemâkân fark-ı acizanemde niyaz devam ve kemaline mübaderet kılındı baki irade.

Fi 6 Kanunuevvel sene 90

CEVAP

...⁷⁰Beyefendi

Yollarla tramvayın nizam ve intizamı hâlet-i malumeden olmasıyla oralardan kef hane-i makâl eyledik. Ancak şurayı kemal-i teessüfle arz ederiz ki mektubun tarihi yani şehir postasına tevdi' olunması zamanı altı Kanunuevvel olduğu halde yirmi beşte reside-i dest muhibbi olmuştur. Şu hesaba göre işbu cevap acizi gelecek ayın son gününde vasıl-ı dest-i aleyhleri olacak ve taraf-ı aleyhlerinden dahi şayet cevap yazılacak ve yine şehir postasına verilecek olur isr mezkûr cevap bizi ya bulacak ya bulmayacak ise de her halde ferman

Latife

⁷⁰ Metinde bu şekilde gösterilmiştir.

- Vay maymun bu ne hal?
- Bonjor efendim ay ne yapalım şıklık.
- Amma mukallidsin be!
- No mösyö no biz mukallid değiliz şıklarız. Bizden taklit ettiler onlar mukalliddir.

ŞUUNÂT

Şirket-i Hayriyye vapurlarından Üsküdar'a işlemekte olan sekiz numaralı vapurun, nasılsa senelerce temizlenmemiş olmasından nâşî, geçen gün kazanda kilitli bir toz madeni keşfolunmuş ve maden-i mezkûr senevi malum'ul miktar meblağ ile Zorbakçıyan nam mültezim-i meşhur tarafından deruhte'ul iltizam olunarak beş on güne kadar ameliyat-ı hafriyesine beden olunacağı mukarrer bulunmuştur.

Millet gazete-i muteberesi olan hazreti *Basiret* efendinin kuluna nazaran (Bu günlerde fecien vefat edenler kesret üzere imiş) Halbuki fecien yalnız insanlarda olmayıp şu aralık, fakat mevsimidir, lastiklerde kunduralarda dahi kesret üzer zuhur edegelmekte olduğunu akla yelken edip de sokağa çıkanlar tarafından rivayet olunmaktadır.

-
- Vay başım vay başım amanın başım çatlıyor.
 - Hayrola birader başınıza kömür mü çarptı
 - Yok a babam yok. Şirket kahvesine gittim

-Ne buyurdunuz?

-Şirket kahvesine haniya Üsküdar'da Kızlar Ağası mahallesinde Şirket-i Kesbiyye namıyla bir kiraathane açılmış da nasılsa şeytana uydum bugün oraya gittim.

-Ey orada soba mı yakmışlar?

-Hayır a kuzum, soba falan yok.

-Ha anlaşıldı soğuktan başınıza ağrı geldi öyle mi?

-Değil ayol sen de hiç lakırdı anlamaz mısın? Canım bu kahvehane yetmiş yedi buçuk milletin ikametgâhı olup her biri bir dilden yüz saz ve her biri sazda yüz bin hicaz çıkarıyorlar.

-Anlayamadım sanki orada çalgı mı çaldırıyorlar?

-Of birader ne söz anlamazsın ya! Onu demek istemiyorum bu kahvehanede şık var, tosun var. Mektep çocukları var babayiğitler var. Var oğlu var. Hele bunların hepsinin elinde bir de gazete var. Güya mektepte eş'ar okurlar gibi olanca sesleriyle bağıra bağıra okurlar. Okurlar ama nasıl okurlar. Mesela elif iki üstün inni elif iki esre inni elif iki ötre ünnü diyerek heceleye heceleye okurlar. Anlamadıkları yeri birbirlerine sorarlar da yine bir şey anlayamazlar. Bundan başka da bazıları maval ve şarkı çağırırlar. Birtakım çocuklar ise birbirlerine masal söylüyorlar. Hele o tosun beylerin yekdiğerleriyle olan mukalemeleri başka. İşte böyle bir gürültü ile vakit geçiriyorlar.

-Demek ki orası kiraathane değil Galata Karılar Hamamı.

-Şüphe mi var birader şüphe mi var.

-Öyle ise bu şirket inan devamı sağlam kazığa bağlamış şirketlerden olmalıdır.

LATİFE

Acaba gazetecilerin bilmekte oldukları (Şirket-i Sıbyaniye) bu olmasın.

EY LETAİF-İ ÂSÂR

On altı numaralı nüshanın ikinci sahifesinin ikinci sütununda “Şuunât” ünvanıyla derc ettiğin bir hadisede “Eski elbiseden yağ ve kir temizlik üzere Amerika'da biri bir nev' makine icadıyla İstanbul'a getirmiş ve birinci provasını Antuan Efendi'nin setrîsinde icra olunarak takrîr ve tastik edilmiştir.” buyurmuşsun. Acaba mezkûr makine alûde-i rics olunarak üstünü başını da tathîr ediyormuymuş. Lütfen

kuzum çelebi o makineyi kendi üzerinde bir prova et de bak bir faydasını görebiliyormusun?

Şıklar Camiisinden Telgraf

19 Kanunuevvel

Eşkâ Camisi'nin son kararı icabınca her bir şık kendi yar-ı vefadarına kendi resmini vermek merasim mu'tade-i eşkâ cümlesine ithal olunacak ve bu resmin arkasına (Bana takdim kılındı) ibaresi yazıldıktan sonra daha alt tarafına (köleleri) imzası vaz' olunacaktır.

Selamsız'dan Telgraf

Üsküdar omnibüs şirketi kadınlar ile erkekler arasına çekmekte olduğu perdeyi bu kere kaldırdığını çurçur balığı haber veriyor.

LATİFE

Aferin! Musâvât yol oluyor!

.....

Ramazan'da Elhamra'da vuku bulan vaka üzerine şıklar cemiyetinde hâsıl olmuş olan ihtilaf bir taraf olmak üzere cemiyet azasının medeniyetin dediği gibi her şık ve her şıllık aynı olmayıp hilmi meşrep olmayanlarına bu kere ittihad ara ile karar verilmiştir.

Geçen gün matbaamıza şehir postasıyla ve Gelecek imzasıyla bir varaka vürûd etti. Sahib-i varaka her kim ise geçen nüshadaki muammayı bir başka tarzda halletmiş ve suret-i hali pek hoşumuza gitmiş olduğundan lütfen idarehanemize gelir ise min-gayri cedd kendilerine mesmuumuz tarafından bir bakır beşlik ikram olunacağını suret-i sahihede beyan eyleriz.

Geçen nüshamızda ilan olunan muamma ...⁷¹ Efendi tarafından hallolunarak bir senelik abone ikram olunmuştur.

SURET-İ HÂL

Baştaki daldır, ikincisi kavuktur üçüncüsü beydir dördüncüsü hedir beşincisi çataldır altıncısı çekiçtir. Yani dalkavuk beye çatal çekiç demektir.

TEFRİKA

Ah gidü tohuzun çeküp çıgarduğu nice yakup yanduruverdüğün beni. Valla hani o günüsü sen öküzün arkasından cavuzıkdırdın. Dağda sanğa gavuşdum. O günüsü dilime gelmedi geldü ve toplandı. Arham gidüp gelmeğe başladı. Göğsüm hallaç tohacı gibi atar mı eliyle bir araluh öküzü eline desledürmedi. Öküz yularını silkeleyüvirdü. Sen de saruldun. Göğsündekü tombul tombullar da sallanuverdin miydin gayru çazugum bizüğdü. Bacağlarım jangol jangol itmeğe başladı. Gözlerim senin Gongozlu'nun Cahuz Hasan'ın deli komşunun gözlerine döndü ağzum senin emmin oğlu Bizkalu'nun Ahmet oğlanın geçen sene guduran köpeğin ağzına döndü. Dedim oğlan şu kuza bi lahurdu furlatturuvireyim. Tamam yüzüm dutmadı. Sen öküzü aldun gayadan aşağı ganırıveriyon a benim de canumu beraber aldun da gidivirdün. Şu öküzün yerinde şimdicek ben oluvereydim dedim sonradan ne gadana püşman oldum. Didüm ben amade delilik ittüm. Gocaman dağ seninle benden başka can oğlu yoh şu gızı koyvermemeliydi ben seni o günüsü Ahurdağın başında sıkıştırırsam sıkıştırıramaz mıydım iki öpücük alsam alamaz mıydım? Gayru nasılsa basiretim bağlanuvirdi ne isem şimdicek birbirimize gavuştuk.

Beyit:

Emme kâfirin kızı öldürdün beni

Aşuku sevdana yandırdım beni

⁷¹ Metinde bu şekilde gösterilmiştir.

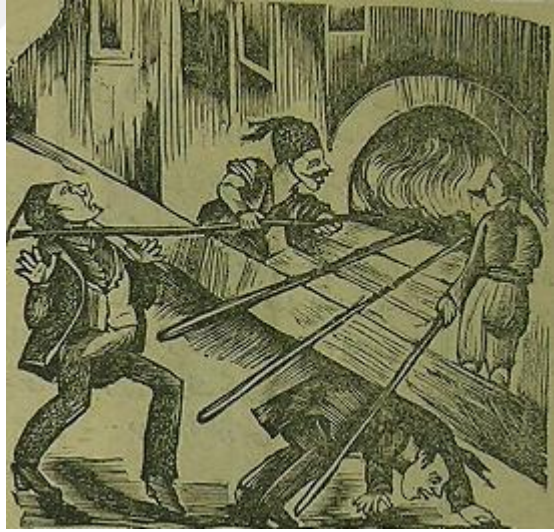
Anamdan babamdan ayırdın beni
Gaya goltuğuna saldırdun beni

Ayşe:

-Sen yalanları garnu giden çıharup çıharup örtüye saldırıveriyon köpeğin oğlu ben sanğa ne yaptım kürek ile ateş alup bağrına saça mı koydum elime bir gazuh alup göğsüne saldura mı goydum? Ananğa babanğa gammazlayup seni onların goynundan mı düşürdüm ağalık yamacında ısıcak odayı birahdun. Geceleri başuna bezi sararhan yumuşak yatahların üstünde yatarhan galın yorganını arhana kaparhan aldın beni geldik bu sert gayaları minder ettirdin gollarımı başına basdurup ittürdün. Etlerimi gözüme rastuh ettirdin böyle garın başında soğuk havada rüzgârların yamacında yanıyom, didim beni tutuyon.

(Biraz daha var)

Matbaa ve Gazete Sâhib-i İmtiyâzı Zaharya Beykozluyan

-Vay başım vay göğsüm.

-Gözünüz kör mü be herifler sokağın orta yerini geçmiş küreklerin ucunu görmüyor musunuz?

2.31. NUMARA: 31

Mahall-i İdaresi

Asmaalt'ında Camlı Han'da 11 numaralı daire-i mahsûsadır.

Abone bedeli: Dersaadet için bir seneliği üç beyaz Mecidiyedir.

Taşrular için posta ücreti başkadır. Bir nüshası 40 paradır.

İlânât

Beher satırından bir defa için üç kuruş alınır. Birkaç defalık olur ise ayrıca pazarlık olunur. Posta ücreti verilmemiş olan mektuplar reddedilir.

Numara:31

(Birinci sene)

4 Zilhice 1291 8 Kanunusâni Cumartesi

Haftada iki defa neşrolunur, eğlence gazetesidir.

-Vay yine mi geldin, Karakoncolos?

-Zahir gelirim.

-Ey bakalım söyle bir havadisin var mı?

-Pek çok lakin sen ne gibi havadis istersin?

-Ne gibi olacak? Güzel bir havadis isterim.

-Öyle ise b...

-O ilsâk içindir.

-Değil lakırdımı kesme be!

-O da Türkçe taaccüp içindir.

-Değil canım bâb...

-O... Bâb değil hem benim kapı baca ile işim yok. Eğlenceye bakalım.

-Ma...

-Sus öyle sudan havadis istemem.

-Ticaret

-Ha neyse o karlı bir şeydir. Ticaretinden ...⁷²esnafların mı?

-Evet.

-Lakin kış geleli o biraz durgun. Zira biçare esnaf sokakların çamurundan dükkân açmıyorlar ki.

-Öyle ise ticaretten söyleyeyim.

-Söyle bakalım.

-Kış cihetiyle bozacılarla mısır ve buğdaycıların ticareti revaç buldu bulalı üzüm şerbetinin piyasaca fiyatı düşkündür.

-Saçmaladın. Ben böyle havadis yazamam.

-Öyle ise Bank-ı Ottoman'dan

-Hayır onu da istemem da sandıkkarı darılır.

-İnhisârdan.

-Hangi inhisârdan Güllü Agop Efendi'nin tiyatro imtiyazı inhisârından mı?

-Ey ne olmuş?

-Ne olacak? Hakkında şarkı çıktı. Cevabı verildi. Hayal'de yazdı çizdi bozdu.

-Öyle ise bayatlamış. Bunu da yazmam.

-Peki, o güzelim matbuatı yaz.

-Estağfurullah onun hakkında bir şey denilemez. Maarifin, medeniyetin falanın filanın terakkisi hep matbuat sayesinde değil midir? Öyle ise matbuat aleyhinde söz söylemek küfrân-ı taammüttür.

-Zor a babam lafı anla da öyle söyle.

-Yine anlatamadık mı?

-Zahir anlayamadın. Benim matbuat demekten maksadım hangi matbuattır bildin mi?

-Hayır.

-Öyle ise sus da dinle haniya bundan bir sene akdem Babıali Caddesi'nde bir Matbuat-ı Osmaniye açılmıştı ya!

-Ey.

-İşte onun hakkında söyleyeceğim. Çünkü (Matbuat-ı Osmaniye)yi küşâd eden senyör bir aralık gözden nihan olmuştu. Şimdi işittiğimize göre yine (Matbuat-ı Türk) namıyla bir dükkân açacakmış.

⁷² Metinde bu şekilde ifade edilmiştir.

-Varsın açsın. O da benim vazifemin haricinde. Benim neme lazım! Başka bir havadisin yok mu?

-Var Şirket-i Hayriye imtiyâz-ı derûn köprü.

-Yok, bunların da şimdi sırası değil.

-Anlaşıldı kuzum anlaşıldı öyle ise al sana bir havadis yaz bakalım.

-Söyle yazayım.

-“Bundan makdem münekkid olup geçenlerde fesh edilen (Şirket-i Sıbyâniye) aleyhinde söz söyleyen *Letâif-i Âsâr* taraf-ı şirketten düelloya davet olunmağla gelecek salı günü Sulukule civarında vâki’ Yenibahçe Çayırı’nda tarafnin şahitleri hazır oldukları halde düello icra olunacaktır.

-Tamam, işte gördün mü havadisi aman devam et yazayım.

-“Ve bu düelloda Şirket-i Sıbyâniye tarafından bulundurulacak şahitler mektep hocasıyla kalfası ve falakacıbaşdır.

-Letâif-i Âsâr’ın götüreceği şahitler de bozacı ile Letâif serressamı ve matbaa çerçisidir.

-Vakayı zaptetmek üzere şirket tarafından *Hülâset’ül Efkar* ve *Letâif* cânibinden *Basiret* Çelebi bulundurulacaktır.

-Ey sonra?

-Sonrası sonra

MAHALLE VUKUATI

-Efendi biz bunun çekmeyiz hem de kabul edemeyiz. Artık dört yüz yıllık tarîk-i ammi size bozdurmayız.

-Tarîk padişahındır. Siz ne karışıyorsunuz. Hanem halkının istirahati ve hanemin def-i muzayekası için suyolu yaptıracağım.

-Efendi kerem buyrun bizler haneninizin def-i zaruretiçün yapmış olduğumuz suyoluna bir şey demiyoruz. Ancak bozduğunuz tarîk yine heyet-i ıslahiyesine irca’ etmenizi isteriz.

-Yavaş yavaş elbette yapılıyor. Ben yapmaz isem devlet yaptırır.

-Senin mi bozduğunu devlet yapsın sen âtini temin için dört yüz yıllık bir tarîki boz da devlet yapsın cevabını ver. Biz buna tazı değiliz. Üç kıta arzuhal tertip eyledik şehremanetine takdim edeceğiz.

-İstediğiniz mahale takdim edebilirsiniz. Ben sizin için menâfimi terk edemem. Yavaş yavaş elbette yapılır.

-Biz gidiyoruz.

-Uğurlar olsun.

**YEDİNCİ MERKEZLERİ OLAN OKÇULARBAŞI'NDA SERAFİM EFENDİ
CENAPLARI KIRAATHANESİNDE İKAMET EDEN EŞKÂ TARAFINDAN
EKSERİYET ARA İLE Bİ'LTİZAM Lİ-ECİL'ÜL TABİİ İDAREHANEMİZE
GÖNDERİLEN MANZUMEDİR**

Şıklık saffeti gerçi ki mahûd cihandır
Cemiyeti borçlu olana cây-ı imandır
Azası yaman mücedidin adı yamandır
Ağyarımız ama ki bize hande-künândır

Nakarat

Her kim ne der ise hakkımıza hepsi yalandır
Şıklık saffeti bizlere sermaye ve şandır

İbretle nazar kılsa bize akl-ı Felatun
Reşkinden olur ağlayarak gözleri pür-hûn
Sokrat dahi bizlere nispet ile Mecnun
Bu hal ile cemiyetimiz olmada mat'an

Her kim ne dese hakkımızda hepsi yalandır
Şıklık saffeti bizlere sermaye ve şandır

Yok mu ebkem bizde de civan ile şirket
Maymun gibi sıçramamıza gülme ne hikmet
Civan olarak hür yaşamak canlara minnet
Meydana çıkar çıkmaz ölmez isek elbet

Her kim ne dese hakkımızda hepsi yalandır
Şıklık saffeti bizlere sermaye ve şandır

Söyler kimisi pantolonun paçası bol
Yok gerdanın kirleri olmuş yine yol yol
Sen ister isen Mir ile Yakop'la şerik ol
Erbab-ı haset deme bulur ayrıca bir yol

Her kim ne dese hakkımızda hepsi yalandır
Şıklık saffeti bizlere sermaye ve şandır

Bir kere gidilsün hele maskeli baloya
Rağbet mi olur ülfet hamam veya luba
Davet eder ağyarını şıklar duelloya

Her kim ne dese hakkımızda hepsi yalandır
Şıklık saffeti bizlere sermaye ve şandır

İKİ HİZMETLİ BEYNİNDE MUHAVERE

-O hemşehri hoş geldin bakalım memlekette ne var ne yok.

-Ben memlekete gidemedim kardeş gidemedim.

-Hayrola niçin gidemedin?

-A kardeşim bizim efendi beni pek sevdiğinden midir nedir gözünün önünden ayırmağı istemez bilemem göndermiyor.

-Öyle ama sende memleketten çikalı pek çok oldu artık gitmen lazımdır.

-Bana kalsa bir gün durmaz idim. Ama ne çare !

-Bu sefer ne mani oldu?

-Ne olacak bizim efendinin hali acayip tarif edemem.

-Bilirim benim de hizmetim vardır hakikat bir yalancı adamdır insanı aldatmak hususunda mahirdir.

-İşte biliyorsun Allah cezasını versin bundan beş ay evvel kendisinden ruhsat istedim cevabında senin bana intiban pek eskidir seni sâirlerine kıyas etmem sılaya ben göndereceğim diyerek beni aldattı sonra bir dahi ağzına bile almadı.

-Öyledir ben de hizmet ettiğim vakit bana dahi tıpkı böyle etmiş idi. Vaadi pek yolundadır fakat sen ahlakını bilmez miydin ki bu kadar vakit aldandın?

-Biliyor idim lakin zaruret ve ihtiyaç beni inanmağa mecbur etti.

-Adam sende tuhaf söylüyorsun bir adam ahlakını bildiği adama inanmamak lazım gelir.

-Bende inanmaz idim lakin ihtiyaçtan nâşî ümide düştüm hem de bu adam yalan söyler iken düşünmez vaadiyle nasiyen hali doğru gibi gösterir ve karşısındaki adam mutlak doğru olduğuna hükmeder. Hem bu adama aldanmış yalnız ben değilim bu zata ne kadar intisabı olanlar var ise cümlesi defaatle aldanmıştır. O adamlar bugün hala vaadine inanmaktadır.

-Çok şey bu adam şimdi ne diyor?

-Ne dese beğenirsiniz bana şimdiye kadar göndereceğim vesairlerine kıyas etmem der iken şimdi de biraz daha sabret de memleketteki karını buraya getirteyim sana bir hane alayım sayemde rahatla vakit geçirirsin diyor.

-Ey sen de inandın mı?

-Hayır, inanmadım hatta o değil beni bir ümide daha düşürüp memleketteki haneminde perişan olmasına sebep olmamanızı rica ederim cevabını verdim.

-Ne kadar garip şu adam bu kadar yalan söylemekten ne istifade eder? Yalanın imanla bir yerde durmayacağını bilmez mi?

-Pekâlâ, bilir fakat fecr-i kazibde kademnihade meth-i şehvet olmuş da onun için doğru söz söylemekte mazurdur. Her ne hal ise bu adamda vaat vaid yoldur işte bu sebeple bir sılaya gidip de evlat ve ailemizle görüşemedik.

-Sabreyle Hüdâ kerimdir. Hiç me'mûl etmediğin bir adama kapılanırsan da sen de sılacı olursun.

-Evet, lakin bu herife hizmet etmeyeceğim inşallah yakın vakitte doğru sözlü müstakim'ül tavır bir efendiye kapılanır ve sılaya gider evlat ve ailemle refah-hal eğleneceğim.

-Öyle ise var başının çaresini bul.

.....

- Canım birader yanınızda bir Mecidiye var ise veriniz de sendenize tesâlüm yazayım.
- Olsa verirdim. Ne çare ki yok.
- Hiç bozukluğunuzda mı yok?
- O var. Üç dört gündür midemde bir bozukluk var ister iseniz onu alınız.

ÂLEMDE EĞLENCE DE LAZIM

Mâbaadı

Hâsılı kelim, düelloyu mültezim olacağı derkârdır. Çünkü biri ölür diğeri ölmez der ise ve bunların arasında bir müsellah da girmez ise sonu hayır mı olur? Olmaz ya! Ancak bu oyunun mevzuu pek şuledardır. Mesela sekiz kişi eş eş olup bir eşin birisi altta epeyce hürmetlice yani ağırca bir şemm' tutup diğeri işi "Eşim eşim, şaşkın eşim sen bu mumu eline niçin tutuyorsun?" der. Karşısındaki eş de "A eşim ben tutmayayım ya kim tutsun?" cevabını verir vermez öbürü ben tutayım olmaz ya kim? Sen? Olmaz. Ya tutan tutsun. Gibi adeta kavga edercesine bir muhavere-i laubaliyane cereyan eder. Mademki bu oyunun dahi tadı bal tutan parmağını yalar meylince tutan tutsunda kalıyor. Ve mademki bu oyunun ara yerlerinde kuş gibi karada dama düşüp sebebinde saplanmış balık gibi denize zokayı yutup tavada pişmiş, vadilerinde birtakım ezgileri türküleri vardır. Bu da eğlence midir ya! Varsın tutan tutsun. O bize vazife mi? Geçelim başka eğlenceye.

Balık Kaçtı

Nereden!!! Oltadan mı? Ağından mı? Sepetinden mi? Irıpından mı? Zıpkından mı? Kepçeden mi? Saçmadan mı? Dalyandan mı? Yoksa gümüş oltadan mı? Orası malum değilse de envâ'-ı lu'biyyattan olmak haysiyetiyle bu oyun fizamanına şakaların taht-ı inhisârına girmiştir. Bu oyunun ecmelen tarifi şöyledir ki dört beş kişi halkavari ve biri ortasında oturup balık kaçtı kovalardan kovalara diyerek oynanır imiş. Bu da cess.

Varan Bir

İsterse iki olsun o üstümüze lazım değilse de bu da luubiyât familyasındandır. Meşinden topla oynarlar. Şöyle ki taştan bir kale yapıp varan bir varan iki varan üç diyerek top iterler. Bu da kuru yorgunluktan ibaret etfâle yakışır bir oyundur.

Adım Atılma

Luubiyât-ı mütearifedendir. Bir iki üç diyerek atlarla ziyade ileriye atlamak için ziyade gerilmek lazımdır. Fakat bâzîçe gâh felekte bu oyunu oynar iken kendini gayet gözetmeli geri çekilip de ileri atlayayım derken insanın ayağı ezkaza sürçer de bir düşüverirse Vezirhanı'ndaki çıkıkçı kırıkçı dükkânlarında soluk almaktan başka çaresi olamaz. Öyle ise bu oyunda kazasız belasız yadigârlardan değildir. Bu da olmadı. (Mâbaadı var.)

.....

Güllü Agop Efendi'nin evvelleri bütün tiyatro efkârı sade kendi kafasında toplandığı misilli tiyatro revaç bularak ticaret tadı da dimağında yayıldığı cihetle tiyatro ve oyun olmadığı geceleri suare verilmekte olduğunu mizah gazeteleri yazıyorlardı. Şimdi ise bu kadar yorgunluğunu almak için on beş güne kadar resmen istirahate memur olduğundan artık bakalım bundan sonra gazeteler bilmem ne yazacaklar?

LATİFE'YE MAHSUS TELGRAF ŞİRKETİ TARAFINDAN Fİ 49 MART SENE 1896

Güllü Agop bir tulumla bu Bulgar'ı çalayım ve santurun düzenini uydurayım derken bam bamteline mi basmış teli mi kırmış bilmem ne olmuş henüz malum olmadıysa da tiyatrosanesi on beş gün işlemeyeceğini muzika direktörü haber veriyor.

LATİFE

Acaba Dikran'ın öbür abuk muzikasına karşı Güllü Agop Efendi'nin davul ve zurna ile rekabete kalkışması sakın birinci defa olarak *Letâif-i Âsâr*'ın rivayetine nazaran bu sekte kırk bir kere tü tü mutlaka *Belle Helen* süprüntüsüdür zira bu oyunun

efrâdından olan ecinniler periler bir iki aktörleri çarptığı gibi Güllü Agop Efendi'yi de işte bu hale koydu Rabbim aktörleri esirgesin nasihat ederiz ama değilse bir daha bu oyunu oynamasınlar şommuş şom vesselam.

TELGRAF

Dersaadet Sokaklarından

Karlar erimekte olduğundan biz kar suyuna boğuluyoruz. Gelip geçenlere de Hakk yardımcı ola.

Kezâ

91 Teşrinevvel Sene 2950

Bi'lcümle aktör ve aktristler ve manzara memuruyla kapıcı ve kandilciler ile amihen ve hassaten tiyatronun şu suretle tatiline izhâr-ı memnuniyet etmektedir.

Kezâ

Güllü Agop'un tiyatrosunun on beş gün tatiline mebni *Primamadonnadan* elde bilcümle aktristler ve aktörler siyahpuş matem olmalarına karşı rûy-ı felek dahi kâmet-i dünyayı beyaz beyaz elbiselerle yani karlarla kefenpuş ettiğini minelteessüf arz ederim.

MESMUÂT

Perşembe günü akşamı yani cuma gecesini Gedikpaşa Tiyatrosu'nda Eduvard'ın Zevcesi nam faciayı ilk defa olarak aktristleri ser-âmedanından İrkasi Hanım menfaatine fevkalade icra olunacağını Güllü Agop bir iki gün evvel ilan etmiş ve her köşe başına bir ilanname yapıştırmıştır. Facianın ilk defa icra olunacağı ve alelhusus sanatında hüsn-i maharetine binaem seyircileri memnun eden bir aktrisin menfaati için bu oyunun oynanılacağı cihette leyli mezkûrede Gedikpaşa Tiyatrosu'na altı yedi

yüzden ve belki sekiz yüzden ziyade halk gelmiş ise de tiyatronun sektedar olduğunu haber olarak maatteessüf avdet eylemişlerdir.

LATİFE

Biz de teessüf ettik. *Medeniyet* adını Şems'e ve *Hülasat'ül Efkâr* da *Kamer*'e tebdil ettiklerini gazetelerde görmüşsünüzdür. *Sadakat* namıyla bir gazete çıkacağını elbet işitmişsinizdir de *Basiret*, *Hayal*, *Şark*, *Mecmua-yı Mâarif*, *Letâif-i Âsâr*, *Ceride-i Havadis*, *Tiyatro*, *Vaka-yı Zaptiye* ve benzerlerini *Latife* hazretleri malum başka gazetemiz de yok bunların loncada verdikleri son karara nazar etmiş mûnis semâi ve kamer müzekkir olduğundan bunlar birbirlerine akdolunup cemiyetlerinde *Hayal* bir fasıl Karagöz'ün evlenmesini ve bu fasıl bittikten ve *Letâif-i Âsâr* dahi suret-i mükemmelede kendi hırpanisini oynattıktan sonra tiyatrodaki "Karlar eridi donlar çözüldü tırtıkla tırtıkla" diyerek *Belle Helen* nam opera bunu icra edecek ve *Basiret*'te Meddah Şükrü Efendi mukallid olacaktır. Bundan sonra *Mecmua-yı Mâarif* bestekâra, *Şark* Kavuklu'ya çıkıp fevkalade zuhuri luubiyâtından neresine evlenme oyununu kemal-i şevk ve hahişle oynayacak *Vaka-yı Zaptiye* ise umumuna nazarete bulunacak ve tomrukta asude nişîn olan *Ceride-i Havadis* sadakat kâffeyi cümle gazeteler tarafından cehâz halayığı olmak üzere *Şems* ile *Kamer*'e takdim edilecektir. Bâlâda ta'dad olduğu vech üzere her gazete hünerini ba'de-l îfâ kudümlerine teşekkür etmesiyle *Kamer*'de bir ala raks edecek biz yani *Latife* duracaktır. Terakki-yi Hakâyık'ül vâki Utarid gibi âlem-i matbuattan elini ayağını çekmiş ne kadar gazeteler var ise onların namına *Ceride-i Havadis* uzun bir nutuk irâd eyledikten sonra papazkarası şarap dolu kadehlerle toka olunacaktır. Ah ne olaydı da bu cemiyette Utarid'de bulunan tiyatronun ramazanla bayramda ziyade revacı olduğundan tiyatronun hal-i felaket iştimâline tercihen önümüzdeki bayram günlerinin eyyâm-ı tatiliyyeden müstesna tutulması ve bu dört güne bedel tamam kırk beş gün tatil edilmesi zemininde Güllü Agop teşebbüsât-ı lâzimeye ibtidâr eylemişlerdir.

İHTAR-I MAHSUS

Bayram günleri gazeteler tatil olunur ise de biz bir fedakârlık ederek *Latife*'yi bayramın ikinci ve dördüncü günleri birer nüsha çıkaracağız efem.

Sâhib-i İmtiyâz Zaharya Beykozluyan

İlân

Selâtin-i adl ebyân-ı Osmanî'nin sekizincisi Sultan Bayezid asr-ı saltanatında müderris-i medâris ilm ve irfan olup fart-ı fetânet ve zekâsı dağ-ı derûn husemâsı olarak At Meydanı'nda refref-i revânı çemenzar canane gönderilen mine'l lütfi diye şöhret şiar olan Tokatlı Lütfullah Efendi'nin tercüme-i hâl iştimâlini mutazammın divan-ı ahkam-ı aleyh izâsından baş kitap esbak saadetli Halet Beyefendi Hazretleri'nin tarz-ı nevin üzere kaleme aldıkları risale Bahçekapısı'nda Tömbekici Hasan Ağa marifetiyle her kitap satılan mahallerde altmışar liraya fûrûht olunmaktadır.

Bir güzel sergüzeşti şâmil Sırrül Esrâr risale-i nefisenin cüzz-i sânisî "Siret'ül Kamer Fifelek'ül Edvâr namıyla Maarif Nezaret celilesinden istihsâl edilen ruhsat üzerine Süleyman Efendi Matbaası'nda tab olunmakta olup nihayet dört güne kadar neşrolunacaktır.

Fırıldak nam risale eğlenceli ve müfîd ve gayet tuhaf ve hisse alınacak bir hayli hikayet ile letâifi şâmil olup bu kere Latife matbaasında tab' olunarak Acem Hasan Ağa marifetiyle her yerde satılmaktadır.

Süleyman Efendi'nin matbaasında tab' olunmuştur.

2.32. NUMARA: 32

Mahall-i İdaresi

Asmaaltı'nda Camlı Han'da 11 numaralı daire-i mahsûsadır.

Abone bedeli: Dersaadet için bir seneliği üç beyaz Mecidiyedir.

Taşralar için posta ücreti başkadır. Bir nüshası 40 paradır.

İlânât

Beher satırından bir defa için üç kuruş alınır. Birkaç defalık olur ise ayrıca pazarlık olunur. Posta ücreti verilmemiş olan mektuplar reddedilir.

Numara: 32

(Birinci sene)

11 Zihicce 1291 7 Kanunsani1290 Salı

Haftada iki defa neşrolunur, eğlence gazetesidir.

TEBRİK-İ İYD-İ ADHÂ

Cenab-ı Hakk cümlemizi emsâl-i kesiresiyşe müşerref buyursun âmin. İşte bin iki yüz doksan bir senesinin Kurban Bayramı teşrif buyurdu. Çok kimselerde halli hallince kurbanlar aldılar. Kestiler. Etlerini kavurma kıyma yapıp çömlüklerine doldurdular. Şimdi bu kavurma bu kıymalarla Rabb'im afiyetle yetiştirsin. Gelecek sene kurbanı kadar hanelerini idare eyleyecekler ve kasaplara, Hayal'in kasabı değil, bu yüzden küllü ziyade ettirecekler. Hele mektepler tatil oldu. Birtakım oyun mahalleri açıldı bayram dolapları beşikleri kuruldu. Çocukların yüzü güldü. Büyüklere de gün doğdu. Herkes birbirine gidecek bayramını tebrik edecek öyle ise Latife'de kariin bayramını tebrik eder.

BU SENE-İ SENİYYENİN MÜBAREK KIŞINA, YAZINA MAHSUS OLMAK ÜZERE MÜRĞAN BAHRİ'NDEN YEŞİLBAŞ ÖRDEK, TESTERE BURUN İLE KARABATAK VE MARTI NAM TATARALARIN GETİRMİŞ OLDUĞU HÜLÂSET'ÜL İKRAM DEFTERİDİR:

1

Şık beyler ve veyahut efendiler ağalar şıklığa hanel gelmemek en doğrusu. Giysilerine el vermemek cihetiyle sokaklarda kar boran boran yağdığı halde tırıl olarak tırıl tırıl titreyerek gezecek ve o sebep dommamağa medâr olmak üzere esir almaca oynar gibi yolda gayet süratli gidilecek ve bir diğer şika rast gelindiği halde yerinde

hareket kumandasıyla bir ayak inip bir ayak kalkarak muttasıl eller ovuşturacaktır. Fevkalade buz kesilir ise Gedikpaşa Tiyatrosu'na yok değil hamamına orası kapalı ise külhanına müracaat olunacaktır.

2

Şıllıklar güvendiklerine güvenebilirse kemâl-i fi-l- esbak arabalar ile gezecektir ancak yaya gezdikleri vakit hotozlar ile esbâb-ı tezyiniyeden olan yaşmaklarının bozulmamasıçün bir mu'tâd kadîm başlarına şal atılmayıp yönlerine vaz' olunacak ve karlar eriyip donlar buzlar çözülmünceye kadar kayıp düşmemek için ellerinde bastonlu birer şemsiye bulunacak ve fevkalade soğuk tesiratınca ısınmak üzere marpuçlar Tahtakale, Oruçlar, Çemberlitaş velhasıl bunlar gibi hamamlar cây-ı ilticaları olacaktır. Bu moda yeşilbaş ördekle refiki yaban kazının rivayet musikasındandır.

3

Testere burunun rivayetine nazaran kışın uzun ve soğuk gecelerini küremâ-yı kerem ülfet olarak bir hoşça geçirmek için candan dost vefakâr yekdiğerine hususi Fransızca söpe Arapça musamere veyahut esmâr-ı Türkçesi gece yemeği verilecektir ve bu yemekte israftan ihtiraza ve tasarrufa riayeten hindinin yalnız kanadıyla kanaat edilecektir.

4

Karabatağın getirdiği moda bil imtiyaz mahsus Güllü Agop'un tiyatrosuna mütealliktir.

ISTIDRÂD

Karabatak deniz mahlûkatından balıkçîn bir kuştur. Tâir-i berîden kılkuayrukla beyinlerinde hem münasebet ve hem de münâferet vardır. Karabatağın kılkuayruğa münasebeti isminin önünde kara lafzının bulunması ve kılkuayruğun kara hayvanattan olmasıdır. Münâfereti hayvanat-ı beriyyenin kuyruğu mahlûkat-ı bahriyenin kullâbesi

olup karabatağın ise daima denize dalıp çıkmasına kendisinin deniz kuşu bulunmasıdır. Daha açığı kılkuyruk atkuyruğu demek olup atkuyruğuyla ise olta yapılarak karabatağın hakk-ı kısmetine tecavüz edilmiştir.

Alagör lazım olur eski demirle kibrit
Sabit'in canına olsun rahmet

Gelelim bahse bu karabatakla kılkuyruğun rivayetine göre Güllü Agop Efendi bu sene oyunları şuna buna satacak ve onlar dahi zor ile herkese bilet dağıtacaktır yine bununla beraber tiyateo ahalisinin kemal-i rağbetini kazandığından oyunu peşin akçe ile veyahut alacağına bedel el'an ashâb-ı cemiyet veyahut matlûb-ı lâ akl beş lira olsun ziyan eyleyecektir.

5

Terzi Mir'in vefatı cihetiyle eşkâ cemiyeti dağılıp her biri bir köşede nihan olacaktır.

6

Terzi Mir'in vefatını bir sene geçer geçmez bütün şıkların elbiseleri palasparyeye dönecektir.

7

Eşkâ cemiyetinde Terzi Mir'in yerine Çıplak Mustafa'nın terzibaşısı ekseriyet ara ile terzibaşı intihâb olunmağla bu senenin elbisesi "sünpel" yani pek sade Karakulak suyu gibi hafif olacaktır.

8

Şık ve şıllıklar beyninde teâtî-i resim merasimi icra kılınacaktır.

9

Bazı eşkâ ağa burnu dokunup küsen kılıçbalığı gibi meçhul olan esbâba binaen bilardoya darılarak tavla oynayacaktır.

10

Son tecrübelerden mütenebbih olmalarıyla çıkmış ve çıkacak ne kadar gazeteler var ise cümlesi *Basiret* nam millet gazetesine rekabet sevdasından vazgececektir.

11

Herkes gazete çıkartacak ise de kimse okumayıp mündericatından yalnız çıkarılanlar istifade edecektir.

12

Ekser gazeteler idarelerini değiştirecek ise de mündericatınca meslek kadimlerini asla değiştirmeyecektir.

13

Üsküdar omnibüsüne yani şirket arabasına yazın tozdan dumandan kışın çamurdan kardan kimse binemeyecektir.

14

Mahalle ihtiyarları tabir-i aherle kodamanları her yıl olduğu gibi Bu sâl-i keşîrû'l- selc ve'l- muttaride dahi ekseri gecelerde helva sohbeti edecek ve bu sohbet olduğu gecelerde behemehâl saat yedilere kadar mahalle kahvehaneleri peykelerinde mülayimane sözlerle pinekleyeceklerdir. Beşer onar helva sohbeti yapılan hane târ olup da istinkâl vuku bulur ise vakitli vakitsiz denmeyip cemiyet helva azasından birinin hanesine naklolunacak ve esna-yı tekallüde pişmiş pişecek içilmiş içilecek ne var ise her biri birer tanesini eline alarak ulu orta sokağa düşecek velhasıl hiçbir pırtı döküntü bırakılmayacaktır. Kahvelere gelince inhisâr tütünün mümessek kokusundan dimağlar müteleziz olduğu halde gerek bu tütünün ve gerek orta yerde yanan birisi çatlak saç soba dumanlarından gazın murdar kokusundan göz gözü görmeyecek ve camlar ise yosun bağlamış bir halde görünecektir.

ÂLEMDE EĞLENCE DE LAZIM

Mâbaadı

Çimdik Çimdik Makarna

Çimdik yıkandık manasına olan çimdik olmayıp bu çimdik ekser şıllıkların karıdır ki tibben mazereti sabittir. Malumdur ya çimdikleme bir adam iki parmağıyla diğer adamın etini burmaktadır ki insanın o yere kanı oturur yani ufak damarcıkların kırılmasından dolayı deveran kalır. Bir uzvun kanı deverandan kalınca yani cüz'ü sekte gelince o uzvun bir hayrı kalmaz hatta kanın Allah esirgesin deveranına hâlel gelince canı bile çıkar gider. Hususuyla bunda “çimdik çimdik” diyerek tekayyüde var. Ama çimdiği yiyen insan ölmemiş de makarna olmuş ne olur ise olsun çimdik değil mi hikmeten mazereti sabittir. Bu çimdik sevilir bir şey değilse de luub envândan olduğundan nihade-i mevzu bahis etmek hane-i aczhanemize cümleten vezâifindedir. Birkaç sa'y birbirlerinin altı ikişer parmağla çimdikler gibi tutup muttasıl “çimdik çimdik makarna” diyerek bir aşağı indirir ve bir yukarı kaldırır. Şu oyun hakikaten asla rağbete değeri olmayıp ezcümle taamiyetten olan makarnayı çimdik çimdik çimdiklemeği evladımıza daha sabahleyin iki talim eğlemeğin mana-yı şerifi yoktur ya!

El El Üstünde Kimin Eli Var?

El elden üstündür arşa varıncaya kadar bu Türkçe misilli Dest bir bâlâ-yı dest-bu da Farsça Arabîsi dahi var imiş. Ama ayıp değil ya ben bilmiyorum.

.....

Agop'un tiyatrosu kapandıysa da bu tatilin suare vermeğe vesair mahallerde oyun oynamaya şumûlü olup olmadığı meçhul bulunduğundan sıhhat-i keyfiyetin beyan ve işâası ricasını meş'ar dünkü gün idarehanemize bir varaka vürûd etti. Bu bâbda tiyatroya müracaatının lüzumunu sâhib-i varakaya tavsi ederiz.

-Yahu bu kimdir?

-Bazı şairanemizin tahayyül ettikleri mahbûbe-i rüzgârın resm-i mücessimidir.

-Bırak Allah'ı seversen. Böyle mahbûbe olur mu?

-Evet, olur ki dolap nam risale bundan makdem on dördüncü nüshasına bu resimle diğer bir resmi daha teşhir eylemiş. Ve tenasüb-ü endamı ve esvâf-ı hüsn ve onu dahi onu birinci nüshasında yazmıştır.

-Amade güzel tahayyül.

MECCANEN İLAN

Şehzadebaşı'nda Mahmut Efendi'nin geçen Şeker Bayramı'nda ıtk u azad etmiş ve şimdi nasılsa vaktiyle hürriyetini ispat edememesinden dolayı Şirket-i Naktiyye namıyla bir şirketin pençe-i esaretine geçmiş olan kiraathanede haftada iki gece zuhuru kavli oynayacağından şerâit-i âtiyeye riayet edilmek şartıyla teşrife râğbet buyuracak zevâtın kabul olunacağı meccanen ilan olunur.

Evvela kiraathaneye girilir girilmez garsonlardan biri "Ne içeceksiniz?" diye müşterinin yakasına binecek ve müşteri "Hiçbir şey içmem." der ise ikinci ve üçüncü

garsonlar sıra ile teklif evveli te'kid edeceklerdir şayet müşteri yine cevab-ı sâbıkı i'tâ eder ise artık o müşteriye sigarasını yakmak için ateş verilmeyecektir.

Sâniyyen Zuhûri kavli biletçisi iptida her gelen müşteriye bilet satacak ve bu bilet kahveler çaylar şaraplar içildikten ve lokumlar yendikten sonra bu gece oyun yok diyerek toplanacaktır.

Sâlisen otuz kişi toplanmadıkça oyun oynanmayacak ve fakat müşterilere ikram olarak bilardo faslı bittiğikten sonra bir zurna iki tef ve bir çift nara ile bir iki fasıl edilecektir.

Râbiyyen müşteriler içeceği suyun bardağına bir onluk verecek ve eğer onluk vermeyip de bir yirmilik verir ise artık nısfını sucudan talebe salahiyetinden olmayacaktır.

Hâmisen her kim olur ise olsun isterse bey olsun, efendi olsun, ağa olsun veyahut şık olsun, hâsılı ne olur ise olsun bu kıraathaneye girenler mutlaka ya çabuk ya nargile veyahut sigara içecektir.

Sâdisen şart-ı hâmiste beyan olunduğu üzere tütün ve nargile ile mahsusen ziyade açılmış olan gazların ve marsıkta dahil olduğu halde kahvecinin yaktığı kömürlerin dumanıyla kıraathane ısınabileceğinden oyun yerinde kimsenin “Üşüyoruz soba isteriz.” veyahut “Başımız ağrıyor, dumandan boğulduk, şurada bir pencere açıveriniz.” demeğe hak ve salahiyeti olmayacaktır.

.....

Müteveffi *Hülâset'ül Efkâr* sâhib-i imtiyâzı gayretli ihbar Mösyö Antuvan gazetesinin nâm-ı nâmisi *Kamer*'in tahvîl edilışinden ve böyle bir namer gayr-ı müterakkıbeyle nail oluşundan dolayı kemâl-i meserretinden kendini şaşırıp geçen gün ser-mali hülya perverinden bakiye-i akl ve fikri firar etmiş olmağla işbu gevher-i akıl girân bahasını her kim bulur kendisine getirir veyahut gönderir de haber verir ise helalinden arkasındaki setresine ikrama i'tâ edileceği meccanen ilan olunur.

LATİFE

Merkûmun akıl ve fikri iki gün evvelsi Beyoğlu konsolidecilerinde dolaşmakta olduğu ve Rakıcı Hanı piyasasında söylenmekte olmasıyla ve ikram edeceği setre ise parıl parıl yanar emsali nâmeşhûd bir şey bulunmasıyla hâhiş kiran muhaberenin konsolidecilerin kafalarını bulmaları ihtar olunur.

İKİ ŞIK, BİR ÇİNGENE BEYNİNDE MUHAVERE

-Birader cemiyetininize aza olmaklığımıza kaç ayınız kaldı.

-Hesapça sekiz ayım var. Lakin sizin müdür olmaklığımıza ne kadar ayınız var?

-Benim de altı ayım var.

Bunları dinleyen çingene bir ah çekerek:

-Hu efendiler ben otuz yıllık çingeneyim de henüz bir ayıya malik olamadım siz bu kadar ayları nereden ele geçirdiniz?

.....

30 Numaralı nüshamızda İki Yüzsüz Köylünün Birbirine Arz-ı Muhabbeti ünvanıyla bir tefrika vardı ki bu nüshada biteceğini vaat etmiş idik. Fakat bu kere Ayazpaşa merkezinden keşide kılınan karlı telgraf malına nazaran biçare âşıklar dağın tepesinde soğuktan donup kalmıştır. Hak rahmet eyleye.

Sâhib-i İmtiyâz Zaharya Beykozluyan

Selâtin-i adl ebyân-ı Osmanî'nin sekizincisi Sultan Bayezid asr-ı saltanatında müderris-i medâris ilm ve irfan olup fart-ı fetânet ve zekâsı dağ-ı derûn husemâsı olarak At Meydanı'nda refref-i revânî çemenzar canane gönderilen mine'l lütfi diye şöhret şiar olan Tokatlı Lütfullah Efendi'nin tercüme-i hâl iştimâlini mutazammın divan-ı ahkam-ı aleyh izâsından baş kitap esbak saadetli Halet Beyefendi Hazretleri'nin tarz-ı nevin üzere kaleme aldıkları risale Bahçekapısı'nda Tömbekici Hasan Ağa marifetiyle her kitap satılan mahallerde altmışar liraya fûrûht olunmaktadır.

Fırıldak nam risale eğlenceli ve müfîd ve gayet tuhaf ve hisse alınacak bir hayli hikayet ile letâîfî şâmil olup bu kere Latife matbaasında tab' olunarak Acem Hasan Ağa marifetiyle her yerde satılmaktadır.

Süleyman Efendi'nin Matbaası'nda tab' olunmuştur.

2.33. NUMARA: 33

Mahall-i İdaresi

Asmaaltı'nda Camlı Han'da 11 numaralı daire-i mahsûsadır.

Abone bedeli: Dersaadet için bir seneliği üç beyaz Mecidiyedir.

Taşralar için posta ücreti başkadır. Bir nüshası 40 paradır.

İlânât

Beher satırından bir defa için üç kuruş alınır. Birkaç defalık olur ise ayrıca pazarlık olunur. Posta ücreti verilmemiş olan mektuplar reddedilir.

Numara: 33

(Birinci sene)

17 Zihicce 1291 13 Kanunsâni 1290 Pazartesi

Pazartesi ve perşembe günleri neşrolunur, eğlence gazetesidir.

.....

-Efendim ıydınız mübarek olsun Allah emsâl-i kesiresiyle cümleyi dilşâd buyursun.

-Bay Karakoncolos sen misin? Eyvallah dostum eyvallah.

-Ne o sizi bugün pek düşünür buldum. Hayrola canınız bir şeye mi sıkıldı?

-Sorma artık sorma bir bela bir endişe içindeyim ki deme gitsin.

-Hayrola ne gibi?

-Ne gibi olacak malum ya kokozluk!

-O herkesin başında. Ayol buna da düşünme mi lazım?

-Hayır, herkesin başında değil. Herkes haline göre zengin bizden başka züğürt hiçbir sınıf yoktur. Kâtip olmak daha iyi. Hiç olmaz ise mah-be-mah aylığını olsun alıyor.

-Yok yok şeytan sözüne uymayasın ki selamettir selamet.

-Hayır hayır, artık selameti falanı yok ben bu otlakçıların elinden bıktım usandım yandım. Gece gündüz göz nuru dök gazete satılsın diye yazılar yaz, fikirler yor yine gazeten satılmasın. Yine böyle kokoz yaşa! Ama yalnız benim gazete mi ya! Hayır, hiçbir gazete satılmıyor.

-Niçin?

-Niçini miçini var mı ya? Kıraathaneleri görmüyor musun bakalım otlakçılar toplanıyorlar. Yirmi paraya bir kahve için birçok gazete mütalaa ediyorlar.

-Onda haklısın ama ne çare ki...

-Çaresi şaşkınlık edip bâd-heva çalışmaktan ise terk ettim vesselam.

-Hiç olur mu âlem ne der?

-Niçin olmaz âlem nihanım mı olmuş bana kim karıştır? Ne eyleyim bu vakte kadar muharrir idim. Şimdi de balıkçı oldum derim de bir iki ay zarfında elli beş bin liralık adım olur orta yana geçerim. Ar yılı değil, kâr yılı.

-Ama yaparsın ha. Balıkçılık ile insanın zengin olması lazım geleydi Mösyö Antuvan şimdi kumanda-yı bezirgân gelirdi.

-O başka zaman. Şimdiki zamanda başka. Vakıa Mösyö Antuvan balıkçılıkta kar yerine zarar gördü. Fakat o zaman bakkallar para nedir bilmezdi. Şimdi ise her balığın koynunda on bin yirmi bin lira bulunuyor ya.

-Bu nasıl lakırdı?

-İşte inanmaz isen *Mecmua-yı Maarif'in* elli iki numaralı nüshasını okuyayım da dinle.

-“Evrâk-ı havadiste görüldüğü üzere Japonya sevâhilinde (Hüplü) tabir olunur bir balık tutulup karnı yarıldıkta içinde meşinden bir çanta zuhur ederek mezkûr çantada on bin miktarı altın çıkmış olduğu anlaşılmıştır.” Gördün mü?

-Çok şey! Lakin bunun aslı olmamalı.

-Hiç aslı olmamalı olur mu? Bizim kısmetler hep balıklara nasip oluyor. Ben bunu yalnız *Mecmua-yı Maarif'te* görmedim. Bunu atalarımız da nakledermiş. Hatta bir balıkta elli altmış bin liralık cevahir taşları bulunmuş.

-Lakin bu tuhaf işte.

-Evet işte böyle bir karlı sanat dururken muharrir yaşamakta ne mana var?

PARA

Kadınların, erkeklerin, büyüklerin, küçüklerin İslamların, Hıristiyanların, Yahudilerin, Çingenelerin, şıkların, şıllıkların hâsılı her kavmin her cinsin her şahsın kalbinde olduğu bir nesnedir ki kanı canı olmadığı gibi mekûlât ve meşrubat kısmından dahi değildir. Bu muhterem parayı sarı, beyaz, kırmızı olarak üç cinsde taksim etmişler ve fakat züğürtlerle pek küçükler mezkûr iki cinsi bilmeyip ancak kırmızı olan nev'i öğrenebilmişlerdir. Ona Türkçe kuruş yahut bakır mecidiye tabir ederler ki bu cins hepimizde tek tük bulunabilir. Diğer iki cinsinden olan sarı nev'ine altın yahut lira Çingenece öske denir ki bu adı yaman kendi kocaman muhterem olan yerlerde ziyadesiyle olduğu gibi her gün sarraf dükkânlarında dîde-i hayret ve taacübiyye müşâhîde ediyoruz. Diğer beyaz cinsi ki gümüş para ünvanıyla şöret-şîâr olup ve bu ise sarının bulunduğu yerlerde bulunup fakat ashabı indinde sarı kadar itibarlı bir şey değilmiş. Hal böyle olunca demek oluyor ki âlemde insan zengin züğürt olarak iki sınıfa tefrik ve taksim olunmuştur ki ikinci sınıfta bulunan biçareler için züğürt olup düşünmekten ise uyuz olup kaşınması evlâdır. Mesel meşhuru atalarımız lisanında sūdûr etmiştir. İfâdât-ı mebsûtadan dahi müstebân olacağı üzere sebepsiz bir kuşun uçmayacağı gibi parasız insanın dahi âlem-i medeniyette yaşayamayacağı umûr-ı müsellemedendir. Evet, bu kârhane-i âlemde parasız hiçbir şey yapılmaz. Her kimin parası var ise o düdüğü çalar. Her kimin tenceresi kaynar ise maymun onun kapısında oynar para - O derece sıcak o derece sıcaktır ki kar boran boran yaptığı halde insanın koynunda biraz akçe bulursa o insanın ihtiyacı kalmaz. Para o mertebe soğuk o mertebe soğuktur ki yazın herkes kan ter içinde boğulsa güneşin şiddet-i hararetinden yanıp yakılsa cebinde parası olana o sıcaklık zerrece tesiri olmuyor. Bundan başka parada bir mahiyet daha vardır ki akraba bir taraf anayı oğuldan oğlu babadan karıyı kocadan kocayı karıdan ayırıyor. Dünyada insanı tabiyetten menfûrî olan bir takım if'ale irtikab ettiriyor. İşbu merkezde evvelce bilmem ki sarraflar ne akla hizmet ederek yığılarla sarı sarı altınları böyle herkesin bâhusus bizim gibi züğürtlerin gözü önüne koyuyorlar haydi diyelim ki medeniyettir o paraları yığma falan edemeyiz. Fakat o sarılar bir gün olur da isabet-i ayniyye olur diye sarraflar hiç korkmaz hiç düşünmezler mi?

ÂLEMDE EĞLENCE DE LAZIM

Bu oyun bütün dünyanın her tarafında pek ziyade şöhret olmuş inkisab eylemiş müstesna bir luub-ı beyhudedir. Kimin eli en üstte ise hâiz-i esbâb safâdır. Altta kalanın bu haline meylince altında kalan müptela-yı derd-i evladır. Şöyle ki bir insan gözleri kapalı olduğu halde yere yatırılarak etrafına halkavari birtakım adam oturup ellerini birbiri üstüne korlar. O biçare altta kalan gözü bağlıya “El el üstünde kimin eli var?” diyerek sorarlar. Bilemeyince “Bilemedin kaldır vur” diyerek iki küreğinin ta orta yerine vururlar. Yine bu soru ve cevap tekrar tekrar edip “El el üstünde kimin el” olduğunu bilemez ise kıyamete yani oyunun nihayetine kadar dayak yemekten kurtulamaz. Mükerrer ki “Sayım suyum yok” diyip oyundan çekile. Darbe derecesine gelince daribin insafına göredir. Oyunlar arasında eğer bir vazgeçide var ise iş yaman. Dârib insaf ettiği halde mazrûb mızıkçılık edip ağlamağa başlar. Ancak bu oyun sade küçüklerin eğlencesinden olmayıp ekseri başlıca helva sohbetlerinde büyükler tarafından dahi icra olunmakta ise de böyle mahal-i sıhhat bir oyunu oynamak kar-ı akıl değildir. İttikâdda bulunduğumuza binaen kimin eli kimin elinin üstünde ve kimin eli kimin elinin altında olur ise olsun burayı benimsememeli. Fen- i luubiyâтта mucit ünvanını kazanan hükemâ-yı luubiyenin tetkikât-ı mûşikâfânesine göre bu oyun fi-l-vâki’ oyun olup buna ittibâ edenler koyundur. (Mâbaadı Var)

.....

Şıkın biri iki gün evvelsi Divan Yolu’ndan gider iken sümürür. Sümüğü yolunda bir diğerinin üstüne gelince herif hiddet ederek:

-Hu bana bak şıklık lazım değil. Yanında mendil taşı da burnunu sil, der.

Şık da bi’lfütûr:

-Hayır mendil taşımak şıklığa mugayirdir. Biz burnumuzu mendil ile silmeyiz. Böylece burnumuzu iki parmağımızla tutup şöylece sümürürüz. diyerek, herifin üzerine bir sümük daha atar.

**MÜTEVEFFİ HÜLASET’ÜL EFKÂR TARAFINDAN İDAREHANEMİZE
İRSAL VE ESRÂR-I TABİİ PEK ZİYADE İLTİMAS VE RİCA OLUNAN BİR
VARAKA-YI MÜHİMMEDİR**

Ben ki balıkçılıktan neşet ederek gazeteçilik mesleğinde saç sakal ağartmış ve bu yolda hadd ü hesaba çıkmaz birçok zarar ve ziyan görmüş bir zat olayım da sâir gazeteler benim kadir ve kıymetimi bilmesinler ve hak-ı namüstehakemede bir değil yüz binlerce sözler söylemekten çekinmesinler. Acaba hiç munsafane mulahaza etmezler miyki? Ben iptida Ermeni ve isimimde er iken Türklere hizmet etmeği arzularak muhib oldum. Beni kimse sevmedi. Bende hiddet ederek kendime Türkistan namını verdim. O da olmadı. memâlik-i mahruse dedim. Kimse alıp satmadı nihayet *Hülâset'ül Efkâr* adını taktım gazetemi kimse almadı. Hâsılı ben gazete iken beş altı nama girdim. Yüz bin kalıba döküldüm. Kariini bir suretle kandırdım da işte elhamdulillah bugünü gün kimsenin layık ve mazhar olamadığı bir namla mazhar oldum. Bu halde sorarım size sorarım. Ey gazeteler siz bana ne verdiniz ki almıyorsunuz? Söyleyiniz söyleyiniz hiç çekinmeyiniz benden ne kemlik gördünüz? Ben artık aklımı fikrimi başıma topladım. Namımı son defa olarak *Kamer* koydum. Şimdi isr iki nüsha çıkarabilecek kadar para tedarik etmek için kabak çalıyorum. Terennüm:

Fatma kadın dinkale
Kömür koydu mangala

dan ibarettir. İster iseniz gelin beni seyredin. Seyrim bir onluktur. Hiç olmaz ise bu kadar sözler söylediniz bari şimdi biraz îânedede bulununuz.

Ha bir sözüm daha var. Bunu iyi dinleyiniz bu sözümü arapsaçı gibi omuzdan aşağı atmayınız. Kulağınıza küpe olsun. Bakın ben evvelleri derya-dil idim. Her ne söylemeniz çeker sesimi keser idim. Fakat şimdi başkalaştım. Allah bir kimseye “Yürü ya kulum!” demesin. İşte ben yürüyorum. Hem pek süratli yürüyorum. Önüme geleni ısıracağım ardımda kalanı tepeciğim. Hakkımda söz söyleyeni yakasından tutup dövmek isteyeceğim de ya döveceğim ya mükemmel surette dayak yiyeceğim. Artık edeb, ârî, namusu bertaraf ederek herkese şekâvetkarane mukabelede muamelede bulunacağım. Buraları malum-ı şerifiniz olsun da öyle bir daha hakkımda söz söylemeyiniz dilinizi keserim ha!

İmza

Şems'in Zevci Kamer'in Ahubabası
Hülâset'ül Efkar'ın

LATİFE

Yürrrü ... Cebi delik sen de!

BAYRAM TELGRAFLARI

Bugün yirmi beş çocukla elli yedi sakallı bey dolaba bindi.

Sultanahmet'ten

Sekiz şık buradan atlara binip yarış ettiler.

Sultan Bayezid'den

Bugün buradan üstü başı oldukça süslü bir şey geçti görenler revş-i hal ve etvârına bakarak kimi şık kimi maymun diyerek hükmetti. Şimdi kırk elli kişi tartılmak üzere kantarcının başına toplanmıştır.

Çarşı İçinden

Dün akşam bir şık iki şılıktan bir tokatla karışık sekiz on kadar şemsiye sapı yedikten sonra “Canım böyle yerde de cilveleşmek olur mu?” demiştir.

Şehzadebaşı'ndan

Buradan geçen bir şıllık kendisine harf-endâzlık eden bir şıkın yüzüne tükürmesiyle şık “Yarabbi şükür ki hayli vakitten beri muntazır olduğum iltifatınıza nâil oldum.” diyerek ve koluyla yüzündeki tükürükleri silerek yoluna devam eylemiştir.

MÜHİM BİR HAVADİS

Züğürtlerle eşkâ güruhu sarraf dükkânlarında her gün müşahede eyledikleri yığın yığın duran altınlardan göz hakkı talep ve iddia etmek niyetinde bulduklarından buna bir netice-i hisse verilmek üzere dünkü gün birinci defa olarak züğürtler kâhyası Antuvan taht-ı idaresinde olmak üzere Okmeydanı'nda toplanılan heyette akşama kadar müzakarât-ı lazıme icra kılınmış ise de keyfiyete henüz bir karar ve netice verilmemiştir.

FIKRA AMA KUBBESİZ DEĞİL

Şair-i meşhur Nâbi mağfur memleketinden kalkıp Dersaadet'e gelir Eminönü'ne çıkarak heybe *iybe*⁷³ omuzunda olduğu halde Bahçekapısı'ndan geçerken yorgunluk almak üzere birkahvehaneye uğrar.

Meğer bu kahvehane zürefâya mahsus olmağla Türk kıyafetli yamalı mamalı kaftanlı bir Türk'ün böyle müstesna bir kahvehaneye girişi zürefâ-yı kirâmın tab' -ı zarafet-i sencanelerine pek kerân gelerek bu Türk'ü istiskâl eylemekliğin tarîk-i nazikânesini bulmak üzere birbirlerine fısıltıya düşerler. Nâbi ise istidad -mader zâd-ı icabınca revş-i halden cihet-i istiskâli anlarsa da kuvve-i zekâsını imtihan niyetiyle katiyen üstüne mal etmeyip aldırılmaz. Bu zürafa cümlesinden biri kahveciye “Kahveci mevcut bulunanların adedince kahve pişir iptida fincanı verdiği zat bir mısra okuyup fincanı alacak ikinci verdiği zat dahi o mısranın vezininde ve kafiyesinde bir diğer mısra inşâd edecek üçüncü dördüncü velhasıl mevcut bulunan zevât bu kaideye riayetle kahve fincanını eline alacaktır herhangi böyle bir mısra söylemez ise bu umum kahvesinin parasını ondan alınacaktır der. Huzzâr buna muvafakat edip kahveci başından birine kahve fincanını sunduktan sonra o zat-ı Hafız merhumun matla-ı divan belagat ünvanı olan “Elâ ya eyyühe's sâki edir kesen nâvil hâ” mısraını okuduktan sonra fincanı eline alıp kahveyi içmeğe başlar. Alt tarafındaki zat dahi “Ki aşk âsân

⁷³ Metinde bu şekilde verilmiştir.

nemûd evvel velî oftad moşkil ha” mısramı bi’l neşâd kahve fincanını o da alır bi’l afiye içmeğe başlar.

Netice-i kelam zat madde Nâbi’nin Türk kıyafetini beyn’ül zürâfâ sakîl addedilmiş böyle bir mesele-i istiskâliyenin tasfiyesini icap ettirmekle Hafız’ın makta beytinden sonra şürb-i kahve nöbeti Nabi’ye gelir. (Mâbaadı Var)

GAZETEMİZ DESTGAHTA İKEN BİRBİRİ ARDINCA YÜRÜYÜŞ EDEN MÜHİM ŞEHİR TELGRAFLARI

Gedikpaşa Tiyatrosu’nun müddet-i tatilinde elli yedi bin bu kadar Frank zarar ve ziyana uğradığı tahmin olunmaktadır.

LATİFE

Üç mum yakmaz ise çok şey çok şey...

Kezâ

Gedikpaşa’daki tiyatronun kabahati affolunmasına teşekkürten Güllü Agop bir ziyafet daha vereceği lonca odasında güya söylenmektedir.

BEYAN-I MAZERET İHTAR-I MAHSUS

Gazetemizi bayramın ikinci dördüncü günleri neşredeceğimizi vaat etmiş ve ol vechile ikinci günü bir nüsha çıkarmış idik. Dördüncü günü dahi bir nüsha neşredebilecek idiysek de bayram olmak münasebetiyle müvezziler bulunamadığından vaadimizin tamamını icra edemedik. Fakat bundan sonra gazetemiz pazartesi ve perşembe günleri behemehâl neşredeceğimizi suret-i mahsusada ihtâr olunur.

Sâhib-i İmtiyâz Zaharya Beykozluyan

İlan

Selâtin-i adl ebyân-ı Osmanî'nin sekizincisi Sultan Bayezid asr-ı saltanatında müderris-i medâris ilm ve irfan olup fart-ı fetânet ve zekâsı dağ-ı derûn husemâsı olarak At Meydanı'nda refref-i revânı çemenzar canane gönderilen mine'l lütfi diye şöhret şiar olan Tokatlı Lütfullah Efendi'nin tercüme-i hâl iştimâlini mutazammın divan-ı ahkam-ı aleyh izâsından baş kitap esbak saadetli Halet Beyefendi Hazretleri'nin tarz-ı nevin üzere kaleme aldıkları risale Bahçekapısı'nda Tömbekici Hasan Ağa marifetiyle her kitap satılan mahallerde altmışar liraya fûrûht olunmaktadır.

Bir güzel sergüzeşti şâmil Sırrül Esrâr risale-i nefisenin cüzz-i sânisî "Siret'ül Kamer Fi Felek'ül Edvâr namıyla Maarif Nezaret celilesinden istihsâl edilen ruhsat üzerine Süleyman Efendi Matbaası'nda tab olunmakta olup nihayet dört güne kadar neşrolunacaktır.

-Şirketi bozdum kurtulamadım.

-Dinle canım dinle!

-Sus sus artık kabak tadı verdin. Al şu bakır beşliği de def ol git!

-Nazar değmesin tü tü tü!

Süleyman Efendi'nin matbaasında tab' olunmuştur.

2.34. NUMARA: 34

Mahall-i İdaresi

Asmaaltı'nda Camlı Han'da 11 numaralı daire-i mahsûsadır.

Abone bedeli: Dersaadet için bir seneliği üç beyaz Mecidiyedir.

Taşralar için posta ücreti başkadır. Bir nüshası 40 paradır.

İlânât

Beher satırından bir defa için üç kuruş alınır. Birkaç defalık olur ise ayrıca pazarlık olunur. Posta ücreti verilmemiş olan mektuplar reddedilir.

Numara: 34

(Birinci sene)

20 Zihicce 1291 16 Kanunuevvel 1290 Perşembe

Pazartesi ve perşembe günleri neşrolunur eğlence gazetesidir.

KISSA YAHUT HİSSE'ÜL MAZİ

Fasıl 1

Dünyanın ilk kuruluşu dünyanın ilk birinci senesidir. Sene sene üstünden geçtikçe dünyada bi'tabii ihtiyarladı. Ama yüzünden, kıyafetinden, hareketinden devrinden asla belli olmuyor. Bu bâd-kar her dem taze bir vuruş hacle piraye istiğnadır halbuki hakikaten bir (...) ⁷⁴ buz gibi soğuk buzlu bir acuzedir. Her yüz sene bir karnı itibar olunur. Sebebi de her karnın moda namında doğurduğu veled-i vaka ve faciannın bir başka kesimde olmasıdır.

⁷⁴ Okunamadı.

Mesela:

130'da kâğıt icat olundu. Zümre-i ketebenin yüzü güldü.

131'de Araplarda ilm-i kimya şüyû buldu. Arapların yüzü ak pak oldu.

(Kimyaya dair ileride bazı malumat-ı müfid verilecektir)

133'te Devlet-i Abbasi zuhur etti. Abâ revaç buldu.

362'de imparatorluk teşkil olundu. Cumhuriyet yandı.

422'de Yüz otuz dokuz sâlinde zuhur eden Endülüs inkırâz buldu. Tüyü tüysü yolundu.

455'te Macar kiral oldu. Macar altını revaç kesb etti.

516'da saat çıktı. Herkes gününü saatini şaşırđı.

529'da Portekiz kral oldu. Sonra turuncu limonu ekşi tatlı diyerek yenmeyip mayhoşça olduğundan portakalda karar kıldı.

625'te Avrupa'da dar'ül fûnun küşâd olundu. İşte burası madden terakki olundu. Festen mesten Avrupalılar baş gösterdi.

(Bu dar'ül fûnun resm-i iftitâhı pek tantanalı pek şaşaalı pek parlak icra olunmuştur. Zira ibtidâ-yı intişâr-ı medeniyet olunmuştur)

685'te barutun isti'mâli şüyû buldu. Bu seneye Muayyen Hanistan ünvanı verildi.

686'da barutun dumanı gözlere tesir ettiğinden çare-i acil olmak üzere tek çift gözlük (...) ⁷⁵ icat edildi.

ISTIDRÂD

Şık beylerin kat'an zaruret ve ihtiyaçları olmadığı halde gözlük takınmaları baruta karşı durmağa yüzleri olmayıp gözleri pek fena baruttan korkmaları hikmetine mübtenîdir.

687'de pusula icat olundu. Bu tarihten itibaren o pusula da şaştı. Kimi ingininde kaldı.

740'ta beriyyetü'l Şam'a gökyüzünden "Fakihetü'l Şitâ" yani atış tenezzül etmiştir ki o tarihte her tarafta kış kesret üzere idi.

⁷⁵ Okunamadı.

Mısra:

Mangal kenarı kış gününün lalezarındır.

762’de top icat olundu. İşte bu tarihten sonra top atmak hadayi’-i harbiyye cümlesine idhâl olundu.

851’de saadetli mürüvvetli hürriyetli fen-i tabiat ser-nümâ-yı âlem-i medeniyet olmuş ve bin yüz otuz beşte hadd-i kemâlini bulmuştur. İşte bu fen-i tabiatın zuhuruna bâdi altı yüz yirmi senesinde küşâd olunan dar’ül fûnun olmağla “Elbadi’ül Zulm” onun hakkında söylenmiş bir söz olsa gerektir. Çünkü bu tıbaat terakki ede ede Terakki, Hakâyık’ül Vâki gibi birçok gazeteler batırıp birçok da gazeteler meydana çıkardı. Ezcümle Millet gazetesi Basiret’i hamd olsun boyuna bosuna yetiştirdi. Man Antuvan’ın “*Hülâset’ül Efkâr*” veyahut Simurg gibi ismi var cismi yok “Kamer” ini unutmayalım.

Şu fen-i tıbaat medeniyeti neşredip şık beylerin ellerine tramvay bayraktarlarının ellerinde olduğu misillü bir baston vermiş gözlerine değirmen döndürenlerde olduğu misillü bir gözlük takmış ve boyunlarına o gözlerin boyunduruğu misillü bir yakalık koymuş. Her azasının şive-i endamı hal tesettürde kalmamak için tabii mülebbes hayvan misillü ayaklarına kadar gayet dar bir cekete büründürmüş. Velhasıl özene bezene giydirmiş kuşatmış bir tatlı bebek yaparak âlem-i medeniyete koyup salıvermiştir. Gazetecilik şerefinden başka setre ve pantolonun parlaklığına hürmeten Antuvan Efendi dahi eşkâ yahut eşkıyayı safahat veya sefalet cümlesine dahil olduğu Balıkpazarı’nda söylenmekte olduğunu ihtar ederiz.

857’de İstanbul fetholundu. Ne âlâ oldu.

858’de Eski Saray müceddid-i bina kılındı. Eskiler yenilendi.

862’de Amerika keşif buyuruldu. Âlem-ı kıtaât hamseye taksim olundu.

865'te beş yüz altmış yedide cilve-i bürüz perde-i imkân olan devlet beni Eyyüb inkırâz buldu. Bilmem ne oldu?

903'te Ümit Burnu keşfolundu. Kâşifin burnu büyüdü. Ümit çoğaldı. Akıbet o da öldü, gitti, bitti.

918'de koyun saati icat olundu. Hatta hakkında o vaktin şair-i meşhuru "Der ân-ı saat" bu beyit-i dakik mübtteni lülü-i şehvâr asa zer-târ nazım-ı letafet nüşâre dizdi.

Beyit

Şark vaktin bulup saat gibi al koynuna bari
Sarı zincir-veş bir saat olsun raksa sal bari

ISTIDRÂD

Koyun saati icat olunduktan sonra matbuatın saye-i medeniyet perveranesinde saat-be-saat dakika-be-dakika belki saniye-be-saniye her şey terakki yolunda sadık Tatar gibi kemâl-i süratle kat-ı menâzile başladığından asma saat, kuburlu saat, oturtmalı saat nam Corci Piryol saat yarım Corci Piryol saat, kum saat, cıvalı saat, mahfazalı saat, Markovit Saat, maşalı saat ve en son moda olarak dolaplı saat, çalar saat, guguklu saat icat olunmuştur ki guguklu saat her saat başında guguk der. Dolaplı döner, çalarlı saat çalar.

922'de Halep, Şam fetholundu. Feth-i Memâlik'ül Arap tarih bulundu.

923'te Mısır zamîme-i memâlik-i Osmaniye edildi. Fatih-i Memâlik'ül Arap tarih düştü.

984'te Ermenice basma harf icat olundu. Antuvan Ağa'nın şimdiden değil o tarihten itibaren yüzü güldü.

KARAKONCOLOS

- Nasıl Karakoncolos? Bugün dolu musun boş musun?
- Doluyum. Fakat sen yine korkak mısın cesur musun?
- İkisi ortası.
- Öyle ise vereceğim havadiste ikisi ortasıdır. Al eline kalemi yaz bakalım.
- Söyle.
- Bir çocuk İzmir'de Debbağhane civarında bir dükkânı küşâd ve altı yüz kuruş çalıp kaçtıktan sonra sahib-i dükkân gelip işe agâh olunca olanca sesiyle feryat etmiş ve keyfiyet ortalığa aksedince hemen...
- Dur!
- Derhal.
- Bırak canım.
- Alelacele...
- Ne yapıyorsun? Kes kes böyle boş şeylerle gazete dolmaz.
- Peki bu yaz.
- Söyle bakalım nasıl şey.
- Dersaadet Bankası'nın müdüründen Musevi Singros Atina civarında hûr ve pûsende Altı yüz bin frank kıymetinde akar mübaya' etmiştir.
- Ne biliyorsun? Gözünle gördün mü?
- Hayır görmedim lakin işittim.
- Öyle ise "etmiştir" demek olmaz ettiği işitilmiştir diyelim.
- Yok yok bu havadisi *Ceride-i Havadis* yazdı. Belki o görmüştür.
- Şey... Hem de bunda yanlışlık var. Altı yüz bin frank ne eder be? Yalnız altı yahut altmış frank olsun.
- Canım altı frank altmış frank ile akar olunur mu?
- Ben ne bileyim? Darılma. Para işine hiç aklım ermez. Fakat ben buna inanmayacağım. Bu olmaz olmaz. Dünyada hiç o kadar para var mı? Ben görmedim ki bileyim bunda bir hikmet olmalı.
- Orasını ben bilmem. Benden söylemek.
- Öyle ise ben böyle şüpheli havadisten hazzetmem ha eğer altı yüz frank denmiş olsa idi ne ise su götürür yeri olurdu. Lakin öyle altı yüz bin frank... I ih. Günahı *Ceride*'nin boynuna.
- Bundan başka bir diyeceğin yok mu?

- Var yaz bakalım ‘Kasımpaşa’da ‘Çeşme Meydanı’nda caminin karşısında Sarı ...⁷⁶ nın mutasarrıf olduğu...
- Yo bunu istemem. Havadis kıtlığına uğradığımız vakit yazar. Sakla samanı gelir zamanı, buyurulmuştur. Onun da bir vakti var. Şimdi de sen başka havadis ver başka.
- Lakin sana havadis beğendiremekte pek zormuş ya. Canım yazıver gitsin.
- Bu hafta böyle havadisler çok var ki gelecek hafta yazarız. Fakat Karakoncolos sana bir şey soracağım.
- Buyurun sorun.
- Haniya Galata’da perşembe pazarında bir çukur mu nedir bir şey kazılmış yoksa u yolu mu açılmış ne olmuş bir delik yer var.
- E var. Lakin o ne suyolu ne kuyudur. Ona Tünel derler.
- Ha ha. Gerçek böyle de bir ismi var.
- Ey o Tünel’de ne olacak?
- Bu yer altından bir yoldur. Adeta tramvay gibi insan taşır.
- Nereye öbür dünyaya mı?
- Nasıl öbür dünyaya... Galata Kulesi’ne kadar.
- Ta Galata Kulesi’nin tepesine kadar mı?
- Hayır, Mevlevihane’nin yanı başına.
- Ey bari binen olur mu?
- Kıyamet gibi.
- Kuzum Karakoncolos bu yol ne biçim yoldur? Hiç sen bindin mi?
- Zahir ilk açıldığı gün bindim. Dik yukarı bir yokuş. Makine vasıtasıyla bostan kavvası gibi arabaların biri iniyor, biri çıkıyor.
- İçerisi karanlık mı?
- Zindan gibi fakat arabaların içinde gaz var yanıyor.
- Ey bunda bir şey vuku-ı melhûz mu?
- Allah esirgesin. Orası bence meçhul.
- Gazlar kokmuyor mu?
- Nasıl kokmuyor! Daha fenası katran kokusu
- Bu manda arabası mı ki dingiline tekerleğine katran sürüyorlar.

⁷⁶ Metinde bu şekilde ifade edilmiştir.

-Onunorasını bilmem ruhsatınızla gideyim bu günlük bu kadar yeter!

NÂBİNİN MÂBAADI

Kahvehane tâb'ı Nâbi'ye kahveyi getirir getirmez. Nâbi de Nâbilik edip bi'l iptida

Dutup ke'sin kenârından zarafet-birle h p rdet
Desinler gahve i mekde Şu emmi hayli kabil ha

beytini okur da kahve fincanını eline alıp laubal yane h p rtedir. Huzz r-ı kahvehane bu Türk' n belagat-ı til vet-i zarifanene bir bulunamayıp ettikleri tedbirde adem-i isbatından dolayı yek diğerini sehm-i itiraza nişan ederek ol Şair-i meşhur Nâbi-i mağf rdan “ Ey pir-i huceste zamir biz ayıp ettik affınızı rica ederiz. İsm-i aleyhiniz nedir?” vadilerinde vâki olan birtakım kelim ta cevaben Nâbi merhum muamma tarzında m rtecelen işbu beyti inşâd eder:

Sende yok l tf u kerem bende sabrdan zerre
İki yoktan ne çıkar fikr edelim bir kere

Ey kariin-i kirâm! İŞte bu fıkra malum-ı  l niz oldu mu? Tev hin beyanına göre bu fıkra bilmem bundan ne kadar sene evvel olmuş? Demek ki her sene için bir türlü hal ve meslek peyda olmak kad m  bir adet imiş. Evet, adet imiş değil adeta adettir. İŞte bundan birçok sene evvel zurafaya mahsus kahve olduğu misillü mahalle ihtiyar ve kodamanlarına ve mahalle delikanlılarına ve tulumbacılara, bah ivanlara, iŐçilere, kuŐbazlara, uŐaklara, hamallara hâsılı her sanat ve her cins erbabına mahsus kahvehaneler var idi. Ve bu kahvehanelerin bazıları hala vardır. Fakat bazıları adlarını deđiŐtirdi. Mesela Dersaadet'tekiler ekseri kiraathane oldu. Beyoğlu Galata'dakiler gazino koltuk ise oldu. Bundan makdem kulüpler teşkil olundu. Bu sene de adet modası sayesinde ırgat pazarıyla Koska arasına bir de ukala kahvesi açıldı. Ne kadar a g zl ler var ise hep orada toplanıp yemek, helva sohbetini ediyorlar imiş. Yakında da eŐk  loca odası açılacak. Biz Şimdiye kadar ukala kahvesi isminde bir mahal iŐitmediđimizden merak ettik de Şu kahvehane müdavimlerini, iŐlerini Őartlarını,

adetlerini kâmilen bi'lkusur tahkik eyledik. Bu ukala kahvehanesi mecma'-yı kudemâ olup ne kadar ukala geçinenler var ise buraya cem olurlar imiş. İçlerine bir yabancı girdiği halde istiskâl etmek adetleri olup ancak eski zurafâ kahvesinin âdeti gibi istiskâl-i zarifâne bir tarzda değilmiş. Bu kahvehaneye dâhil olmaklığın başlıca şartı evvela hiç bir işi gücü olmayacak. Saniyyen gerek malûmatı olsun gerek olmasın her şeye karışacak. Her taşın altından çıkacak. Sâlisen açgözlü olacak. Lafa doymak bilmeyecek. Çene gayet kuvvetli olacak. Velhasıl çok söyleyecek. Hem mustalah söyleyecek. Bilgiç geçinecek. Etliye peynirliye karışacak. Her işittiğini tasdik edecek. Rabien kahveye girerken edibane girip çıkacak. Kahvede oturduğu müddet kâmil kâmil oturacak. “Öbür şartlar ne ise ne ama dördüncü şarta riayet fî zamanına müşkülce” Müdavimlerinin esâmisi muharrer olan defteri nasılsa mürettip efendiler fareye yazdırdıklarından bu bâbda kâriin-i kirâma malumât veremediğimize teessüf ederiz.

MESMUÂT

Çuhacıyan Dikran kumpanyasının Prima Madonnası (Belle Helen) operabuffadaki “iffetimi tartakla” rolünü Karakaşeyan gibi güzel icra edemeyeceğini esnâ-yı mübahesede itiraf eylemiş imiş.

İKİ ŞİK BEYNİNDE AŞIK OYUNU

-Mirim elinizdeki nedir?

-Kurbandan kalma aşık.

-Amma yaptınız ha! Çocuk mu oldunuz aşık oynamak size yakışıyor mu?

-Ne var a beyim, o da bizim familyadan değil mi?

-Evvelindeki hemzeye ne dersiniz?

-O hemze kelimedenden değildir. Türkçe harf-i nidâdır. İsminde müşarıkımız olduğundan aşık oynamasını pek severim.

-Peki, haydi oynayalım.

-Şu beyefendi ne kişi?

-Bey kiş.

-Beyliği neden belli.

- Açlığından.
- Sofrasını kimler kurar?
- Açlar.
- Kimler kaldırır?
- Açlar.
- Şu beyefendinin olup olacağı?
- Aç oğlu aç.

CİDDİ

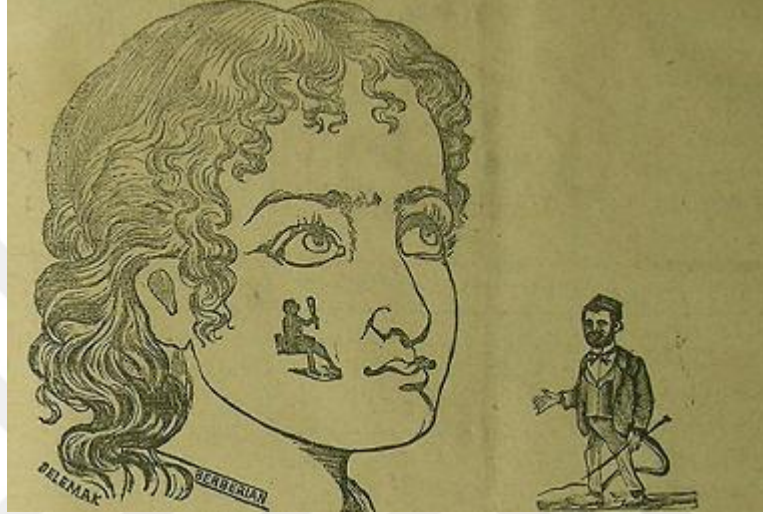
Mukâbele-i bi'l misal kaidesine riayet lâzime-i insaniyettir. *Mecmua-yı Maarif* gazetesi geçenki bir nüshasında bir balığın karnından on bin altın çıkarıldığını yazmış ve lafziyyede bir balığın maddesi bir banker kasası oluşunu garâibden gördüğünden mesleği icabınca biraz eğlenmiş idi. Hem o eğlencede de mecmua hakkında tecavüzane bir söz yoktu. Mecmuaya bir şey isnad etmedi. Dediğini yazdı. Kendi sözünden dönerse gazetelerini toplayamaz ya! Bunun üzerine *Mecmua-yı Maarif* 55 numaralı nüshasında namının mana-yı hakikisini münhal insan olanın ağzından çıkmaz yani tabirat-ı galîziyye ile *Latife*'ye hitap olmayıp sâhib-i imtiyâz ve muharriri diyerek sarf-ı şahsiyata müteallik sözler yazmıştır. Biz ise terbiyemiz iktizasınca "Kaypakça kötü söz sahibinindir" meseline ittibâen tabirat-ı nâbecâsını tamamen kendisine reddederek ve bundan böyle hakkımızda zebandırızlık edecek olur ise şimdiden "Elkelam'ül saffet'ül mütekellim" diyerek asla mukabeleye tenezzül etmeyeceğimizi beyan ile iktifa-yı evveli gördük. Şurayı da ihtar ederiz ki itâle-i lisanda devam ve tecavüz gösterirse hükümet-i seniyyeyi nizamât-ı adilesine tevfiikan hiddetiyet icrasından aciz sanmasın! Yok mecmua-yı kanun münazaraya muvafık ve edeb-i insaniyeye layık surette latifane bahis açmak ister ise o başka. Ona hazırız buyursunlar.

Sâhib-i İmtiyâz Zaharya Beykozluyan

İlan

Fırıldak nam risale eğlenceli ve müfid ve gayet tuhaf ve hisse alınacak bir hayli hikayet ile letâifî şâmil olup bu kere *Latife* matbaasında tab' olunarak Acem Hasan Ağa marifetiyle her yerde satılmaktadır.

Süleyman Efendi'nin matbaasında tab' olunmuştur.

Bir şair-i mahirin vasfedeceği şıllık böyle olunca şık dahi bu kıyafette tarif edeceğinde şüphe yok.

2.35. NUMARA: 35

Mahall-i İdaresi

Asmaaltı'nda Camlı Han'da 11 numaralı daire-i mahsûsadır.

Abone bedeli: Dersaadet için bir seneliği üç beyaz Mecidiyedir.

Taşralar için posta ücreti başkadır. Bir nüshası 40 paradır.

İlânât

Beher satırından bir defa için üç kuruş alınır. Birkaç defalık olur ise ayrıca pazarlık olunur. Posta ücreti verilmemiş olan mektuplar reddedilir.

Numara: 35

(Birinci sene)

25 Zihicce 1291 20 Kanunuevvel 1290 Pazartesi

Pazartesi ve perşembe günleri neşrolunur, eğlence gazetesidir.

.....

Kâriin-i kirâm hazretlerine sade misal fıkra söylemekle iktifa etmeği münasip görmediğimizden biraz da vukuattan haber verelim: Havalar, ama Bursa havası değil. Heva vü heves de değil. Bizim eskiden beri bildiğimiz havalar gâh bozuk gâh açık gâh bulanık gitmektedir. Bursa havası şimale mâil şarka muttasıl olmağla bağıteten bir kara yıllık fırtınasından korkulmaktadır. Hevâ vü heves fevkalade revaçtadır. Bâd-ı hava olup savurmakta ise piyasası sol taraf yani -yağma yok- taraftarını canından düşürülmeğin istenilir ancak revîş-i hal calib-i yesârın hak kazanacağını göstermektedir. Eşkâ cemiyeti bu vâki'-i mühimme üzerine gayet perişan hatır olmuşlardır. Ahvâl-i âlem eski bildiğiniz gibidir. Tramvayların sürat-i seyr ve hareketine nazaran hisse-yü senedâtının bir altına kadar tenezzül edeceği pek me'mûl değilse de öyle söylüyorlar.

İspanya'ya kıral intihâb olunan Alfonso mukavemet etmek üzere dün Karlos tarafından on bin adet kamış tüfeğin saat imal ve ikmalî Eyüp oyuncakçıları kethüdasına sipariş olduğu ve bu tüfeklere iktizâ eden kurşunların nazar için kurşun dökken kadınlar tarafından döküleceği vârid olan telgraflar mefâhiminden müsteban olmuştur. Muahharan vârid olan telgraf mâiline nazaran nazar için kurşun dökkenler bugünlerde havale altına uğramış yahut havaleden aşmış bir çocukla nazar değmiş bir şıka kurşun dökmekle meşgul bulduklarından dün Karlos'a dökülecek kurşunlar tabii beş altı gün geri kalacak imiş.

ŞEHİR POSTASIYLA ALDIĞIMIZ VARAKADIR

Letafetli *Latife* Beyefendi,

Şık ve şıllıklar hakkında gerek sizin be gerek hem mesleğiniz *Hayal* tarafa makâlın yazdıkları sözleri birer birer nazar-ı mutalaa avukat kâranemden geçirdim.

İnce eledim sık dokudum. Bu misli sözler *Medeniyet* taraftarı olacak gazetelerin ağzının kaşığı olmadığını ma'teessüf beyan eylemekten kendimi bir türlü geri alamadım. Çünkü yakası düşük bir setre ile gezenler nasıl yakası kulaklarına kadar varan kolalı yakalıklı beylere müreccah olabilir? Yüzünü gözünü layıkıyla kapayan kadınlar yüzü gözü açık olanlar kadar ne keyfiyetle dünyasını görebilir? Şimdi âlem, âlem-i medeniyettir. Medeniyet ise şimendiferlerle, balonlarla tayy-ı menzil edercesine terakki yolunu tuttu. Gözü açılan ve hatta gözlüğün ilavesi cihetiyle dört gözle cihana bakan şık ve şıllıklar sayesinde terakki ediyor. Binaenaleyh artık ihtiyar-ı sükût etmez isek şık ve şıllıklar tarafından bu sözlerinizin reddine ve lazım gelen müdafaaya avukat tayin olunduğumu size resmen beyan ederim.

İmza

Avukat

Ağzı Kalabalık

LATİFE

Aferin Avukat Ağzı Kalabalık! Şimdi yağlı kuyruk yakalamışsın. Biz de muharrirlerin pîri "Karakoncolos"a müracaat ederiz. Hodri Meydan! Dum dum dum...

Sâhib-i İmtiyâz:

-Muharrir Efendi bu gazete için ne yazdınız?

Muharrir:

-Şu bendi yazdım. (Bendi sâhib-i imtiyâza verir)

-Benim iyi okumam olmadığını bilmez misin? Al oku.

-(Alarak) Şık ve Şıllık

-Hayır, onlara dair benim gazetemde bir harf bile koyulmayacaktır.

-Ey sonra sermayeyi kediye mi yüklediniz? Ne yazalım?

-Canım fincancı katırımı ürkütme. Zülfiyare dokunma da başka ne yazarsan yaz. Benim makbulümdür.

-Tramvaya... Üsküdar omnibüsüne dair bir makale yazayım mı?

-Olmaz. Sakın ha! Olmaz.

-Neden?

-Nedeni mi olacak? Katır beygirden dayanıklı olduğundan tramvay hayvanlarını çörekliğe çekip yerine şey nesne ha geldi hatırıma karsicesi ister koşacakmış.

-Canım şıkları bırakalım da şıllıkları yazayım. Sokaklarda açık saçık geziyorlar.

-Olmaz olmaz zülfiyare dokunur.

-Şıllıkları koyalım da şıkları yazayım.

-O da bana dokunur. Sürpüntüsü de sana.

-Neden?

-Neden olacak?

-Mahmut Efendi'nin azad gerdesi olup haniya bize hiddet buyurmuş öfke topuklarına merdiven kurmuş olan şirket- nakdiyye tarafından her nasılsa pençikli esir edilen direkler arası kıraathanesiyle Mareşal Mehmed Efendi hazretlerinin direkler arasında nîm yahut tam kargir olarak küşâdına muvaffak oldukları kıraathanede ve Sarrafeym Efendi'nin elalemin bildiği meşhur Beyoğlu kıraathanelerinde akd-i cemiet'ülülfet ve muhabbet eden şıklar Latife'yi turfe etmiş. Kâşır yani şıkların senâhanı oldukça Latife'yi almamak üzere ittihad ara ile bir mişâkname kaleme almışlar. Hatta ciddi gazetelerle de ilan edecekler imiş.

-Adam latife mi söylüyorsun?

-Evet Latife için olmuş.

-Öyle ise şu bendi okuyayım bak. Beğenir misin?

-Oku bakayım.

-Bendin ünvanı "Dikkat"

-Ey zahir dikkatli dinlerim ya. Mal canın yongasıdır şayet dokunaklı bir şey yazarsan da gazetemi kaparlar ise sana bir şey olmaz. Ne olur ise bana olur.

-Saray se penç rûz-ı âlemde nekh senc-i dikkat olan mû-şikâfâne hakâyık beyan zamanın levha-yı dide-i ibret didesine nümayan mücella-yı fikir isabet bâmında cilve feşân olacak bedia-ı rüzgarıb en akdemi terakkidir. Terakkiyâtın birer birer ta'dâdından ise en bedai nihade-i tabakçe -i bahs edildiği takdirde bi'l cedel sıhhat-i idda-yı sıdk etmez. Mazhar imza-yı tasdik-i erbab tahkik olacağında mahal-i iştibâhla ve bu bâbda ihtiyar-ı ihtisar evveli görünmekle yalnız bir meseleciğin meydan kırtâs beyanında yek-rân-ı seri el'ân hame-i belagat câme-i ruhsat cevelân verildi. Harekât ve sekinât ile ârâste bir küttâb sade ibârât meâbın tertilinden behre dar istihkâk olmayıp fen hatt-ı latif'ül nokta vukuf-ı kâil ve kısmet bî-nasib bıraktığı nice nice tab'-ı zekâ

neba'ın gazete sâhib-i imtiyâzı olmasıdır ki hakikatte bundan büyük davamıza bir bürhân bulamayız.

-Aman aman burayı bir daha tekrar et doğrusu pek güzel yazmışım.

-Evet, manend-i kıraat ve kitâbet iki define-i marifetin bâb feyz meâb-ı mehâsin nisâbının nâil miftâh felahı olamayanların mesela Güllü Agop Efendi gibi tiyatro yazmakta ve müellif olmakta gösterdiği icâz-ı terakki dahi bu kabildendir.

-Pekâlâ. İşte bunu koy hem en baş sahifeye koy.

-Fâitber veya zü'l-insaf

ŞIKLAR TARAFINDAN TANZİM VE İRSÂL OLUNUP GEÇEN NÜSHALARIMIZIN BİRİSİNE DERC EDİLEN MANZUMEYE YİNE EŞKÂ TARAFINDAN GÖNDERİLEN NAZİREDİR

Şıklık medeniyet-i şerefin hâiz olanıdır.

Şıklar dahi şıklık gibi meşhur-ı cihandır.

Şol beylerimiz gerçi falan ibn-i falandır.

Sermaye gibi mâye-i zatı da nihandır.

Nakarat

Şıklık saffeti doğrusu ya şıklara şandır

Bir şanki onun hikmeti bizlerce ayândır.

Can mı dayanır görmeğe cemiyeti mahzun

Kesb etmede her saatimiz renk diğer gün

Dolduk sitem halk ile manende-i gerdûn

Ne gözlüğümüz kaldı ne de eldeki baston

Eyzan

Mîr oldu ise yankı ile eyledik ülfet

Kolluk yakalık heps hazır yok ona külfet

Dik dik gezeriz silkiniriz böyledir adet

Şıklıkta ne gam olsa birazcık da rezalet

Eyzan

Şık fark edemez akşam olunca hele sağ sol
Taksim yeri çarşı içidir gezmeğe kol kol
Sarf ile bulursak o güzel parayı yol yol
Artık kadeh mey gibi bin kere boşal dol

Eyzan

Biz atf-i nigâh eylemeyiz ta'n-ı adûya
Bağlandı Beyoğlu'nda gönül zülf-ü perûya
Şıklıkta muzırdır dönemez kimse geriye
Dik dik nazar-ı rağbetimiz semt-i sebûya

Eyzan

Muharrir:

-Aman bari bugün de zihnimin ne kadar kapanıklığı var. Mürettepler ise havadis bent falan diyerek başımın etini yiyorlar. Acaba ne yazsam? Ha şunu yazayım.

“Aziziye vapurlarından Tuna nam vapurun geçen sene Arnavut köyünde bir İngiliz gemisiyle müsâdeme eylemesinden dolayı bu kere alenen icra olunan muhakemede İngiliz avukatı (...) ⁷⁷Fırtına'nın tarihinde şüphe etmiş tuhaf bir zehâba gitmiş hiç tarih şüphe götürür mü? Görmez misin bizim ciddi gazetelerimiz bir bent bir makale yazacak olsalar baş tarafına bir tarihlerimize bakılsa bize gösterir ki diyerek tarihinden bahsediyorlar da hiç bir şüphe etmiyorlar. Ey illet tarafı hatıra gelmez ki... Zihnim karışık!

Gelen müvezzi:

-Ne o?

⁷⁷ Okunamadı.

Müvezzi:

-*Basiret* gazetesi.

Muharrir:

-Aman getir bakayım. Şundan birazcık bir şey var mı? Hay Allah cezasını versin bu muhakemeyi *Basiret* yazmış. Bunun da sakalı bitti. Acaba ne yazayım? Hah tamam yağıyor ortalık çamur oluyor. Ey bunu herkes görüyor. Hatta içinde yüzüyor. Şimdi onun içini mi yazayım? Yok yok, benim gazetem umumun istifadesi içindir. Bu da olmaz.

Sahip:

-Hani havadis?

Muharrir:

-Söyle de yazayım.

Sahip:

Mühim bir şey yok sade Şems kûsûf illetine müptela olmuş.

Muharrir:

-Haniya Şems?

Sahip:

-Gerçek şimdi âlem, âlem- medeniyet olalı Şems de ikileşti. Gökteki Şems değil. Haniya *Medeniyet*'ten bozma yerde devr-i hareket eden Şems yok mu?

Muharrir:

-Evet.

Sahip:

-İşte o tutulmuş.

Muharrir:

-Dili mi?

Sahip:

-Öyle ki hiç ses işitilmez oldu. Hemen henüz doğmayan *Hülâset'ül Efkâr* hülâset'ül hülâsası Kamer'i ilk tuluunda husûf derd-i müzminine uğratmasın.

Muharrir:

-Yazdım.

Sahip:

-*Sadakat* gazetesi gurre-i garra-yı Muharrem'ül haramda tuluu edecekmiş.

Muharrir:

-Neden o vakit bir eşref saati mi var? Yoksa *Kamer*'in iptidası olan Helal bu mu olacak?

Sahip:

-Hayır canım, sene başı olduğundan hesabını haramiye kaptırmamak için hürmetli müvezzilere iptidasından harami anlatacaklar.

Muharrir:

-Ey onu da yazdım daha.

Sahip:

-Daha bir şey işitmedim. Sen politik bir bent yaz. Ben kapıyı bacayı ortayı kenarı dolaşayım. Bir şey duyar isem gelir söylerim.

Muharrir:

-Peki.

Sahip:

-Allah'a ısmarladık.

Muharrir:

-Uğurlar olsun. Bak belaya, ben ne yazayım? Herife "Peki" dedik. O da gitti. Muharrirlerin kesretine binaen benim hesabımı görüp başkasını tedarik etmesin. Korkusu için bu pekiyi dedim. Gördün mü bir kere acele ettim, acele! Gerçi muharrirler ürkütmedikçe sayılmaz derecede çoksa de hamd olsun sâhib-i imtiyazlarda da para yok ya. Kasap, bakkal sebze ve etçi beni sıkıştırdı. Sen ise elimin emeği, eğlemek teri olan hakkımı vermiyorsun? Zihnimde küşayiş kalmadı ki. Ver hakkımı da o vakit bent de yazarım hisar da yazarım, burç da yazarım, desem olmaz mıydı? Ne ise ağzımdan bir sözdür çıktı. Neredesin Karakoncolos? Yetiş imdadıma!

Karakoncolos:

-Geldim. Bu kadar sıkıldın mı?

-Sıkıldım ama sen benim gönlümden geçen bir sözü nasıl keşfedebildin?

-Keşfederim. Bana malum olmayan dünyada hiç yer yoktur.

-Öyle ise senden korkmalı.

-Ne sandın ya!

-Elindeki nedir?

-Elmas.

-Aman satalım da parasıyla kâğıt alalım. Zira sâhib-i imtiyâzda para yok.

-Yok el malıdır satamam.

- Kimin malı?
- Bende bilmem kimin malı ise sahibi çıksın diye ilan ettirmek için sana geldim.
- Haniya sana her şey malum idi. Bunun sahibini niye bilmiyorsun?
- Bazı kere bilmemek damarım tutar.
- Ba ba ben gazetemi ilanla dolduramam. Bana havadis söyle havadis ki yazayım.
- Uskumru balığı kesret üzere çıkıyorsa da palamutun oltaya başvurmasından dolayı lakerdacılar pek ziyade düşünmektedir.
- Bu havadisi *Kamer* çıktığı vakit yazmak üzere Antuvan Efendi'ye söyle.
- Anadolu kath dükkânı.
- Yüreklere dağ-ı derûn olan böyle sûzişli havadis istemem. *Latife* mizah gazetesidir. Gülecek güldürecek havadis söyle.
- Tramvay arabalarının sürat üzere muttasıl Divan Yolu'ndan gelip geçmesi evvelki sene döşenmiş olan gaz borularını zedelediğinden gazın iş'aliyle tenvîr-i ezikka ve esvâkın te'hirine bâdî oldu.
- Canım bunu şefik name vadisinde katibane olarak geçen gün *Basiret* yazdı. Ben böyle burundan havadis yazamam.
- Kıraathanelerden
- Hangisinden?
- Sultanahmet'teki kıraathane-i umumi
- Söyle yazayım.
- Bu kıraathane müşterilerini memnun edivermiş. İdaresi bozuk düzenmiş. Hem orada cin fikirli bir küçük çocuk varmış. O herkesi bilardoya dadandırmış.
- Hangi kıraathane düzgün ki bu yolunda olsun? Ne yapayım müşterileri de çocuğa uymasınlar.
- Ey Serafim Efendi'nin kıraathanesi fena mı?
- Canım bunların adı kıraathane.
- Hatır bu sâir kıraathanelere mukayyes değildir. Burada ne bilardo var ne tavla var. Ne domino var ne dama var. Ne iskambil var. Hatta fokurtusu kütüb ve evrâk-ı mütalaa edenlerin zihnini karıştırmam diye nargile yok. Gayet dilara-yı mecmu-u zürafa bir mevki inbisât ferma ve letafet küşâddır.
- Allah versin öyle olsun.
- Buraya şıklar gelir. Şilliklar giremez. Tatlı tatlı ülfet olur.
- Daha...

- Dahası Şirket-i Nakdiyye'nin Şehzadebaşı'ndaki kiraathanesi.
- Aman onlar hadid'ül mizaç olduklarından darılıyorlarmış.
- Benim vazifeme de mi be! Ben söyleyeceğimi söylerim.
- Ey benim de umrumda mı? Ben de söyleyeceğini yazarım. Söyle bakalım bugün bu kadar yetişir zira sâir muharrirlere yardıma gideceğim.

FIKRA

Vaktiyle zatın birisi bahçesinin mahsulu olan armuttan iki tanesini uşağına tevdi'en bir tezkere ile ehibbâsından bir zata gönderir. Uşak yolda armutlara imrenerek bir tanesini yer. Diğerini tezkere ile götürüp mahaline teslim eder. Zat tezkereyi okuyup armudun birini ne yaptığını uşaktan sual edince “Efendim, imrendim de yedim.” der. Zat hiddet ederek “Ulan bana gönderilen armudun birini nasıl yedin?” diyerek uşağına çıkmasıyla uşak da “Efendim şöyle yedim.” diyerek diğer armudu dahi zatın huzurunda şapır şupur yemeğe başlar.

LATİFE'YE MAHSUS TELGRAF ŞİRKETİ

Şengül Hamamı'ndan

“*Cihan*” adlı ayda bir kere doğan gazeteyi basmaktan dolayı kadîm ve hadis iki matbaa arasında rekabet hâsıl oldu. Bu rekabet âlem-i matbuat borsasında işleri iyice piyasasından düşürdü.

Sarı Güzel'den

Sarılık illeti kazandıktan sonra kan fesadına uğrayanların mahafaza-yı zımında kanlarını emdirmek için Sulukule'de bir cemiyet-i davacıyane teşekkül etmiş veyahut teşkil etmek üzere imiş.

LATİFE

Eğer sahih ise iğneli fıçı bu makûlelere daha sarih'ül tesir davadır zannederiz.

Şifa Hamamı Ser Nöbetinden

Fâsid aldım olanlar bizim hamamın cehenmemliğinde beş dakika teneffüs eylediği takdirde şifayı bulacaklarını bizim yanaşma taahhüd ediyor.

Sâhib-i İmtiyâz Zaharya Beykozluyan

İlan

Tuna vilayeti celilesi merkezi olan Rusçuk'ta bu kere *Âfitab* namıyla nısfî Türkçe ve nısf-ı diğeri Fransızca olarak gayrı resmi bir gazete tab' ve neşre başladı. Mezkûr gazetenin bir seneliği 30 ve altı aylığı 17 Frank ve bir nüshası iki kuruş olup abonesine rağbet buyuran zevât-ı kirâm Dersaadetçe umum vilayet matbaalarının merkez-i idaresi olan Merhum Reşit Paşa terbiye-i şerifi karşısında Kıraathane-i Osmani müdürü Serafim Efendi'ye müracaat olunduğu halde matbaa-yı mezbûrun makbuz-ı senetleri takdim kılınacağı.

Süleyman Efendi'nin matbaasında tab olunmuştur.

-Aman kimse görmesin çünkü mal mahcurdur.

-Hakk kuvvet vere babalar...

2.36. NUMARA: 36

Mahall-i İdaresi

Asmaaltı'nda Camlı Han'da 11 numaralı daire-i mahsûsadır.

Abone bedeli: Dersaadet için bir seneliği üç beyaz Mecidiyedir.

Taşralar için posta ücreti başkadır. Bir nüshası 40 paradır.

İlânât

Beher satırından bir defa için üç kuruş alınır. Birkaç defalık olur ise ayrıca pazarlık olunur. Posta ücreti verilmemiş olan mektuplar reddedilir.

Numara: 36

(Birinci sene)

28 Zihicce 1291 24 Kanunuevvel 1290 Perşembe

Pazartesi ve perşembe günleri neşrolunur, eğlence gazetesidir.

İLAN-I MAHSUS

Bu Latife fevkalade olarak mürettipler menfaatinde çıkarılmıştır.

DRAM

3 Perde

Birinci Perde: Tüccarların veresiye kâğıt vermeyişleri

İkinci Perde: Mürettipler elinden el-aman

Üçüncü Perde: Abonesizlikten şikâyet

Muharrirler, mürettipler, müvezziler elinden müteşekki bir sâhib-i imtiyâz

Kanto

Perde 1

Gelecek hafta müvezzileri menfaatine olarak çıkarılacaktır.

SANAT

Şıkların, şıllıkların nazarında pek çirkin görünen yadigârdır. Bu zümre-i lâ-yeflihûn ünvanlarında sanat o kadar mahkur o kadar matâindir ki ashâb-ı sanatı “esnaf-ı makûlesi” diyerek tezyîf ederler. Muhakkır görürler. Tekerrür-i selamı bile vermeğe tenezzül eylemezler. Kendilerini bilenler bu fikir ve zehâbda bulunmayıp kesbî sanatı her şeye merci gördüklerinden onları da beğenmezler. Sonra da biz de sanat ilerlemiyor ki Avrupa’ya baksana, derler. Bizde yapılan şeyleri beğenmezler. Bizde yapılan Şam alacasını, Halep kumaşını, Bağdat tepebaşını, Trabzon bezini, Filibe şayağını, Van abasını, Yanboli kebesini, Girit kilimini, Türkmen halısını, Uşak keçesini, Tokat nühas-ı avanisini, Manastır sim işini, Arnavut eslihasını, Maraş semerini, palanını, Saraçhane koşumunu, Selimiye ve Bilecik çatmasını, Selanik ve Bursa halısını, Uzun Çarşı metânı, Kandilli yazmasını, cüllâh çizmesini yahut halâlîsini, Simkeşhane sarmasını, Eğrikapı şişesini, Mevlevihanekapısı güllacını velhasıl bizim yerli mahsulünü bu beylerimiz beğenmezler giymezler. Yüzüne bile bakmazlar. Bir de dönerler de “Biz de sanat terakki etmiyor.” derler. Avrupa’yı gösterirler. Ey bu oldu mu? Bizim Paşalimanı şarabı, papaz karası, Bursa’nın beyaz şarabı, Selanik ağustos şarabı, Kıbrıs’ın kumandariyesi, Varna’nın müsellesi, ve eraikin en pahası dahi ucuz iken bu yadigarlar bunları içmezler de Bordo Şanolofit, Madok, Berud, Ermod diyerek şişesini bilmem kaç frenk mi frank mı nedir Türkçesi bir mecdiyeden kırk elli altmış kuruşa -belki ben bilmem ya- bir liraya kadar alır da ziftlenirler. Torfil namında Avrupa’da çıkıp bir ufacık şişesi ateş pahasına satılır bir şeyi kemâl-i rağbetle alır da Halep’te, Bağdat’ta, Basra’da batmanı yani iki buçuk okkası yedi yedi buçuk kuruşa satılan kemaya rağbet olunmaz.

Canım bir kere şunun tazesini değil kurumuşunu olsun getirdin de e gel buyurunuz, bakınız lezzeti “Torfil”den geri kalır mı? Şimdi buna rağbet olursa da Avrupa’da olduğu gibi bunlar muntazam surette şişelere konsa havası alınsa da her tarafa götürülse paracıklarımız memleketimizde kalsa olmaz mı? Hayır olmaz! Neden mi? Onu ben de bilmem. Diyelim ki şıklar şıllıklar sivri akıllı olup kendi dik başlarına yani başlarındaki Avrupa’ya tabidir. Onun için böyle şeylere rağbet etmezler. Pekâlâ. Pek makbul. Bunu bohçala. Ya gazeteci mahlûkatına ne diyelim? Bunlar âlem-i

matbuatta vâiz-i umumi geçinirler, bir süs satarlar. Halkı maarif ve sanayice terakkiye davet ederler. Bağırırlar, çağırırlar. Ayak patırtısı falan verirler de hala ne söylediklerini kendileri de bilmezler. Canım bu mahlûk-ı acaib bir mahlûk. Birbirlerinin söylediklerini kendileri de bilmiyor da yine nasıl çene çalıp yatıyor. Varak-ı mehrû ve fani kim okur kim dinler? Gazeteciler söylediklerini bilmiyor mu, dedik. Evet bilmiyor. Hatta anlamıyor. Durun, bilmediklerini ve anlamadıklarını size ispat edelim.

En muteber *Millet* gazetesi. *Basiret* bir nüshasında “Esnaflarımızın Bugünkü Hali” ünvanlı bir makalesinde Avrupa’nın terakkiyatından ve bizim terakkiyatımızdan uzun uzadı bahsettikten sonra şöyle yazar:

“İşte bu mukaddimeden asıl maksadımız bi’cümle esnafımızın bugünkü gün, tarîk-i terakkîde ne mertebe geri kalmış olduklarının beyanıyla bu bâbdaki hâsıl olan tesirimizi söylemekten ibarettir”

LATİFE

A baba *Basiret*! Beyân-ı teessüften bir şey çıkmaz. Me’mulât ve mesnûatımızın bugünkü haline bakmayıp da rağbet etmeli.

Basiret:

“Mesela ez-cümle”

Latife:

Ez-cümle mesela, takdirinde “mesela ez-cümle” yazılmakta caiz olabilirmiş ki *Basiret* yazıyor.

Basiret:

“Birincisi Uzunçarşı Esnafı”

Latife:

Ey bu da mı terakki etmedi? Örgü, makata, gergef, tezgah, kuyu çıkırığı, mekik fena mı? Avrupa’nınki gibi çabuk kırılmaz. Hem bizim fildişi tarakla Avrupa’nın düğme tarağı bir midir? Ama Avrupa’nınki ucuzmuş. Ucuz etin yahnisi tatlı olmaz.

Basiret:

“Debbâğ esnafı ki memleketimizde hakikaten geri kalmış bir sanattır.”

Latife:

Nasıl geri kalmasın? Ortaya bir gazete çıkıyor. “Köpeklerin vücudu medeniyete yakışmaz. Sokakları pisliyor, sokaklar ortasında çatışıyor. Yok kuduz olup insanı ısırıyor. Birçok telef-i nefse sebep oluyor.” diyor da bu zavallıları sürmekliğe karar veriyor. Diğer bir gazetede debbağat sanatının geriliğinden ızhâr-ı teessüf ediyor. İnsaf ediniz. Bu iki söz birbirine uydu mu? Benim işittiğime göre deriyi (...) ⁷⁸ kelb ile debbâat ederlermiş. Kelpler memleketten kalkınca bu sanat ilerler mi? Ey efendim şimdi ne yapalım? Aferin zu’mlarınca mertebe-i âlem-i meziyetini kazanan gazeteler. Haydi diyelim ji bir gazetenin kafasında oturan medeniyet fikri başka ve diğer gazetenin beynine sığan medeniyet fikri başka olsun. Âlemdir bu olabilir ya! *Basiret* bir gazete olduğu halde onda bir medeni efendi meydana çıkıp “medeniyet yine aladır bâlâdır.” der. Buna karşısına o gazetede bir de bedevi efendi meydana atılıp “Hayır bedeviyet aladır bâlâdır.” der. Buna ne diyelim efendim? İşte şu serd eylediğim delail ile biz gazetelerin medeniyetten, terakkiden, tedeyyünden esbâbından evvelinden iptidandan değil. Hatta kendilerinden bile bihaber oldukları sabit olur.

Gelelim, medeniyet mi âlâdır, bedeviyet mi? Eskiden insan medeni bi’ttabii derlerdi. Lakin keşfiyât-ı cedîde ashâbının beyanına göre insanın zuhuru bi’ttabii bedeviyetle çırılçıplak olmasına hesabıyla bedevi bi’ttabii olduğu tahakkuk eylemekle son keşf-i muktezasınca elbet bedeviyet âlâdır. Çünkü bunlarda öyle külfetli üst baş gailisi yoktur. Açık saçık gezerler. Yalın ayak yürürler. Palansız, semersiz, yularsız, atlara binerler. Susarsa suyun Karakulak’ını hiç olmaz ise durusunu, durulmuşunu aramazlar. Karınları acıkırsa ekmeğin tazesine, bayatına bakmazlar. Ne bulur ise onu yerler. Dayakla karnı doysa ona da kanaat ederler. Eyvallah derler. Uykusu geldi mi toprak demezler, taş demezler, yaş demezler, kuru demezler nerede olsa yatarlar. Yatak yorgan külfetinden azadedirler. Hanelerini düvelerinin, atlarının sırtlarında gezdirirler. Dünyada ne kadar insiz, cinsiz vadiler, beyabânlar var ise hepsi kendi tasarruflarında gider. Bit olmasın diye bazı bedevilerin

⁷⁸ Okunamadı.

karıları başlarını deve sidiği ile yıkarlar. Okuyup yazıp mütalaa-yı kâr-ı âlem edip fikir veremi olmazlar. Sanatın ilerisine varmağa terakki etmeğe uğraşır şu yalancı dünyada asla yorulmazlar. Gece gündüz bir aşiret diğer aşirete ilgâz etmek yani bağıtaten basıp malını yağma ve kızını kırsrağını esir eylemek üzere fırsat gözetirler.

Medeniler ise bunun aksidir. Güzel yiyelim, güzel yaşayalım, güzel giyelim, yumuşak yatakta yatalım, okuyalım, yazalım, bulunduğumuz âlem-i insaniyeti anlayalım, terakki edelim, sahib-i sanat olalım, başımızı lavantalarla ta'tir edelim, güzel hanede güzel sahilhanede oturalım, diyerek birçok sıkıntılara birçok fikir illetlerine dûcâr olurlar. İnsan ise gaileden kaçır. Gailersizlik ise bedeviyyettir. Şu haldebedeviyyet elbet medeniyete müreccahtır, müreccah!

İdare hanemize dört imzalı olarak vürûd eden bir varakanın hülâset'ül meali Şehzadebaşı'nda fevziye mahallesinde gece saat iki buçuktan sonra bazı uykusuzluklar vukua gelmekte olduğundan bu bâbda zaptiye nezaret-i celilesinin nazar-ı dikkatini celb etmek ve oracığa bir nokta vaz' edilmek üzere keyfiyetin gazete ile ve işâası niyaz ve istirahatdan ibaret oluyor. Sâhib-i varaka her kimler ise varakayı yanlış göndermişler. Çünkü bizim gazetemiz mizah gazetesi olduğundan öyle vukuat-ı dehriyeden haber veremez. Verse de bir tesiri görülemez. Bu bâbda Millet gazete-i muteberi hazreti *Basiret* babaya müracaat buyurmalısınız.

LATİFE'Yİ LÜTFEN KIRAAT BUYURANLAR CİDDİ GAZETELER ACABA NE YAZIYORLAR DİYE MERAKTA KALMAMAK ÜZERE HAVADİSLERİNİN HÜLASA CEDVELİDİR:

Gazete-i Millet: Hazreti *Basiret*

Bazı teveccühât. Üsküdar'da, İstanbul'da Beyoğlu'nda, ötede beride satılık hane münâkasa ilanı.

Ceride-i Havadis: Beyhude Bir Bâhis

Medyûnların emlak ve emvâlinin fûrûhtuna dair icra cemiyetinin ilanâtı

Havadise Müstağrık rütbeli Cenâb-ı Şark

Şer Vukuat Arif *Mecmua-yı Maarif*

Yalnız tarih.

Evvel *Medeniyet Şimdi Şems*

Sözler bâkî. En evvel Muhabbet olup ismini değiştir, değiştir. Bu kere “*Kamer*”de karar kılan sâbık: *Hülaset’ül Efkâr*. Daha doğmadı. Rivayete nazaran ismi de beğenmediğinden *Kamerin* yakın vakitte *Vakit* burcuna tahavvül etmesi sâhib-i imtiyâz tarafından temenni olunmakta imiş. Bize kalırsa vakitsiz tahavvül-i burc kâbil olamaz. Faraza kâbil olsa bile yine eski “muhabbet” eski “hülasâ” olduğunu herkes bilir.

“Namını tebdil ile şahin olur mu serçeler
Fare arslan postu giyse giyse kir beden kokar yine”

Hâdim Zevk-i Millet. *Resimli Medeniyet*

Bunda bazı resimle o resimlerin merasim üzere terâcim-i ahvali var ise de resimlerin içinde en nev-resmi mülâhatın tasvir-i muhibbesi tiyatronun serbâzende-i nâzendesinin resmi ve terâcim-i ahvâlden en parlağı da yine bu bâzendenin tercüme-i hâl-i letâfet mürtesimi idi. Gelelim Resmi Gazetelere

Takvim

Nasıl bilerseniz yine öyle inanmazsanız al da bakın öğrenin.

Ceride-i Askeriye

İbtidâ-yı zuhûrundaki nizam ve intizam üzere devam etmektedir.

Vilayet Gazeteleri

Her biri karınca kararınca veyahut istidadınca muhtelif alel-efkâr ve medh...
Memurunda sâhib-i iktidardır. Birkaçından maadasının hangi nüshasına baksan bir
methiye görürsün. Mübarekler gazete değil Nef'i divanı.

Nîm Resmi Veyahut Resmi

Vak'a-yı Zabdiye

Redd-i Erâcîf cümle-i vezâifinden olmağla kendi haliyle meşguldür.

Ayda Bir Kere Çıkan *Âfitâb*

Görmedik ki ne yazdığını bilelim. Yalnız ilanını neşrediyoruz.

Cihan

Fünûna müteallik imiş diyorlar.

Gülşen-i Saray

Ah genç iken gitti. Yerine hayr'ül halef bulamadı.

Zaman

İsmi *Rumeli* iken *Zaman* oldu. Mündericâtı neden ibaret olduğunu gazetesi
elimize geçsr yazdık. Sade ismi iştiğimizden onu yazdık. Mizahları Unutmadık Ha!

BİR POSTANE MÜVEZZİYLE ESKİ ZAMAN BAKİYESİ İÇ AĞALIĞINDAN YETİŞME MÜDÜR BEYNİNDE CEREYAN EDEN MUHAVERE

-Bu mektup nereden?

-Kayseri'den.

-Kimden acaba?

-Efendim içini açıp okumadım ki.

-Al şu kuruşu.

-Bereket versin.

-Ulan uşak!

-Lübbi efendim.

-Şu kâğıdı getiren çağır.

-Baş üstüne.

-Hu mektubu.

-Efendim?

-Ben okuma yazma bilmem al şunu oku bakalım.

-Zarfin üzeri “Sabıka falan yer falanına sâye-endâz iclal olup elyevm hanesinde masârif müdürü olan... lu...⁷⁹ efendim. Hazretlerinin huzur-ı âlfillerine.”

-Ey aç içini ne yazmış görelim.

Müvezzi içini açıp okur.

-Al bu da okuma ücreti.

-Allah ömür versin. Lakin siz nasıl müdür oldunuzdu?

-Ha ben eski zaman bu ya güzel şekerci boyasıyla renkli elmasiye yapardım da onun için.

-Kalın sağlıcakla.

İKİ ALIK BEYNİNDE MUHAVERE

-Efendi biraderim kırıathaneye gittiğiniz var mı?

-Niçin sordunuz?

-Bu salı çıkan *Letâif-i Âsâr*'ı okudunuz mu?

⁷⁹ Metinde bu şekilde gösterilmiştir.

-Evet.

-Ondaki yarım nükteli bir âlem-i nevhin yarım direğinden teker meker düşen gemici resmini gördün mü?

-Gördüm lakin Trabzonlu mu Tunalı mı anlayamadım.

-Yok canım, Karadenizli değil. Tunalı da değil. Muhacir müncemid şemali sekinesinden.

-Aman orası soğuk değil mi?

-Gitmedim ki bileyim.

.....

Letâif-i Âsâr'ın 35 numaralı nüshasında “*Latife*’nin eski dolapları yoklayıp münasebetsiz resimlerle devamı” sakıl imiş diyor. Olabilir ya *Letâif-i Âsâr* kalfa-yı şuara tertipçisi olmağla bu resimleri görünce kendisinin şâiriyat damarı ayaklanarak bu kadarcık olsun müdafaada bulunabilmiş. Aferin *Letâif-i Âsâr* şuaramızın cesuru imişsin cesuru.

Gedikpaşa’dan Telgraf

Güllü Agop Efendi hususi suprelerden dolayı tehdüd eden kıl ü kâlin önünü almağa bir tedbir-i sâib olmak üzere aleni tiyatro verilmediği gecelerde günlerin müsaitsizliğini serrişte ederek aktör ve aktristlere oyuna talim ettirdiğini ve talim geceleri bir mu’tâd yanan gazetelerin nısfı iş’âl edildiğini Tatlıköy sakası haber veriyor.

Köprübaşı Barakasından

İki matbaa beynindeki rekabet sol tarafın ticaretine bir hayli hanel vermek ihtimali pek koysa da sağ tarafa asla tesiri olmayacağını muteber ve mevsuk zevât tarafından resmen beyan olundu.

Mürettipler Köşe Ustasından

Gazeteler az yazıyla doldurduğu halde halkın gözüne büyük gözükme üzere bi'lcümle matbaalarda mühendisyân hurûfunun yani iri harflerin isti'mâline muharraren cemiyeti cânibinden ittihad ârâ ile karar verilmiştir.

Sâhib-i İmtiyâz Zaharya Beykozluyan

İlan

Şehzadebaşı'nda Şirket-i Nakdiye'nin zebr-i idaresinde olan kıraathanede cuma, pazar ve pazartesi geceleri meşhur Mıstık'ın takımı raks ile birlikte olduğu halde oyun ve tuhaflıkça maharet kâmile olan meşhur Hamdi Efendi'nin kavli gayet nadide ve pesendîde oyunları mevki-i temaşaya koyacağı vesair gecelerde dahi Mısır'ın en muteber sazende ve hânendesi icra-yı ahenk eyleyeceği cihetle teşrife râğbet buyuracak zevâtın malumu olmak üzere ilan olunur.

Tuna vilayeti celilesi merkezi olan Rusçuk'ta bu kere Âfitâb namıyla nisfi Türkçe ve nisf-i diğeri Fransızca olarak gayri resmi bir gazete tab' ve neşre başladı. Mezkûr gazetenin bir seneliği 30 ve altı aylığı 17 Frank ve bir nüshası iki kuruş olup abonesine râğbet buyuran zevât-ı kirâm Dersaadetçe umum vilayet matbaalarının merkez-i idaresi olan Merhum Reşit Paşa terbiye-i şerifi karşısında Kıraathane-i Osmani müdürü Sarafim Efendi'ye müracaat olunduğu halde matbaa-yı mezbûrun makbuz-ı senetleri takdim kılınacağı.

Bir güzel sergüzeşti şâmil Sırrül Esrâr risale-i nefisenin cüzz-i sânisini "Siret'ül Kamer Fi Felek'ül Devvâr namıyla Maarif Nezaret celilesinden istihsâl edilen ruhsat üzerine Süleyman Efendi Matbaası'nda tab olunmakta olup nihayet dört güne kadar neşrolunacaktır.

Fırıldak nam risale eğlenceli ve müfid ve gayet tuhaf ve hisse alınacak bir hayli hikayet ile letâifi şâmil olup bu kere Latife matbaasında tab' olunarak Acem Hasan Ağa marifetiyle her yerde satılmaktadır.

Süleyman Efendi'nin matbaasında tab' olunmuştur.

Sen de haydi öbürlerinin yanına!

2.37. NUMARA: 37

Mahall-i İdaresi

Sultan Bayezid Caddesi Tavşantaşı'nda 18 Numaralı Daire-i Mahsusadadır.

Abone bedeli: Dersaadet için bir seneliği üç beyaz Mecidiyedir.

Taşralar için posta ücreti başkadır. Bir nüshası 40 paradır.

İlânât

Beher satırından bir defa için üç kuruş alınır. Birkaç defalık olur ise ayrıca pazarlık olunur. Posta ücreti verilmemiş olan mektuplar reddedilir.

Numara: 37

(Birinci sene)

29 Muharrem 1291 24 Şubat 1290 Pazartesi

Pazartesi ve perşembe günleri neşrolunur, eğlence gazetesidir.

MATBUAT İDARE-İ MUHİTİYESİNDEN ALDIĞIMIZ VARAKADIR

Bâbîâlî
Nezaret-i Celiliye-i Hariciye
Matbuat Odası
Adet
192

Latife gazetesi 36 numaralı nüshasında bazı makalât-ı muzıra derc etmiş ve bu ise bi'ttabii dâ'î-i mecazât bulunmuş olduğundan tarih-i ilanından itibaren bir mâh müddetle tatil edilmiştir.

27 Zihicce sene 1291
23 Kanunusâni sene 90
Müdür-i Matbuât
Nezaret-i Celile-yi
Hariciye

Latife nasıl “Bazı makalât muzıra” derc eylediğini biliyor. *Latife*'nin mündericâtı letâiften ibaret ise de ne yapalım belki beşeriyet bu ya bilmeyerek biz de *Hayal* ve *Letâif-i Âsâr* kardeşlerimiz gibi bir faka basmış olmalıyız. Ne ise ayol arkadaşımız *Hayal* ve *Letâif* geçmişe teessüf etmeyelim işimiz gözetelim.

KARAKONCOLOS

-Yazıklar olsun sen de yalan söylüyorsun ha!

-Niçin?

-Haniya ben kimseden korkmam, bana kimse bir şey yapamaz, diyerek ilk görüştüğümüz vakit atıp tutuyordun.

-Yine öyledir.

-Bırak Allah'ı seversen. Senin bana verdiğin fikir değil midir ki gazetemi bir ay müddetle kapattırdı.

-Ne hiddet ediyorsun! El ile gelen düğün bayramdır.

-Orası öyle ama senin bana muavin olmağın neye yaradı? Mademki benim de sâir gazeteler gibi gazetem kapandı, mademki...

-Dur, acele etme! Senin gazeten sâir gazeteler gibi kapanmadı. Bir gazete tatil olur ise matbuattan sâir gazetelere ilan-ı resmi gönderilir. Gazetenin ne için kaç ay müddetle tatil olduğu ilan edilir. Bak *Hayal* ve *Letâif-i Âsâr* için gazetelerde resmi ilanlar görüldü. Senin gazeten için hiç bir gazetede resmi bir ilan var mıdır? Ama diyeceksin ki *Basiret* yazdı. Sen söyledin *Basiret* de -mesmûata nazaran- diyerek yazdı.

-Hiç hiçbir gazetede tatil olduğumuza dair resmi bir ilan göremedik.

-Öyle ise şükreyle.

REKABET

Bu dünya geçinmek dünyasıdır. Gece gündüz çalışmaktan maksat aslı kör boğazın belasıdır. Sağlık vat sağlıkla olsun. Medeniyet payidar oldukça mutlaka insan da birinci derecede kuvvete yani karın doyurmağa açlığı def eder olan taama muhtaç olur.

İkinci derecede giymeğe fakat mutlaka (...) ⁸⁰ eylemeyerek (...) ⁸¹ paltosu, pantolonu, olmayıp vücut insana setredecek elbiseye muhtaç olur. Bazıları -insan içmeğe dahi muhtaçtır- demişlerse de insanın şarap, rakı, arpa suyu gibi meşrubattan başka her adım başında bu kadar kuru, sulu, susuz, çeşmelerimiz var iken -iyi su içenler müstesna olmak üzere- hiçbir vakitte para ile su içmeğe ihtiyacı olamaz.

Üçüncü derecede hararet-i Şems-i havadan cism ü bedenî hıfz ve setr için mesken ve menâzile dahi ihtiyaç görülüyor.

İşte şu üç büyük ihtiyaç için bir ehl-i sanat sanatta işini tervice sa'y eder ki buna "rekabet" derler. Mesela Hamdi Efendi Şirket-i Nakdiye'nin Zîr-i idaresinde olan kıraathanede icra-yı luubiyaât etmekte iken Mahmut Efendi Hazretleri tuttu güya lazım imiş gibi kendi kıraathanesine Agâh Efendi'yi getirdi. Bu kıraathanelerin biri birinden uzaklığı elli adım yahut on beş on altı dükkân arası kadar olduğu halde Hamdi Efendi ağzını açıp çapaklı Agop gibi "Hu Hamdi Efendi cenapları sen ne yapıyorsun?"

⁸⁰ Okunamadı.

⁸¹ Okunamadı.

Şehzadebaşı'nda oyun oynatmak hak ve imtiyazı bendedir.” Sen bilemedin mi? Hatta kendi kulağımla işittim ki birkaç zat “Birkaç zat Hamdi Efendi bunda haksızlık etti, doğrusu ya bu ayıptır.” demek istedikleri halde Hamdi Efendi “Hayır bunda ayıp bir şey yok. Ar yılı değil kâr yılıdır. İnsan geçinmesi için elinden gelen sanatı geriletmeyip ileri götürmelidir. Paracıkları kazanmalıdır.” diyerek mukabelede bulundu. İşte bakınız ki Hamdi Efendi bile rekabetin fena bir şey olmadığını teslim etmiştir. Alın size isbat-ı müddeâ için bir delil daha getireyim. Vaktâki vakta dört beş sene evvel ticaret imaliyle bir şirket akd olur. Bu şirketin nizam ve intizamı yolunda gider. Az bir müddet zarfında kâr görülür. Derken mektebin çocukları bu şirketin kârını duyar. Hiddet eder. Bir arzuhalciye müracaat ederler. Bir nizamname kaleme aldırırlar. Zorla arkadaşlarını teşvik için sahte imzalar atarlar. Bu şirketin vazifesi parasız kaldıkları vakit babalarına mahsus olan maaşlarını şirkete kırdırıp kendi paralarıyla ticaret etmek imiş. Sermayeleri de bir rivayete nazaran evvel-be-evvel babalarından alacakları maaşları tamamen şirkete terk etmek ve diğer söylenişe bakılır ise bir seneye kadar mahiyeye bir miktar akçe i'tâ eylemek ile hâsıl olacak imiş. Ayıplanmaz ya mektep çocuklarıdır. Hele nizamnâmeleri gayet tuhaf bir şey olmak lazım geleceğinden elime geçirir isem aynen derc edeceğimi şimdiden vaat ederim. Biz gelelim bahsimize. Artık anlaşılın ki henüz hoca önüne diz çöküp ve cim karnında nokta olmayıp ha karnında üç nokta diyen çocuklar bile bu dünyanın geçinme dünyası olduğunu anlamışlar da istikballerini temin için şimdiden akd-i şirkete ve mün'akid şirketle rekabete kalkışmak hevesine düşmüşler demek oluyor ki rekabet fena bir şey değil imiş.

BİZİM MÜDDET-İ İNZİVAMIZDAKI HAVÂDİS-İ MÜHİMME

O müddette ne olmuş onu ne siz sorunuz ve ne ben söyleyeyim. Neden mi? Evet olanlardan bitenlerden benim de haberim yok. Hatta sizin de... Hem geçmişten ne çıkar? Geleceğe bakalım. Geleceğe... Uzun kulaktan yani ciddi gazetelerden istinbât olunan havadisi size söyleyeyim.

Haniya üç fırkaya münkasım olup hem cins oldukları halde karga gibi birbirinin gözünü oymağa çalışan İspanya meseles yok mu, vardı ya! İşte bu meselede üçün biri iki muhalifi üzerine galebe edip nihayet (Don Lõfons) düdüğü çalmış. Lakin ne fayda ki bu düdüğü çalarlarken Bulgar'ı satıp tel kırmış. Şarkı okuyayım derken bir türkü

tutturmuş. Sonra alafranga dansa başlayıp yorulduğundan fena halde kan tere batmağla paltosunu arkasından çıkararak el aman diye kanto oynamağa âğâz etmiş. Neticesi ne olmuş onu ben de bilmem. Hay Allah iyilik versin. Az kaldı ki unutacaktım. Eğerçî bizim müddet-i tatil içinde bir de meddah çelebi zuhur etti. Mazhariyetini temenni ederek kendisini tebrik ve en son nüshasında gördüğümüz bu bacı veyahut badanacı resmini tahsin eylediğimizi cümleye arz ederiz. Ciddi gazetelerin adedi tenezzül ve mizah gazetelerinin adedi tenezzül ve mizah gazetelerinin adedi tekâsür neden mi ediyor? Diyeceksiniz evet doğru daima iç sıkır. Mizah ise eğlencedir. Tabiat-ı beşeriye ise meyl-i zevk ve sefadır. İç açar, cevabı veririz.

.....

Letâif-i Âsâr nam mizah gazetesinin müddet-i tatili hitâm bulduğundan şubatın yirmi ikinci günü neşrolunmağa başlamış ve bir nüshası manzorumuz olarak derûnunda gayet güzel ve poltik boyalı bir resim olduktan başka mündericâtı şâyân-ı mütalaa olmağla memnuniyetimizi mûcib olmuştur.

Basiret

LATİFE

“Sen âlemi gör herkesi sersem mi sanıyorsun?” Hu Basiret çok oldu. Senin bu ağızlarına kayık yanaştıracak kadar âlemde akılsız sersem bir kimse kalmadı mı zannediyorsun? Nafile... Efendi ya yukarı kürek çekme! Herkes *Letâif-i Âsâr*’ı senin matbaanda tertip ve neşrolunduğunu biliyor. (M.s...) ⁸² *Letâif*’in başında “Mahall-i idares Babıali Caddesi’nde Basiret Matbaası’ndadır.” diye yazıldığını görüyor. Artık sen de bu soğuk nevâlardan vazgeç! Hususıyla a çelebi *Basiret* bedâhete karşı kizb sökmez. Neden mi? Evet *Letâif* cumartesi çıktı. Basiret de o gün çıktı. Acaba bir matbaada basılıp bir günde çıkan gazete birbirlerini tezgahta mı yoksa âlem-i intişârında mı gördüler ki *Basiret* böyle hüsn-i şehâdet ediyor? Bilebilene aşk olsun.

Hayal gazetesi nöbetteki bir nefere ilaç-ı acil olmak üzere bir hükm-i hâzık tarafından sülfat verdiriyor. A canım nöbet gibi nöbet nöbet gelir. İlel gayr-ı matradeye

⁸² Metinde bu şekilde verilmiştir.

müptela olanlara böyle kimyevi âdûya isti'mâlinden ise şunda mayısa ne kaldı o zamana kadar sabredip nebatattan şerbet içmek üzere şimdilik bu makûle hastalara nasihat verse daha ala olur. Zira mayıs tamam tımar vaktidir cereyân-ı dem hasebiyle o vakit verilecek dârûların tesiri daha müessirdir. Hatta o kadar müessirdir sıtma hâpı gibi saatinde nef'i görülür.

Mesmûata göre medyûnlar hakkında Şûrâ-yı Devlet'te bir yeni nizam layihası taht-ı tezkere alınmış ve rivayete nazaran müddeâ tarafından hapsi lazım gelen medyûnlara çoluk çocuk ashabından buldukları halde yirmi beş ve olmadığı halde yevmiye on kuruş i'tâ olunacak imiş.

Mecmua-yı Maarif

LATİFE

İşbu havadisın züğürtler ve şıklar lonca odasınca ziyadesiyle hüsn-i tesiri olmak ümit olunur iken aksi zuhur etmiş sebebi ise acaba bu havadisi duyanlar bize para vermezler ise halimiz nice olur? Eyvah eyvah! Bundan sonra kimlerden para alacağımız ne ile günümüzü gün edeceğiz saygılarına mebni imiş.

.....

Haberiniz var mı? Karagöz bir daha bana nazar değmesin diye hem gazetesine ve hem de matbaasının kapısının bâlâsına bir eski pabuçla birkaç sarımsak asmış. Ne tuhaftır Karagöz bazı kere çemenden deryadan hoşlanır. Bazı kere de çemenin kokusundan hoşlanmaz çemenli yerden geçmek istemez de tutar kapısının üzerine bir demet sarımsak asar. A benim bir aylık yol refikim olan Karagöz! Sana ne oldu? Şimdi sabah akşam matbaanın kapısından girip çıkarken o sarımsağın kokusundan nasıl geçeceksin? Karagöz Ağa'dan cevap bekleriz.

Mürettipler bizden harıl harıl yazı istiyorlar. Hâlbuki kış bizi sevmiş yazı bir türlü ele getiremiyoruz. Muharrirler buna ne yapsın? Havalara müsait değil ki yazı verelim. Zaman zamana uymaz ise sen zamana uy, diyip işi oluruna bağlamalı vesselam.

MUHAREBE-Yİ ALEYH

Ayın imzalı şehir postasıyla aldığımız varaka sahibi bey yahut efendi geçenki nüshamızda hal ve şanıdan bir nebze bahseylediğimiz Sultanahmet Kırathanesi'nde bilardonun vecdinden ve çalgının terennümünden dolayı buraya kırathane mi dilenmek lazım gelir? Yoksa ne ediverilmek için eder ve... Verilmesine ne söylenmesi iktizâ eder, diyerek için esile-yi mühimmeyi hâvî varakanızı aldık. Lakin varakanızın vürûdu *Latife*'nin birinci ikinci sahifelerinin tertibi tamam olduğu vakitte tesadüf eylediği misilli Karakoncolos da o vakit matbaamızda bulunmadığına binaen bu varakanın müşârün ileyhe Karakoncolos Hazretleri tarafından verilecek evcibesiyile beraber öbür nüshamıza derc edeceğimizi ma'ül iktizâ beyan ederiz.

CİDDİ OLSUN MİZAH OLSUN

Bir gazetenin vazifesi dört şey ise birisi de öteden beriden gördüğü işittiği umuma mazereti sabit olan ahvâl ve hareketi ya açıktan açığa yahut kapalıca yazıp hükümet-i seniyyenin nazar-ı dikkatini celb etmekten elimizden geldiği kadar biz bu vazifeyi her vakit icradan geri durmadığımız gibi vaktiyle yani bundan iki üç ay evveleri Beşiktaş'ta bir kırathanede kumar oynandığını işittik ve kumarın netâic ve hacmiyesini bildiğimizden iptida on on beş kereler işi kapalıca yazdık. Böyle kapalıca yazmamıza sebep de kırathaneci her kim ise bu kumar taht-ı rızasında oynatılmıyorsa da işe gâh olur da böyle muzırata müspet olan bir fenalığı menâfi derkâr olan kırathanede oynanmaz sayıkasına mebnidir. Lakin kırathaneci ya bilir de bilmezlenir veyahut bilmemek işine gelir takımdan imiş de sözlerimize ehemmiyet vermedi. Biz de keyfiyeti aleni olarak yazdık. O zaman hükümet de mezkûr koraathaneyi kapattı. Ey fena mı oldu? Evet kumar-ı pazar için fena oldu demek istiyorsunuz öyle mi? Oysa... Hele biz iyiler için iyi oldu zannediyoruz iyiler ce bizi tasdik ediyor. İşte bu kabilden belki bundan beter olarak diğer bir mahalde bir meyhane açılmış. Hem de ta camii-i şerifin karşısında imiş. Biz bunun için bir değil binlerce söz söyledik. Perva ettik. Meyhaneci sözümüze ehemmiyet vermedi. Hala da vermiyor ya. Ama bu meyhane hükümet-i seniyyenin müsadesiyle mi açılmış? Hayır. Mutlaka değil. Bu nasılsa açılmış ama nasıl açılmış? Papatya çiçeği gibi açılmış. Fakat ya

bugün ya yarın kapanır. Elbette kapanır. Bir yazarız, beş yazarız, on yazarız, yüz yazarız. Elimizden geldiği kadar yazarız. İstedığımız kadar yazarız bir gün olur kapatırız. Hâsılı onu da Başıktaş kiraathanesinin yanına göndeririz. Ha bu meyhane nerede demek istiyorsunuz öyle mi? Hayır onu söylemeyiz. Biz Mecmua-yı Maarif değiliz ki ala üzüm rakısını ilan edelim. Meyhanenin yerini söyleyelim de “Vay gazete ile ilan olunmuş, elbette bu meyhane iyi bir meyhanedir. “ diyerek hepsi gitsin birbirleriyle kavga etsin baş yarılsın. Göz çıkarılsın. Biz fesada bahis olalım. Öyle mi hayır biz bunu söylemeyiz. Böyle fesada alet olamayız. Eğer hükümet-i seniyye dilerse keyfiyeti tahkik buyurabilir. Şu kadar söyleyebiliriz ki bu meyhane İstanbul ile Üsküdar’da değildir.

Bu kere Saraçhane-i Amire’de keşide olunan demir yolu tahavîlâtının birinci ikramiyesi Şirket-i Nakdiye’de icra-yı luubiyat eden letafetli Hamdi Bey Hazretleri’nin hizmet-i bâhir’ül mefharet-i alîllerinde bulunan bir Acem’e isabet etmiş olduğunu geçen cuma gecesi oyun arasında ve yüz yüz elli kişi huzurunda merkûm Acem’in itiraf eylediği haber alındı.

Oyun oynadığı gece kiraathanenin diğer kapısına dahi bu fener açılmasın iktiza edip etmeyeceği Şirket-i Nakdiyece meçhul bulunduğu buna bir karar ve netice verilmek üzere önümüzdeki salı günü akd olunacak heyet-i umumide Arap İsmail Beyefendi Hazretleri’nin riyâset edeceği söylenmektedir.

Sâhib-i İmtiyâz Zaharya Beykozluyan

İlan

Mühayyilane bir sergüzeşt-i hikâye eder “Sırr’ül Esrar”ın ikinci cüzü olan “Fi-Felek’ül Edvâr” nâm risale evvelki cüzü gibi üç buçuk kuruşa Hasan Ağa marifetiyle ekser kitap satılan yerlerde satılmaktadır. Bu risale şâyân-ı mütalaa âsâr-ı nefisedendir.

Bi'l cümle devletlerin sancaklarını hâvî tanzim olunan Harita-yı Acem Hasan Ağa marifetiyle fûrûht olunmaktadır. İşbu eser cümleye lazım olup hele zâbıtân-ı bahri için elzem olduğunu halisâne beyan ve şimdiye kadar Türkçe her devletin bayraklarını gösterir bu suretle yapılmış bir küre-i musattaha haritasının mevcut olmadığını ityân ile beraber bu haritanın mürasem- muntazamını millet namına tebrik ederiz.

Tuna vilayeti celilesi merkezi olan Rusçuk'ta bu kere *Âfitâb* namıyla nısfî Türkçe ve nısf-ı diğeri Fransızca olarak gayrı resmi bir gazete tab' ve neşre başladı. Mezkûr gazetenin bir seneliği 30 ve altı aylığı 17 Frank ve bir nüshası iki kuruş olup abonesine rağbet buyuran zevât-ı kirâm Dersaadetçe umum vilayet matbaalarının merkez-i idaresi olan Merhum Reşit Paşa terbiye-i şerifi karşısında Kıraathane-i Osmani müdürü Sarafim Efendi'ye müracaat olunduğu halde matbaa-yı mezbûrun makbuz-ı senetleri takdim kılınacağı.

Şehzadebaşı'nda Şirket-i Nakdiye'nin zîr-i idaresinde olan kıraathanede cuma, pazar ve pazartesi geceleri meşhur Mıstık'ın takımı raks ile birlikte olduğu halde oyun ve tuhaflıkça maharet kâmileleri olan meşhur Hamdi Efendi'nin kavli gayet nadide ve pesendide oyunları mevki-i temaşaya koyacağı vesair gecelerde dahi Mısır'ın en muteber sazende ve hânendesi icra-yı ahenk eyleyeceği cihetle teşrife rağbet buyuracak zevâtın malumu olmak üzere ilan olunur.

Selâtin-i adl ebyân-ı Osmanî'nin sekizincisi Sultan Bayezid asr-ı saltanatında müderris-i medâris ilm ve irfan olup fart-ı fetânet ve zekası dağ-ı derûn husemâsı olarak At Meydanı'nda refref-i revânî çemenzar canane gönderilen mine'l lütfi diye şöhret şiar olan Tokatlı Lütfullah Efendi'nin tercüme-i hâl iştimâlini mutazammın divan-ı ahkam-ı aleyh izâsından baş kitap esbak saadetli Halet Beyefendi Hazretleri'nin tarz-ı nevin üzere kaleme aldıkları risale Bahçekapısı'nda Tömbekici Hasan Ağa marifetiyle her kitap satılan mahallerde altmışar paraya fûrûht olunmaktadır.

Süleyman Efendi'nin matbaasında tab' olunmuştur.

-Ah evlat biz de bu yolun yolcusuyuz. Bizi talip biz matlûbîyiz. Allah hüsn-ü hanene ihsan ede.

2.38. NUMARA: 38

Mahall-i İdaresi

Sultan Bayezid Caddei Tavşantaşı'nda 18 Numaralı Daire-i Mahsusadadır

Abone bedeli: Dersaadet için bir seneliği üç beyaz Mecidiyedir.

Taşralar için posta ücreti başkadır. Bir nüshası 40 paradır.

İlânât

Beher satırından bir defa için üç kuruş alınır. Birkaç defalık olur ise ayrıca pazarlık olunur. Posta ücreti verilmemiş olan mektuplar reddedilir.

Numara: 38

(Birinci sene)

3 Safer 1291 27 Şubat 1290 Perşembe

Pazartesi ve perşembe günleri neşrolunur, eğlence gazetesidir.

İHTAR

Perşembe günü neşrettiğimize sebep havanın bulanıklığıyla müvezzilerin meydanda bulunuşlarına mebnidir.

MUKADDİME

Öteden beri bilip işittiğimiz ve ekseriye kalabalık yerlerde ve mesirelerde gördüğümüzün dostane hal ve şanından bahsetmeyi ve bu ana kadar beyinlerinde mektûm ve mestûr olup bu kere tahkikât-ı sahihe ve tahkikât-ı vaka üzerine derdest ve istihsâl edilen bazı malumat ile usul dedikleri sernamelerini saha-yı mutalaaya koyarak böyle bir çıkmaz yolun muhatarat-ı vesaitinden ebnâ-yı cesimi vikâye eylediği bir dereceye kadar vazifem dâhilinde gördüğümünden Herce Bâd Âbâd işbu Teşrîd yahut Ahval-i Zanparagân ünvanını verdiğim şu makaleyi tahrir e ictisâr eyledim.

TEŞRİD

Yahut

AHVAL-İ ZANPARAGÂN

Zen, karı, nisa ve pare, cüz, kıta, parça demektir ki ikisi birleşikte *karı parçası* olup fakat zampara nın mana-yı müsteamili ehl-i zina zina-kârdır. Zamparaların asıl usûl ünvanını verdikleri ve mündericâtına ziyadesiyle riayet ettikleri *sername* lerinde zamparalığı iki sınıfa taksim ettikten sonra diyor ki sanatta usta değil derecesini hâiz olanlara zampara denir ki bunların ahval ve akvâli daire-i insaniyeti tecavüz etmeyiz. Sanatta usta değil olmak olmak zîrde muharrir-i muvâdde riayetle olur.

Evveli sokak aralarında çarşı içlerinde her gördükleri kadınlara takılmamak çağırmadıkça bir kadının arkasına düşmemek ve çağrılır ise bile gayet ihtiyadkarane hareket edip kendisinin karı arkasından gittiğini sâirlerine belli etmemek.

Sâniyen, bu sanata mahsus olan işareti layıkıyla belleyip lüzumu takdirinde ve mevkiinde sarf ve icra etmek yahut mahire bir zen tarafından vâki olacak işareti anlayıp ol vecihle hareket etmek.

Sâlisen, hadeden ziyade kendisini kadınlara güzel göstermek niyet-i cahilanesiyle koynunda bir parası olmadığı halde süslenmemek ve kendini esvâb-ı sade güzel olup kendisine yakışmadığı halde giymemek.

Râbien, mesirelerde dostlarına çalgı çaldırmamak ve hatta görüşmek iktiza ettiği halde gayet sakınarak konuşmak. İşbu madde-i erba'-yı mahsusaya riayet etmeyenler avare sınıfına dahil olacakları aşikardır.

İşte zamparalık iki sınıfa taksim olunuyor imiş de *sername* nin mündericâtına nazaran artık bu sınıf ol zîrde beyan olunacak sınıf-ı sâninin ehfa olmak lazım gelir. Her ne ise bakalım diğer sınıf nasıl imiş. (Mâbaadı var)

HENÜZ İSTANBUL'U GÖRMÜŞ BİR ZAT TARAFINDAN GÖNDERİLEN VARAKA

Geçenlerde bir perşembe günü idi ki li-ecli'ül temaşa Şehzadebaşı civarında keşf ü güzar etmekte idim. Nâ-gâh öteden beri bazıları karmakarışık sedalarla “Hakk, Hakk diyen âşıklar, seherde uyanıklar” ilahisini kıraat etmekte ve ekserisi “Âmin” demekte oldukları halde birtakım kızların geldiklerini gördüm. Yanımda bulunan bir zata “Yahu bu alay ne alaydır” diye sual ettim. Cevabında “İstanbul'un âdeti böyledir. Birçok mektebe başlanır iken o çocuğun başı elmaslarla, altınlarla donatılır. Böyle bir ata yahut faytona bindirilir. Başlayacağı mektep çocukları da toplanıp alay ile çocuğu sokak sokak gezdirirler.” dedi. Vakıa adeta bir şey denmez ise de asıl nazar-ı hayretimi celb eden nokta ki alayın adem-i intizâmı olup buraya bir türlü akıl erdiremediğimden bi'l cebriye bir zat-ı latifanelerine müracaata lüzum gördüm. Eğer şu bâis-i hayretim olan müşekkelimi hasl ederseniz İstanbul'da bulunduğum müddette gördüğüm tuhaf şeylerden tarafınıza malumat i'tâ edeceğimi şimdiden vaat ederim. Müşekkelim şuna: Mektebe başlayacak çocuk en önde olduğu halde bir hayvana binmiş arkasından on iki on üç yaşında hotozu başında alaycı kızlar ve bunların ardınca on yaşından tutun da sıra ile ta nihayette altı yaşına kadar çocuklar dizilmiş gitmekte idi. Şimdi münsifane mukayese edelim. On üç yaşındaki bir çocuğun yürümesi ile altı yaşında bulunan bir kızın gitmesi arasında ne büyük fark vardır? Hal böyle iken o mektebin hocası acaba

şu yoldaki farkı mı fark edememiş yoksa başka bir mülahazada mı bulunmuş? Ne olmuş da önden büyükten başlayıp en nihayete küçükleri dizmiş? Bundan başka eline bir de büyük sopa almış, yürümeğe yürüyüp de arkadaşına yetişmeğe iktidarı olmayan biçare çocuklara muttasıl “Haydin yürüyün çabuk olun.” diyerek sopayı yerleştirmekteydi. İşte hoca efendinin şu farkı fark etmeyerek hesapsız usulsüz bir alay düzüp eline sopasını alarak “Geri kaldın, çamura battın” gibi birtakım bahanelerle çocuklara hem ana kuzusu çocuklara dayak atmasına bir türlü akıl erdiremedim de acaba bu da mı adet dedim. Her halde şu müşekkelimim halini taraf-ı zarifanelerinden temenni eylerim. Efendim bâkî.

İmza

Taşralı Bir Zat

LATİFE

Ara sıra malumât-ı i'tâ buyurulacağına) dair olan vaadinize teşekkürler takdim ettikten sonra hoca efendinin tertip edip usulsüz zannettiğiniz (alayı) her ne kadar İstanbul'da adet değilse de zannıma nazaran hoca efendi bu alayı iki sebebe mebnî tertip etmiş olmalıdır. Bunun birincisi malumattır ki büyükler küçüklerin önünden geçer ise tertipsizlik etmiş olacağından hoca efendi ise buraları bile bilebileceğinden çocukları terbiye etmek maksadıyla büyüklerin arkasından yürütmeğe şimdiden alıştırtıyor ki bâis şükr ü Muhammed'indir. İkincisi hoca efendi büyüklerin izinden gidenler yorulmaz, darbı meseline vakâ-yı malumesine riayet eylemiş ki bu da şâyân-ı tahsin bir harekettir.

MUHAVERE

Sarraf:

-Efendi hakkımı verirsin yahut hakkınızda arzuhal vereceğim.

Efendi:

-Sen arzuhalden evvel bana biraz daha para versen fena olmaz.

Sarraf:

-Çivi çiviye söker öyle mi?

Efendi:

-Söylemek ne hacet! İşte buraları sen biliyorsun.

Sarra:

-Pekiyi ama o çivi de içeride kalır ise.

Efendi:

-Kaldıkça sen de muttasıl “Çivi çiviye söker.” diyerek üste paracıkları banarsın. Elbet bir gün olur matlûbuna nail olursun.

Sarra:

-Benim öyle şeylere aklım ermez. Bizim paraları vermenin bir çaresine bak.

Efendi:

-Ayıp ayıp! Sen hamdolsun cahil bir adam değilsin. Bak edipler “Geçmişten bahsetmek bir nevi deliliktir.” demişler.

Sarra:

-Bu yaşıma kadar kimseden şöyle bir cevap alamadım. Ey doğrusu bu da fena değil.

ESNA-YI TATİLİMİZDE YANYA'DAN ALDIĞIMIZ BİR TAHRİRÂTTIR

Ahaliden ve ashâb-ı cemiyetten bir zat Iyd-ı Edhâ'da yüz yirmi kuruşa bir keçi alıp kurban etmiş. Ve bu vechile bir keçiyi kurban edişi herkesin koyun kesip de keçi kesmeği tercih etmeyişleri için imiş. Hâlbuki burada bu sene en büyük ve en ala bir koyun altmış beş yetmiş kuruşa doğru satıldığı halde bu zatın şu vechile isbât-ı cinnet etmesi garaibattan olmağla beyan-ı keyfiyete ibtidâr ve işbu muammanın hali zat-ı latifânelerinden intizâr olunur.

LATİFE

Bu cinnet değil adeta yeni çıkma cemiyetin semeresi olsa gerektir. Zannedirim.

.....

Divan Yolu'ndaki kıraathane-i umuminin üst kat müşterileri bilardoya kösteklerindem tavla oynamalarına ekseryetle karar verilmiş ve buna dair bir nizamname dahi kaleme alınmış imiş.

LATİFE

İnşallah nizamnamelerini derc ile bu bâbdaki mutalaamızı gelecek bir nüshamızla beyan ederiz.

VARAKA

Gazate-i Millet Hazreti *Basiret*'in bin dört yüz elli iki numaralı nüshasının birinci sütununda übbetli devletli Esat Paşa Hazretleri'nin bin müsellemler olan fetanet ve dirayetinden bahisle bu bâbda yazdığı makalede şöyle bir cümle görüldü:

“Bu kere bi-tekrar Bahriye Nezaret-i Celilesi'ne sâye-endâz iclal ve ibtihâl buyurulmaları.”

Canım *Latife* ayıp değil ya! Bendeniz muhitinde müstetir huyu anlayacak kadar talebeden olduğumdan şu cümlede olan “ibtihâl” lafzına bir türlü akıl erdiremedim. Acaba ibtihâl tazarru' ve niyaz etmek manasından başka olarak mehâbet, ta'zim manasına kullanılır mı? Yoksa benim bildiğim gibi sade bir tazarru' manasına şumûlü olabilir mi? Lütfen şurayı beyan buyurmalarıyla bendelerini meraktan kurtarmaları.

İmza

Ahterî

LATİFE

İclalin ululuk mehâbet azimet manasına geldiğini ve ibtihâlin niyaz etmek manasına olduğunu öteden beri bilir, işitir idim. Fakat ikisinin birden atf ü tefsir veyahut terdîf yolunda kullanılabileceğini bilmez idim. Lakin *Basiret* baba yalan söylemez hata yazmaz gazete olduğundan mutlaka ibtihâlde iclal manasında istimâl olunur. Bak biz geçenlerde yine o *Basiret*'in ez-cümle mesela takdirinde, mesela ez-cümle yazıldığını görmüş ve siyah nüshamızla mesela ez-cümle *Basiret* yazdığı için yazılmak caiz olacağını beyan etmiş idik. İşte bu da o kabilden aynı *Basiret*. Yine icad-ı lanette yed-i bigâne gösterdin. Her şeydeki yedd-i dolana ve esbâk-ı havadisteki iktidarına nazar değmemek üzere kırk bir kere tütü.

.....

Yine havadis kethüdalığına uğradık. Acaba ne yazsak ne yazsak ha! Her ne kadar eski ise de şu fikrayı yazalım. Çare ne gazete dolacak.

Yahudi'nin biri Eminönü'nde bir Türk hamala aynacılardaki dükkânına göndermek üzere fincan dolu bir yük yüklettirir. Yolda giderlerken Yahudi hamala hitaben “Şimdi benden hamaliye iki kuruş almaktan ise her biri lira kıymetinde üç nasihat alsan sana daha karlı olur.” der. Hamal da acaba Yahudi'nin vereceği nasihat nasıl şeydir, diyerek ücret yerine nasihata kani olur da “Haydi Yahudi ücret istemem, nasihatın nedir bakalım? Söyle!” cevabını verir. Yahudi, “Birinci nasihatim dünyada züğürtlük zenginlikten iyidir derlerse sakın inanma bu bir. İkinci nasihatim yayalık atlılıktan iyidir derlerse yine inanma. Bu da iki. Bu arada Kürkçüler Hanı'nın önüne doğru gelirler. Hamal “Ey Yahudi üçüncü nasihatın?” “Üçüncü nasihatim de bekarlık evlilikten iyidir derlerse sakın ha inanma. İşte oldu üç.”

Hamal da bu sözleri Mahmutpaşa Hamamı'nın önüne gelinceye kadar dinler dinler de orada nasâyih-i salise hitam bulunca arkasından yükü devirir “Ey bezirgân bunun içindeki fincanların bir tanesi sağ kaldı derlerse sen de asla ve kat'a inanma” der.

.....

Bir iki güne kadar Kamer'in batıp Şems'in tulû edeceği müneccim Lohoraki tarafından keşfolunmuştur.

Aynaya bakılınca insan kendisini tamamen görebileceğine dair Evrak-ı Havadis'tenir rivayet manzûrumuz olmuştur.

BİR VARAKA

Geçen çarşamba gecesini âlem-i havalide “*Hayal* gazetesi yedi delikli nazar takımıyla beraber havada tayrân eder.” gördüm. Lütfen tabir buyurulması.

LATİFE

Karakoncolos'un beyanına göre *Hayal* âlem-i süflîden, âlem-i bâlâyâ suud eylemesine (...) ⁸³ hükmünce *Hayal*'in alemde yalnız haya gibi kalmış olmasına delalet eyler. Bakalım sonu ne çıkar?

.....

Güllü Agop Efendi imtiyaznamesinin şerâitine tamamıyla değil bir harfine riayet eylemediğinden imtiyazının lağv olunacağı söylenmektedir. İleride Güllü Agop'un imtiyazı neden ibaret olduğunu ve bu imtiyazın muvaffak-ı hakkaniyet bi'l taraf beyan edeceğiz.

Şubatın yirmi sekiz gün olduğu ve cumartesi günü martın iptidası olup dokuzuncu gününe kâfi'ül sâbık Nevruz-ı Sultanî'nin tesadüf edeceği bu senenin takviminden anlaşılmağla ilan-ı keyfiyete ibdidâr kılındı.

Telgraf

Bir köyden alınan telgrafa nazaran işbu perşembe günü yağmağa başlamıştır.

Kezâ

Matbaamız ittisâlinde bulunan çeşmenin suyu bugünlerde akmağa başlamış.

Sâhib-i İmtiyâz Zaharya Beykozluyan

İlan

Mühayyilane bir sergüzeşt-i hikâye eder "Sırr'ül Esrar"ın ikinci cüzü olan "Fi-Felek'ül Edvâr" nâm risale evvelki cüzü gibi üç buçuk kuruşa Hasan Ağa marifetiyle

⁸³ Okunamadı.

ekser kitap satılan yerlerde satılmaktadır. Bu risale şâyân-ı mütalaa âsâr-ı nefisedendir.

Fırıldak nam risale eğlenceli ve müfid ve gayet tuhaf ve hisse alınacak bir hayli hikayet ile letâifi şâmil olup bu kere *Latife* matbaasında tab' olunarak Acem Hasan Ağa marifetiyle her yerde satılmaktadır.

Bi'l cümle devletlerin sancaklarını hâvî tanzim olunan Harita-yı Acem Hasan Ağa marifetiyle fûrûht olunmaktadır. İşbu eser cümleye lazım olup hele zâbitân-ı bahri için elzem olduğunu halisâne beyan ve şimdiye kadar Türkçe her devletin bayraklarını gösterir bu suretle yapılmış bir küre-i musattaha haritasının mevcut olmadığını ityân ile beraber bu haritanın mürasem-i muntazamını millet namına tebrik ederiz.

Tuna vilayeti celilesi merkezi olan Rusçuk'ta bu kere *Âfitâb* namıyla nisfi Türkçe ve nisf-i diğeri Fransızca olarak gayri resmi bir gazete tab' ve neşre başladı. Mezkûr gazetenin bir seneliği 30 ve altı aylığı 17 Frank ve bir nüshası iki kuruş olup abonesine râğbet buyuran zevât-ı kirâm Dersaadetçe umum vilayet matbaalarının merkez-i idaresi olan Merhum Reşit Paşa terbiye-i şerifi karşısında Kıraathane-i Osmani müdürü Sarafim Efendi'ye müracaat olunduğu halde matbaa-yı mezbûrun makbuz-ı senetleri takdim kılınacağı.

Şehzadebaşı'nda Şirket-i Nakdiye'nin zîr-i idaresinde olan kıraathanede cuma, pazar ve pazartesi geceleri meşhur Mistik'in takımı raks ile birlikte olduğu halde oyun ve tuhafılıkça maharet kâmileleri olan meşhur Hamdi Efendi'nin kavli gayet nadide ve pesendîde oyunları mevki-i temaşaya koyacağı vesair gecelerde dahi Mısır'ın en muteber sazende ve hânendesini icra-yı ahenk eyleyeceği cihetle teşrife râğbet buyuracak zevâtın malumu olmak üzere ilan olunur.

Selâtin-i adl ebyân-ı Osmanî'nin sekizincisi Sultan Bayezid asr-ı saltanatında müderris-i medâris ilm ve irfan olup fart-ı fetânet ve zekâsı dağ-ı derûn husemâsı olarak At Meydanı'nda refref-i revânî çemenzar canane gönderilen mine'l lütfi diye şöhret şiar olan Tokatlı Lütfullah Efendi'nin tercüme-i hâl iştimâlini mutazammın

divan-ı ahkam-ı aleyh izâsından baş kitap esbak saadetli Halet Beyefendi Hazretleri'nin tarz-ı nevin üzere kaleme aldıkları risale Bahçekapısı'nda Tömbekici Hasan Ağa marifetiyle her kitap satılan mahallerde altmışar paraya fûrûht olunmaktadır.

Süleyman Efendi'nin matbaasında tab' olunmuştur.

Afedersiniz. -Deh -işbu resim aslına aslına mutabık olmak üzere Avrupa'dan celb olunmuştur.

2.39. NUMARA: 39

Mahall-i İdaresi

Sultan Bayezid Caddei Tavşantaşı'nda 18 Numaralı Daire-i Mahsusadadır.

Abone bedeli: Dersaadet için bir seneliği üç beyaz Mecidiyedir.

Taşralar için posta ücreti başkadır. Bir nüshası 40 paradır.

İlânât

Beher satırından bir defa için üç kuruş alınır. Birkaç defalık olur ise ayrıca pazarlık olunur. Posta ücreti verilmemiş olan mektuplar reddedilir.

Numara: 39

(Birinci sene)

10 Safer 1291 6 Mart 1290 Perşembe

Pazartesi ve perşembe günleri neşrolunur, eğlence gazetesidir.

Görüyorsunuz ki bugün gazetemizi biz de pulladık telledik. Teli nerede mi diyeceksiniz? Onu da ileride görürsünüz. Böyle pullu mullu çıktığımızdan dolayı husulü olan rağbet-i umumiye ihtiyar olunacak yol masrafına ma'ziyadeten karşılık olabileceği hatırası *Basiret* gibi bizi zam fiyatına mecbur etti. Hem *Basiret* millet gazetesi olup zam fiyatına onun hakkı vardır. Bizim gibi değil.

GALATNÂME

Haddi zatında Arabî veyahut Farsî olduğu halde Türkçeleştirilmiş veyahut Türkçe zannolunmuş olan bazı elfâz-ı kütüb mahsussasından bi'ttabi cem olunarak galatnâme namıyla ve Elifba tertibiyle bir vech-i âtî beyan olunur.

Aynı...R⁸⁴

BÂB-I ELİF

İbrîk: El yüz yıkamak için müste'amil bir kaptır ki cem'i ebârik gelir.

Abdest: Galat olarak "apdes" denir ki namaz kılmazdan makdem ferâiz-i İslamiye üzere su vasıtasıyla aza-yı bedeni tathîr etmek.

İbrişim: Ebrişim dahi denir ki harîrden masnû bir nev' ipek.

Abanoz: Malum bir nev' sert siyah ağaç.

Ateş: Malum yakıcı nesne, nâr.

Ecel: Ömrün nihyeti. Vakt-i mev'ûdun nihayetini ve müddet.

Ecinni: Çin taifesinden bir fert.

Ahmak: Akıl ve fikr-i üstten bî- behre olan.

İhtiyar: Türkçe kocamış olana denir ki asıl manası (...) ⁸⁵ ittihâb ve tensib etmek demektir.

Ahret: Vefattan sonra insanın vasıl olacağı âlem.

Ahır: Hayvan muhafaza etmeğe mahsus olan bina.

⁸⁴ Metinde bu şekilde ifade edilmiştir.

⁸⁵ Okunamadı.

İdrar: Sütü bevl-i makûlesini kesret üzere akıtmak ve tahrik
Etmek ve Harekete Getirmek

İdare: Çevirmek. Döndürmek

Adam: İnsan. Nev’-i beşerden olan kimse.

Adaş: İsminde birbirine muvafık olan.

Ezan: İbadet zamanında nida olunan elfâz-ı mübarek.

İzin: Ruhsat. İcazet.

Urba: Düğüm. Köstek. Bağ.

Arzu: Talep. İstek.

Azat: Kölelikten kurtulmuş olan.

Estâr: Setreler. Örtüler. Çerdeler.

İstifrâ’: Kusmaktır ki Türkçede galat olarak istifra denir.

İsim: Ad. Nam.

Esmer: Beyazdan karaya mail bir miktar sarıya çalar renkte olan.

Aş: Taam. Yenecek nesne. Kuvvet ve gıda.

İşaret: Tayin ve tefrîk için isti’ mâl olunan işaret.

İşkembe: Malum alat-ı batneden bir aletin adıdır.

Esnaf: Sınıflar. Sıralar. Raddeler. Ve ehl-i sanat güruhları.

Atlas: Bir nev’ ipek kumaş.

İfrit: İfrit. Nihayet derecede habis ve şerîr olan insan veyahut cin.

Aferin: Türkçede aferin derler ki nidâ-yı tahsin olup “Ne güzel oldu şu nesne.”
demektir. Ve yaratıcı olan.

İftar: Oruç bozmak.

Afyon: Haşhaş otunun kurumuş suyu.

İlgar: Koşmak.

Âgû: Âgû ve zehirli olan.

Elmas: Meşhur ziy-i kıymet cevher.

Ambar: Zahire ve mühimmat hıfzane-yi mahsus büyük mahzen.

İnbik: Türkçe imbik deriz ki ark takdirine müsteamil olan alet.

İncir: Malum bir nev’ meyve ismidir.

Endâze: Ölçek. Miktar. Mikyas.

Avaz: Ses. Seda. Ve meşhur olmak.

Avize: Asma şamdan küpe.

Ahu: Malum bir hayvan ismidir.

Ehven: Pahası ziyadedden olan yani ucuz olan.

İHTAR

Malum ya Latife pazartesi ve perşembe günleri neşrolunurdu. Bundan böyle cumartesi çarşamba günleri çıkarılmasını icap eyledi. Haftada cumartesi ve çarşamba günleri iki defa çıkaracağımız dört sayfalı nüshadan maada her on günde bir kere büyük kıtada birer nüsha daha çıkarılacak ve sahife numaraları sıra ile yürütülüp otuz iki nüsha bir cilt itibar olunacaktır. Bu surette sahife numarası fırsatıyla beraber o cüze bâliğ olacak demektir.

GAYET MÜHİM BİR HAVADİS

“Çeşmelerden Feryadname” ünvanıyla Taksim’den aldığımız varakadır.

Ey eyyâm-ı harîkde pişgehime gelip lüle-i inayetinden itfâ-yı hararet edemeyen atşân. Sizler ne için kış gününde mahfûz hazine-i derûnum olan mahiyetimi israf edip fazla bir vemdden harıl harıl akıtıyorsunuz ya yaz günleri kan terlere batarak lağıma karşı susuzluktan şikâyet ediyorsunuz. Gelen gelen şu su bu lağımda âb-ı revânımı telef etmeyiniz ki yaz günleri hararet ileri geldikte diliniz bir karış dışarı çıkmasın ta ki bir damla su diyerek damlalar iner gibi illet-i atşâna müptela olmayasınız. Mahfûz-ı mahzun canım olan me’ül hayvanımın iflaftan vekâyisine ey atşân-ı eyyâm sayf-ı mukadder olamaz iseniz sizlere sad-hayf! Bari suyumu hazine-yi derûnumun fazla revsinden hıfz eylemeğe kadir olamaz iseniz hiç olmaz ise eyyâm-ı harrada âb-ı ruhsar dökmek üzere fazla cereyan eden zelâl-i revanımı küpünüzü doldurunuz. Bu feryatnamemi şimdiden dinlemez iseniz hiçbir an temiz yarısı yaz yarısı kış olan ağustos günlerinde vay halinize.

LATİFE

Su nezaretiyle suyolcularının nazar-ı merhametlerini câlib ve onlara su bendi gibi pend-i mahsus olmak üzere fi-sebilullah bu feryatnameyi derc eyledik.

Sakalarda bundan mütenebni olmalı.

Mevsimin hululiye karnaval ve balolarda birtakım maske giyip yani maskara olarak (dans) ve (polka) oynayan şıkların hengâm-ı tatilde ne kıyafette bulunmaları lazım geleceğine dair şıklar cemiyetinde uzun uzadıya vuku bulan müzakere arasında cemiyet-i mezkûre azalarından birisi ayağa kalkarak “Şıklarımızın giydikleri elbise ile girdikleri kıyafet ve kendilerine mahsus olan tavır ve hareket dahi bir nev’ maskaralık demek olduğundan diğer surette kıyafete ihtiyaç (...)”⁸⁶ etmez” diyerek eylediği nutku cümle tarafından tahsin olunarak bu suretle müzakereye netice verildiği işitilmiştir.

Şıkların silkine silkine yürümleri balolarda dans ve polkaya olan ziyade meyil ve rağbetlerinden ileri geldiği bu defa keşfolunmuştur.

Geçen akşam şıklardan birisi Galata’da vâki tavşan balolarından birisine tazı kıyafetinde geldiği görülmüş avlandığına dair bir telgraf alınmıştır.

Geçen pazar gecesı Alkazar nam baloda maskara kıyafetinde polka oynayan şıklardan birisinin kazaen yüzünde olan maske düşmekle kim olduğu anlaşıldığından el çırpılıp *hurra* bağırıldığı rivayet oluyor.

Neden ünvanıyla üç suali hâvî matbaamıza vürûd eden varaka aynen derc edilerek lazım gelen cevabı verilmiştir.

VARAKA

Fakirlik ateşten gömlek olduğu halde ben “neden” titriyorum?

CEVAP

⁸⁶ Okunamadı.

Bu gömlek yazın zenginlerin bağa, köşke, yalıya, çiftliğe gittikleri vakit giymek için biçilmiştir. Yoksa fakirlik kışın buzdan gömlektir.

VARAKA

Cemreden sonra yaz gelir derler hâlbuki bu kış “neden” cemrenin tesiri olamadı?

CEVAP

Orasını bilemem. Fakat iddia ettiğiniz ki cemre üç tane imiş. Bir kere orayı fikreyleyiniz de hamd ediniz.

VARAKA

Şıklar karı gördükçe “neden” derûni ahlar çekiyor?

CEVAP

Tırılıktan.

ÂFİTÂB SAÇMASI TUNA KAFİYESİ

Âfitâbın ne demek olduğunu bilmekten aciz oldukları halde gazete yazarcasına süs verenler kavânîn-i hikemaneye ve tefennünât-ı siyasiyeye ne büyük vukûf göstermişlerdir. Delilimiz Tuna’da çıkan *Âfitâb* gazetesidir. Bu gazetenin nuru dünyayı revnâklandırmak için dördüncü numaralı nüshasında “Tuna vilayeti gazete şirketi” ünvanlı bir makale yazmış. İnsan gülmekten okumağa vakit bulamaz ki! İşte o makale bir nûr-ı münirdir ki muharrirince sırr-ı meçhul olan âfitâba ihtiyaç kalmaz diyenler gerek araba şirketine ve gerek mastika ticaretine ne büyük vukûf göstermişlerdir. Ama diyeceksiniz ki “ne büyük vukûf göstermişler” ibaresi evrâk-ı perişandan alınmıştır. Evet, aldık fakat bu dersi *Tuna* gazetesinden okuduk. Tuna’nın herhangi nüshasına müracaat olursa mezkûr ibare göze çarpar. Garibi şurası ki gayrı *Âfitâb* resmi olduğu halde *Tuna* gazetesiyile hem-efkârdır. Yani kardeş gibi yekdiğerin

gayretini güder. O kadar güder o kadar hem-efkâr ki bir kalemden çıkarlar. Ve bu fikrin mahsulü diyenler efkâr-ı serinin keşfine “Ne büyük vukûf göstermişlerdir.” Vay yine mi bu ibare tekrar etti. Zararı yok bizim gazete “*Afitâb*”ın tesniyedir. Âli tarik’ül Afitâb Tuna ile Afitâb demektir.

Kamer’in tirin gibi belagat gazetesi değil ya! Eğlencedir. Vesselam! Ne ise *Âfitâb* gazetesinin mezkûr numaralı bir ibareyi aynen nakledelim de icap eden cevabı verelim. İbaresini şu oluyor:

“Şu kadar ki cümle-i rivayete mülhak olan ittılaimıza göre yukarıda ism-i âlileri lisan-ı hürmetle yâd olunan übbehetli devletli Mithat Paşa Hazretleri şirketin bu haline kesb-ı vukûf edince hem meslek ve hem de birinci derecede hissedarlık saffet ve haysiyetiyle şirket-i müdüriyete Rusçuk pasaport memuru esbak Ali Nazım Efendi’yi temin ve i’zâm buyurmuşlar ise de hissedarlar müttefiken her ne sebebe mebnî ise mumü’l aleyh Ali Nazım Efendi’nin memuriyetini adem-i kabulde ısrar eylemekte imişler.”

Pardon evvela hissedarlık saffeti olsun olmasın orası lazım değil. Fakat muhakkak sadareti ihrâz etmiş büyük bir zat için hissedarlıktan dolayı haysiyet nasıl tasavvur olunabilir. Arifane bin can kurban cehline bir millet hayran.

Saniyen Ali Nazım Efendi’nin memuriyetini kabul etmemek ne sebebe mebnî olacak ya rivayet mezkûre kezb ve istikametini şirket indinde müsellemdir. Anlaşıldı mı? Hele biz ma’hûd Dimitraki Efendi’nin tahvil-i memuriyet eylediğini ve binaenaleyh dört yüz lira zimmet (...) ⁸⁷ zuhur ettiğini *Tuna* gazetesinde mutalaa etmiştik. Siz *Tuna*’da okumadıysanız bari Millet gazetesi ağa *Basiret*’in o bâbda vermiş olduğu tafsilat-ı nazar dikkatinizi celb etmedi mi? Ama *Basiret*’te işi yarı yolda bırakmış. Ne ise maddeyi oldukça izah etmiş. Sen ona bak acayip ittifakta yazılacak garibedendir. Cehilde darbı mesel edilegelen Kara göz bazen a’lâl ve bazen kıyas-ı tertip edemiyor. Mabaadı var.

⁸⁷ Okunamadı.

Sâhib-i İmtiyâz Zaharya Beykozluyan

İlan

Mühayyilane bir sergüzeşt-i hikâye eder “Sırr’ül Esrar”ın ikinci cüzü olan “Fi-Felek’ül Edvâr” nâm risale evvelki cüzü gibi üç buçuk kuruşa Hasan Ağa marifetiyle ekser kitap satılan yerlerde satılmaktadır. Bu risale şâyân-ı mütalaa âsâr-ı nefisedendir.

Fırıldak nam risale eğlenceli ve müfid ve gayet tuhaf ve hisse alınacak bir hayli hikayet ile letâifi şâmil olup bu kere Latife matbaasında tab’ olunarak Acem Hasan Ağa marifetiyle her yerde satılmaktadır.

Bi’l cümle devletlerin sancaklarını hâvî tanzim olunan Harita-yı Acem Hasan Ağa marifetiyle fûrûht olunmaktadır. İşbu eser cümleye lazım olup hele zâbitân-ı bahri için elzem olduğunu halisâne beyan ve şimdiye kadar Türkçe her devletin bayraklarını gösterir bu suretle yapılmış bir küre-i musattaha haritasının mevcut olmadığını ityân ile beraber bu haritanın mürasem-i muntazamını millet namına tebrik ederiz.

Tuna vilayeti celilesi merkezi olan Rusçuk’ta bu kere *Âfitâb* namıyla nısfî Türkçe ve nısf-ı diğeri Fransızca olarak gayrı resmi bir gazete tab’ ve neşre başladı. Mezkûr gazetenin bir seneliği 30 ve altı aylığı 17 Frank ve bir nüshası iki kuruş olup abonesine rağbet buyuran zevât-ı kirâm Dersaadetçe umum vilayet matbaalarının merkez-i idaresi olan Merhum Reşit Paşa terbiye-i şerifi karşısında Kıraathane-i Osmani müdürü Serafim Efendi’ye müracaat olunduğu halde matbaa-yı mezbûrun makbuz-ı senetleri takdim kılınacağı.

Şehzadebaşı’nda Şirket-i Nakdiye’nin zîr-i idaresinde olan kıraathanede cuma, pazar ve pazartesi geceleri meşhur Mıstık’ın takımı raks ile birlikte olduğu halde oyun ve tuhaflıkça maharet kâmileleri olan meşhur Hamdi Efendi’nin kavli gayet nadide ve pesendîde oyunları mevki-i temaşaya koyacağı vesair gecelerde dahi Mısır’ın en muteber sazende ve hânendesini icra-yı ahenk eyleyeceği cihetle teşrife rağbet buyuracak zevâtın malumu olmak üzere ilan olunur.

Selâtin-i adl ebyân-ı Osmanî'nin sekizincisi Sultan Bayezid asr-ı saltanatında müderris-i medâris ilm ve irfan olup fart-ı fetânet ve zekâsı dağ-ı derûn husemâsı olarak At Meydanı'nda refref-i revânı çemenzar canane gönderilen mine'l lütfi diye şöhret şiar olan Tokatlı Lütfullah Efendi'nin tercüme-i hâl iştimâlini mutazammın divan-ı ahkam-ı aleyh izâsından baş kitap esbak saadetli Halet Beyefendi Hazretleri'nin tarz-ı nevin üzere kaleme aldıkları risale Bahçekapısı'nda Tömbekici Hasan Ağa marifetiyle her kitap satılan mahallerde altmışar paraya fûrûht olunmaktadır.

Süleyman Efendi'nin matbaasında tab' olunmuştur.

-Haniya damga?

-Nasıl damga ben bilmiyorum bu Kamer'dir.

ÖZGEÇMİŞ

1986 yılında İstanbul Beykoz'da doğdu. Üniversitesiyeye kadar öğrenimini İstanbul'da, üniversite eğitimini ise Kocaeli Üniversitesi'nde tamamladı. Bilimkurgu özellikleri ağır basan Osman Nuri Eralp'in *Başka Dünyalarda Canlı Mahlukat Var Mi?* adlı eserini Osmanlı Alfabesi'nden çevirerek Türkçe'ye kazandırdı. 2012 yılından beri Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı olarak Türk Dili ve Edebiyatı öğretmenliği ve çeşitli yayın kuruluşlarında düzeltmenlik yapmaktadır. Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı bölümünde yüksek lisans öğrencisidir.